

ภาคผนวก

จารึกอักษรปัลลวะ

จารึกอักษรปัลลวะที่มีอายุในพุทธศตวรรษที่ 12 ที่พบในภาคอีสานหรือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มียู่เก้าหลัก ดังนี้

1. จารึกวัดจันทิก	จังหวัดนครราชสีมา
2. จารึกวัดศรีเมืองแอม	จังหวัดขอนแก่น
3. จารึกถ้ำเปิดทองด้านใน	จังหวัดบุรีรัมย์
4. จารึกถ้ำเปิดทองด้านนอก	จังหวัดบุรีรัมย์
5. จารึกผนังถ้ำเปิดทอง	จังหวัดบุรีรัมย์
6. จารึกปากน้ำมูล 1	จังหวัดอุบลราชธานี
7. จารึกปากน้ำมูล 2	จังหวัดอุบลราชธานี
8. จารึกวัดสุปฏิหาราม 1	จังหวัดอุบลราชธานี
9. จารึกคอนเมืองเดช	จังหวัดยโสธร

จารึกวัดจันทิก

จารึกวัดจันทิก จารึกด้วยอักษรปัลลวะ ภาษาสันสกฤตมีอายุอยู่ในพุทธศตวรรษที่ 12 จารึกอักษรจำนวน 1 ด้าน มี 1 บรรทัด จารึกบนศิลาประเภหินทรายสีแดง ฐานบัว ขนาดกว้าง 80 ซม. สูง 16 ซม. หน้า 33 ซม. ทะเบียนวัตถุ นม. 4 ไม่มีหลักฐานว่าพบเมื่อไร พบที่วัดจันทิก ตำบลจันทิก อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ไม่มีหลักฐานว่าใครเป็นผู้พบ ปัจจุบันอยู่ที่หน่วยศิลปากรที่ 6 อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

คำจารึก

มรดติมสุถาปเขตเทวี (จ) นุดาธา คติมิ माम

คำแปล

ครั้งนั้น พระเทวี ได้คิดสร้างรูปอันเป็นคตินี้

(นายชะเอม แก้วคล้าย อ่าน แปล)

จารึกวัดศรีเมืองแอม

จารึกวัดศรีเมืองแอม จารึกด้วยอักษรปัลลวะ ภาษาสันสกฤต มีอายุอยู่ในพุทธศตวรรษ
ที่ 12 จารึกอักษรจำนวน 1 ด้าน มี 3 บรรทัด จารึกบนศิลาประเภทหินชนวนสีเขี้ยว ลักษณะแท่ง
สี่เหลี่ยม (ขำรุด) ขนาดกว้าง 30 ซม. ยาว 78 ซม. ทะเบียนวัตถุ ขก. 15 พบเมื่อวันที่ 22 มีนาคม
พ.ศ. 2527 พบที่วัดศรีเมืองแอม กิ่งอำเภอเขาแสนกวาง จังหวัดขอนแก่น เจ้าหน้าที่สำนักหอสมุด
แห่งชาติเป็นผู้พบปัจจุบันเก็บรักษาไว้ที่วัดศรีเมืองแอม กิ่งอำเภอเขาแสนกวาง จังหวัดขอนแก่น

คำจารึก

1. (ขำรุด)
-
2. มาย
-
- ส ศรีมเหตฺรธรรมเมติ
-
3.
- สฎาปยมาส
- ชยจิหฺนามิวาตฺมนะ

คำแปล

พระองค์ (พระเจ้าจิตรเสน)

ผู้มีพระนามปรากฏในด้านคุณธรรมแต่พระเยาว์ได้รับพระนามอันเกิดจากการ
อภิเษกว่า พระเจ้ามเหตฺรธรรมัน ได้สร้าง..... อันเป็นเครื่อง
หมายแห่งชัยชนะของพระองค์.

(นายชะเอม แก้วคล้าย อ่าน แปล)

จารึกปากน้ำมูล ๑

จารึกปากน้ำมูล 1 จารึกด้วยอักษรปัลลวะ ภาษาสันสกฤต มีอายุอยู่ในพุทธศตวรรษที่ 12 จารึกอักษรจำนวน 1 ด้าน มี 6 บรรทัด จารึกบนศิลารูปเสมา กว้าง 35 ซม. สูง 250 ซม. หน้า 36 ซม. ทะเบียนวัตถุ อบ. 1 ในหนังสือ Inscriptions du Cambodge กำหนดเป็นหลักที่ K 496 ไม่ปรากฏหลักฐานว่าพบเมื่อใดพบที่ฝั่งขวาปากน้ำมูล ตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ไม่ปรากฏหลักฐานว่าใครเป็นผู้พบ ปัจจุบันอยู่ที่ฝั่งขวาปากน้ำมูล ตำบลโขงเจียม อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

คำจารึก

1. นปฺตา ศรีสารวฺวเคามสฺย	สุนุศฺรีวิรรุมมณะ
2. สกฺคฺยา นูนมฺกนิมุโรปิ	ภฺราตา ศรีภวฺวรัมมณะ
3. ศรีจิตฺรเสนนามาย	ะปุรฺวมาทลภฺษณะ
4. ส ศรีมเหฺนทฺรุมฺเมติ	นาม เกเชภิกษณฺ
5. ชิตฺเวมนุเทศฺมจิล	งฺคฺริศฺสุเยท ภูภฺฤติ
6. ลิงฺกนฺนิเวศฺยามาส	ชยฺจินฺนมิวาคุมฺณะ

คำแปล

พระเจ้าแผ่นดินพระองค์ใด ทรงพระนามว่าจิตรเสน ผู้เป็นพระโอรสของพระเจ้าศรีวิ-
รรมัน เป็นพระราชนัดดาของพระเจ้าศรีสารวเคามะ แม้โดยศักดิ์จะเป็นพระอนุชาแต่ก็เป็นพระ
เชษฐาของ พระเจ้าศรีภวรัมมัน ผู้มีพระนามปรากฏในด้านคุณธรรมแต่พระเยาว์ พระเจ้าแผ่นดิน
พระองค์นั้นได้รับพระนามอันเกิดจากการอภิเษกว่า “พระเจ้าศรีมเหฺนทฺรุมฺมัน” (หลังจาก) ชนะ
ประเทศ (กัมพู) นี้ ทั้งหมดแล้ว ได้สร้างพระศิวลึงค์ อันเป็นเสมือนหนึ่ง เครื่องหมายแห่งชัยชนะ
ของพระองค์ไว้บนภูเขานี้

(นายชะเอม แก้วคล้าย อ่าน แปล
นายชูศักดิ์ ทิพย์เกษร และนายจิรพัฒน์ ประพันธ์วิชา ตรวจ)

จารึกวัดสุปฏิหาราม ๑

จารึกวัดสุปฏิหาราม 1 จารึกด้วยอักษรปัลลวะ ภาษาสันสกฤต มีอายุอยู่ในพุทธศตวรรษที่ 12 จารึกอักษรจำนวน 1 ด้าน มี 6 บรรทัด จารึกบนศิลารูปเสมา กว้าง 55 ซม. สูง 101 ซม. หน้า 11 ซม. ทะเบียนวัตถุ อบ. 4 ในหนังสือ Inscriptions du Cambodge กำหนดเป็นหลัก K 508 พบเมื่อปี พุทธศักราช 2465 ที่ถ้ำภูหมาโน อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี รองอำมาตย์โท หลวงแก้วกาญจนเขตรเป็นผู้พบ ปัจจุบันอยู่ที่วัดสุปฏิหาราม อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

คำจารึกและคำแปลเหมือนกับจารึกปากน้ำมูล ๑ และจารึกปากน้ำมูล ๒

จารึกคอนเมืองเตย

จารึกคอนเมืองเตย จารึกด้วยอักษรปัลลวะ ภาษาสันสกฤต มีอายุอยู่ในพุทธศตวรรษที่ 12 จารึกอักษรจำนวน 4 แผ่น ๆ ละ 1 ด้าน ด้าน 1 มี 4 บรรทัด จารึกบนศิลาสี่เหลี่ยมผืนผ้า ทะเบียนวัตถุ ยศ. 6 พบเมื่อปีพุทธศักราช 2526 ที่เมืองโบราณคอนเมืองเตย บ้านสงเปลือย ตำบลสงเปลือย อำเภอกำแพงแก้ว จังหวัดชัยภูมิ เจ้าหน้าที่หน่วยศิลปากรที่ 6 จังหวัดนครราชสีมาเป็นผู้พบ

คำจารึกแผ่นที่ 1

1. ศรีมานุปรวรเสโน ภู.....
2. ศรีโกรณจพาหุคณยา.....
3. นศุคยธรมมปรสจเคน.....
4. ค..... ตตมาปรถยตา.....

คำแปล

1. ผู้เป็นใหญ่ที่ประเสริฐและมีชื่อเสียง
2. บุตรีของศรีโกรณจพาหุ
3. เข้าไปหาด้วยความประสงค์ในธรรม
4. ผู้มีคน ตละแล้ว

คำจารึกแผ่นที่ 2

1. ปรัชชา สงขปุเรศวร.....
2. ทวาทศาทฤทวิกรม.....
3. ขศทธรรมนิพนธนิม.....

4. ภักดี..... ลนทโมลิน

คำแปล

1. ประชาชน..... ผู้เป็นใหญ่แห่งเมืองคังขบุรี
2. ผู้มีความกล้าหาญอันน่าอัศจรรย์ 12 อย่าง
3. ผู้มีพนธ์บทพระสัทธรรม
4. ผู้มีความภักดี

คำจารึกแผ่นที่ 3

1. ดศยาปิสูนรภว.....
2. เตชามวรโช ภราดา.....
3. ศรีธรรมมโสณ อิตฺตยาชา.....
4. ส..... ยสมินิสฺสาปยา.....

คำแปล

1. ได้เป็นโอรสของพระราชากันนั้น
2. เป็นน้องชายคนเล็ก (ผู้เกิดภายหลัง) ของชนเหล่านั้น
3. ชื่อว่าศรีธรรมโสณะ
4. ได้สร้างไว้ในที่ใด

คำจารึกแผ่นที่ 4

1. กร..... สุรัมม.....
2. ศรีมานุญชาลิตฺตมุตต
3. ปราบดาโทสปติ
4.

คำแปล

1.
2. ได้ระลึกถึงความรุ่งเรืองที่มีชื่อเสียง
3. เป็นเจ้านายที่ปราศจากมลทิน
4.

(นายชะเอม แก้วคล้าย อ่าน แปล)

จารึกอักษรหลังปัลลวะ

จารึกรูปอักษรหลังปัลลวะที่พบในภาคอีสาน หรือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 15 หลัก แบ่งเป็นอักษรหลังปัลลวะภาษาสันสกฤตและเขมร 8 หลัก ภาษามอญโบราณ 7 หลัก ดังนี้

1. จารึกหินขอน 1	จังหวัดนครราชสีมา
2. จารึกหินขอน 2	จังหวัดนครราชสีมา
3. จารึกห้วยมะอี	จังหวัดชัยภูมิ
4. จารึกปราสาทหินพนมรุ้ง 1	จังหวัดบุรีรัมย์
5. จารึกบ้านมะค่า	จังหวัดกาฬสินธุ์
6. จารึกสถาปนาสีมา	จังหวัดกาฬสินธุ์
7. จารึกฐานพระพุทธรูป	จังหวัดกาฬสินธุ์
8. จารึกวัดสระแก้ว	จังหวัดอุบลราชธานี

จารึกหินขอน ๑

จารึกหินขอน 1 จารึกด้วยอักษรหลังปัลลวะ ภาษาสันสกฤตและเขมรมีอายุอยู่ในพุทธศตวรรษที่ 13 - 14 จารึกอักษรจำนวน 4 ด้าน ด้านที่ 1 มี 13 บรรทัด ด้านที่ 2 มี 19 บรรทัด ด้านที่ 3 มี 19 บรรทัด ด้านที่ 4 มี 18 บรรทัด จารึกบนศิลาเสาสี่เหลี่ยมมีอักษรจารึกทั้งสิ้นด้าน กว้าง 40 และ 30 ซม. สูง 100 ซม. ทะเบียนวัดดู นม. 28 ในหนังสือประชุมศิลาจารึกภาคที่ 4 กำหนดเป็นหลักที่ 121 ในหนังสือ Inscriptions du Cambodge กำหนดเป็นหลัก K 388 พบที่บ้านหินขอน อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา โดยศาสตราจารย์ ยอร์ช เซเดส์ ปัจจุบันอยู่ที่บ้านหินขอน อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา

คำจารึก

ด้านที่ 1

บทที่ 1

1. อาสีต ศุรัราชภิกษุ ประวณนรศิราส
2. ทาขุญญาทาบุโฆชาะ กุรุวูต สีมาะ ปุรวร
3. มนิตีลา วรทท ไศภาะ จดสุระ วิสรุชช

4. ทู ภูมิต่างคาน สุกคตคณูคาน เกษศรทา
5. สาทียุกคาน วิหารานู สางุมิกานำ
6. ทศ จ สกถิน จิวเร เทว สำใจคโยะ //

บทที่ 2

7. สรววนำ ชคตำ หิตาย ทิวเส ฤรวูวิค ทานำ สทา
8. วสุศร์ จิวรทานมู อนนมู อสนำ ปำนำ สตามวูลกม
9. อารามำ วิวิชาวโรปีคตรูปุขไปะ พลลธ นน-ก
10. ศรีรมคสงนนิเนวิคต สุรศระ ศรีราชภิกษุร ยย

บทที่ 3

11. จาคูรชชาคโย ... ทคต เม จาลยนติ ทูราคุมก - (๖)
12. นรกวิงศน เต เศษ สนดาไนรุ ยชานติ สปลตภิ - (๖)

คำแปล

ด้านที่ 1 บทที่ 1 มีท่านศรราชภิกษุ ซึ่งบาทบงกชได้รับการเคารพบูชาจาก... แห่งศีรชะ ของบุรุษผู้มีชื่อเสียง ท่านได้สร้างเสมาศิลา 4 หลัก ซึ่งมีลักษณะอย่างดียิ่ง และงคงามได้ถววยวัด 10 วัดแกคคะสงฆ์ ประกอบไปค้วของค้แห่งพระสุคตทุงนา ทาส ฯลฯ และจิวร 2 ผืน พร้อมกับ กฐินและเจคีย์

บทที่ 2 เพื่อประโยชน์แกศรพสค้วท้งหลาย ท่านศรราชภิกษุผู้นี้ซึ่งได้รับการเคารพจาก คคะสงฆ์ ได้บริจากทานแต่ละวันคจคังค้ค้กปลพฤคษ์ในสวรศค้ ทานนั้นประกอบไปค้วยเครื่อง นุงห่ม จิวร อาหาร เครื่องขบเคี้ยว เครื่องค้ม หมาคและสวน (ลิ่งประดับค้วย) ผลไม้และคอกไม้ ต่าง ๆ จากบรรคาคค้ไม้ที่ปลุกไว้ในที่นั้น

บทที่ 3 ขอให้บุคคลใจทรามที่มำลวงเกินลิ่งซึ่งข้าพเจ้าได้บริจากแก่วรรณะท้งลิ่งงลงไปค้ว นรค โดยไมยอกเว้น 7 ชั่วโมง

คำจารึก

ด้านที่ 2

- บทที่ 4
- 1.....ศูริโกนา นรกา สุโมระ
 - 2.....ณยจตุ โถนฤคดา สุกาฒา

3. ปณฺจศศปตทศมฺภู โทณาะ
4. ปาปฺยฐวาทาย ปเร ปเร สุยะ

บทที่ 5

5. สายนุศฺรสมนุคสงฺกคตาะ
6. มางฺสเมธกาะ
7. ะ ชีวติหิงสการมาะ
8. สวิศฺสุริยฐา นรกาะ ปเร กฺว จิตฺ
9. เนะ คี รุ ปุณฺย อุปาธยาย ศรีราชภิกฺษุ
10. เศล สุถาปก ภายฺ เสธา พฺรา มนุ สนม
11. นิ ตลฺ พฺร กุยาภุ ศรีวฤทฺเธศวร อินฺทรวรุมม จ
12. กุภฺรารวฤติ 1 นุ วุระ กมฺรตางฺ อณฺศฺรี
13. โสฺรยวรมม ค กุรุงฺง - ภายฺ มฤ โทง
14. วุระ กมฺรตางฺ อณฺ ศรี จกฺภฺรวฤติ คี ภา
15. ยฺ ครงฺ เสดงฺ กมฺรตางฺ อณฺ ศรีวิภฺกฺร
16. มรฺทฺร คี ภายฺ สุโร พฺรา 1 เนะ คี อโน (ย)
17. ริ ทฺรฺวฺย คี มนุโ (ย)
18. ค วุระ ทนฺปฺปร เซงฺ เทนฺ เตกฺ ค
19. ทฺร รงฺคะ เตกฺ อาสุถรน

คำแปล

คำคนที่ 2 บทที่ 4 ขอให้นรก . . . รูปสามเหลี่ยมซึ่งนำสะพริงกั้ว . . . นรก . . . รูปสี่เหลี่ยม อันบีบรัด นรกห้าเหลี่ยม หกเหลี่ยม เจ็ดเหลี่ยม แปดเหลี่ยมและนรกทุกขุม จึงเป็นที่อยู่ของ บุคคลใจชั่ว

บทที่ 5 . . . ชุมนุมกันและล้อมรอบไปด้วยเครื่องมือ (สำหรับทรมาน) . . . (ผู้ที่เสพ) เนื้อ และเครื่องตีอันหมักคอง . . . คนเลวทรามที่ทำอันตรายแก่สิ่งที่มีชีวิต . . . นรก ย่อมเป็นที่อยู่ของ บุคคลเหล่านี้

บรรทัดที่ 9 - 16 นี้คือการบำเพ็ญกุศลของท่านอุปาธยายะศรีราชภิกษุผู้สร้าง (วัด) ณ เสธา พราอุทิสถวายเป็นจำนวนเท่ากันแต่พระกษากศรีวฤทเธศวร อินทรวรรณะจักรวรรดิ และพระกัม-รตางอัญศรีโสธยวรมะ ผู้ครองที่ มฤ เช่นเดียวกับพระกัมรตางอัญศรีจักรวรรดิ ณ ดำรางเสถง กัมรตางอัญวิกรมรุทระ ณ เสธาพรา

บรรทัดที่ 16 - 20 นี้คือของอุทิศ... เป็นของสังเวทถวายแด่พระผู้เป็นเจ้าของเจ้าเริ่มด้วยเชิงเทียน
เหล็ก... รังคะเหล็กแทน

คำจารึก

ด้านที่ 3

1. ยา๑ ปрутทาน กลศ สงข โทร... ด
 2. งคา๑ จรา ฐป. กงศ. อารุณน ๑ ตโป่ง ทริง โมย สลา เต ๒0 เสร เพร
สนุเรย เทา ต
 3. คิ ดุนลล ฤโวะ ชสส อรัค คิ เซง วิหาร
 4. - 100 ตมูร ตปฺ ทน สุนาง ยาร...
 5. ลานียช เนะ คิ กุย วระ โวธคน กนฺไต คิ โคนุ
 6. ปิย โวธปรีช กนฺไต คิ โคนุ เพร กะ
 7. กนฺไต คิ โคนุ เพร. หฤทชรกษ กนฺไต คิ โคนุ
 8. ... สีลคน กนฺไต คิ โคนุ ปิยช กุทต กนฺไต
 9. คิ โคนุ โมยช กไชช กนฺไต คิ โมยช ทวาร ก
 10. นุไต คิ โมยช. มนุธรรม. วิชยาคุปต. ย
 11. กนฺเชง. โวธศีล. ภทฺร. ปะ โวธคุปต. โว
 12. ธิปาล. มาง ตม. โวธสมโภต. พลย
 13. จนุโหย มาส จนุโหย ปฺราก. ตมฺรฤ โมย
 14. เนะ คิ อโนย (อุปา) ทุชยาย กมฺรเตง อณฺ ศรีรา
 15. ชภิกุมฺ ต วระ
- 17-19. ชำรุด

คำแปล

ด้านที่ 3 บรรทัดที่ 1 - 5 วรรณานะ ขวด สังข์... หล่อด้วยทองแดง จรา สำหรับใส่
กำยาน
... คชา สวนปลูกต้นหมาก 20 ต้น นา 2 สันเรย ตั้งแต่... ถนนจนกระทั่งถึง... เชิงวิหาร 100...
. โค 10 คู่

บรรทัดที่ 6 - 13 นี้คือทาสแห่งพระผู้เป็นเจ้า ต่อจากนั้นเป็นรายนามของทาสและภรรยา
กันไต กิ และจำนวนบุตรโอรส

บรรทัดที่ 14 จันโหยทอง จันโหยเงิน ช้าง 1 เชือก

บรรทัดที่ 15 - 19 นี้คือของถวายจากท่าน กำมรดางอัญ ศรีราชภิกษุแก่พระผู้เป็นเจ้า (ต่อ
จากนั้นไปชำระ)

คำจารึก

ด้านที่ 4

บทที่ 6

1. สุนศุ ศรีนฤเปนุทราธิปติ
2. ... วรุมม (ณ) ศุศรีนฤเปนุทรา
3. ธิปติวรุมมา ยศ จ ศรีรา
4. ชภิกษุมะ ภูวิ ภริตยศ
5. หา..... ยาสุ เต ปุรุ
6. รุโว ธิสก
7. คเย ลวุชวณตนะ เทโว
8. ร ธิกั ศรีมททาสาทิยุกต
9. วหุวิวิธนนั ภูมิ..... นั
10. ภูมิตินทราต สตุก สุวาย...
11. วายวุษ . นา . ปศุจิม
12. จรติเร . ภู (ติ)
13. ศเน ตู เสรา ปติคะ ท
14. ภูมิตโต ยสุ ควนุ อุปัสยาอะ //
15. ปุรุเวเว ตู ครวาวุ ปร ส
16. ไนฤตเย อะ ปุณะ ลุปรุ-เฮา
17. สะ เฮเต ชวานะ วิวโรสะ เสรา
18. วุรา เทเว วิศนติ วิทญอะ //

คำแปล

ด้านที่ 4 บทที่ 6 ศรีนฤเพนทราธิปดิวิรมัน โอรสแห่งศรีนฤเพนทราธิปติ . . . วรมัน คือ
ท่าน ศิริราชภิกษุผู้มีชื่อเสียงบนแผ่นดิน . . . (ท่านได้บริจาค) พื้นดินพร้อมด้วยทาสผู้มีประโยชน์
 ฯลฯ ตลอดจนทรัพย์สมบัติที่มีจำนวนมากและต่าง ๆ กัน . . . จากพระราช

บรรทัดที่ 10 - 18 เป็นกำหนดเขตของพื้นที่แห่งสตูกสวาย ซึ่งข้อความภาษาสันสกฤตนั้น
ไม่อาจแปลได้

(ศาสตราจารย์ ยอร์ช เซเดส์ อ่าน
ศาสตราจารย์ ม.จ.สุภัทรดิศ ดิศกุล แปล)

จารึกปราสาทหินพนมรุ้ง ๑

จารึกปราสาทหินพนมรุ้ง 1 จารึกด้วยอักษรหลังปัลลวะ ภาษาสันสกฤตมีอายุอยู่ในพุทธศตวรรษที่ 13 - 14 จารึกอักษรจำนวน 1 ด้าน มี 4 บรรทัด จารึกบนศิลาทรายสีเทารูปสี่เหลี่ยม กว้าง 59.5 ซม. สูง 40 ซม. พนา 18 ซม. ทะเบียนวัตถุ บร. 8 พบที่ปราสาทหินพนมรุ้ง จังหวัดบุรีรัมย์ ไม่ปรากฏหลักฐานว่าพบเมื่อใด ใครเป็นผู้พบ ปัจจุบันอยู่ที่ปราสาทหินพนมรุ้ง จังหวัดบุรีรัมย์

คำจารึก

1. ร. คุณ
2. ลทยุสธาปีตา ดสย สกตุยา...
3. ชญา นคร ปุรวินาย มุทาย...
4. มหเต ผล ปเต... ยติวงสา.....

คำแปล

..... ท่านผู้มีอำนาจได้สร้างวัดดูสิ่งหนึ่งขึ้นด้วยความกรุณาแล้ว ท่านสละ ... ไว้ในพระนคร เพื่อ (แสวงหา) ความสุขที่เป็นผลอันยิ่งใหญ่ตามคำแนะนำของนักพรต ... ผู้เป็นเจ้าของ

(นายชะเอม แก้วคล้าย อ่าน แปล)

จารึกสถาปนาสีมา

จารึกสถาปนาสีมา จารึกด้วยอักษรหลังปัลลวะ ภาษาสันสกฤตมีอายุอยู่ในพุทธศตวรรษที่ 13 - 14 จารึกอักษรจำนวน 1 ด้านมี 2 บรรทัด จารึกอักษรบนศิลาทรายสีเทาเสาทรงกลม ยาว 116 ซม. โคยรอบ 162 ซม. ศูนย์กลาง 53 ซม. ทะเบียนวัตถุ ขก. 2 พบที่อำเภอภูฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่ปรากฏหลักฐานว่าพบเมื่อใดใครเป็นผู้พบ ปัจจุบันอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

คำจารึก

... มาโยชิตวิปฺราทีปุชิตะ สีลามิมามเสาไสมี สถาปยามาส ภิกษุภิกษุ
... ศุฉิสวตฺสเร ศกาทศเม ใจตุรศุเกตุคฺคฺสีเมย์ สัมสนมตา//

คำแปล

พระเถระรูปใด เป็นผู้อันพราหมณ์เป็นต้นบูชาแล้ว พระเถระรูปนั้นพร้อมด้วยพระภิกษุทั้งหลายได้สถาปนาสีลานี้ ให้เป็นสีมา

สีมานี้ อันสงฆ์สมมติแล้วได้สำเร็จ (ได้มี) ในวันขึ้น 10 ค่ำเดือน 5 แห่งวิเศษฎกาล (เวลาอันเป็นมงคล) ในปีแห่งความสคไส ...

(นายชะเอม แก้วคล้าย อ่าน แปล)

จารึกฐานพระพุทธรูป

จารึกฐานพระพุทธรูป จารึกด้วยอักษรหลังปัลลวะ ภาษาสันสกฤต มีอายุอยู่ในพุทธศตวรรษที่ 13 - 14 จารึกอักษรจำนวน 1 ด้าน มี 2 บรรทัด จารึกบนฐานพระพุทธรูป กว้าง 10 ซม. ยาว 20 ซม. ทะเบียนวัตถุ กส. 5 พบเมื่อปี พ.ศ. 2523 ที่จังหวัดกาฬสินธุ์ เจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้พบปัจจุบันอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จังหวัดขอนแก่น

คำจารึก

1. **วสุตคุโรยทศทีเน กีโฏ ทยาลกมุชชี**
2. ... **ทิวีสิวาย ชคคตญจเกร สุวกั ศรี ...**

คำแปล

นายกิติคุณ ผู้มีความกรุณาได้สร้าง ... อันเป็นของตนในวันแรม 13 ค่ำแห่งปีภิกษุ เพื่อความ
สุขในสวรรค์ของชาวโลกทั้งหลาย

(นายชะเอม แก้วคล้าย อำน แปล
นายชูศักดิ์ ทิพย์เกษร ตรวจแก้)

จารึกวัดสระแก้ว

จารึกวัดสระแก้ว จารึกด้วยอักษรหลังปัลลวะภาษาสันสกฤตมีอายุอยู่ในพุทธศตวรรษที่
13 - 14 จารึกอักษรจำนวน 1 ด้าน มี 3 บรรทัด จารึกบนศิลาทรายรูปใบเสมา กว้าง 45 ซม. สูง 63
ซม.หนา 16.5 ซม. ทะเบียนวัตถุ อบ. 7 พบที่วัดสระแก้ว อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัด
อุบลราชธานี ไม่ปรากฏหลักฐานว่าพบเมื่อใด ใครเป็นผู้พบ ปัจจุบันอยู่ที่วัดสระแก้ว อำเภอ
พิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี

คำจารึก

1.
2. **มหิปตีวรมณ ...**
3. **ชาติยุ ... คุร ...**

คำแปล

1.
2. **พระเจ้ามหิปตีวรมัน ...**
3.

(นายชะเอม แก้วคล้าย อำน แปล)

สถานที่ที่พบจารึกอักษรหลังปิดลวดภาษามอญโบราณในภาคอีสานหรือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบเป็นจำนวน 7 หลักดังนี้

1. จารึกใบเสมาวัด โนนศิลา 1	จังหวัดขอนแก่น
2. จารึกใบเสมาวัด โนนศิลา 2	จังหวัดขอนแก่น
3. จารึกหลังพระพิมพ์ดินเผาขนาดุน 1	จังหวัดมหาสารคาม
4. จารึกหลังพระพิมพ์ดินเผาขนาดุน 2	จังหวัดมหาสารคาม
5. จารึกหลังพระพิมพ์ดินเผาเมืองฟ้าแดดสูงยาง 1	จังหวัดกาฬสินธุ์
6. จารึกหลังพระพิมพ์ดินเผาเมืองฟ้าแดดสูงยาง 2	จังหวัดกาฬสินธุ์
7. จารึกวัดโพธิ์ชัยเสมาราม	จังหวัดกาฬสินธุ์

จารึกใบเสมาวัดโนนศิลา ๑

จารึกใบเสมาวัดโนนศิลา 1 จารึกด้วยอักษรหลังปิดลวดภาษามอญโบราณ มีอายุอยู่ในพุทธศตวรรษที่ 14 จารึกอักษรจำนวน 1 ด้าน มี 5 บรรทัด จารึกบนศิลาประเภทหินทรายรูปใบเสมา ทะเบียนวัตถุ ขก. 16 พบเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2527 ที่วัดโนนศิลา บ้านฝายหิน ตำบลหนองไผ่ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น โดยนายสถาพร ขวัญยืน หัวหน้าโครงการโบราณคดีประเทศไทย (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) สำนักโบราณคดี ปัจจุบันอยู่ที่วัดโนนศิลา บ้านฝายหิน ตำบลหนองไผ่ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น

คำจารึก

1. รวโรวอ์ปุณยมาร์ ทรนาม์ โก๋ (สมุ)
2. ส้อวว์ // โก๋มาร์ทรรัง // โก๋มาร์ (ศุ) พาหุ //
3. โก๋มาร์มรรัง // โรวอ์ปุณยอาด
4. คุรรุจ / อวว์กัณฑ์ดาปีตยฮาก
5. พุทธอารยเมย์ตรีย์ยา / อากฮาก

คำแปล

ระโว (พร้อมด้วย)ชายทะเลระนามกับสมุส (อุทิศ) บุญนี้ให้แก่ชายทะเล ระยสุพาหุ
ชายมะรัง ขอบุญนี้ (จง) นำส่งให้ไปทันต่อพระพุทธอารยะเมตตรีย์ เทอญ
(นายเทิม มีเต็ม อ่าน นายจำปา เขื่องเจริญ แปล)

จารึกหลังพระพิมพ์ดินเผาขนาด ๑

จารึกหลังพระพิมพ์ดินเผาขนาด ๑ จารึกด้วยอักษรหลังปัลลวะภาษามอญโบราณ มีอายุอยู่ในพุทธศตวรรษที่ ๑๔ จารึกอักษรจำนวน ๑ ด้าน มี ๔ บรรทัด จารึกบนหลังพระพิมพ์ดินเผา ศิลปสมัยทวารวดี กว้าง ๑๑.๒ ซม. สูง ๑๓.๘ ซม. ทะเบียนวัตถุ มค. ๒ กองพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติกำหนดเป็นเลขที่ กพช. เลขที่ ๗๑๒ / ๒๕๒๒ พบเมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๒๒ ที่บริเวณพื้นที่ดินของนายทองดี ประวะภูตา ราษฎร หมู่ที่ ๑ ตำบลนาตุณ อำเภอนาตุณ จังหวัดมหาสารคาม โดยเจ้าหน้าที่หน่วยศิลปากรที่ ๗ จังหวัดขอนแก่น ปัจจุบันอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

คำจารึก

๑. ไนอ์ไวอ์บุณย
๒. กมรเตงไปจก
๓. โรมอาร์สกุท
๔. ส์ชาติสมร

คำแปล

บุญอันนี้ในกอมระตาอุงพร้อมไปด้วยสหายของคน ผู้เป็นสามัญชนได้ร่วมกันสร้างไว้

(นายเทิม มีเต็ม อ่าน นายจำปา เขื่องเจริญ แปล)

จารึกหลังพระพิมพ์ดินเผาขนาด ๒

จารึกหลังพระพิมพ์ดินเผาขนาด ๒ จารึกด้วยอักษรหลังปัลลวะภาษามอญโบราณ มีอายุอยู่ใน พุทธศตวรรษที่ ๑๔ จารึกอักษรจำนวน ๑ ด้าน มี ๒ บรรทัด จารึกบนหลังพระพิมพ์ดินเผา ศิลปสมัย ทวารวดี (ขำรูด) กว้าง ๔.๒ ซม. สูง ๓.๘ ซม. ทะเบียนวัตถุ มค. ๓ กองพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กำหนดเป็นเลขที่ กพช. เลขที่ ๑๑๐๖ / ๒๕๒๒ พบเมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๒๒ ที่บริเวณพื้นที่ดินของนายทองดี ประวะภูตา ราษฎรหมู่ที่ ๑ ตำบลนาตุณ อำเภอนาตุณ

จังหวัดมหาสารคาม เจ้าหน้าที่หน่วยศิลปากรที่ 7 จังหวัดขอนแก่นเป็นผู้พบ ปัจจุบันอยู่ที่
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

คำจารึก

1. ไนฮ์ไวท์
2. (ป)ณยกมร(ตง)

คำแปล

บุญอันนี้ (ใน) กอมระตาณง

(นายเทิม มีเต็ม อ่าน ทายคำป่า เชียงเจริญ แปล)

จารึกหลังพระพิมพ์ดินเผาเมืองฟ้าแดดสูงยาง ๑

จารึกหลังพระพิมพ์ดินเผาเมืองฟ้าแดดสูงยาง 1 จารึกด้วยอักษรหลังปัลลวะ ภาษามอญโบราณ มีอายุอยู่ในพุทธศตวรรษที่ 14 จารึกอักษรจำนวน 1 ด้าน มี 2 บรรทัด จารึกบนหลังพระพิมพ์ดินเผาพุทธลักษณะประทับนั่งขัดสมาธิราบปางเทศนา ศิลปทวารวดี (ชำรุด) กว้าง 9 ซม. สูง 12 ซม.หนา 3.5 ซม. ทะเบียนวัตถุ กส. 1 พบเมื่อปี พ.ศ. 2511 ที่เมืองฟ้าแดดสูงยาง ตำบลหนองแป้น อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ เจ้าหน้าที่สำนักโบราณคดีเป็นผู้พบ ปัจจุบันอยู่ที่หอพระสมุด วชิรญาณ สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ

คำจารึก

1. ไว้อักยากปีณญปณาย
2. อจารยชคุณวิษยาด /

คำแปล

พระพุทธรูป (พิมพ์ดินเผา) นี้ (ได้สร้างขึ้นเพื่อ) ท่านปิณณะอุปัชฌายาจารย์ผู้มีคุณ (อัน) เลื่องลือ ไปไกล

(นายเทิม มีเต็ม อ่าน และจำลองอักษร นายจำปา เชียงเจริญ แปล)

จารึกอักษรขอมโบราณ

จารึกอักษรขอมที่ค้นพบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีอายุอยู่ในพุทธศตวรรษที่
15-19 จำนวน 42 หลัก ดังนี้

1. จารึกปราสาทหินพนมวัน 1	จังหวัดนครราชสีมา
2. จารึกปราสาทหินพนมวัน 2	จังหวัดนครราชสีมา
3. จารึกปราสาทหินพนมวัน 3	จังหวัดนครราชสีมา
4. จารึกปราสาทหินพนมวัน 4	จังหวัดนครราชสีมา
5. จารึกปราสาทหินพนมวัน 5	จังหวัดนครราชสีมา
6. จารึกปราสาทหินพนมวัน 6	จังหวัดนครราชสีมา
7. จารึกปราสาทหินพนมวัน 7	จังหวัดนครราชสีมา
8. จารึกปราสาทหินพิมาย 1	จังหวัดนครราชสีมา
9. จารึกปราสาทหินพิมาย 2	จังหวัดนครราชสีมา
10. จารึกปราสาทหินพิมาย 3	จังหวัดนครราชสีมา
11. จารึกปราสาทหินพิมาย 4	จังหวัดนครราชสีมา
12. จารึกปราสาทหินพิมาย 5	จังหวัดนครราชสีมา
13. จารึกปราสาทหินพิมาย 6	จังหวัดนครราชสีมา
14. จารึกเมืองพิมาย	จังหวัดนครราชสีมา
15. จารึกสูงเนิน	จังหวัดนครราชสีมา
16. จารึกบ้านพุทรา	จังหวัดนครราชสีมา
17. จารึกบ่ออีคา	จังหวัดนครราชสีมา
18. จารึกเมืองเสมา	จังหวัดนครราชสีมา
19. จารึกบ้านหนองห้าง	จังหวัดกาฬสินธุ์
20. จารึกสำนักนางขาว	จังหวัดมหาสารคาม
21. จารึกภูเขิว	จังหวัดชัยภูมิ
22. จารึกวัดคูบ้านหนองบัว	จังหวัดชัยภูมิ
23. จารึกปราสาทหินพนมรุ้ง 2	จังหวัดบุรีรัมย์
24. จารึกปราสาทหินพนมรุ้ง 3	จังหวัดบุรีรัมย์
25. จารึกปราสาทหินพนมรุ้ง 4	จังหวัดบุรีรัมย์

26. จารึกปราสาทหินพนมรุ้ง 5	จังหวัดบุรีรัมย์
27. จารึกปราสาทหินพนมรุ้ง 6	จังหวัดบุรีรัมย์
28. จารึกปราสาทหินพนมรุ้ง 7	จังหวัดบุรีรัมย์
29. จารึกปราสาทหินพนมรุ้ง 9	จังหวัดบุรีรัมย์
30. จารึกค่านประคำ	จังหวัดบุรีรัมย์
31. จารึกบ้านดาดทอง	จังหวัดยโสธร
32. จารึกโนนสัง	จังหวัดยโสธร
33. จารึกวัดสระกำแพงใหญ่	จังหวัดศรีสะเกษ
34. จารึกปราสาทหินพระวิหาร 1	จังหวัดศรีสะเกษ
35. จารึกปราสาทหินพระวิหาร 2	จังหวัดศรีสะเกษ
36. จารึกวัดพระธาตุเชิงชุม	จังหวัดสกลนคร
37. จารึกปราสาทตาเมียนโตจ	จังหวัดสุรินทร์
38. จารึกปราสาท	จังหวัดสุรินทร์
39. จารึกสุรินทร์ 1	จังหวัดสุรินทร์
40. จารึกสุรินทร์ 2	จังหวัดสุรินทร์
41. จารึกวัดสุปฏิหาราม 2	จังหวัดอุบลราชธานี
42. จารึกอุบลมุง	จังหวัดอุบลราชธานี

ข้อมูลจารึกหลักที่สำคัญ ๆ ดังนี้

จารึกปราสาทหินพนมวัน ๑

จารึกปราสาทหินพนมวัน 1 จารึกด้วยอักษรขอมโบราณ ภาษาเขมร มีอายุอยู่ในพุทธศตวรรษที่ 16 จารึกอักษรจำนวน 1 ด้าน มี 6 บรรทัด จารึกอยู่บนกรอบประตูปับหลังรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง 109 ซม. สูง 25 ซม. ทะเบียนวัตถุ นม. 32 ในหนังสือ Inscriptions du Cambodge กำหนดเป็นหลักที่ K 394 พบเมื่อปี พุทธศักราช 2513 ที่บริเวณซากปรักหักพังด้านทิศใต้ นอก

ปราสาทหินวัดพนมวัน ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา นายแทน วีรพิจิตร หัวหน้าหน่วยศิลปากรที่ 6 จังหวัดนครราชสีมาเป็นผู้พบ ปัจจุบันอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ มหาวิทยาลัย จังหวัดนครราชสีมา

คำจารึก

1. 812 ศกคตศมีกคตมาฆนุมาณวระอาชญาฐลีเซงวระกมรเคงอญศรียโส
2. รุมมเทว กมรเคงโกถญวนี่ นวาวโค โถถญวิษนวาวศรีปริคิปรคยช
แปรโถถงกรถาวระ
3. เวลงนุวะระศาด เนาอนกคเควโคยวระอาชญา ฐลีเซงวระกมรเคงอญศรีนุท
วรัมมเทวนุวะระอา
4. ชญาฐลีเซงวระกมรเคงอญศรียโสวรัมมเทว...ณาอรัมมเคเสวยนรกคเนาค
เควโรห
5. วระอวธิเคเสวยสุวรุกโหมงมรุษยาทเควนวมรุษยาทลึงกนุร เควนวมรุษ ยา
ทมนโถถฉาววระกมร
6. เคงอญเทบศางโถถฉาววระเวลงอญก บเบกนุทวงบิเลคคชาโถถอโย กรยาคุ-
สมน

คำแปล

มหาศักราช 812 (พ.ศ. 1433) ขึ้น 10 ค่ำ เดือน 3 มีพระราชโองการของพระกัมรเคงอญ ยโส- วรรณ สั่งให้โถถญพนม วาบโค โถถญพิษ และวาบศรีปริคิปรคยช จัดการฉลองประรำ พระเพลิงและพระค้ำหนัก ขอให้ปฏิบัติตามพระราชโองการของพระกัมรเคงอญอินทรวรมัน และ พระกัมรเคงอญ ยโสวรรณ

ส่วนผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามพระราชโองการจะต้องได้รับความไม่ดีที่ตนทำได้ สำหรับผู้ ปฏิบัติตามพระราชโองการ จะต้องได้รับความดีความชอบหลายอย่างตามที่สร้างตะกรุดไว้ในลึง กนุรี และเมื่อสร้างตะกรุดถวายพระกัมรเคงอญเสร็จแล้ว จึงเอาตะกรุดนั้นซัดเข้าไปในพระเพลิง อีกโดยแยกดี เอาไปเก็บไว้ข้างบนเพื่อให้รวมอยู่กับเครื่องกระยา

(นายอำเภอ คำโท อาน แปล)

จารึกปราสาทหินพระวิหาร ๑

จารึกปราสาทหินพระวิหาร 1 จารึกด้วยอักษรขอมโบราณ ภาษาสันสกฤตและเขมร มีอายุอยู่ในปี พ.ศ. 1581 จารึกอักษรจำนวน 2 ด้าน ด้านที่ 1 มี 27 บรรทัด ด้านที่ 2 มี 10 บรรทัด จารึกบนศิลา รูปสี่เหลี่ยม กว้าง 51 ซม. สูง 67 ซม. ทะเบียนวัตถุ ศก. 5 พบที่ปราสาทหินพระวิหาร เขาพระวิหาร (เดิมอยู่ในเขตจังหวัดศรีสะเกษ ปัจจุบันอยู่ในประเทศกัมพูชา) ไม่ปรากฏหลักฐานว่าพบเมื่อใดและใครเป็นผู้พบ ปัจจุบันอยู่ที่ปราสาทเขาพระวิหาร ประเทศกัมพูชา

คำจารึก

1. ๕๕๕ ศก อมาวสุยา มาฆ ตธาปุณย
ธนิษฐ นกษตร มรยาหุน นุวระ
กมฺรเตงอญ....(วฺระ)
2. กมฺรเตงอญฐีราชปติวรมม ตองสสุ
รูกอธยปร ปงคฺฤปวงนิเวทนคฺวระ
ปาทกมฺร(เตงคฺควน)
3. อญฐีสุริยวรมมเทว รุกิกภกฺติยฐี
สุกรมฺมากํ เสตฺจ นามนชาเคจคฺคิ
กรมฺมทฺรคฺคฺมโฝง นากมฺร
4. เตงชคคฺคฺฐีคฺชวรีศฺวร นุกมฺรเตงชคค
คฺฐีวฺฤทฺเท ศฺวร นุมนอฺทฺโยค
จําปาญชฺช กาลวฺระศิว เตชะ ก
5. มฺรเตงชคคฺคฺฐีคฺชวรีศฺวรคฺคยปรคฺค
กษปฺรทฺรภาว....วระยศฺคฺคิรเวสวาน
นุมนคฺคฺคฺมานสนฺตฺวาน คจําถิ
6. ชิตกมฺววฺงศ นุองคฺวระราชการุย
ถิชิตกิรคฺคิ กมฺรเตงโนทกโรรํ ทํเนปร
คฺคิวฺระปาทศฺรคฺควรมม เทว
โถวเตวฺระกิ

คำแปล

มหาศักราช ๕๕๕ ขึ้น ๓ ค่ำ
เดือนมาฆะ ขณะย่างเข้าเดือนบุษย์
ธนิษฐนักษัตร ตอนเที่ยง พระกัมร-
เตงอญ...พระกัมรเตงอญฐีราชปติ-
วรมัน ซึ่งเป็นผู้เฝ้าแห่งเมืองอวิธยปุระ
กราบบังคมทูลพระบาทกัมรเตงกันควน
อญฐีสุริยวรมันทေးเกี่ยวกับความจง
รักภักดีของศรีสุกรมมากำเสตจวิ ขณะ
ที่ทำไว้ในกัมรเตงชคคฺคฺฐีคฺชวรีศฺวรและ
กัมรเตงชคคฺคฺฐีคฺชวรีศฺวร พร้อมกับ
ความขยันหมั่นเพียรของเขาในการเฝ้า
บัญชีเมื่อความรุ่งเรืองของพระคิเว
ในกัมรเตงชคคฺคฺฐีคฺชวรีศฺวร ซึ่งปรากฏ
ให้เห็นในปัจจุบัน (ที่) พระยศคฺคิรเว-
สวานะและเป็นผู้ที่มีเครื่องอาภรณ์ทำหน้า
ที่รักษาเอกสารประวัติกัมพูพงศ์และ
องค์กรแห่งพระราชกรรณ พร้อมทั้งพระ
ประวัตินของพระเจ้าแผ่นดินองค์อื่น ๆ
เช่น พระบาทศฺรคฺควรมันทေး ตลอด

7. รุคตีวระปาทกมฺรเตงกัควนอญศรีสุ
รุษยวรมม เทว ตราชกุลวระปาท
กมฺรเตงอญศรีนุทรวรมม เทว
คตฺตจ
8. เทาอิศวรโลก นุกมฺรเตงอญศรีวิรล
กษมิมหาเทวี อาชวฺรจวระสุรก
ราชกุลวระปาทศรี
9. (หฺรชวาวรมมเทว คตฺตจเทาร) ทฺรโลก
นุ วระปาทศรีศานวรมมเทว คตฺตจ
เทาเปรม รุทฺรโลก นุมนคิต
10. ล...ตปิวระลิจิต ปิทุกตวระริกต ปิทุก
นากมฺร เตงชคตศรีคิขริศวร นุกมฺร
เตงชคตศรีวฤทเท
11. ศวฺร นุคทิตุกตอชกนุโลง นุมนคปต
คิกกตติชวาวาทุช นุวระกมฺรเตงอญ
ศรีราชปติวรมม คิ
12. ปิวระปาทกมฺรเตงกัควนอญศรีสุรุษย
วรมมเทว กรุณาปนุทวลวระวรคศรี
สุกรมมากัเศตฺจ โชย ปฺรสาท ราชทฺร
13. วุช นุสุรกวิภท มฤ(ต)ก(ธน)มฺรคานู
ศรีปฤถิวิ นเรนทรกัเศตฺจนุริมหิธร
วรมมวระสุรก คศรีสุก
14. รุมนากัเศตฺจ ปนุทวลเปฺรจารตวระ
คิตาตฺตมภนา กมฺรเตงชคตศรีคิขริ
ศวร เปฺรจารคคิตาปฺรคตฺตปี ทุกต
สุรก
15. วิภท มนุวระปาทกมฺรเตงกัควนอญ
ศรีสุรุษยวรมมเทว โชยวระกรุณา

ทั้งพระประวัติของพระบาทกัมรเตง
กันควนอญศรีสุริยวรมันทေး ซึ่งทรง
สืบเชื้อสายมาจากราชกุลของพระบาท
กัมรเตงอญศรีอินทวรมันทေး ซึ่ง
เสด็จไปสู่อิศวรโลก และรวมทั้งพระ
ประวัติของพระกัมรเตงอญศรีวิรลกษมี
มหาเทวี ที่พรั่งแห่งเมือง ซึ่งทรงสืบ
เชื้อสายมาจากราชกุลของพระบาทศรี -
หรรษาวรมันทေး ซึ่งเสด็จไปสู่สุทฺร -
โลก และพระบาทศรีอิสานวรมันทေး
ซึ่งเสด็จไปสู่บรมสุทฺรโลก
ต่อมาก็เขียนเอกสารประวัติไว้บน
ใบลาน แล้วเก็บรักษาไว้ที่กัมรเตงชค
ตศรีคิขริศวร และกัมรชคตศรีพฤทเท -
ศวร เช่นเดียวกับเก็บไว้ที่กันโลงและ
เขาได้ทำการสาบานเพื่อความจงรัก
ภักดีใน(พระมหากษัตริย์) พระองค์
เดี่ยวอย่างแน่นแฟ้น เช่นเดียวกับพระ
กัมรเตงอญศรีราชปติวรมัน (เนื่องจาก
ความจงรักภักดีนี้เอง) พระบาทกัมรเตง
กันควน อัญศรีสุริยวรมันทေး จึงทรง
พระราชทานพระพรแก่ศรีสุกรมมา
กัเศตฺจ และทรงประสาทราชทรัพย์
พร้อมทั้งเมืองวิภทะ ซึ่งเป็นเมือง
มรดกตกทอดมาจากมรคานูศรีปฤถิวิน -
เรน(อันอยู่ในความดูแลของ)กั -
เศตฺจศรีมหิธรวรมัน(ผู้เป็นเจ้าของ)เมือง
แก่ศรีสุกรมมากัเศตฺจ และทรงมีพระ

- ปราสาทศรีสุทรมากำแสดง (นฤ)
16. ถสนุดานศรีสุทรมากำแสดง คคิกทุก
สุทรวิเภาท ค ชมะ กุรเกษตร อธิ....
 17. ศรีสุทรวุมมวามนีเปทุททคค
สุทรวุมมเฆ โยปี วิเภาท (นามา)
 18. คุรุมกุรเกษตรกฤตาคมาช คคะ กุร
เกษตร อธิ ปรวิเฆ
 19. ตรีภคถสนุดานวามเภาท ดอนกฤ(อ)
สคตศรี มหิธรววมวระสุท
คิวัระกมรเตงอญศรีราช
 20. คิวัระมปงคฤปวงนิเวทน มนวัระ
กฤณาปนทุวล เปรทุทสุทกฤมิรงคค
ปีโยชนาองคฺวยโสถงสุท วิเภาท
 21. นทุวลเปรเทาชาวรณณาคุรม (๕๖)๐
ศก (อมา)วสุชา ไวศาช นวัระกมร
เตงอญศรีปฤถิวิทุทปนทุทิต วัระ
 22. สภาปคินาเอกสุทกฤคิรฺง สมชค
ปีปนทุวลวัระศาสนคกัเศตงศรีสม
เรณทุราชิปคิวัระมสุทกอวชฺยปร
 23. คคฺรววัระราชการุชยนากมรเตง
(ชคค)ศรีคิชิรี สุวร ปีเปรจารควัระ
คิลาสคตมภนากมรเตงชคค....
 24.
 25.
 26.(วัระกมรเตงอญศรีปฤถิ)
วิทุทปนทุทิต....
 27. สวคกวน..จ้.....

ราชคํารัสสั่งให้จารคิลาจารีกไว้ที่กัมร-
เตงชคคศรีคิชิรีศวร และจารไว้ที่เมือง
วิเภาทะ ซึ่งเป็นเมืองที่พระบาทกัมรเตง
กัณควนอญศรีสุริยวรมันเทวะ ได้ทรง
พระราชทานแก่ศรีสุทรมากำแสดงจ
และหมุ่ญาคิของศรีสุทรมากำแสดงจ
เพื่อให้อยู่ในนััน และพระองค์ก็ทรง
พระราชทานเปลียนชือเมืองวิเภาทให้
ใหม่ว่า กุรเกษตร ในชณะนัันนัันเอง
“พระเจ้าสุริยวรมัน ทรงพระราช
ทานเมืองวิเภาทแก่ศรีสุทรมากำแสดงจ
และเนือจจากเมืองวิเภาทมีการพัฒนา
เหมือนหมุ่บ้านทุงกุรเกษตร คังนััน
พระองค์ผู้ทรงคิลปะจิงทรงเปลียนชือ
เมืองวิเภาทให้ใหม่ว่า กุรเกษตร”
ส่วนคเรือญาคิของวามเภาทแห่ง
เมืองวิเภาทะ ซึ่งอยู่ในคความคคเลของ
กำแสดงศรีมหิธรวรมัน(ผู้เป็นเจ้า)เมือง
ที่พระกัมรเตงอญศรีราชปคิวัระมัน ได้
กราบบังคมทุทให้พระราชาทรงทราบ
(เกือวกับพวกเขาเหล่านััน) ต่อมาพระ
ราชาทรงมีพระราชโองการรับสั่งให้
มอบคินคคณแห่งริงคคและทรงรับสั่ง
ให้คังหลักคคณอยู่ ณ ที่นััน ทั้งนี้เพื่อ
เป็นการแลกเปลียนกับเมืองวิเภาทะ และ
ก็ทรงรับสั่งให้จคคการเกือวกับวัระ
และอาศรม

มหาศักราช ๕๖๐ ขึ้น ๓ ค่ำ

เดือน ๖ พระกัมรแดงอัญศรีปฤติวิน -
ทรบัณจิต ซึ่งเป็นพระสภาพศิรัันเอก
แห่งเมืองกุติรุง ได้แจ้งพระบรมราช-
โองการแก่กำแสดงศรีสมเรนทราริบัติ
วรมันแห่งเมืองอวัชปุระ ซึ่งเป็นผู้
ตรวจตราดูแลสิ่งของในกัมรแดงชกค
ศรีศิขริศวร และให้จารศิลาจารึกไว้ที่
กัมรแดงชกค....

.....พระกัมรแดงอัญศรีปฤติวินทร -
บัณจิต.....

.....

(นายอำไพ คำโท อ่าน แปล)

จารึกปราสาทหินพนมวัน ๑

จารึกปราสาทหินพนมวัน 7 จารึกด้วยอักษรขอมโบราณ ภาษาเขมรและภาษาสันสกฤต มีอายุอยู่ในพุทธศตวรรษที่ 17 จารึกอักษรจำนวน 2 ด้าน ด้านที่ 1 มี 6 บรรทัด ด้านที่ 2 มี 6 บรรทัด จารึกบนแผ่นศิลารูปใบเสมา กว้าง 12 ซม. สูง 18 ซม.หนา 7 ซม. ทะเบียนวัดถุนม. 6 พบเมื่อ วันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2513 บริเวณปราสาทหินพนมวัน ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา โดยเจ้าหน้าที่สำนักโบราณคดี ปัจจุบันอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ มหาวิทยาลัย จังหวัดนครราชสีมา

คำจารึก

ด้านที่ 1

1.
2.สโวฏฺยาคฺตฺสฺย
3.ชฺศฺยา
4. (ศฺรึกมฺวฺชา) วฺจฺสามฺวฺรภาสฺก (โร) ...
5.รฺวฺจฺสฺกฺรฺวฺจฺสฺ.....
6.ยาปึสฺจฺ.น.....

ด้านที่ 2

1.
2. ศฺกฺรฺวฺวฺรฺนุ.....
3.นตฺรฺฐึวฺระ (บาทฺรฺฐึเชงฺวฺระกมฺร)
4. (เต) จฺ อญฺศฺรึวฺราเช (นฺทฺรฺวฺรฺมฺมฺเทว)
5. (วฺระกึมฺรเต) จฺอญฺเทวาศฺร(เม)
6.นุกฺ เสตฺจฺว.....

คำแปล

.... พระอาทิตย์บนท้องฟ้านี้เป็นต้นพระราชมงคลของศรีกำพูช.....
....วันศุกร์.....แต่ฐึลึพระบาทฐึลึเชงพระกัมฺรเตงอัญศึรึวฺราเชนทฺรฺวฺรฺมฺนฺเทวะ...พระกัมฺรเตง
อัญแห่งเทวาศรม.....และกำเสตง.....

(นายอำเภอ คำโท อาน แปล)

จารึกบ้านตาตทอง

จารึกบ้านตาตทอง จารึกด้วยอักษรขอมโบราณ ภาษาสันสกฤตและเขมร มีอายุอยู่ในพุทธศตวรรษที่ 15 จารึกอักษรจำนวน 2 ด้าน ด้านที่ 1 มี 20 บรรทัด ด้านที่ 2 มี 27 บรรทัด จารึกบนหินทรายสีแดงรูปใบเสมา กว้าง 44.5 ซม. สูง 55 ซม. ทะเบียนวัตถุ ยส. 1 ในหนังสือ Inscriptions du Cambodge กำหนดเป็นหลักที่ K 697 พบที่หมู่บ้านตาตทอง ตำบลตาตทอง อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ไม่ปรากฏหลักฐานว่าพบเมื่อใดและใครเป็นผู้พบ ปัจจุบันอยู่ที่วัดโพธิ์ศรีมงคล อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

คำจารึก

ด้านที่ 1

ไอ

1. นโม วิมลวาลนุท--	เลขาทีปคชาชาติ
2. ชนิตามวุษโยนุษว	เนตรจตุรราชสมภเว
3. ศรีทุระ ฐรมุปรเทโคเสา	ยสุย เทโคสยนิหตะ
4. รุทรศกคิสมากิรณโณ	รุทรโลก อิวาประ
5. ศรีษฏ ศรีศานวรมมา โย	วาลสุวสุย ส วิรยษฏก
6. สารสสวตติยง สโยคา--	คปุคริสารสสวติมิว
7. ปุคฺรเปาตฺรฤตานุ สรววา--	นุทธนุ สํรภมิตตนาทาค
8. ทาสทาสติยง ทุรวยามิ	วทุธานุยยง รภมิต
9. วิษยมาตุตสุรูปกา--	เมว นิณยจาตติปติ
10. ปณยเวลล้า ตถา ยคฺร่า	สภญาณยง วิจิตรก่า
11. คนุทลั ทศโทเรนนุค--	คภกษป่ากั ทิเน ทิเน
12. มรูปรกั ตถา วยณฺชนั	นาริเกลตโมทกั
13. ไกริวาทุชากนุชรวิ	คนุชกั ปุมุปจิจฺรวิ
14. ปุชากฺริษกาล อิตฺยุกุคั	คสมาคู สารสสวตตินุททาตุ
15. รุทรโลก ตถา ราชยั	ภุมิ สํรภมิต กุไละ
16. ปฺรสาทั ภูปเตร วาล--	ปุคฺริ สารสสวตตินุททาตุ
17. ภวปฺรภากริชาวรุโณ	วิกฺรานคฺรณสมภวะ
18. สนนนุวยศุช สฤลา--	นุคคํากวภูชะ คินฺรุตติ

คำแปล

โอม

1. ขอความนอบน้อมจงมีแก่พระศิวะ ผู้สร้างจักรของพระนารายณ์ และพระพรหมผู้ชนะ รัศมีอันรุ่งเรืองของพระจันทร์แรม ที่ปราศจากมลทิน
2. ประเทศของพระเจ้าแผ่นดินพระองค์ใด ไม่เคยถูกตำหนิเพราะคมดาบพระเจ้าแผ่นดินพระองค์นั้น ชื่อว่าผู้มีประเทศอันประกอบด้วยธรรม ผู้รุ่งเรืองด้วยสมบัติผู้เพียบพร้อมเสมอด้วยอำนาจของพระศิวะ ผู้เป็นประหนึ่งพระศิวะองค์ที่สอง
3. พระเจ้าแผ่นดินพระองค์ใด มีวรรณะห้องไส ทรงพระนามว่า ศิริอิสานวรมัน พระเจ้าแผ่นดินพระองค์นั้น ผู้มีความกล้าหาญ ได้พระราชทานพระนางสารีสวดี บุตรีผู้งามประหนึ่งพระนางสรีสวดี
4. พร้อมด้วยหมู่บุตรหลานทั้งหมด อีกทั้งทรัพย์สินที่เก็บรักษาไว้เป็นอย่างดีตลอดทั้ง ทาสชายหญิง เงินทอง และธัญพืชเป็นอันมากที่เก็บรักษาไว้ แก่ชายหนุ่มผู้เป็นญาติของตน เพื่อมงคลสมรส
5. ได้สร้างรูปบูชาอันสวยงาม ของพระมารดาผู้ฉลาด ผู้นำขบวนแห่ อันคดโค้งอย่างสวยงามเช่นนั้น เป็นเวลา ๕ ครั้ง
6. กล่าวกันโดยทั่วไปว่า พระองค์ได้บริจาควิวสารวันละ ๑๐ ทะนาน อาหารที่หุงต้มแล้ว เนยใส กับข้าว มะพร้าว น้ำมันเปรี๊ยะ
7. (และได้บริจาควิว) เครื่องดนตรี นักร้อง ของหอม และดอกไม้อันสวยงามในกาลทั้งสามสำหรับบูชา (รูปพระมารดา) ดังนั้น พระเจ้าสุทรโลก ได้พระราชทานพระนางสารีสวดี
8. แก่เจ้าชาย (นั้น) พร้อมทั้งได้พระราชทานพระราชสมบัติ พื้นดิน ที่สกุรถรักษาไว้เป็นอย่างดี ปราสาท พร้อมกับพระนางสารีสวดี ผู้เป็นบุตรที่เยาว์วัย
9. เจ้าชายเป็นเชื้อสายเจ้าเมืองกวปุระ ประสูติในหมู่บ้านที่มั่นคง แห่งวงศ์ของผู้สืบราชสมบัติ
10. ผู้เชี่ยวชาญการบูชาชัยของพราหมณ์ ซ่อนิลกันเถ ได้บูชาพระศิวลึงค์ด้วยความภักดีทุกวัน พร้อมกับที่มีการฟ้อนรำ และร้องเพลงสรรเสริญ (พระศิวะ)

(นายระเอม แก้วคล้าย อำน แปล)

จารึกปราสาทหินพิมาย ๒

จารึกปราสาทหินพิมาย 2 จารึกด้วยอักษรขอมโบราณ ภาษาเขมรและภาษาสันสกฤต มีอายุอยู่ในปีพุทธศักราช 1589 จารึกอักษรจำนวน 2 ด้าน ด้านที่ 1 มี 8 บรรทัด ด้านที่ 2 มี 7 บรรทัด จารึกบนศิลารูปใบเสมาชำรุดเนื้อศิลาส่วนล่างหักหายไป กว้าง 23 ซม. สูง 18 ซม.หนา 5.5 ซม. ทะเบียนวัดดู นม. 29 ในหนังสือประชุมศิลาจารึกภาคที่ 3 กำหนดเป็นหน้าที่ 59 พบเมื่อปี พ.ศ. 2497 ที่บริเวณมุมตะวันออกเฉียงใต้ของปราสาทใหญ่ ปราสาทหินพิมาย อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา โดยเจ้าหน้าที่สำนักโบราณคดี กรมศิลปากรเป็นผู้พบ ปัจจุบันอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนคร กรุงเทพฯ

คำจารึก

ด้านที่ 1

1. นโม วุฑฺธาย สัสสาร สมมธฺยุสฺสุคฺคาช ษะ
 2. อาทฺวโยปี จตุมฺกาย ศฺ จตุรมฺมารภยาทิว ๑
 3. 0๕๕๘ สก มสาณฺนกุษฺตร สฺกฺรวาร นุ ทฺญไตกํวิต
 4. มาสปาทฺวยร จนฺลฺยาจอรฺุงภยฺมวาย โทป ม.....
 5. ป วฺยร เนะติชฺวณคกํมฺรเตงชกค.....
- รงโก
6. จันามปรฺติทิน ปฺรววทิวสน.....(ตง)
 7. กฺรานคฺ เซ มฺวาย ปฺรยฺยง.....
 8. ย วฺยร.....

ด้านที่ 2

1. คฺสุโม สีวาช (น) โม นมสฺยุ ปาทานุโฆชฺสรวชาทิกฺริยฺษะ
2. เอกสฺวภาโว จิตฺภา (วฺยฺกฺโต) รเนกภาโวปฺโยปี สฺนุชฺภวาระ ๑
3. . สติ ศฺริสฺฐรฺยฺชวรมฺมาหฺวช ธรณฺิโร ภูรโร รจิตางฺจฺริ
4. ...ณฺิรชานุทาสฺ สุวิปฺลวีกวา ภูริชฺรมุโมอิเหว
5. ...น ปินุ (ว) คิ สหิตฺวฺรหฺมวินฺญวาทิ วนฺทโย
(0)
6. ทโย ย สฺสนฺยชาติศฺวร คุวมฺม ๑
7.กโตวฺภูชยา

คำแปล

ด้านที่ 1

พระองค์ใดทรงอุบัติขึ้นมา ทำโลกให้สับสนวุ่นวาย ตั้งแต่โลกนี้ถึงโลกุตระ มีพระพักตร์
๔ ทิศ ประหนึ่งว่าเกรงมารทั้ง ๔ ทิศ ขอนมัสการพระพุทธเจ้าพระองค์นั้น

๐๕๕๘ ศก มะเส็ง นักฆัตร สุกรวาร ชื่อโตคำวิด

ทอง ๒ บาท จนุชยากรู้ง ๑ ภัย (=๒๐)

๒ นีถวายแค้นมารเตงชคต.....

ข้าวสาร

ประจำวัน ในวันปรุวทิวสนะ (คือ ในวันที่พระจันทร์เปลี่ยนจากนักฆัตรหนึ่ง
ไปสู่

อีกนักฆัตรหนึ่ง)

ในวันสงกรานต์ (คือในวันที่พระอาทิตย์โคจรจากราศีหนึ่ง ยกลงสู่อีกราศีหนึ่ง)

๑ กระบุง บัดลังก์.....

๒.....

ด้านที่ 2

(มหาศักราช) ๕๖๘

พระองค์ใดที่ประกอบด้วยคอกบัวคือพระบาทสมาธิอันตั้งอยู่บนคอกบัวแม้จะมี

ภาวะ

หลายอย่าง แต่ประกอบด้วยภาวะทั้งหมดเป็นสภาพอันหนึ่ง คือภาวะแห่งความศูนย์

ข้าพเจ้าขอนอบน้อมนมัสการพระพุทธเจ้าพระองค์นั้น เพื่อความเจริญ

มีพระราชาทรงพระนามว่า ศรีสุวรรณะ ซึ่งมีพระบาทอันพระราชาทรงหลายบุชา

แล้ว.....มีทรัพย์สมบัติมาก (ซึ่งพระหัตถ์ของพระองค์ประทาน) ไม่รู้หมด มี

ธรรมอันหนาแน่นในโลกนี้โดยแท้

.....รับใช้ ประกอบด้วยพรหมและวิษณุเป็นคันทไหว่

.....พระองค์เป็นคันท เป็นผู้ใหญ่ยิ่งนำอัสจรรย

.....กโตวิฏฐเป็นชายา

(ศาสตราจารย์ จำ ทองคำวรรณ อ่าน และแปลภาษาเขมร

ศาสตราจารย์ ร.ต.ท.แสง มนวิฑูร แปล ภาษาสันสกฤต)

จารึกเมืองเสมา

จารึกเมืองเสมา จารึกด้วยอักษรขอมโบราณ ภาษาสันสกฤตและเขมร มีอายุอยู่ในปี พ.ศ. 1516 จารึกอักษรจำนวน 3 ด้าน ด้านที่ 1 มี 25 บรรทัด ด้านที่ 2 มี 27 บรรทัด ด้านที่ 3 มี 31 บรรทัด จารึกบนศิลาทรายสีเทารูปสี่เหลี่ยม กว้าง 46 ซม. สูง 99 ซม. หน้า 10 ซม. ทะเบียน-วัดถุ นม. 25 พบเมื่อปี พ.ศ. 2526 ที่เมืองเสมา ตำบลเสมา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ราชภัฏรำปลานเสมา อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้พบ (ไม่ทราบชื่อ) ปัจจุบันอยู่ที่หน่วยศิลปากรที่ 6 จังหวัดนครราชสีมา

คำจารึก

ด้านที่ 1

1. นโมสุตฺต สวทเทหยา	สวทาทิตาย สมฺภเว
สุวรุกคฺคาปวรุกคฺคณฺททโต	วฺรหฺมโฆ ๑
2. รุโหฺร ราช สดฺกาย	สํปฺรณฺเณ(น)ทวฺรวุทฺทษฺติ
เกนาปิจฺฉาวสาทฺเคาริ	วคฺตรามฺโกชวิภํ วุชฺธาตุ ๑
3. วณฺเฑ วิณฺณญจตุรวฺวาหุ	วฺยภคฺตา มฺรคฺติ วิภฺรคฺติ ษะ
วฺยณฺชชนฺนุ ชกทฺเชตุ	มาตฺมณฺสจฺจจฺรจฺกตาม ๑
4. นมทฺฐวฺ เวธสํ วฺรหฺม	ปรี โย โวชฺชนฺนํ
สมฺภาสิสาธนํ วิศฺว	ศ(ก)ตปทฺมาสนํ วุชฺธาตุ ๑
5. เคาริ ราชติ รุทฺราจฺเค	สจฺจคฺตา ราชเค คราม
ยทฺจจฺรจฺริทฺธาภํ	โหมมิว สฺพญิกฺคฺวมิ ๑
6. วณฺเฑ วาติศฺวาริ วิศฺว	วคฺเตร ยาทิต สนฺนิธิม
สวทเทหํ หรํ หฤคฺคฺสํ	วิวภฺมุริว วาจฺมยิ ๑
7. อาสิจฺฉุริชชวฺรุมเมติ	ยศฺศุริราชนฺทวฺรุมมณ
ราชธฺรมเม มนุสฺสนุ	รินฺทฺสุโสมาหฺวโย มฺวเร ๑
8. ศฺรุตฺตสมฺภติปฺรมาณน	ภคฺคํ ภคฺคฺวติ สฺถิรฺม
ยฺคํ ยฺคร กฺลิตฺทฺร	นาวกาสมลปฺสค ๑

9. สทาเซา ซาคเซเทว	ชยศรัริรยุมธิศุริยม
ศิสุรายศานคเย ศารุงคิ	เศารยย์ วิรุชารชชิกา ๑
10. กาม กานคิปฺรติทวนทว	กานไคยวาปี สกรมมุกม
มนเย มนุมถกฤหยานโย	โรษาทินิ ชยิทุชยา ๑
11. ยคเตโซ ภูคปฺรวั ย	นุกตาวารุญ์ สุตเน สุรฺกิ
ธรุวั วิวรมิษคต เสถา	ไวริศุครีฉำ หฤทามเว ๑
12. ศศาส ศาสศุรทศศิ ย	สุตริวรุคควาปฺคเย ปฺรชชะ
สํสการเหตุวศควาสำ	เกวถิ คุรโว มตชะ ๑
13. ปุ๊วทภาว(ศุศุริ)ชาศศาสศุเร	มุขยวฤคคิรุเกเวทิต
ยคกิรคคิรววิษณฺวทวยาปฺค	คฺริโลกิ วิศรมงคค ๑
14. ยํ ปฺราราปฺย (รา)ชศวโท ภู	จจริคารโถ ภูฉาทิกิ
ทิตถาทิวคปฺเรษานค	นิรคฺฉานำ ยทจจย ๑
15. คศย ภูฤถนุมนเหตุสย	คุราสิทุทมนสะ
โย มุนธิษณศุสวอิ	วรุณฉาศรมคฺโรโรปี ๑
16. วงศวิทยวิศุทธี ยํ	วรหุมกษตริ ภูเศศย
สรสวติ จ ศิสุราย	สุตริเมกสมาศุรยม ๑
17. จกร เม สรวววิทยาส	สทฤณเม กลาสวปี
ยทวทฐิรยชุกคิเกเทว	วิทย คุณกโลทิตา ๑
18. สรววสํปคคิสาริ ย	ทวทนยควมกฤคฺริมม
ลวฺจจินตามณेरฤถ	มรณํ ยทลมกยค ๑
19. ไครวิทยรารยยววิปฺรยช	คศทม สํปฺราราปฺย ภูคเย
เวทารฤวิทยโคณฐิกิ	รารยยวาวรคค อิว สฤคิม ๑
20. จเกร คฤปคินนวารโถไทย	รยชสวชยงฤคคนาฏเก
สวทศปฺรเทศิย	มนสวิ มนสำ รโสะ ๑
21. โย ทินทชะชทาริทฺรย	คฺรยนโลททึปิตารุณิชะ
การณฺยปฺนกรวาวรคเตา	นนทเยทททานวฤณฎิกิ ๑
22. คุราสาทิปฺรวัทิวส	วิทยยา ไวชเยทวฺชาน
ทินานชวาลฤทชานโย	ทิกมฺ ทานวิเศษคชะ ๑
23. โย ลิงคมิศุวรปฺเร	ศิวคเตโซ วิวฤงคิตม

ยศสมภ โภภินนุตรสุข	เดชะ ปุณฺหมิโวทิตม ๑
24. สุถาปยิตว วิธานเนน	ศุรทฐา ภกฺติ วิภูติภิ
ภุกฺติภุกฺติภุกฺตารุโถปี	ภุริยาชญาณปรภฺรุมิตะ ๑
25. ศิกฺษณณณณณณณณณณ	การณนุสฺสูกฺตุนนรณ
โย เทารุคฺ ทิกฺษุ สวารุจณานิ	ศิวลึงฺกานนุณณณณณณ ๑

ด้านที่ 2

1. .. สนนินนิตตยาสนนิน	วิษเย ปารววคิปเต
เยน ยชญวราหสฺส	ณุนนินนณการชค ๑
2. เอกศฺร สงกตณมรคฺติ	สฺสธณปิตา สมนุสฺสวารุจฺกิโนะ
ศุริวคฺเสนาศฺร ปุรววยา	สณคณา จิรกาลตะ ๑
3. มุนินเวทาทุริสากนเทฺร	มุนินทฺรปรตฺติมา ปุณะ
เตนปิ ยชวณน สฺถณเน	สฺสธณปิตา สงฺกรณคฺปรตฺติ ๑
4. ภูยศฺคิถณนณิ เทวี	สฺสธณปิตา สฺสคณคฺปรตฺติ
นณณนา ศุริศิขรสฺสวณนิน	ทฺวิเชน วรยชวณน ๑
5. ศศโกศาทุริสากนเทฺร	นรณธิปคินน้า ปุณะ
ศิวเตโช มหลลึงฺค	ปรตฺติเทวชเย ปรคินนณณณณ ๑
6. อธิมุนนินนณณ ยสฺสทฺม	ลึงฺครุเป มหศฺวเร
โรปฺยณนคฺรณทาทุภกฺคชยา	ทณสณน้า ปณณณณณณณณณ ๑
7. โย กลปคฺปรตฺติทิน	ภกฺติโยกโทรณณณณณณณ
สณรณนณณณณณณณณ	สัปรณณณโย สรววสัปรท ๑
8. สณชณนณณณณณณณณ	สฺสธยวณ วิชณณณณ ๑
ธรณณณณณณณณณณณ	เกเช สฺชณนณณณณณ
9. สววิภูคฺชณนุรเป ย	ศศุรทฐณ ภกฺติ มหศฺวเร
ชณนณณย สวรคฺคคสัปรคเต	รณณณณณ ภคฺคณนณณณณณ ๑
10. ยชวณ วิชณณณณณ	สฺสศศุริทฺถณณณณณณณณณ
เชชณนณณณณณณณ	ภณณณณณณณณณณณณณ ๑
11. อรุจณณณณณณณณณ	สัปรคณณณณณณณณณ
ณุนนินนณณณณณณณ	สคฺคณณณณณณณณณ ๑

12. ๘๕๓ ศก ปณจมี เกต ผาดคุณ นุ เสดงอญวระครูปนาทวระศาสนคคร
ลาว
13. ศรีพุทธภกคิสิงหธรรมปิ เปรอุณมีลิตวระกมรเตงอญตราษอชยทมมร
เปรเดวปฐา
14. เลงตงกลอมฎาทสาขชญุ คุรลาวเดวโรหวระศาสน คุรลาวชวนภาชน
ชวนชญุโอย
15. จंनाเดวตคนทุลเอกโทรมปรีตทินตวระกมรเตงอญ คุรลาวสนเมนินคุรลา
16. วศรีโรทรวรมมคอรุชามสุถาปนาวระกมรเตงอญปรีเมศวร วระกมรเตงอ
ญภคว
17. คี โอยอากรณโกค เดวอาศรม เกษศราม ปีกุปนาตวระกมรเตงอญควชร น
ฎ
18. มิภากภคชวระกคปรีเศชก เลงวระกมรเตงอญตราษ เสดงอญวระครูเปร
เดวปรีศศต
19. ปีสมกษนุก์เสดงอญราชกุลมหามนตรี ปีเปรสุถาปนาอชยทมมร
เปรวราหุณาจารย์ชโย
20. วรเคตมานศรทฐา ภกคิตคิธรรมปิณชยงบริบาลนุชณะโรหราชศาสนน
อินฎคิชฆมาน
21. ตมานธรรม เปรโอยศาลีเศคว์เดวโรหกุปนาอนกตมนุธรรมคคิอุปา ศรชน
ราชศาสนปีทิง
22. สาปณชณะ เนารวอุบายภูมิภากภคชยกรโง ในวระกมเตงอญปรีเมศวรน
วระกมร
23. เลงอญภควคิ วัวอจติชยคตคคิวิษย ปีทารอากร ปีเปรคจณจุลโง วัวอจติ
ชยคตคตอนกต
24. ชาคุรลาวปรีทวานนเทา ชาภกคโภควระกมรเตงอญคุศ เนาคคณชยงบริบาล
ณะ ธรรมณะ
25. โรหราชศาสนนุสมุทาชวราหุณาจารย์ชโรท กุปนายฆฆมานเคมานผล
มุขยศิวภกคิเคมาน
26. สวระกคณสนุดานโง ชวตวระจนุทราทค ฆฆมานเลข.....สาปณชณะ ปีวัว.....
โรหกุปนา

ด้านที่ 3

(บรรทัดที่ 1 - 16 ซ้ำรูป)

- 17.... โฆ
18. ... กัเวรา
19. .. ยไตตุฎป
20. กวนโคจน กวนโค
21. กัปรุวาค กวนโค..
22. .. กวน ไค
23. ถอยก ไค
24. ... นุไต
25. ขณั วระกมรเตงอ
26. ญ โฆกัวิต โฆกั
27. ปุราก โฆกณชน
28. โฆอุย โฆ
29. นุต โฆนาราย โฆ
30. ไคปุรวาค
31. ... กวน

คำแปล

ด้านที่ 1

1. ขอความนอบน้อมจงมีแด่พระศิวะ ผู้ทรงมีเสียงเป็นร่าง มีเสียงอันล่งลับแล้ว และเป็นผู้ประทานทางสวรรค์.....ของพรหม
2. พระรุทรผู้ทรงมีพระกายเป็นจริง ซึ่งต้องแสงวาววิบคุดคังพระจันทร์วันเพ็ญ และเนื่องจากความจำเป็นเสมือนทารกไม่ยอมอยู่กับใคร จึงอุ้มองค์พระอุมาผู้มีพระพักต์งามคังควงเคือน
3. ข้าขอนอบน้อมพระวิษณุ ผู้มีรูปปรากฏเป็นสีกร ผู้ประกอบด้วยองค์สี่และทรงยัง ดันเหตุแห่งจักรวาลของพระพรหมให้ปรากฏ

4. ท่านทั้งหลายจงนอบน้อมพระพรหมผู้ยิ่งใหญ่ ผู้ทรงสร้าง ผู้ทรงให้ความรู้แก่พวกพราหมณ์ และทรงสร้างจักรวาลให้เป็นอาสนะบัวอันงามที่เกิดจากสมาธิ
5. พระนางเคารีทรงแนบสนิทกับองค์พระรุทระ (รุทราจกเส สงกตา) และทรงมีพระกายงาม ซึ่งส่องสว่างรุ่งเรืองดุจดังแห่งทอง
6. ข้าพเจ้านอบน้อมพระสรัสวดี ซึ่งสถิตอยู่ในปากของคนทั่วไป และเป็นเทพีแห่งการเจรจา คุณจะไม่เอนโอนอญูเอนจากกับพระศิวะ (หร) ผู้ทรงมีเสียงเป็นวัตถุและทรงสถิตในหัวใจ
7. พระเจ้าชัวยรมันทรงเป็นราชโอรสของพระเจ้าราเชนทรวรมัน ทรงฉลาดในราชธรรม ทรงสืบเชื้อสายมาจากจันทรวงศ์ และทรงมีความงาม ดุจดั่งพระจันทร์วันเพ็ญอยู่บนท้องฟ้า
8. ในสมัยใดเกิดความยุ่งยากตามที่กล่าวไว้ในคัมภีร์พระเวทและพระมนูศาสตร์ในสมัยนั้นจัดเป็นกลียุค สำหรับพระองค์นั้น ได้ทรงพบสถานที่ว่างห่างไกลจากความยุ่งยากแล้ว
9. พระวิษณุผู้ทรงอำนาจและทรงได้รับการยกย่องถึงความกล้าหาญ เนื่องจากทำให้สถานที่อาศัยเกิดความสงบสุข เสมือนเทพีแห่งสงคราม ทรงได้รับการยกย่องอันยิ่งใหญ่ เนื่องจากความลำบากที่เกิดขึ้นมาในการรบ
10. พระผู้เผ่าพลาญพระกามเทพ ทรงชนะบุคคลทั้งหลายที่ขอบัญให้พระพิโรธเป็นต้นด้วยการส่องแสงไฟ เราสงสารพระกามเทพซึ่งเสมือนคู่แห่งความรัก แต่เป็นเพราะเกี่ยวข้องกับความรักจึงต้องถือธนู
11. เรื่องเคยมีมาแล้ว เนื่องจากน้ำตาไหลพรากถึงทรวงอก ด้วยบุญญาธิการของพระองค์ จึงทำให้ฝนแก้วมุกดาตกอย่างหนักทั่วทุกหนทุกแห่ง เสมือนจะตกให้ชุ่มชื้นในทรวงอกของเหล่าสตรีที่เป็นข้าศึก
12. พระองค์ต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับศาสตร์ เพื่อทรงรับสภาพ ๓ อย่าง ส่วนพวกพราหมณ์ที่สืบเชื้อสายมาจากพรหม ซึ่งมีหน้าที่ให้การศึกษาอบรม ควรทราบถึงไทยทานที่คนจะพึงได้รับอย่างเดียว
13. เกิดมาในโลกนี้ พระองค์ก็ทรงเป็นลูกผู้ชาย จึงจำเป็นต้องศึกษาศาสตร์ต่าง ๆ ของราชสำนัก และพระเกียรติยศของพระองค์เสมือนพระวิษณุ โค่งคังขจรขจายจรใดโรโลก
14. เพราะทรงศึกษาศาสตร์จนสำเร็จ พระองค์จึงเป็นกษัตริย์ที่มีชื่อเสียงทรงประพฤติประโยชน์ด้วยคุณธรรม ส่วนผู้ที่ประพฤติปราศจากคุณธรรม คือผู้ที่ประพฤติตามความพอใจของสัตว์เดรัจฉาน มีช้างป่าเป็นต้น

15. พระองค์ทรงเป็นกษัตริย์ที่น่ารัก ทรงเป็นครูของพระเจ้าแผ่นดิน ทรงนับถือนิกายไสวะ และทรงได้รับการยกย่องจากหมุ่คนแม่กระทั่งครูในวรรณาคม

16. ถ้าจะว่าถึงลำดับความสัมพันธ์กษัตริย์กับพราหมณ์มีความบริสุทธิ์เท่ากัน นำกับคอกบัวมีสภาพเท่ากัน (เพราะคอกบัวเป็นสัญลักษณ์ของน้ำ) สถานที่อยู่อาศัยกับสถานที่หลบภัยมีสภาพเท่ากัน

17. (ครีส์ว่า) ท่านทั้งหลายได้ปฏิบัติต่อเราในด้านสรรพวิชาที่เป็นศิลปะฝ่ายดี คุณคงความรู้คือวิทยาการที่ปรากฏจากฝ่ายดีในการจำแนกความหมาย

18. ทรงยังพระสหายที่มั่งมีสารสมบัติทั้งปวง ซึ่งเป็นคนที่โอบอ้อมอารี เป็นคนจริงใจ ให้ได้รับประโยชน์สมความปรารถนา

19. พวกพราหมณ์ผู้เชี่ยวชาญในใครเพศ ได้อภิเษกพระองค์ให้สถิตอยู่ในราชสมบัติเสมือนจะให้สถิตอยู่ในสถานที่ของผู้ประเสริฐ เพราะรวบรวมวิทยาการได้แก่ข้อความในพระเวท

20. พระองค์ทรงสนพระทัยเกี่ยวกับ (การละคร) ทั้งภายในและภายนอกอย่างซาบซึ้ง คั้งนั้น จึงตกลงพระทัยแสดงละครด้วยพระองค์เอง (สวयงฺฤตนาฏเก) โดยการครีส์ค่ากลอนออกมาอย่างสด ๆ

21. ทรงเพลิดเพลิดไปด้วยทานซึ่งเปรียบเสมือนฝนตกจากฟ้าด้วยความการุญย์แก่บุคคล ๓ จำพวกที่ต้องการประทีปคือไฟ ได้แก่คนอนาถา คนมีทุกข์ และคนยากจน

22. ในวัน ๑๕ ค่ำ มีวันคราสเป็นคืน พระองค์ทรงปลุกพวกบัณชิตให้ตื่นด้วยวิทยาการ และทรงปลุกคนยากไร้ คนตาบอด คนป่วยไข้ และคนแก่เฒ่าให้ตื่นด้วยทานพิเศษทั่วทุกทิศ

23 - 24. พระองค์ทรงมีพระราชศรัทธาและพอพระทัยในพิธีกรรม แม้จะทรงบรรลुวัตถุประสงค์คือการพ้นจากความสนุกสนาน แต่เป็นผู้อันความรู้ในอุบายให้ได้รับความสนุกสนานแล้ว จึงทรงสร้างศิวลึงค์ไว้ในอสิศวรบุรี ซึ่งเป็นลึงค์ที่มีกำลังแฝงไปด้วยอำนาจของพระศิวะ คุณคงกองอำนาจแห่งมนต์นับจำนวนเป็น โกฎิเพิ่มขึ้นแล้วจากอำนาจทั้งหลาย

25. ทรงให้คนทั้งหลายศึกษาศิลปกรรม ให้ทำางานสุจริต และทรงสร้างรูปพระนางทุรคาและพระศิวลึงค์เป็นจำนวนมากเพื่อเป็นสิ่งสักการบูชาแล้ว ทรงตั้งไว้ตามทิศต่าง ๆ

ด้านที่ 2

1. ท่านัชฌวรหะได้สั่งให้คนไปสร้างพระประติมากรรมของพระศิวะ (ปารุวัตติปเตะ) เพื่อเป็นนิมิตหมายไว้ในเขตนั้น

2. ท่านได้สร้างพระประติมากรรมของพระศิวะและพระพรหม พร้อมทั้งพระประติมากรรมของพระวิษณุไว้ ณ ที่แห่งเดียวกัน และในทีนั้น รูปที่วอนี้ก็ได้จมลงไปที่ฝั่งน้ำด้านทิศตะวันออกเป็นเวลานานแล้ว

3. ในปีมหาศักราช ๘๔๗ (พ.ศ. ๑๔๖๘) นอกจากสร้างพระประติมากรรมของพระศิวะแล้ว ท่าน (ศิขรสวามี) ยังได้สร้างพระพุทธรูปไว้ ณ สถานที่นั้นอีก

4. พราหมณ์ชื่อ ศิขรสวามี เป็นนักบรืจาคชั้นยอด นอกจากสร้างพระพุทธรูปแล้ว ยังได้สร้างรูปของพระเทวี จากศิลาก้อนใหญ่ไว้ด้วย

5. ในปีมหาศักราช ๘๖๓ (พ.ศ. ๑๔๘๔) นอกจากสร้างรูปของพระเทวีไว้แล้ว ท่านยังสร้างลึงค์ขนาดใหญ่ของกษัตริย์ทั้งหลาย ซึ่งเป็นลึงค์ที่แฝงไปด้วยอำนาจของพระศิวะ

6. เพราะความเลื่อมใส สร้างปราสาทหลังหนึ่งไว้แล้ว จึงถวายขันเงินใบใหญ่พร้อมทั้งทาส ๒๕ คน แด่พระมเหศวรซึ่งอยู่ในรูปของลึงค์

7. เนื่องจากสมบุญพูนสุบไปด้วยทรัพย์สมบัติ ท่านจึงสร้างสวนแห่งหนึ่งพร้อมกับสร้างอาคาร ๒ หลัง และได้ถวายข้าวสาร ๑ ทะนาน เป็นประจำเพราะความเลื่อมใส

8. โขลณวิษย์ซึ่งเต็มไปด้วยความหนุ่มแน่น เป็นคนดี เป็นคนที่รักดินแดนบ้านเกิด ชอบคบค้าสมาคมกับผู้สุจริต ประพฤติธรรม ซึ่งเป็นลักษณะของคนดี

9. ท่านเป็นผู้มีศรัทธา มีความเลื่อมใสในพระมเหศวร ได้ถวายทรัพย์สินไว้เป็นจำนวนมาก เพื่อเป็นสวรรค์สมบัติให้แก่มารดาตามควรแก่กำลังทรัพย์ของตน

10. โขลณวิษย์ชื่อ ศรีทฤณภักคีสิงหรวมัน ผู้ทำพิธีกรรม เป็นผู้สูงอายุ เป็นลูกผู้ที่ได้สร้างรูปของศรีโรทรวรมันไว้จำนวน ๒ รูป

11. ส่วนพระพุทธรูปนั้น ท่านได้สร้างไว้จำนวน ๑ องค์ และสร้างปราสาทหนึ่งหลังจากทรัพย์สมบัติของตนแล้ว จึงทำการเฉลิมฉลองอย่างมโหฬาร

12 - 27. มหาศักราช ๘๕๓ ขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๔ ด้วยเสด็จอัญพระครูแจ้งพระบรมราชโองการแก่ตระลาว (ชื่อ) ศรีทฤณภักคีสิงหรวมัน เพื่อให้ทำพิธีเบิกพระเนตรพระกัมรเตงอัญ ผู้เป็นราชาที่ทมิรง และสั่งให้ทำพิธีบูชาว่า ขอให้จัดตั้งการบูชาเป็นองค์ ๑๘ ตระลาวทำตามพระบรมราชโองการ ตระลาวถวายภาชนะถวายทาสให้ทำหน้าที่ประจำ ถวายข้าวสาร ๑ ทะนานเป็นประจำแด่พระกัมรเตงอัญ

ตระลาว(ทฤณ)และตระลาวศรีโรทรวรมัน ผู้เป็นที่ชาย (และ) ได้สถาปนาพระกัมรเตงอัญ ปรมศวร พระกัมรเตงอัญภควดี แล้วจึงถวายอาภรณ์โกศะ สร้างอาคารท่งนาและสวน

เพื่อถวายเจจงแก่พระกัมรเตงอัญทั้ง 2 องค์ ส่วนที่ดินแปลงหนึ่งพร้อมทั้งทาสนั้นขอให้เป็นของ
เจจงแก่พระกัมรเตงอัญผู้ราชา

แสดงอัญพระครูสั่งให้จารจารึกไว้เพื่อให้เป็นที่ยืนยันต่อหน้าก่าแสดงอัญราชกุล
มหามนตรีแล้ว ให้นำไปตั้งไว้ที่ทมรง ท่านสั่งพราหมณาจารย์ให้ทำการอวยพรแก่คนที่ศรัทธา
เลื่อมใสในพระธรรม เพื่อที่จะบริบาลบุญนี้ ตามพระบรมราชโองการ และพร้อมทั้งการเคารพ
บูชาผู้มีธรรม สั่งให้สาปแช่งคนที่ไม่ทำตามกฎที่ให้นั้น สำหรับผู้ที่มีธรรมซึ่งอยู่ในที่อาศัย และ
ได้ทำตาม พระบรมราชโองการก็ขอให้มั่นคงในบุญนี้

ส่วนเรื่องการดูแลที่ดินและพวกทาสทั้งปวงของพระกัมรเตงอัญปรเมศวร และ
พระกัมรเตงอัญภควคตินั้น ห้ามขึ้นอยู่ในวิสัยเพื่อจะรับอากร และห้ามใช้พวกจัญจุลทั้งปวง และ
ห้ามขึ้นอยู่กับผู้ที่เป็นครลาวต่อไป คือให้เป็นของใช้สอยสำหรับพระกัมรเตงอัญชคคเท่านั้น

สำหรับบุคคลที่ได้รับบริบาลธรรมนี้ตามพระบรมราชโองการรวมทั้งพราหมณาจารย์
ที่ถวายเจจงการบูชา เขจะมีผลตลอดไปที่ภักดีต่อพระสิวะ เขจะมีความสุขพร้อมทั้งหมู่ญาติ
ทั้งปวงคราบเท่าที่พระจันทร์พระอาทิตย์ยังมีอยู่.....เกี่ยวกับผลบุญนี้ที่ไม่...ตามที่เจจงบูชา เขา
จะมีความทุกข์ตลอดไปเลย.....คราบเท่าที่พระจันทร์พระอาทิตย์ยังมีอยู่

ด้านที่ 3

16.
17. โฆ
18. ก่าเพรา
19. ไตตฤป ...
20. ลูกโคจน ลูกโค
21. ก่าประวาด ลูกโค
22. ลูก ... ไต
23. ละเอียก ไต ...
24. และไต ...
25. ทาสพระกัมรเตง
26. อัญ โฆก่าพิค โฆก่า

27. ปราบ โฆกัญจน
28. โฆช โฆ
- 29.... โฆนาราย โฆ
- 30.... ไคประวาค
- 31... จุก ...

(นายอำเภอ คำโท อาน แปล)

จารึกสูงเนิน

จารึกสูงเนิน จารึกด้วยอักษรขอมโบราณ ภาษาสันสกฤตและเขมร มีอายุอยู่ในพุทธศตวรรษที่ 16 จารึกอักษรจำนวน 2 ด้าน ด้านที่ 1 มี 6 บรรทัด ด้านที่ 2 มี 7 บรรทัด จารึกบนศิลาประเภท หินทรายแท่งหลักศิลาจารึกชำรุดแตกเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย กว้าง 25 ซม. สูง 20.5 ซม.หนา 6.3 ซม. ทะเบียนวัตถุ นม. 3 พบที่อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ไม่ปรากฏหลักฐานว่าพบเมื่อใด ใครเป็นผู้พบ ปัจจุบันอยู่ที่หน่วยศิลปากรที่ 6 จังหวัดนครราชสีมา

คำจารึก

ด้านที่ 1

1. ธรรม /
2. ทุฏโธ ทฺรเย ชฺโศ ทุฏฺปะต ศฺศรีทุฏ //
3. (ป)าณฺจเวปี สตา ศิษฺญ ส(มฺมโต) /
4. เขว ทหนเว หิ //
5. ปฺรติมาลិ /
6. รัตต //

ด้านที่ 2

1. ไมปุรว(ว)
2. (ส)นอต ไมลิวี สิริโน.....
3. ไมธรมุม สิไท
4. ค ไมปนุโส ใดกั
5. ไมกญจน ใดก
6. ไมกญยน ใด
7. จ ใด(ค)

คำแปล

ด้านที่ 1

1. พระผู้ทรงสร้าง พระองค์ทรงมีอำนาจในทางทหารทรงมีพระเกียรติยศ ทรงเป็นผู้ที่กล้าหาญ

2. พระองค์ทรงได้รับการเอาใจใส่และฝึกฝนจาก (สำนัก) ของนักปราชญ์
เสมือนกับว่าได้รับการฝึกฝนมาจากสำนักของกษัตริย์ปาณฑพ ใหม้ คำ
ประพันธ์ที่คล้องจองกัน

ด้านที่ 2

..... โจนุรพะ สันออก โจนุลาวิ สี
รโน.....

โจนุธรรม สีโท โจนุป็นโส ไตคำ โจนุกัญจน ไตค
.....

โจนุกัญชน ไต ไต

(นายอำเภอ คำโท อ่าน แปล)

จารึกปราสาทหินพนมรุ้ง ๒

จารึกปราสาทหินพนมรุ้ง 2 จารึกด้วยอักษรขอมโบราณ ภาษาเขมร มีอายุอยู่ในพุทธศักราช 1532 จารึกอักษรจำนวน 2 ด้าน ด้านที่ 1 มี 12 บรรทัด ด้านที่ 2 มี 10 บรรทัด จารึกบนศิลาทราย สีเหลือง กว้าง 21 ซม. สูง 48 ซม. หน้า 10.3 ซม. ทะเบียนวัตถุ บร. 11 ในหนังสือ Inscriptions du Cambodge กำหนดเป็นหลักที่ K 1067 พบที่ปราสาทหินพนมรุ้ง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ไม่ปรากฏหลักฐานว่าพบเมื่อใดและใครเป็นผู้พบ ปัจจุบันอยู่ที่ปราสาทหินพนมรุ้ง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ (เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ของสมเด็จพระเทพฯ)

คำจารึก

ด้านที่ 1

1. ๕๑๑ ศกมโรจภู
2.ศรีวิเรนทรวรมนุกเสตงอญ.....
3.มรคาญโฆลญศรีภูวนาทิศย.....
4.(ฐ)ติวระบาทฐติเซงวะระกมร.....
5.วรมนเทวมนมานภูมิบีโอย.....
6.น ศิว วาบทศารถ วาบอชก วา(บ).....
7.ม วรหุมาณิเชาวภูมิถลกัทวา.....
8.อมฤต วาบอบ วาบวิษ วาบเหม.....
9. ...ย นรทรุขกรบี ๗ ชุรุ ๒ กรยาว ๒ จนุลยัก.....
10. ถ บิสุววะระกรณาปราสาทภูมิตาขลง.....(ไอ)
11. ชคกมรเคงชคตวุ่นรุง กลุปนาค.....
12. ปุริตทิน วะระศาสนเปรโอยภูมิเนะ.....
13. โนะห วุว้อจติศตุนครคโฆลญวิษฆ.....
14. ภูมิถลกัทวา ติโดยนุรวุควราบโกลขตุ (ง).....
15. โดยทภูมิฉคราบปุรชนปุรลุง ปุรสบ.....
16. โดยบศุจิมปุรสบโกลตาขลง โดยอุ(คคร).....

คำแปล

ด้านที่ 1

มหาศักราช ๕๑๑ (พ.ศ. ๑๕๓๒) ขึ้น ๑ ค่ำ วีเรนทรวรมันพร้อม
กำแสดงอัญ.....มรคาญโขลญศรีภูวนาทิตย์.....ฐิติพระบาทฐิติเซงพระกัมร
.....วรมันทเวะมีที่ดินถวาย.....คิวะ วาบทศารณะวาบอยก วาบ.....พรหมา-
ณิซื่อที่ดินแห่งถบลกันทวา.....อมฤต วาบอบ วาบพิษ วาบเหม.....บุรี
ทรัพย์ มีกระบือ ๗ ตัว ขรม ๒ กระยว ๒ เครื่องนุ่งห่ม....ขอพระกรุณาประสาทที่ดิน
แห่งตาขลง....ถวายแด่พระกัมรเตงชคตแห่งพนมรุง ถวายแด่...เป็นประจำ พระราชโองการเกี่ยว
กับการถวายที่ดินแห่งนี้.....ไม่ให้อยู่ในความคุ้มครองของโขลญวิษ.....ที่ดินแห่งถบลกันทวา
ทางทิศตะวันออกถึงหลักเขตแห่งขลง ทางทิศใต้ถึงปรยนประลุง และไปทิศ.....ทางทิศตะวัน
ตกติดหลักเขตแห่งตาขลง ทางทิศเหนือ.....

(ด้านที่ 2 ซ้ำรูป)

(นายอำเภอ คำโท อำนแปล)

จารึกปราสาทหินพนมรุ้ง ๔

จารึกปราสาทหินพนมรุ้ง 4 จารึกด้วยอักษรขอมโบราณ ภาษาเขมร มีอายุอยู่ในพุทธศตวรรษที่ 16 จารึกอักษรจำนวน 2 ด้าน ด้านที่ 1 มี 18 บรรทัด ด้านที่ 2 มี 16 บรรทัด จารึกบนศิลาทรายรูปสี่เหลี่ยม กว้าง 31 ซม. สูง 64 ซม. หน้า 7.5 ซม. ทะเบียนวัดอุ บร. 9 ในหนังสือ Inscriptions du Cambodge กำหนดเป็นเลขที่ K 1068 พบที่ปราสาทหินพนมรุ้ง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ไม่ปรากฏหลักฐานว่าพบเมื่อใดและใครเป็นผู้พบ ปัจจุบันอยู่ที่ปราสาทหินพนมรุ้ง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

คำจารึก

ด้านที่ 1

1.คต.....
-
2.(วระ)บาทกมฺรคองอญศรี.....
-
3. ...นุวระถ้เบงอาธยาบกทวดวระ.....
-
4. คเขาวภูมิวระจงวาคคตฺรูกเฉวอาศรมทุกขุญ์
5. คนากลุปนาโระบายชียเนะบิขวนก
6. มฺรคองชคตวนํ รุง นุกมฺรคองชคตวนํ.....
7. ...วาชววระราชษธรมฺจวระอาถกษค
8. ถ้เบงปรุกถ.....
-
9. กนฺตุะกัน
10. ถคมฺรขเอสะ อุดครอีสานกมฺรคองช(ค)
11. ตวนํรุง วระจงวาคคตฺรูกถ้เบงกลุป(นา)
12. คกมฺรคองชคตวนํรุงคสงฺกรานต รุงโก
13. เขวฺรกันลนา.....(ก)

14. นลวณวมววยสุรา.....
-
15. กลดคอาศรมธรมมา.....
-
16. เนะไตศรฤษ ไต.....
17. กุฎราญ วระจงวาค.....(ท)
18. กษิณกมฺรคองชค(ต).....
-

ค้ำนที่ 2

1.คกมฺรคองชค.....
2.รงโกคณอินเชวชรก้นลนา(กมฺร)
3. คองชคคคองจะอนเชณบิณฺยรงโกค
4. ณอินณถวงปรัม ชรวกมววย สุราญว
5. มววยวระชุนานจวละ กลดคอาศร
6. มศรูกโยคิ อุณกจ้หน้าคถวจ้
7. นำเนะไตเช ไคกัวระ ไคกัโวะ ไค
8. ไคชิสควน จันคคิจจารอาคมาปรทาน
9. ควระล้เบงชว(เนะ)คกมฺรคองชคค
10. วุนรุงถวจ้หน้าเนะบ้เรคกมฺรคองชคค
- 11.....กลุ่ปนำคกมฺรคอง
- 12..... นครงโกคณอินลึะปรัม
- 13..... (จ้หน้า)คถวจ้หน้าเนะไต
- 14..... โมนุทคค ริควรทุเชย
- 15..... วระจนุทราทคยริคปบ
- 16.....(ค)ร

ค้ำแปด

ค้ำนที่ 1

.....พระบาทกัมรคองชค.....

และพระดำเนงผู้เป็นครูแจ้งพระ.....

.....

ซึ่งได้ซื้อที่ดินจากพระเจ้าวอด(จังหวัด)เพื่อสร้างเมืองและอาศรม และถวายทาสเหล่านี้ตามบัญชี
เพื่อส่งไปถวายแด่พระกัมมรเตงชคตพนมรุ่งและพระกัมมรเตงชคตพนม.... เป็นพระราชบัญญัติ(รา
ชยธรรม) ลงพระอาถั กษณ์ แห่ง เมืองลำ เบน ถวาย.....ข้า วสารแด่
อาศรม.....ถวายช้าง ม้า ทางทิศเหนือและอีสานแห่งกัมมรเตงชคตแห่ง
พนมรุ่ง พระเจ้าวอดแห่งเมืองลำเบนถวายแด่พระกัมมรเตงชคตแห่งพนมรุ่งและสงกรานต์ข้าวสาร
๒ กระบุง ถวายแด่.....ถวายแพะ ๒ ตัว เหล้า.....ถวายแด่อาศรมธรรมานี้ไดสรักษ
ได.....กราญ พระเจ้าวอด.....ทางทิศใต้
แห่งพระกัมมรเตงชคต.....

ด้านที่ 2

.....แด่พระกัมมรเตงชคต.....ข้าวสุก ๒
กระบุงถวายแด่พระกัมมรเตงชคตเสด็จลงอัญเชิญเพื่อมารับข้าวสุก ๕ ถะถวง หมู ๑ ตัว เหล้า ๑
ขวด พระชนานจัทละถวายทาสแด่อาศรมแห่งเมืองโยคี เพื่อให้ทำหน้าที่ประจำ คือ ไตเข ไตกำ
วระ ไตกำโระ ไตริศควน และสร้างหล่ออักษรประทานแก่พระดำเนง เพื่อส่งไปถวายแด่
(ประกอบพิธีกรรมใน) พระกัมมรเตงชคตแห่งพนมรุ่ง และทำหน้าที่ประจำเพื่อปรนนิบัติพระ
กัมมรเตงชคต.....ถวายแด่พระกัมมรเตง.....ข้าวสุก ๕
ลิ.....ข้าวสุก ๕ ลิผู้ทำหน้าที่ประจำนี้มี ไต.....โทษกิด
ส่วนวรัทเชย.....พระจันทร์และพระอาทิตย์

(นายอำเภอ คำโท อ่าน แปล)

จารึกสำนักนางขาว

จารึกสำนักนางขาว จารึกด้วยอักษรขอมโบราณ ภาษาเขมร มีอายุอยู่ในพุทธศตวรรษที่ 17 จารึกอักษรจำนวน 1 ด้าน มี 15 บรรทัด จารึกบนศิลาทราย (ชำรุด) กว้าง 9 ซม. สูง 21 ซม. ทะเบียนวัตถุ ขก. 12 พบที่อำเภอนาคน จังหวัดมหาสารคาม ไม่ปรากฏหลักฐานว่าพบเมื่อใดและใครเป็นผู้พบ ปัจจุบันอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

คำจารึก

1. กัณฺฐ สิลา เนะ
2. นาม กรณ มฺร
3. ตาญ ศรีราชปติ ว
4. รุมม วุระ กมฺรเตง
5. อญ ศรีราชปติ ว
6. รุมม กัเสตฺจ ศรีราช
7. ปติ วรุมม ตี วุระปา
8. ท กมฺรเตง อ
9. ญ ศรีชย วรุมม
10. เทว เปร จาร ต
11. สุวรมณ ปาตุร
12. คี ปิ โอย จวล
13. ชา ไน กมฺรเต
14. ง ชคต ต เลง
-

คำแปล

ในศิลาจารึกหลักนี้ชื่อมรดาญศรีราชปติวรมัน พระกัมรเตงอัญศรีราชปติวรมันกำเสตงศรี-ราชปติวรมัน ซึ่งพระบาทกัมรเตงอัญ ศรีชยวรมันเทวะ โปรดเกล้าฯ ให้จารึกสุพรรณบัฏรเพื่อนำไปเก็บรักษาไว้ในกัมรเตงชคต

(นายอำเภอ คำโท อ่าน แปล)

จารึกสุรินทร์ ๒

จารึกสุรินทร์ 2 จารึกด้วยอักษรขอม ภาษาสันสกฤต มีอายุอยู่ในพุทธศตวรรษที่ 18 จารึกอักษรจำนวน 3 ด้าน ด้านที่ 1 มี 9 บรรทัด ด้านที่ 2 มี 11 บรรทัด ด้านที่ 3 มี 11 บรรทัด จารึกบนศิลารูปสี่เหลี่ยม ชำรุดแตกออกเป็นเศษชิ้นเล็ก ๆ กว้าง 20 ซม. สูง 23 ซม. หนา 10 ซม. ทะเบียนวัดฤ สร. 6 พบเมื่อปีพุทธศักราช 2528 ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ เจ้าหน้าที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ เป็นผู้พบ ปัจจุบันอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

คำจารึก

ด้านที่ 1

1. -----	(ธรรม)สามโลกมรดุเบ
2. -----	(ทวยาค)มาโยนिरาคุมกะ
3. -----	(ปรกร)ชชินนุเม
4. -----	(เยนนา)มาปีศุณฺวตาม
5. -----	(ศรีจันทรว)โรจนโรหิณีสะ
6. -----	(มุนินฺทรมโร)รชชตามุป่านเต
7. -----	(เทวาคุมชศฺรีช)วรมุมเทวะ
8. -----	(เวทามวโรเกนุทฺทிரูปต)ราชชะ
9. -----	(ปาทามวฺชสฺสยติสฺสฺหฤ)ตาริระ

ด้านที่ 2

1. เทหิณานุเทห โร โคย	นุมนโรโครชตฺตราม
2. ราชภูรทุชะหิภรตฺตณา	นุทะชนุทะชนุตนาคุมนะ
3. อายฺรฺวเวทาสฺตรเวเทมุ	ไวทฺยวีโรรฺววิศารโทะ
4. โยฆาคยทฺรราชภูรฺรุโช	รฺชารินฺเกษชาอุโระ
5. สรฺวเวฆามปฺรธาณฺย	สฺตรวฺวตะปฺริโศชฺชนุ
6. ชุคฺคาปฺรธาณ รุชา	มปฺรธาณฺยวฺยโศชฺชต
7. สวโรคฺยสาลํ ปฺริโศ	โกษชฺย สุกคํ วฺยชฺาต

8. สารทฤษฎีนิเวศวิทยา
9. สวธชาติมาโรค
10. โภษะพฤกษศาสตร์
11. -----

สหราชอาณาจักร
 ศาล ๓๓๓๓๓๓๓๓
 เทหามวรหฤทธินา
 -----โรคมานินา

ด้านที่ 3

1. เทวศิววิหขมาติน (เขา)
2. คาสานคสุริคิทยา (ยะ)
3. ปุณะ ปินทิกฤคาสเต (ค)
4. ภูโยษฎานวคิสสรเว
5. คนุฑลาเทวปุชาง (คา)
6. เศษษชฎาประทา (คยา)
7. ปุริคิวิษนควิท กุรา (หุ)
8. ปุริคิวิษนควิท (ค)
9. รกคานคชาล (วสน)
10. เทวคคิกิเย (ปลงปล)
11. เอกะ (ปลงปลคคิกิ)

คำแปล

ด้านที่ 1

1. -----
2. -----
3. -----
4. -----
5. -----
6. -----
7. -----
8. -----

ผู้มีรูปเป็นธรรมกายและสัมโภคกาย
 ผู้มีอาตมันเป็นสอง ผู้หาอาตมันมิได้
 ข้าพเจ้าขอนมัสการพระชินะผู้เป็นราชา
 แห่งรัศมี
 แก่ประชาชนผู้ฟังอยู่แม้เพียงพระนาม
 พระศรีจันทร์ไวโรจนโรหิตีสะ
 ของขณะที่เชิงเขาคือพระพุทธเจ้า
 ระเจ้าศรีชยะวรมเทวะผู้เป็นโอรส (ของ
 พระเจ้าธรณินทรวรมัน)
 ผู้ได้รับราชสมบัติเพราะพระจันทร์อันยอด

เขียนบนท้องฟ้าคือพระเวท

9.-----

พระองค์ผู้มีพระบาทเหมือนคอกบัวเป็น
เครื่องประดับ ผู้มีศัตรูอันพระองค์ทรง
ชนะแล้ว

ด้านที่ 2

1-2 โรคทางร่างกายของปวงชนนี้ เป็นโรคทางจิตใจที่เจ็บปวดยิ่ง เพราะความ
ทุกข์ของราษฎร แม้มิใช่ความทุกข์ของพระองค์ แต่เป็นความทุกข์ของเจ้าเมือง

3-4 พระองค์พร้อมด้วยแพทย์ทั้งหลาย ผู้แก้กระดูก และคงแก่เรียนในอาชुरเวท
และอัสตรเวท ได้ฆ่าศัตรูคือโรคของประชาชนด้วยอาวุธคือเมษัช

5-6 เมื่อพระองค์ได้ชำระโทษของประชาชนทั้งปวงโดยรอบแล้ว ได้ชำระโทษ
แห่งโรคทั้งหลาย เพราะโทษแห่งยุค

7-8 พระองค์ได้สร้างโรงพยาบาลและรูปพระโพธิสัตว์วิเศษชยสุกต พร้อมด้วย
รูปพระชินโรสทั้งสององค์โดยรอบ เพื่อความสงบแห่งโรคของประชาชนตลอด
ไป

9-10 พระองค์ได้สร้างโรงพยาบาลหลังนี้ และรูปพระโพธิสัตว์วิเศษชยสุกต
พร้อมด้วยวิหารของพระสุกต ด้วยดวงจันทร์คือพระหฤทัยในท้องฟ้า คือพระ
วรกายอันละเอียดอ่อน

11.----- เป็นผู้ทำลาย
โรค

ด้านที่ 3

1. ส่วนสตรีสองคนเป็นผู้ค้าข้าว -----

2. บรรดาสตรีเหล่านั้นเป็นผู้ให้สติ -----

3. ส่วนบุรุษเหล่านั้นนับรวมกันอีก -----

4. รวมคนทั้งหมดเป็นเก้าสิบแปดคน -----

5. ข่าวสารสำหรับเป็นเครื่องบูชาเทวรูป -----

6. เครื่องพลีทานที่เหลือ ทิ้งให้(แก่คนป่วย) -----

7. ทุกปี สิ่งนี้ควรถือเอา (เบิกจาก) -----

8. แต่ละอย่าง ในวันเพ็ญเดือนใจตระ -----

9. เครื่องนุ่งห่มที่มีชายสีแดง -----

10. อาหารโค ๒ ปละ (เทียนไข) ๕ ปละ -----

11. เทียนขี้ผึ้ง ๗ ปละ -----

(นายระเอบ แก้วคล้าย อ่าน แปล)

จารึกปราสาทหินพนมรุ้ง ๕

จารึกปราสาทหินพนมรุ้ง ๑ จารึกด้วยอักษรขอม ภาษาสันสกฤต มีอายุอยู่ในพุทธศตวรรษ ที่ 18 จารึกอักษรจำนวน 4 ด้าน ด้านที่ 1 มี 21 บรรทัด ด้านที่ 2 มี 32 บรรทัด ด้านที่ 3 มี 25 บรรทัด ด้านที่ 4 มี 23 บรรทัด จารึกบนหินชนวนสีเทารูปสี่เหลี่ยม กว้าง 27 ซม. สูง 60 ซม. หนา 12 ซม. ทะเบียนวัตถุ บร. 19 ในหนังสือ Inscriptions du Cambodge กำหนดเป็นหลักเลขที่ K 384 พบเมื่อวันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2515 ที่ปราสาทหินพนมรุ้ง บริเวณบันไดประตูทางเข้าปราสาทประธานด้านทิศเหนือ เข้าหน้าที่โครงการบูรณะโบราณสถานปราสาทหินพนมรุ้ง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นผู้พบ ปัจจุบันอยู่ที่ปราสาทหินพนมรุ้ง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

คำจารึก

ด้านที่ 1

- บทที่ ๑
1.
 2. *ปรภควม*
 3. *ยตโร วิวิธวเรน*
 4. *ธรทยามฤตมนุเรน*
- บทที่ ๒
5. *ทชานายารุจนานาวไทย*
 6. ... *สนรจโยรยชยตสนารุชยชยชโยละ*
 7. *ครณกรชนนตฺ สรบุปทญญนุครคย*
 8. *กษตมตวิมโต มนุโศรตตม มนุทากินีตถ(ม)*
 9. *อติวิทยาสีทริโยคปฏถฺ สมาเป็นตม*
- บทที่ ๓
10. *นิทราครามาภิธานน ครี*
 - II. *ศรีคุรุนครชคทศุระ*
 12. *โศคินรูปทศศรี*
 13. *(นเร)นุทราทคชนาม ฤฤค*
- บทที่ ๔
14. *อินุทรโธถายชโธถำ ยศ*
 15. *ศรีภทศุรศุร อีศุเว*

16. ทเทา คคร ทเทา นาค
 17. ปตคร สฎลาทริศมภเว
 บทที่ ๕ 18. เทวยา ราชกุหาฆ่า โย
 19. ยานดาคำ สด้า มตาม
 20. เหมโทล้า วิลลิด้า
 21. มานุษมาศรทานุมทา

ด้านที่ 2

- บทที่ ๖ 1. ภกคยา.....
 2. วิธ...
 3. ไกรวยคูลย.....เยน.....
 4. โสคคร วรึ ปรวรเสน กฤเตสสม.....
 บทที่ ๗ 5. กาวยวิทวิทศศรีทร
 6. นเรนทราทิคยลัศควม
 7. เอกะ กรคตุมิมิ ปญจ
 8. ปฎลาขย ศศากสะ
 บทที่ ๘ 9. ศรินเรนทรารุกนิตนุด
 10. นุทนคิตนุดรถ กฤคตม
 11. อนุนสุนม.....
 12. ศศิวาย ส.....
 บทที่ ๙ 13. (สิ)รายราชย.....
 14. ทคตามทมภ.....
 15. อุปาฐายาย ยไสม โย
 16. โทล้า วิลลิตคคตมาม
 บทที่ ๑๐ 17. สฎลาทริปาศุปตปาทปราชณน
 18. เยนานวทยหฤทเยน นเรนทรสุรยเย
 19. สสฎล ไสลคิริเสน กุโรรณเรนทรรา
 20. ทิคยสย รูปมกโรทภวเมกฤคตม
 บทที่ ๑๑ 21. หิรณยสุ.....น.....นเรนทรรา
 22. ทิคย คเค สวสสทเน.....นคยาม

23. อคฺนิปรเวเสน ทิวสศยํ
 24. ภกฺคยา หิรณฺยภกฺคควาสรุ...
 บทที่ ๑๒ 25. หิรณฺยวรุณฺณาย หิรณฺยปิเศร
 26. หิรณฺยทิวาย หิรณฺยนามา
 27. ปฺรทาทุทฺติสฺสตามุจฺจนุทฺรนาเร
 28.วาชฺเชน สารุทฺทม
 บทที่ ๑๓ 29. ปุรุว.....ตงฺกฺริตฺตฺรหิรโณย
 30.
 31.71.....ภกฺคยา
 32. หิรณฺย.....

ด้านที่ 3

- บทที่ ๑๔ 1. ศ 7.....

 2. เอววิจฺญฺญกฺวินามิว
สฺสกาโว วิภูโคชเย
 บทที่ ๑๕ 3. นิรมฺมาย นิรมฺมลฺมุขํ วิรุทฺทา.....
บุคฺคํ ยทฺธิม
 4. ตาเรนุทฺตรคารกฺกฏตากรณํ วิวุกฺข
เตนฺ เตนฺ ตทฺธิยปุรุชฺยาม
 บทที่ ๑๖ 5 . ยะ กามินีนิกรนิศฺจลฺมานสโสถ
 ปิ สฺถาตุมรฺหติ หุฏฺธิ สุม มหากฺวินาม
 6. ทฺฐิตี วราสมวตา กวิตา รุจฺสิจ
 สกฺกตา วินตฺตุมภยฺตฺร ชตฺตทงฺกม
 บทที่ ๑๗ 7. วานฺยานวทฺยสุธฺยาริกฺยา ธฺยิยา 71
 วิชฺฌเยช เอช สฺตรานนฺชนากินนฺทะ
 8 . อสฺมาภมาสุจฺจิทฺรฺสนมฺนฺตเรณ
 เชยวํ ฐฺรฺวํ กุณฺณนิเมษกคาตฺสสุทฺธิยสฺสตา
 บทที่ ๑๘ 9. กาโมปี เม คทฺติสทฺทกฺกณฺเลศ เอช

ภวษยเปตวปุโฆ ภวคภิกษุ

10. อิตฺยุกฺต อีส อิว ชทฺภว เหว เสวรายุษา
นารุยธารุยหฤทฺษกุกฺตคามสทฺสรโกณฺมิ

บทที่ ๑๘ 11. สุราริกิ อํ สมุจฺตเมว ธาตา
สุรณฺญนุรุวั ชคฺสุจฺติ สุม กามม
12.วํ วฐนํ
ภาว ทธานุยทฺตสุจฺตเร

บทที่ ๒๐ 13.สฺตรชคฺคะ ปฺรยดาปฺรียควํ

.....
14. สศฺวคฺสมํ สมุจฺติชฺเช ปฺรีย เชน เหว
กาโมปฺร.....

บทที่ ๒๑ 15. สฺมกน โสมคปฺ สาทิตฺสาทิตํ ปฺรากู
ปฺราราปฺตะ กลามวิกฺลามาธิกํ สศางฺกาค
16. ชคฺสุสรณฺญจฺจ สฺจณฺญิกฺกปายา ชจฺ เชน โสโม
นาเนชฺช นีตฺสุจฺฉิ ปฺรกานฺตฺทินะ

บทที่ ๒๒ 17. กาณฺจิทฺวินา นิชฺวฐฺสสมุปฺรารฺชิตาปี
ไยรฺกษฺตาวิริทา ทิ สศางฺกานฺตฺติ
18. นนฺญา ตถาวิริชฺชานุ ปฺนนะ ปฺนรฺยช
ทฺวิทฺยาชฺชานนฺรฺจิจฺจิสงฺกตา จ

บทที่ ๒๓ 19. รุธิรฺรุจิลวณฺจนฺทฺรสุทฺทาเสชฺ คทฺทฺเย
สกลกมฺลมปฺยงฺฆริทฺวเย กํ วิภรฺคฺติ
20. ชทฺ ทิว ภูวิ โลกานํ มโต นิชฺกฺลงฺโก
ชทฺนุกรณฺญตารฺจจามรามาณฺนุณฺจวนฺทฺยา

21. อิตฺติเสานฺทฺรชปฺภูลํ สสมาปฺคม

บทที่ ๒๔ 22. นมศฺสิวาชฺชสฺตฺ สิวาชฺ โว ช
ศฺคฺสฺงเก สศางฺกานลฺลสุรฺยชเนตฺระ

23. อุณฺณตฺวคฺคิตฺวสมคฺวมิปฺส
สฺสฺวาเสชฺ วิภรฺคฺคชฺทกฺชทฺนุชฺชานาม

บทที่ ๒๕ 24. ภูชทฺวณฺนุณฺริชฺชิตฺ วัวิวิจฺจณฺชาน

พจนานุกรมภาษากวีรัตนโกสินทร์

25. ยศย สุม เทหารุทครินุทรรนุช

นริษาด โภคินุทรวีกา วิกฤตติ

ค้ำที่ 4

บทที่ ๒๖ 1. ยน.....

.....

2. กงกา ดวโร คคคคา คิริ.....

.....

บทที่ ๒๗ 3. ทุยาด

.....

4. วิกวางสมวมิว ศพทวิโทรดศพท

สงคา.....

...

บทที่ ๒๘ 5. กุหุโยปี ศาสิตุรตุลย์ มุโขปเทศาศ

ศาสเตรณ วา ปรทฤศา.....สยาม

6. เอว คภีรหฤทเย ปรมศคิโวย์

ยสขาวสตุสมธิกนุ นินุณเคเท

บทที่ ๒๙ 7. สรววาคเม ปฏูรตุลยตมานิ ดานิ

สรววูรตานิ จ ศิวาทิมตานุยเสษม

8. ยตุโนสสุสมานมกโรทุยทยนุดโต ยท

เทวนุน เวตติว ดเทว วิท วิมานุยะ

บทที่ ๓๐ 9.ยน นาสา กิล สนุณิกฤษฎา

ชคตุปรีตตานุขสย กรณะ

10.นุคตมคยนุติกคาคโคสยา

เสย ยตุสมุตสตุคสุริศพทศพทะ

- บทที่ ๓๑ 11.ยชภูเตน ขทานเนน
.....มี.....ปทุมม
12. ยสขารุหมาสร.....ว.....
มสารวิโวทุกจจติ เตน ศศวค
- บทที่ ๓๒ 13.ส ยสขาริกั ปทุมวนุรั
สทิดสทิดสทททารุณั มหามุตะ ปิวนุตะ
14. สกตสกตมาคมียนคยชนคยว ยาควา
ปรมปรมปี สตุริว คยชคยาคมวนุชม
15. อิติ สรวววิทุชสปรณั สมาเป็นม
- บทที่ ๓๓ 16. นมฐวมรทฐเนทฐรณคมรทฐางคั
ศารุงคิโณมารทฐกเลวรั ยม
17. เสวริศจ เคารี จ คิศุศคสิ จ
นุ เสวิดุ คยกคกเลวโรทฐะ
- บทที่ ๓๔ 18. รเมย คิเรว รมายคิริปรคิเต
นानา ทรุไมะ เปลวปลุสวโรคระ
19. วุคณจการารุณชานภิริยยะ
โกลาสไคเต คิริโส ยดาปฺรารุ
- บทที่ ๓๕ 20. ปฺรารุคสสมุคถาย วิชาย โยคั
โย วุรหุมโณ ทวารมัท วิภท
21. วุรหุมายจเกททานุ ภิยาคุมโยโค
ศคในศคในรุยโยคิมิมณจการ
- บทที่ ๓๖ 22. ยสสปรคมาเส ผลปรครโกชยั
ภุณชนุวเกา โภชนป่านภาชาม
23. คุลยนุชรวุ โยคิคณนุชยาค
เชทานุนิหารมนาปฺค เอมะ

คำแปล

ด้านที่ 1

โคลกที่ ๑ความเป็นผู้มีอำนาจ.....ด้วยพรตอันมี
ประการ ต่างๆ.....ความสงสารเป็นเหมือนน้ำอมฤต ซึ่งเกิดขึ้นภายใน

โศลกที่ ๒ ผู้มีเครื่องบูชาที่ปราศจากโทษ.....เขาไปพร้อมฝูงชนที่เป็นกลุ่มทั้งผู้ดีและไพร่ ยังคนหนึ่งซึ่งกำลังทำแทะที่อุ้งงัก ได้รับความเจ็บปวดเพราะพิษอันร้ายแรง ให้ขึ้นจากสระ แล้วรักษาด้วยเวทมนต์ : บทพรรณนาวิद्याลัทธินิโศก เสร็จสิ้นด้วยประการฉะนี้

โศลกที่ ๓ เขาชื่อเรนทราทิตย ซึ่งเป็นครูของไตรโลก ได้ประดิษฐานครูทั้ง ๓ ไว้ในสถานที่ที่ชื่อนิทรากราม

โศลกที่ ๔ เขาได้ถวายชิงช้าซึ่งมีชื่อว่า ชิงช้างาม (อินทรโกล) แด่ศิษย์ที่ชื่อภัทรเศวตและนอกจากนี้ ยังได้ถวายยานใหญ่แด่พระคัมภีร์ ซึ่งสถิตบนภูเขาใหญ่อีกด้วย

โศลกที่ ๕ เขาได้ถวายชิงช้าของอันติ มีค่า ซึ่งบรรทุกด้วยยาน สำหรับโล่แด่พระเทวีในราชกุธา เพื่อความสุขแก่มารดาที่เคารพ

ด้านที่ 2

โศลกที่ ๖ ด้วยความภักดี.....ไม่เหมือนความกลัว.....(กล่าว)คำชมเชยเป็นอย่างดี จากการทำให้เป็นหัวหน้าอันประเสริฐ

โศลกที่ ๗ เขาผู้เดียวเป็นผู้รำนานูในการประพันธ์ ได้แต่งคำประพันธ์ที่ชื่อว่า บททั้งห้านี้ไว้ เพื่อสรรเสริญเรนทราทิตย

โศลกที่ ๘ เขาสร้างรถจากงาช้าง เพื่อนำไปถวายแด่เรนทรารกะ.....ซึ่งบุตรที่มีอำนาจแด่พระศิวะ.....

โศลกที่ ๙ เรียกว่ากระแสน้ำและลม.....ถวายแด่พระศิวะ.....เขาได้ (ถวาย) ชิงช้าสูงสำหรับโล่แด่ครู

โศลกที่ ๑๐ เขาได้สร้างรูปนเรนทราทิตยผู้เป็นครู ให้เป็นเช่นเดียวกันกับรูปพระศิวะ จากก้อนหินอันหยาบในนเรนทรสุรย์ บนภูเขาใหญ่ ด้วยหัวใจที่ปราศจากโทษ ตามหลักคำสอนของนิกายปาศุปีต

โศลกที่ ๑๑ ญาติ.....ซึ่งกำหนดวันอยู่ป่าเรอไฟ.....ในห้องนำเรอไฟเพราะความภักดีต่อเรนทราทิตยผู้ล่วงลับไปแล้ว

โศลกที่ ๑๒ ที่ชื่อหิรัณยะ เพราะมีวรรณะเหมือนหิรัณย์ คือ มีความสกลเหมือนหิรัณย์ เพราะบิดามีผิวเหมือนหิรัณย์.....จากการประสาทของจินทรานารี มีผ้าเจ็ดสิบสองผืน.....

โศลกที่ . ๐

ด้านที่ 3

โคลกที่ ๑๔ราวกับว่าเป็นของจินตกวี เพราะคิดเช่นนั้น.....เกิดขึ้นพร้อมกับความรุ่งเรือง

โคลกที่ ๑๕ หน้าปราศจากมลทิน เพราะการนิรมิต ดุจดั่งดวงจันทร์ หรือว่า.....

ถ้ารู้ ใด...ประสงค์ ที่ จะกล่าวถึง การไม่ กระทำ ในสิ่ง ที่ ผู้ ประพันธ์ ทำ เพื่อความปลอดภัย.....ของเขาในตอนแรกเพราะเหตุนี้

โคลกที่ ๑๖ ผู้มีจิตมั่นคงไม่หวั่นไหวต่อสตรีรูปสวยแลมีทรัพย์สมบัติ ควรตั้งจิตให้มั่นคงไว้ในหทัยของมหากวี ในกรณีทั้งสองนี้ สตรีสื่อที่ประเสริฐ หาผู้เสมอไม่มี และบทประพันธ์ที่ถูกต้องก็สามารถที่จะแนะนำให้เป็นผู้มีจิตมั่นคงได้ เพราะความเป็นผู้มีจิตมั่นคงนั้น เป็นอุบายนำมาสู่ความสำเร็จ

โคลกที่ ๑๗ ผู้พอใจในการมองสิ่งที่ยาม พึงทราบ ว่า พรรคนะที่มีต่อความงามของคนเรานั้น เกิดขึ้นในระยะเวลาอันรวดเร็ว เหมือนความเชื่อของแม่น้ำที่กำลังไหลท่วมปราศจากโทษหรือเสมือนความเร็วของจิตใจ ฉะนั้น สตรีทั้งหลายจึงมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงในเวลาอันรวดเร็วฉะนี้

โคลกที่ ๑๘ แม้กาม (ความรัก) จะเป็นสภาวะที่ดี และให้ความเพลิดเพลินแก่เราในด้านความพอใจเพียงเล็กน้อย ซึ่งได้แสดงไว้แล้ว แต่กามนั้นมีสภาวะความเป็นไปแห่งร่างกายที่จะต้องแตกสลายในอนาคต มีอำนาจเหนืออยู่เพราะฉะนั้นความเป็นไปนั้นแล เป็นเสมือนพระเจ้าเป็นเจ้า (อิสระ) ดังได้กล่าวมาแล้ว และครอบงำ (มีอำนาจเหนือ) กามพันโกฏิที่ทำให้ผู้คนทั้งดีและเลวมีความรักใคร่ เพราะอำนาจแห่งความเป็นไปนั้น

โคลกที่ ๑๙ พระองค์ผู้สร้าง ทรงรังสฤษฎ์กามอย่างมั่นคง เพื่อจะทรงสร้างสิ่งที่ถือว่ายิ่งใหญ่กว่าสิ่งที่มีอำนาจ.....เสมือนสิ่งอื่นที่อยู่ในระยะไกล โดยการสงวนรักษาไว้ในสภาวะของสตรีทั้งหลาย

โคลกที่ ๒๐ ความรักในความบริสุทธิ์ของสัตว์โลก.....ก็กามนั้นแล คือความรักที่ทำให้เกิดความพอใจสม่าเสมอเนื่องนิรันดร์.....

โคลกที่ ๒๑ ด้วยความกรุณาในการปลดปล่อยให้เป็นอิสระ พระองค์ผู้สร้างทรงรับส่วนที่สมบูรณ์ของดวงจันทร์เป็นครั้งแรก ซึ่งเป็นส่วนที่ทรงให้แสงจันทร์คืนสู่สภาพเดิมตามพระคำริ ดังนั้นดวงจันทร์แม้จะอยู่ในสถานที่อื่นใด ก็ไม่มีความงามหายไป คือ มีความงามไม่เสื่อม

โศลกที่ ๒๒ ยกเว้นสตรีบางคน ก็สตรีโดยทั่วไป ซึ่งมีใบหน้างามเหมือนดวงจันทร์ แม้ได้ลู่ออกมา จะอยู่ร่วมกัน ไม่แยกกันอยู่ ก็ยังหลบหนีหายไปได้ ส่วนสตรีที่มีใบหน้างามไป ด้วยวิชาความรู้ที่อยู่เป็นประจำ ย่อมอยู่ร่วมกันได้สิ้นกาลนานกว่าการป้องกันตามวิธีนั้น

โศลกที่ ๒๓ ถ้าพระผู้เป็นเจ้าของมนุษย์ ของภูตซึ่งมีสภาพอย่างเดียวกัน และของ เทวดาผู้มีอารมณดี ทั้งในเทวโลกและมนุษย์โลก ทรงให้ดวงจันทร์ปราศจากมลทิน ส่วนดวง จันทร์ครึ่งซีกที่พระนลาฏของพระผู้เป็นเจ้านั้น ก็จะมีสีเหลืองระคนแดง (สีส้ม) และจะต้องแสง ให้ดอกบัวทั้งหมดบาน (งาม) เพื่อรองรับพระบุคลลบาท : บทพรรณนาความงามเสร็จสิ้นด้วย ประการฉะนี้

โศลกที่ ๒๔ ความนอบน้อมของท่านทั้งหลาย จงมีแค่พระศิวะเจ้า ผู้มีพระเนตรส่อง แสงดุจดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และดวงไฟอย่างน่ากลัว พระองค์ประทับอยู่บนเขาไกรลาสอันนำ อัจฉรย์ ทรงพอพระทัยที่จะรับ (กลืน) ความร้อนความหนาวและความพอดิ (ไม่รู้ร้อนไม่หนาว) ไว้ใน พระโอษฐ์ของพระองค์

โศลกที่ ๒๕ พระองค์ผู้มีงูอันยิ่งใหญ่ที่ปราศจากโทษ ทอดพระเนตรเห็นหมู่ผู้กล้า หาญที่ได้รับชัยชนะ ซึ่งในมือถือเกราะไว้ครึ่งหนึ่ง เสวยยาพิษเข้าไปครึ่งกาย แล้วทรงรักษา

ค้ำที่ 4

โศลกที่ ๒๖ส่วนแม่น้ำคงคาไหลไปตามทาง ลงสู่เบื้อง ล่าง.....

โศลกที่ ๒๗จากการพอใจในศัพท์และเนื้อความของผู้รู้ ศัพท์

.....ซึ่งเสมือนนักปราชญ์อย่างนี้.....

โศลกที่ ๒๘ ก็พระศิวะทรงเป็นสภาพลึกลับ (ไม่อาจจะรู้ได้) อย่างตรง ๆ ด้วย ศาสตร์หรือด้วยปรากฏการณ์อย่างอื่นจากการชี้แจงเป็นคำพูดของครู ทรงอยู่เหนือความคิดที่ลึกซึ้ง และประทับอยู่ในสถานที่อันลึกลับมาก

โศลกที่ ๒๙ พระองค์ทรงฉลาดในเวทมนต์ทั้งปวง ทรงจัดความเศร้าหมอง พรตและ ลัทธิทั้งหลายที่เกี่ยวกับความคิดเป็นคั่นทั้งปวง ที่ไม่เหมือนกัน ให้คล้ายคลึงกัน ด้วยความพยายาม เต็มที่ ถ้าหากว่าบุคคลอื่น ๆ เว้นจากความรู้สถานะอันนี้แล้ว ก็เปรียบเสมือนว่า ไม่รู้จักพระผู้เป็น เจ้า

โศลกที่ ๓๐จุมุกสำหรับศุคลมหายใจที่อยู่ใกล้ ๆ หูสำหรับฟังเสียงเสียง (ศัพท์) ไค ๆ ออกจากพระโอรุพระเป็นเจ้ามาด้วยความเร็วเสียงนั้น ๆ คือ ศรุติ (พระเวท)

โศลกที่ ๓๑ ด้วยการกล่าวตามความเป็นจริง.....ความชั่ว.....
.....การบูชา.....เปรียบเสมือนคอกอยู่ในความไม่ดีด้วยเหตุนี้เป็นอย่างช้าชาก

โศลกที่ ๓๒ ผู้ใหญ่ทั้งหลาย ฟังคำและเนื้อความที่กลมกลืนกัน คือพันธะแห่งความไม่ดีอันยิ่งใหญ่ของคน.....จึงบริจาคลังของทั้งปวงอันเป็นของคนนั้นแลเปรียบเสมือนสตรีคนหนึ่งบริจาคลังเครื่องประดับกาย แม้ทั้งดีและเลวฉะนั้น : บทพรรณนาหลักสรรพวิทยาเสร็จสิ้นด้วยประการฉะนี้

โศลกที่ ๓๓ ข้าขอน้อมองค์พระศารังคิน ผู้ทรงทศป็นคือพระจันทร์ครึ่งซีก และทรงมีพระกายครึ่งของพระอุมา พระองค์ทรงสละพระกายอันน่ากลัว เพื่อจะเข้าไปร่วมกับพระวิษณุ พระนางเคารี พระขันธกุมาร และพระจันทร์

โศลกที่ ๓๔ บนภูเขาไกรลาสอันงามนำกราบไหว้และรื่นรมย์ไปด้วยหมู่ไม้ซึ่งมีกิ่งก้านสาขาชูดอกอ่อน ๆ อันงามนานาชนิด พระศิวะทรงบำเพ็ญพรตกลางรัศมีดวงอาทิตย์บนภูเขาไกรลาส อันงามนี้ เหมือนเมื่อก่อน

โศลกที่ ๓๕ พระองค์ทรงจำแนกวิธีอันเป็นโยคะของพรหมนี้ เพื่อทรงนั่งสมาธิในตอนเช้า เพราะทรงกลัวไข้จะแตกสลาย จึงทรงทำโยคะอย่างแผ่วเบา พร้อมด้วยภุคตี

โศลกที่ ๓๖ ตลอดเวลาเจ็ดเดือน พระองค์สวดยผลไม้และใบไม้เป็นอาหาร งดข้าวและน้ำทั้งสองอย่าง แม้ทรงเดินทางไปกับหมู่โยคีเป็นประจำสม่ำเสมอ ก็ไม่มีความเหนื่อยอ่อนเพราะอดอาหาร

(นายอำเภอ คำโท อาน แปล)

จารึกวัดคูบ้านหนองบัว

จารึกวัดคูบ้านหนองบัว จารึกด้วยอักษรขอม ภาษาสันสกฤต มีอายุอยู่ในพุทธศตวรรษ
ที่ 18 จารึกอักษรจำนวน (จำลองอักษร) 10 บรรทัด จารึกบนศิลา (ชำรุด) กว้าง 8 นิ้ว ยาว 1 ศอก
ตะเบียนวัตถุ ชย. 6 พบที่วัดคูบ้านหนองบัว ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ไม่ปรากฏ
หลักฐานว่าพบเมื่อใด เจ้าหน้าที่อำเภอสูงเนินเป็นผู้พบ ปัจจุบันอยู่ที่วัดคูบ้านหนองบัว ตำบลใน
เมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

คำจารึก

1. (ชาโตชยาทิตยป) เรศรวรอำ	เวทามวไรเกนทุภีราปฺตราษะ
2. (นิกุเศรราชนุยสีโรว) คัส	ปาทามวษสฺสยตี สํหฤตาริ
3. (ปรยษครทิตตทคฺค) รตนภุษา	ยตฺกัรฺตติหารวสุธาจฺคนำ ยะ
4. (สทามทวารุฑิต) ทานวาริ	สฺสททานวรุฑิปรึยสํปทาณยะ
5. (อินฺญาทโวะ กุณฺญสุราริ) กานุโต	ยะ กุณฺญณฺกฏโปปฺยวาทวฺระ
6. (โยภุยรฺติคำ ฎป) ติกิรฺทราปါ	ลภุณฺมิมุเปภุยสฺววมภุยเปตาม
7. (ทิกุณฺทฺรคำทฺลทาย) ติสุมกัรฺตติ	มโหวิจฺตฺรารุจฺรินฺทฺริยําม
8. (ยั วิภุยธามฺนา วิชิตฺปีนา) เถ	วฺทฺเรววกานฺคฺยา วิชิตฺยจกามม
9. (ศฺจนฺคฺยชนฺ โคยนิชนามสฺสารุถ์	วฺนฺทิกุถ) ตาริปรฺมทาะ ปฺรจกฺระ
10. (ปฺญาชฺษะ กุณฺณคฺยาชฺเคนฺคฺย	กฺษยงฺคตา) ชํกฺษยวตฺปฺรชฺชาม

คำแปล

โคลกที่ ๑ พระองค์ผู้มีพระบาทเหมือนดอกบัว เป็นเครื่องประดับเหนือเศียรของ
พระราชาทังปวง ผู้มีศักรอันพระองค์ทรงชนะแล้วในสงคราม ได้รับแล้วซึ่งสตรีคือแผ่นดิน ผู้นำ
ไปซึ่งเกียรติยศของพระองค์ ผู้มีรัตนะ คือ คุณความดีเป็นเครื่องประดับ

โคลกที่ ๒ ผู้มีสายน้ำ คือ ทานอันพระองค์ให้เพิ่มขึ้นแล้ว ด้วยความเพลิดเพลิน
ในกาลทุกเมื่อ ผู้มั่งคั่งด้วยทรัพย์สมบัติ คือทานและความเจริญรุ่งเรือง ผู้เป็นที่รักแห่งศักรของ
เทพที่พระองค์ทรงให้ลำบากแล้วด้วยเครื่องสังเวท ผู้แม่เหมือนพระกฤษณะ แต่มีวรรณะขาว

โศลกที่ ๓ พระองค์ยังนางลักษมี ผู้อันพระราชาทรงหลายปรารถนาแล้ว ซึ่งได้
โดยยาก ผู้ทรงอุเบกขา ซึ่งเข้ามาใกล้แล้ว และยังนางกิริติผู้เล่นไปในทิศทั้งหลายให้อินดีแล้วนำ
อศรวิชัยนอ ! ความงามอันวิจิตรแห่งอินทรีย์ทั้งหลาย

โศลกที่ ๔ สตรีทั้งหลาย ผู้มีศัตรูอันตนไหว้แล้ว แม้เมื่อสามีถูกชนะแล้วด้วยรัศมี
เพราะเห็นพระองค์สละอยู่ซึ่งความเศร้าโศก เพราะเหมือนกับรู้ว่ากามเทพก็ถูกชนะด้วยความงาม
(ของพระองค์) ได้กระทำแล้วซึ่งชื่อของตนให้มีความหมาย

โศลกที่ ๕ เมื่อประชาชนมีโรคถึงความหายนะ ตามภาวะแห่งกรรม ด้วยการสิ้น
ไปแห่งอายุเพราะบุญ พระองค์ผู้เป็นพระราชาก็ได้กระทำโคที่สมบูรณ์ทั้งสาม เพื่อประกาศคุณอัน
ประเสริฐ

(นายชเชม แก้วคล้าย อาน แบล นางสาวก่องแก้ว วีระประจักษ์ จำลองอักษร)

จารึกอักษรธรรมและอักษรไทยน้อย

การใช้รูปอักษรในจารึกภาคอีสาน นับจากพุทธศตวรรษที่ 21 ลงมานั้นแบ่งออกเป็น 2 แบบ ดังกล่าวมาข้างแล้ว นั่นคือ อักษรธรรมอีสานนิยมจารึกจดจารเรื่องทางธรรมในพระพุทธศาสนา คั้งนั้น จึงนิยมเรียกชื่ออักษรธรรมอีสานอีกอย่างหนึ่งว่า หนังสือธรรม แบบหนึ่ง และอักษรไทยอีสานหรืออักษรไทยน้อยอีกแบบหนึ่งซึ่งนิยมใช้บันทึกจดจารเรื่องทางโลก อักษรทั้งสองแบบนี้ได้พบจารึกในภาคอีสานคั้งนี้

1. จารึกวัดโอกาส	จังหวัดนครพนม
2. จารึกวัดไตรภูมิ	จังหวัดนครพนม
3. จารึกวัดถ้ำสุวรรณคูหา 1	จังหวัดอุดรธานี
4. จารึกวัดถ้ำสุวรรณคูหา 2	จังหวัดอุดรธานี
5. จารึกวัดไค้เทิง 1 และ 2	จังหวัดอุบลราชธานี
6. จารึกพระเจ้าอินแปลง	จังหวัดอุบลราชธานี
7. จารึกพระมหาพรหมเทโวโพธิสัตว์	จังหวัดสกลนคร
8. จารึกวัดพระธาตุศรีสองรัก 2	จังหวัดเลย
9. จารึกวัดพระธาตุศรีสองรัก 1	ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาว
10. จารึกเจ้าครูศีลาภรณ์	จังหวัดนครพนม
11. จารึกมูจลินทอาราม 1 และ 2	จังหวัดขอนแก่น
12. จารึกวัดพังเพา	จังหวัดขอนแก่น
13. จารึกวัดคงกระพันชาตรี	จังหวัดหนองคาย
14. จารึกวัดไชยเชษฐา	จังหวัดหนองคาย
15. จารึกวัดมณีโคตร	จังหวัดหนองคาย
16. จารึกวัดศรีมงคล	จังหวัดหนองคาย
17. จารึกวัดศรีบุญเรือง	จังหวัดหนองคาย
18. จารึกวัดศรีเมือง	จังหวัดหนองคาย
19. จารึกวัดจอมมณี	จังหวัดหนองคาย
20. จารึกวัดผดุงสุข 1 และ 2	จังหวัดหนองคาย
21. จารึกวัดแคนเมือง 1 และ 2	จังหวัดหนองคาย
22. จารึกวัดวิชัยอาราม	จังหวัดขอนแก่น

ข้อมูลจารึกหลักสำคัญ ๆ ดังนี้

จารึกวัดถ้ำสุวรรณคูหา ๑

จารึกวัดถ้ำสุวรรณคูหา 1 จารึกด้วยอักษรธรรมอีสาน ภาษาไทยอีสานมีอายุอยู่ในปีที่พุทธศักราช 2115 จารึกอักษรจำนวน 2 ด้าน ด้านที่ 1 มี 19 บรรทัด ด้านที่ 2 มี 18 บรรทัด จารึกบนศิลาประเภทหินทรายรูปใบเสมา กว้าง 75 ซม. สูง 146 ซม. หน้า 17 ซม. ทะเบียนวัตถุ อด. 1 พบเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2527 ที่วัดถ้ำสุวรรณคูหา บ้านคูหาพัฒนา ตำบลนาสี อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดอุดรธานี เจ้าหน้าที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานีเป็นผู้พบ ปัจจุบันอยู่ที่วัดถ้ำสุวรรณคูหา บ้านคูหาพัฒนา ตำบลนาสี อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดอุดรธานี

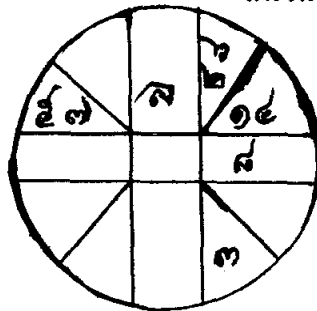
คำจารึก

ด้านที่ 1

1. สงกราช ๕๒๔
2. มาสะเกน ๑๑๕๓๕
3. ھرฤณ ๓๓๑๘๐๔ ฤษ ๒๖
4. ปีกาโคเคิม ๕ ขึ้น ๕ ค่ำมิถุนายน
สิ้นวัน ๕

คำแปล

- ศักราช ๕๒๔
- มาสะเกน ๑๑๕๓๕
- ھرฤณ ๓๓๑๘๐๔ ฤษ ๒๖
- ปีกาโคเคิม ๕ ขึ้น ๕ ค่ำมิถุนายน
สิ้นวัน ๕

5. ศรีสุภมงคลกตา ราช
อาจจนามหาสมมุติเทวาราช
คนเสวย
6. พิกพโนศรีตนาคนหุคมา
นครรราชธานีนามชื่อพระ

<p>7. เชยชเชษฐาธิราชคนประกอบทวย
ทศราชธรรมสืบปรกานมีศัทธิธาใน</p> <p>8. พุทธศาสนาจึงประสิทธิ์อาจนญา
ไใหญ่เขาไทแจนไรนากับวัชสุพัฒณ
อุหา</p> <p>9. พวยไนมีพระมหาอินทรียสังวอร
เงาพายนอกมีราชาเนตรราชบุ
หิหป่นกั</p> <p>10. มมการจิงรอกหมิ่น ไตมาลพิ
ประสิทธิ์อาจนญาใส่หัวหมิ่นไต
ยอยไรเมื่อเจ้าแผ่นดิน</p> <p>11. คินแปงรูปพระสัพพัญญูเจ้าใน
ธาตบางควนจิงแต่งหมิ่น
ชวา แลพังเพามาพร้อมผู้</p> <p>12. พรทั้งหลาย กวานนาเรือเมิง
นาขามเมิงหินชนเมิงชนมา
แทกเขตไททั้งสี่ทานแล</p> <p>13. ทานแลพันวา จิงไห่นาปู
นาสิกสาง นาทาเป็จ นาทัน
นาไกเขย็ช นาทังเมิง</p> <p>14. พิชชทั้งหลาย เปนคนวา
พร้าวตาดานหวนสัมหมากพร
อันมีในเขตในแดนไรนา
ฝูง</p> <p>15. นียาไหท้าวขุนผู้ใดกูปจิง
เอาท้าวมาลุนขุนมาใหม่ยา
ใหม่ลาง</p> <p>16. พระราชอาจนญาผู้ใดหากโลก</p> | <p>เชยชเชษฐาธิราชคนประกอบคัวย</p> <p>ทศราชธรรมสืบประการมีศัทธิธาใน</p> <p>พุทธศาสนาจึงประสิทธิ์อาจนญา</p> <p>ให้เขตให้แดนไรนากับวัชสุวรรณ
อุหา</p> <p>ภายในมีพระมหาอินทรียสังว
รเจ้า ภายนอกมีราชาเนตรราชบุ
หิตเป็นกั -</p> <p>มมการจิงเรียกหมิ่น ไตมาลพิ</p> <p>ประสิทธิ์อาจนญาใส่หัวหมิ่นไต</p> <p>ยอยไรเมื่อเจ้าแผ่นดิน</p> <p>คินแปงรูปพระสัพพัญญูเจ้าใน</p> <p>ธาตบางควนจิงแต่งหมิ่น</p> <p>ชวาแลพังเพามาพร้อมผู้</p> <p>พลทั้งหลาย กวานนาเรือเมิง</p> <p>นาขาม เมิงหินชน เมิงชนมา</p> <p>แทกเขตให้ทั้งสี่ด้านแล</p> <p>ด้านแลพันวา จิงไห่นาปู</p> <p>นาสิกสาง นาทาเป็ด นาทัน</p> <p>นาไกเขย็ช นาทังเมิง</p> <p>พิชชทั้งหลายเป็นคั่นว่า</p> <p>พร้าวตาดานหวนสัมหมากพร</p> <p>อันมีในเขตในแดนไรนา</p> <p>ฝูง</p> <p>นีย่าให้ท้าวขุนผู้ใดกูปจิง</p> <p>เอา ท้าวมาลุนขุนมาใหม่อย่า</p> <p>ให้มล้าง</p> <p>พระราชอาจนญาผู้ใดหากโลก</p> |
|--|--|

คัมหมากแลมามถางพระราช
 17. อาจฉายาโหษุหนันโฑไปโหม
 อยายทุกทั้งตี : ฐมมฤถถ
 18. โลกราชนาโม รตนคยยจิคค
 ปสทาโท สุวณฺณฤ
 19. หาย สาสนูปถมฺภโก สพฺพ
 ฤคณฺณาม ปฐยฺยมาโน
 การิโศ :

คัมหมากแลมามถ้างพระราช
 อาจฉายาให้ผู้นั้นได้ไปโหม
 อยายทุกทั้งตี : ฐมมฤถถ
 โลกราชนาโม รตนคยยจิคค
 ปสทาโท สุวณฺณฤ
 หาย สาสนูปถมฺภโก สพฺพ
 ฤคณฺณามปฐยฺยมาโน
 การิโศ :

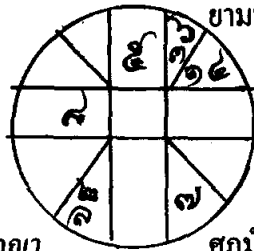
ค้ำนที่ 2

ค้ำจกริก

1. สกักราช ๕๓๔ ฤกษ ๑๒
2. มาสเกณ ๑๑๔๖๓ หรฤณ
๓๕๑๔๗๖
3. ปีเตาสันเจิน ๔ เฟ้งวัน ๒
มีรวายตี
4. ยามพาชถนค้ำ

ค้ำแปล

- ศักราช ๕๓๔ ฤกษ ๑๒
- มาสเกณท์ ๑๑๔๖๓ หรฤณ
๓๕๑๔๗๖
- ปีเตาสัน เดือน ๔ เฟ้งวัน ๒
มีอรวายตี
- ยามพาคถันค้ำ

5. มุภมัสตรราชอาจฉายา
สั้มเคงบพิตรพระเจ้ำซือสมังคถ
ศุภมัสตรราชอาจฉายา
สมเคัจบพิตรพระเจ้ำซือสมังคถ
6. โพรทิสักโอยกศรราชสิทธิเคจ
ลือไซโกลฤวนาธิบคีสรีสุริ
โพธิสัควโอยกศรราชสิทธิเคจ
ลือไซโกลฤวนาธิบคีสรีสุริ
7. แลบพิตรระตะนะประโชตะเศตร
คัชอศัจนทะสุวันนะขักรสะถาล
แลบพิตรรตนประโชตะเศตร
คัชอศัจนทะสุวรมขักรสะถาล
8. ฤมมาน คนประกอบควยจุพ
ฤมารคนประกอบค้วยจุพ

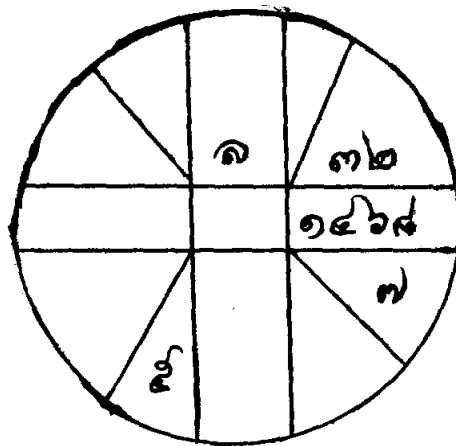
ประสาส์ตราในพุทธศาสนา
ปร่ง	ประสา(ท)ศรัทธาในพุทธศาสนา
ปลง
9. ประสิทธิ์อาญาไว้กับวัดสุ
พรรณนระคูหาภายในมัสมเคจ
มหาส	ประสิทธิ์อาญาไว้กับวัดสุ
พัฒนระคูหา ภายในมัสมเคจ
มหาส
10. จักระราชาสุมังกล โททริวิริยเจ้า
พายนอกมีพระยาพลเสกขวาพร	จักระราชาสุมังกล โททริวิริยเจ้า
พายนอกมีพระยาพลเสกขวาพระ
11. ญาหลวงราชวัดพระยาธำมา
พินนมนตริเป็นอุปถัมมะกะไห
เจ็ดวัดกล	ญาหลวงราชวัดพระยาธรรมา
พินนมนตริเป็นอุปถัมภกให้
เจ็ดวัดกล
12. วมป่าทั้งสี่ค้ำแลค้ำแลพันวา
เป็นเขตรคนไครยแก้วทั้งสาม	วมป่าทั้งสี่ค้ำแลค้ำแลพันวา
เป็นเขตรคนตรัยแก้วทั้งสาม
13. ไหนาพัน นาแพงเมือง นาไก่อเขย
กับนาอันพระไชยเชษฐาเจ้าไท	ให้นาพัน นาแพงเมือง นาไก่อเขย
กับนาอันพระไชยเชษฐาเจ้าให้
14. เดกอนนันทพิชทั้งมวนมีคินวา
ทาวคานหวานสัมหมากพรออัน	แต่ก่อนนั้น พิชทั้งมวล มีคินว่า
พริ้ว คาล หวาน สัม หมากพุล อัน
15. มีในเขตไหเป็นอุปะกานแกแก้ว
ทั้งสามในวัดสุพรรณะ	มีในเขตไหเป็นอุปการแก่แก้ว
ทั้งสามในวัดสุพัฒนะ
16. ฤหา ขอยกกับพระสัพพันญเจ้ามี
สี่คร้วท้าวขุนผู้โคยาคูบยาชิงเ	ฤหา ข้อยกกับพระสัพพันญเจ้ามี
สี่คร้ว ท้าวขุนผู้โคยาคูบยาชิงเ
17. อาท้าวมาลุนขุนมาไหมยาไหมกลาง
พระราชาอาญา ผู้โคหาก	อาท้าวมาลุนขุนมาไหมอย่าให้มล้าง
พระราชาอาญา ผู้โคหาก
18. มิโลกคัณหามากแลมามกลาง
เขตแดนไรนาฝุงอันไหนีไท
สุหนันโคไปไหมอะบายทุก
ทั้งสี่	มิโลกคัณหามากแลมามล้าง
เขตแดนไรนาฝูลอันไหนีให้
ผู้นั้นโคไปไหมอะบายทุกซ์
ทั้งสี่

(นายบุญนาค สะแกนอก อำน แปล)

เรีกพระมหาพรหมเทโวโพธิสัตว์

จารึกพระมหาพรหมเทโวโพธิสัตว์ จารึกด้วยอักษรธรรมอีสาน ภาษาไทยอีสาน มีอายุ อยู่ในปีพุทธศักราช 2179 จารึกอักษรจำนวน 2 ด้าน ด้านที่ 1 มี 12 บรรทัด ด้านที่ 2 มี 10 บรรทัด จารึกบนศิลาประเภทหินทรายรูปใบเสมาแตกหักไปครึ่งหนึ่ง กว้าง 62.5 ซม. สูง 50 ซม. หนา 12.5 ซม. ทะเบียนวัตถุ สน. 1 พบเมื่อวันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2524 ที่วัดมหาพรหมโพธิราช บ้านริมท่าวัด ตำบลคงชน อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร เจ้าหน้าที่ส่วนภาษาโบราณ สำนักหอสมุดแห่งชาติเป็นผู้พบ ปัจจุบันอยู่ที่วัดมหาพรหมโพธิราช บ้านริมท่าวัด ตำบลคงชน อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

ด้านที่ 1

คำจารึก

1. สังกราช ๕๕๘
ปีรวาย
2. ใจเขิน ๔ ขึ้น ๒ คำ
วัน ๔ ฤกษ ๒๓ ฐั
3. มุภมสตุร พุระราช
อาชญา สัมเจจัจจบรม
บพิ
4. ครพระมหาธรรมิกราชเจ้า คน

คำแปล

- สังกราช ๕๕๘
ปีรวาย
ใจ เดือน ๔ ขึ้น ๒ คำ
วัน ๔ ฤกษ ๒๓ ฐก
ศุภมัสตุร พระราช
อาชญา สมนเค็จบรม
บพิ
ครพระมหาธรรมิกราชเจ้าคน

ชื่อพระมหาพรหมเท

5. ไวโพธิสัตว์ คนประกอบ ขวัญ
ศุภอย่างยิ่ง ปฏิบัติ ทุกราชอา
ณาจักร อุดม
6. วรลีลาเลิศล้ำทวงนี้ไวกับวัด
กลางของใหม่หนองหานคามเข้ช
7. แหก ฟังมณฑนทวนระคนะเขช
ทั้งมณฑนทวงลงน้ำเมืองทา
แต่หลักเหนือ
8. ไปหลักทวงตอนแถวสาม
รอยสามสปีวาแบ่ง น้อแด
หลักกำ
9. ทวง พังรีไปไคจะหลักทวง
หนองขวง ๒ รอย ๔๐ วาทวงขวง
10. กำเห น้อแดหลักทงไปหลักทวง
พังรี ๒ รอย ๒๐ วากำ
11. ไคแดหลักทวงตอนแถวไป

๒ วา มาตรา ๑ _____
๕ ชั่วโมง

ด้านที่ 2

คำจารึก

1. ไห่อบีไภยะวี ฑแกศัพท์สัท
อันมีในเมิง - - -
2. เข้ชแจนไรนาหนองน้ำทั้ง
ป่าอารามิกทั้งปวงฝูงนี้
3. แด่สมเด็จพระโพธิสาร
เจ้า - - - - -

ชื่อพระมหาพรหมเท

- ไวโพธิสัตว์คนประกอบด้วย
ศรัทธา ยิ่งจึงประสิทธิพระราชา
ณาจักร อุดม
- วรลีลาเลิศล้ำทวงนี้ไว้กับวัด
กลางเชียงใหม่หนองหานคามเขช
- แหกฟังมณฑนทวนระคนะเขช
ทั้งมณฑนทวงลงน้ำเมืองทา
แต่หลักเหนือ
- ไปหลักทวงตอนแถวสาม
รอยสามสปีวาแบ่งน้อนอกแด
หลักกำ
- ทางรอไปได้หลักทวง
หนองขวง ๒ รอย ๔๐ วาทวงขวง
- กำหนดเหนือแต่หลักทงไปหลักทวง
พังรี ๒ รอย ๒๐ วากำ
- ได้แต่หลักทวงตอนแถวไป

๒ วา มาตรา ๑ _____

คำแปล

- ไห่อกัยชีวิตแก่ศัพท์สัท
อันมีใน เมือง - - -
- เขชแดนไรนาหนองน้ำทั้ง
ป่าอารามิกทั้งปวงฝูงนี้
- แด่สมเด็จพระโพธิสาร
เจ้า - - - - -

4. สัมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ วรวงศาธิราชเจ้าไท	สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ วรวงศาธิราชเจ้าไค้
5. โอภาส ไทแตกอ้อ - - - - กัซงมีพระราชมังคลาจารย์	โอกาสให้แต่ก่อน - - - - กัซงมีพระราชมังคลาจารย์
6. ประสิทธิ์ไททวนไวก - - - - - - - - - เพื่อบ่บยคเบี่ยน - -	ประสิทธิ์ให้ทานไวก - - - - - - - - - เพื่อบ่บยคเบี่ยน
7. อันเกษมในเขตต์	อันเกษมในเขตต์
8.
9. (จ้าวรต)*

(นายบุญนาค สะแกนอก อ่าน แปล)

จารึกพระธาตุศรีสองรัก ๑

จารึกพระธาตุศรีสองรัก 1 จารึกด้วยอักษรธรรมอีสานและขอมอยุธยาภาษาไทยอีสาน มีอายุอยู่ในปีพุทธศักราช 2103 จารึกอักษรจำนวน 2 ด้าน ด้านที่ 1 มี 28 บรรทัด ด้านที่ 2 มี 26 บรรทัด จารึกบนศิลารูปใบเสมาชำรุดแตกออกเป็นชิ้นเล็ก ๆ รวม 4 ชิ้น วัตถุจากภาพสำเนาที่มีอยู่ กว้าง 50 ซม. ยาว 62 ซม. ทะเบียนวัตถุ ลย. 3 พบเมื่อปี พ.ศ. 2449 ที่เจดีย์ศรีสองรัก วัดพระธาตุศรีสองรัก อำเภอคำชะอี จังหวัดเลย ม.ปว. ชาวฝรั่งเศสเป็นผู้พบ ปัจจุบันอยู่ที่หอพระแก้ว เมืองเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ด้านที่ 1

คำจารึก

1. สุกมัตต สัตตยาติเรก ๑(๔)๘๒ สก
 วอกนัถษัตร์ ปุรณมมี(เกิต)
2. อาสาฬฮาติคยวารจันเทิมกา(ต)แต
 พระศรรเพชรร(พระ)พุทธเจ้าเสด็จเจ้าตุ

คำแปล

1. สุกมัตต สัตตยาติเรก ๑๔๘๒ สก
 วอกนัถษัตร์ ปุรณมมีเกิด
2. อาสาฬฮาติคยวาร จันเทิมกาตแต่
 พระศรรเพชรร(พระ)พุทธเจ้า เสด็จเข้าสู่

<p>3. ปดโมกษมหานครนิพพานไว้
สองพัน(ร้อย)สามปี
มีพระมหากษัตริราชเจ้าสองพระองค์</p> <p>4. งคทรงพระนามสมเด็จพระบรมมิกราช
พระ(องค์)เสวยราชสวรุยุในเมือง
จันทบุรีศรีศคณาคน</p> <p>5. หุดมหานครตน(แล)มีพระมหากษัตระ
เอกองค์ ทรงพระนาม(วา)สมเด็จ
พระบรมมหาจัก</p> <p>6. ร(พ)..วรา(ชาธิราช).....
เป็นภุทธิปติเจ้า(พระนคร)ศรีอโยชยา
มหาตี</p> <p>7. ลกภพพรตแลพระมหา.....
โยชนปอง.....</p> <p>8. พระศาสนาพระตถาคคเจ้าเท้า.....
(เมต)ตัจจิตคิประ โยชนแกแผ่นดิน
ทั้งสองพิภพที่ปรา</p> <p>9. รพหนักหนาใช้ราชามาตย (เถิง).....
ทั้งสองไห้หน้าคองคคิไมคธิธรรม
ปรมตถจิงพระมหากษ</p> <p>10. ตราเจ้าทั้งสองพระองค์ไห้มนนต.....
เจ้าคนทรงศีลตังวรชือพระมหาอุปาลี
ศรีอารยคัสสปมหาธรรมเส</p> <p>11.เถรสือวิสุทธ(ม)หาเถร
วิริยทธิกมุณี แลพระสงฆทั้งสิปพระองค์
พระสงฆ</p> <p>12.จารยอารยมุณีศีลวิสุทธอุคตม
สคยศาสนาองคเป็นประธานพระ(ครู)</p> | <p>ปดโมกษมหานครนิพพาน ได้
๒๑๐๓ ปี
มีพระมหากษัตริราชเจ้า ๒ พระ
องค์ ทรงพระนามสมเด็จพระบรมมิกราช
พระองค์เสวยราชสวรุยุในเมือง
จันทบุรี ศรีศคณาคน</p> <p>หุด มหานคร ตน แลมีพระมหากษัต
เอกองค์ ทรงพระนามว่า สมเด็จ
พระบรมมหาจัก</p> <p>ร(พรรคิ)วราชาธิราช.....
เป็นภุทธิปติเจ้า พระนครศรีอโยชยา
มหาตี</p> <p>ลกภพ นพรัตน แลพระมหา.....
โยชนปอง.....</p> <p>พระศาสนาพระตถาคคเจ้า เท้า.....
เมตตัจจิตคิประ โยชนแกแผ่นดิน
ทั้งสองพิภพ ที่ปรา</p> <p>รพหนักหนา ก็ใช้ราชามาตย เถิง
ทั้งสอง ไ้หน้าคองคคิไมคธิธรรม
ปรมตถ จิงพระมหากษ</p> <p>ตราเจ้าทั้งสองพระองค์ ไ้มนนต.....
เจ้าคนทรงศีลตังวรชือ พระมหาอุปาลี
ศรีอารยคัสสปมหาธรรมเส</p> <p>.....เถรสือวิสุทธิ มหาเถร
วิริยทธิกมุณี แลพระสงฆทั้ง ๑๐ พระองค์
พระสงฆ</p> <p>....จารยอารยมุณีศีลวิสุทธอุคตม
สคยศาสนาองคเป็นประธาน พระครู</p> |
|---|---|

<p>.....อุป.....พัน.. ไผตรีมหาอำมาตย์
ฝ่ายกรุงพระนครศรี(โยธยา)....</p> <p>15.คยานุชิตพันวิ...ตรี พระสงฆ์
แลมหาอำมาตย์ทั้งสอง(หมู่)มาชุมนุม
กันใน</p> <p>16.สยามธิปติแลหลวงราชามาตยา
(บุ)จิตต์เอนำสะปะปในกล่อมแก้ว
แห่งพระมหา</p> <p>17. ฯลฯ นหงษาในกล่อมทองแห่ง
พระมหากษัตริเจ้าทั้งสองเจือกัน
เป็นกล่อม</p> <p>18. ฯลฯ แห่งมหาอุปราชเจ้าทั้งสอง
เจือกันเป็นกล่อมนาคสวา..ทชว
คำเอนำกล่อมแก้ว</p> <p>19. ฯลฯ ทั้งสองเจือกันกล่อมมรรฎ
ทชวแลวโหอันสศยธาธิฐานประฎชญา</p> <p>20. ฯลฯ นหุตแลสม(จ)จงพระมหากษัตริ
เจ้ากรุงพระนครศรี(โย)โยทยามิพระ
ราชทฤทษสม</p> <p>21. ฯลฯ หัจสิปศรีสุริยว.....อภัยพงษ์
พันมิตรอิฐารมณเพื่อให้เป็นบรม
สุขสวัสดิประโย</p> <p>22. (ชน) ฯลฯ (ปร)ชารามณทั้งหลาย
คราบเท่ากัปปาวสาน(น้ำ)ที่เป็นประธาน
สากษิ ในมหาปรถพิคิริคกลลกลิตลา</p> <p>23. ฯลฯ พันพิโรธ รุกรนมลนชิงช่วงลวง
ชานแฉนแสนยากรพิโรธแก่กัน
เท่าต้อสิ้นพระ.....</p> | <p>อุป...พัน...ไผตรี มหาอำมาตย์
ฝ่ายกรุงพระนครศรีโยธยา...</p> <p>...คยานุชิต พันวิ...ตรี พระสงฆ์
แลมหาอำมาตย์ทั้งสองหมู่ มาชุมนุม
กันใน</p> <p>.....สยามธิปติ แลหลวงราชามาตยา
นุชิต ก็เอนำสะปะปในกระออมแก้ว
แห่งพระมหา</p> <p> ฯลฯ นหงสา ในกระออม ทองแห่ง
พระมหากษัตริเจ้าทั้งสองเจือกัน
เป็นกระออม</p> <p> ฯลฯ แห่งมหาอุปราชเจ้าทั้งสอง
เจือกันเป็นกระออมนาค สวา..เดียว
ก็เอนำกระออมแก้ว</p> <p> ฯลฯ ทั้งสองเจือกันเป็นกระออมมรรฎ
เดียว แลวให้อ่านสศยธาธิฐาน ประฎชญา</p> <p> ฯลฯ นหุต แลสมเด็จพระมหากษัตริ
เจ้า กรุงพระนครศรีโยธยา มีพระ
ราชทฤทษ สม(เด็จ)</p> <p> ฯลฯ หัจสิปศรีสุริยว.....อภัยพงษ์
พันมิตรอิฐารมณ เพื่อให้เป็นบรม
สุขสวัสดิ ประโย</p> <p> ชน ฯลฯ ประชารามณูร์ทั้งหลาย
คราบเท่ากัปปาวสาน น้ำที่เป็นประธาน
สากษิในมหาปรถพิคิริคกลลกลิตลา</p> <p> ฯลฯ พันพิโรธ รุกรนมลนชิงช่วงลวง
ค้ำแดนแสนยากรพิโรธแก่กัน
เท่าต้อสิ้นพระ.....</p> |
|--|--|

<p>24.สองฝ่ายแล้วพระสงฆ์แก
อามาคย์ทั้งสองฝ่ายก็หลังน้ำตั้งใจ
ทกตกในมหาปรดที.....</p> <p>25.เท่าสิ้นมหาปรดทีบมีพันพิโรธ
แกกันเลียอุมหาศกราช ๑๔๘๕ ศก
กุนนักษัตร....</p> <p>26.ษภทรโยคพระอาทิตย์(สถิต)
พระสพภ(รา)คีมีพระอุปราชา(ชา)
เจ้าทั้งสองพระ</p> <p>27. องค์....(สี)มาสองรักเจอกัน
ปร ปดิบรมณมีสว....รักษบูรณณ
โยคพระอาทิตย์สถิตพระสภภ(รา)มี
พระจันท์</p> <p>28.ราชีมุทธสถิตเมษราชีมิประหัยปดิ
พระ.....พระสุกร(สถิต)มินยราชีมิ
พระราหู).....</p> | <p>.....สองฝ่าย แล้วพระสงฆ์แก
อามาคย์ทั้งสองฝ่ายก็หลังน้ำตั้งใจ
ทกตกในมหาปรดที.....</p> <p>....เท่าสิ้นมหาปรดที บมีพันพิโรธ
แกกันเลีย อุมหาศกราช ๑๔๘๕ ศก
กุนนักษัตร....</p> <p>.....ษ ภทรโยค พระอาทิตย์สถิต
พระสพภราชี มีพระอุปราชา
เจ้าทั้งสองพระ</p> <p>องค์....สีมาสองรัก เจอกัน
ปร ปดิบรมณมีสว....รักษบูรณณ
โยค พระอาทิตย์สถิตพระสภภราชี
พระจันท์</p> <p>....ราชี พุทธสถิตเมษราชี ประหัยปดิ
พระ.....พระสุกรสถิตมินยราชี
พระราหู</p> |
|---|---|

ด้านที่ 2

คำจารึก

1. สุขุมสุขุสวสุตยาคิเรก
๑๔๘๒ ศก โวกนักษัตร
บูรณณมีเกิดอา
2. สาธอาทิตย์พาร (จำเดิม) กาล
แต่ (พระ) สรรุพพพุทธเจ้า
เสด็จเขาสุ (ปลดโมกษ) มหา
นครนิรุพพาน
3. ไทโสงพนโรยสามปีพระมหา
กษัตริย์..... (ทรง) พระนาม
ตั้งพระบรมมหา(จ...

คำแปล

- สุขุมสุขุ สวสุตยาคิเรก
๑๔๘๒ ศก อกนักษัตร
บูรณณมีเกิดอา -
- สาธ อาทิตย์วารจำเดิมกาล
แต่พระสรรเพชรรพุทธเจ้า
เสด็จเข้าสู่ปลดโมกษมหา
นครนิพพาน
- ได้ ๒๑๐๓ ปี พระมหา
กษัตริย์.....ทรงพระนาม
สมเด็จพระบรมมหาจ...

4. พคติ (วร) ราชธาธาธาพระ	พระคัวราชาธาธา พระ
ปาธาธา ... เสาธา ...	ปาธาธา ... เสาธา ...
อธาธาธาธาธาธาธาธา...	อธาธาธาธาธาธาธา นพ...
5. แลาธาธาธาธาธาธาธาธา	แลลาธาธาธาธาธาธาธาธา
ธาธาธาธาธาธาธาธา...	ธาธาธาธาธาธาธาธา ...
นธาธาธาธาธาธา...	นธาธาธาธาธาธา...
6.กัมนา.....ธาธา	กัมนา.....ธาธา
สาธาธาธาธาธาธา...	สาธาธาธาธาธาธา.....
เมธาธาธาธาธาธาธาธา	เมธาธาธาธาธาธาธาธา
ธาธา.....(ธา)นธาธาธาธาธา	ธาธา.....นธาธาธาธาธา
มาธาธาธาธาธาธาธา...	มาธาธาธาธาธาธาธา...
7.ไนาธาธาธาธาธาธา	ไนาธาธาธาธาธา
ธาธาธาธาธาธาธา	ธาธาธาธาธาธาธา
นธาธาธาธาธาธา...	นธาธาธาธาธาธา...
สงธาธาธาธาธาธาธา	สงธาธาธาธาธาธาธา
ธาธาธาธาธาธาธา...	ธาธาธาธาธาธาธา...
ธาธาธาธาธาธา...	ธาธาธาธาธาธา...
8. เสาธาธาธาธาธาธาธา	เสาธาธาธาธาธาธาธา
ธาธาธาธาธาธาธา	ธาธาธาธาธาธาธา
ธาธาธาธาธาธา...	ธาธาธาธาธาธา...
9.ธาธาธาธาธาธา	ธาธาธาธาธาธา
สาธา (องธา) เป็นธาธา	สาธา องธาเป็นธาธา
ธาธาธาธาธาธา...	ธาธาธาธาธาธา...
ธาธาธาธาธา...	ธาธาธาธาธา...
10.ธาธาธาธาธา	ธาธาธาธาธา
ธาธาธาธาธาธา	ธาธาธาธาธาธา
ธาธา...	ธาธา...
11. (ธา) ธาธาธาธาธา	ธาธาธาธาธา

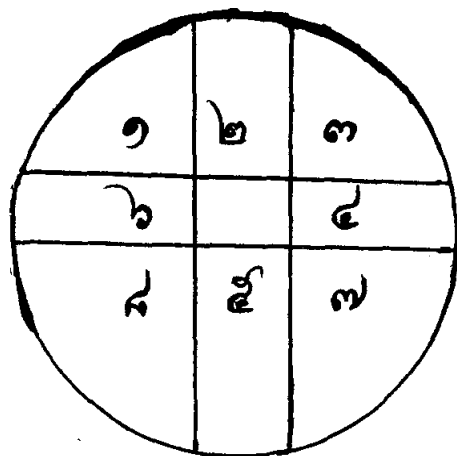
สศยภคตมหาอมาคยฝ่ายกรุง	สศยภคตต์ มหาอมาคยฝ่ายกรุง
ศรีรัตนากนหุต.....	ศรีรัตนากนหุต.....
12. อมาคยทงโสงฝ่ายมาจุนุกน	อมาคยทั้งสงฝ่ายมาจุนุมกัน
ในทิมหุม.....	ในทิมหุม.....
พระสงฆ.....	พระสงฆ์.....
13. ย.....	ย.....
1.....	1.....
14. (แ)หงมหา	แห่งมหา
โอุปราชเจา(ทง โสง)	อุปราชเจ้าทั้งสง.....
15. กลอุอมรชฎคยว	กระจอมรชฎเคียว
แลวใหอานสศยาศิษฐาน	แลวใหอานสศยาศิษฐาน
ประดิษณา.....	ปฏิบัติญา.....
16. ... พระมหานครจันทบุรีมี	... พระมหานครจันทบุรีมี
พระราชหฤทยทงโสงพระ	พระราชหฤทยทั้งสงพระ
องค.....	องค.....
17. เปนบรมสุขสวสดีปร โยชน	เป็นบรมสุขสวสดี ประโยชน
แกสมณาพราหมณาจารย์	แกสมณาพราหมณาจารย์
ประชาราษฎร์ทง.....	ประชาราษฎร์ทั้ง.....
18. คชน...กัน...(รุกรน)มถนจิง	คชน...กัน...รุกรนมถนจิง
ช่วงถ่วงค่านแดนแสนยา	ช่วงถ่วงค่านแดนแสนยา
n5 ทิโร.....	กร ทิโร.....
19. อมาคยทงโสงฝ่ายกหุลง	อมาคยทั้งสงฝ่ายก็หุลง
นำสจโจทคกในมหาปถพี	นำสจโจทคกในมหาปถพี
เปนศิ(ริ).....	เป็นศิ.
20. ราช • ddu สกกรนภษครวน	ราช ๑๔๘๕ สก ภูน นักษัตร์วัน
พุทธเดือนหกจีน... คำพร...	พุทธ เดือนหก จีน . . . คำ พร...

21. มนตรีมุขแสนหมื่นขุนันโน อนุสนธิสมาโสกรฤ..... วันวร.....	มนตรีมุขแสนหมื่นขุนันโน อนุสนธิมาสองรัก..... วันวร.....
22. สถิตเมษราศีวิฤหสฺปตีพระ เสารสถิตมิดุนราศีพระศุกร สถิต.....	สถิตเมษราศี พฤหสฺปตีพระ เสาร สถิตมิดุนราศี พระศุกร สถิต.....
23. ฝ่ายกรุงพระนครศรีอโยธยา กิสักเคงพระสงฆราชาธิบดี	ฝ่ายกรุงพระนครศรีอโยธยา คือ สมเด็จพระสังฆราชาธิบดี
24. (วงศ)พระมหาวิกรมพาหุ พระครูธรรมมาจารย์พระ กรู ปร.....	วงศ์พระมหาวิกรมพาหุ พระครูธรรมมาจารย์ พระ กรู Jr.....
25. ..ปติศรีมหาอุปราชเจ้าพระ ยามหาเสนาบดี...	..ปติศรีมหาอุปราชเจ้าพระ ยามหาเสนาบดี...
26. ศิราชโกษาธิบดีพระศรี สวราช วิชยสัทธา ม...	ศิราชโกษาธิบดี พระศรี สวราชวิชัยสัทธา ม...
.....

(นายเทิม มีเต็ม และ นางสาวก่องแก้ว วีระประจักษ์ อ่าน แปล)

จารึกพระเจ้าอินแปลง

จารึกพระเจ้าอินแปลง จารึกด้วยอักษรธรรมอีสาน ภาษาไทยอีสาน มีอายุอยู่ในพุทธศักราช 2350 จารึกอักษรจำนวน 1 ด้าน มี 24 บรรทัด จารึกบนศิลารูปใบเสมา กว้าง 60 ซม. สูง 59 ซม. หนา 19 ซม. ทะเบียนวัตถุ อบ. 11 พบเมื่อวันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2520 ที่วัดมหาวนาราม อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เจ้าหน้าที่ส่วนภาษาโบราณสำนักหอสมุดแห่งชาติเป็นผู้พบ ปัจจุบันอยู่ที่วิหารพระเจ้าอินแปลง วัดมหาวนาราม อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

คำจารึก

1. อะ จุลศกราชไท ๑๔๕ ตัวปีเม็งมจ
เจ้าพรปฐมมไจมา
2. ดงเม็งอุบล ไท ๒๓ ปี อะ สังกราช
ไท ๑๔๒ ตัวปีกตขงาจึงเถิงอนิจ
3. กาลวงไปทวยลำขบปีเพินหน้แล อะ
สังกราชไท ๑๕๔ ตัวปีเต่าสนัฬร
หมมว่ลราช
4. สุริยวงังไจขึ้นเสวียเม็งอุบล ไท ๑๕ ปี
สังกราช ๑๖๗ ตัวปีรวงเร้าจิง
มาไทสาขวิหารอ
5. รามโนวค้ำป่าหลวงมณีโชติสวัชตัสสตี

คำแปล

๑. จุลศักราชได้ ๑๔๕ ตัว ปีเม็งมค
เจ้าพระปฐมได้มา
- ตั้งเม็งอุบล ได้ ๒๓ ปี อะ สังกราช
ได้ ๑๔๒ ตัว ปีกตขง่า จึงเถิง อนิจ
กรรม ถ่วงไปด้วยลำดับปีเคิน หน้แล อะ
สังกราชได้ ๑๕๔ ตัว ปีเต่าสนัฬร พระ
พรหมวรราช
- สุริยวงศ์ ได้ขึ้นเสวียเม็งอุบล ได้ ๑๕ ปี
สังกราช (ได้) ๑๖๗ ตัว ปีรวงเกล้า จึง
มาได้สร้างวิหารอ -
- รามโนวัดป่าหลวงมณีโช (ติ) ศรีสวัชตัสสตี

<p>เพื่อไห้เป็นที่สำราญแก่พุทธรูปเจ้า
ตั้งกราบไ้ร้อย</p>	<p>เพื่อไห้เป็นที่สำราญแก่ (พระ) พุทธรูปเจ้า
ตั้งกราบไ้ร้อย</p>
<p>6. ๖๘ คั้วปีเม็งหม้ามหาราชกุสัฎฐมม
วงศาภาถัถิขสาางพุทธรูปทิน
ถอิขททายไ้สวัคถวง</p>	<p>๖๘ คั้ว ปีเม็งหม้า มหาราชกุสัฎฐมม
วงศา พาทุกษิษย์สร้าาง (พระ) พุทธรูปคิน
(แ) ถอิฐุ ขททาย ไ้สวัค ถวง</p>
<p>7. เจิน ๕ เพ้งวัน ๑ มีอรวงไ้ถฤ ๑๔
ถุ้ ชีวาจิดคตอยู่ในรมิกันเบิกแล้ว
ยามแถไกคัจิง ไ้ชีวาพรเจาอิน
แปงไห้</p>	<p>เจิน ๕ เพ้ง วัน ๑ มีอรวงไ้ ๑๔
ถุกชื่อ่าจิดคตะ อยู่ในรมิกันย์ เบิกแล้ว
ยามแถไกคัจ้า จึงได้ชื่อ่า “พระเจ้าอิน
แปง” ไ้</p>
<p>8. คนแลทเวทาคคยล้าแยงรักสาานุชาอชยา
ไห้มีอนาลายอนคายแก่พุทธรูปเจ้า
องคั้วศษเพื่อไห้เปนมงกุ</p>	<p>คนแลทเวทาคคยล้าแยงรักษา นุชา อช่า
ไห้มีอนาลายอนคาย แก่ (พระ) พุทธรูปเจ้า
องคั้วศษ เพื่อไห้เปนมงกุ -</p>
<p>9. รแกบ้านเม็งมหาราชกุคนสางจิง

มีค้ำเหลิมสไ จิงทอชนองชิงชีวาแม
ชุกบั้ ชงอิชูลานอชิงไห้เปเนาโอกาส</p> | <p>รแกบ้านเม็ง มหาราชกุคน (ผู้) สร้าาง
มีค้ำเหลิมสไ จิงทอค น้องหญิงชื่อ่าแม่
ชุก กับทังอิชูลานหญิงไห้เปเนาโอกาส</p> |
| <p>10. แก่พุทธรูปอินแปงเจ้าอ้งนี้ถุ้ชิง

ชีวาสาหวลสาหวคยสาหวทุมไห้เปเนา
โอกาสพุทธรูปเจ้าแลนางเกบ</p> | <p>แก่ (พระ) พุทธรูปอินแปงเจ้าอ้งคั้วนี้ ถุก
ชื่อว่าสาหวล้า สาหวคย สาหวทุม ไ้เปเนา
โอกาส (แก่พระ) พุทธรูปเจ้าและนางเกบ</p> |
| <p>11. โคคกบัท้ถุ้เปเน ๔ แลนางเกบแกว
กบัท้ถุ้ ๓ แลแมชงทากบัท้ถุ้เปเน
๓ แลแมภากบัท้ถุ้</p> | <p>โคคกบัท้ถุกเปเน ๔ แลนางเกบแกว
กบัท้ถุกเปเน ๓ แลแมชงทากบัท้ถุก เปเน
๓ แลแมภากบัท้ถุก -</p> |
| <p>12. ปีน ๕ มอบคันเปเนาโอกาสพุทธ

รูปเจ้าอ้งนี้แมพรชาลิแลสาหวทวงแล
อิบุร ๓ คันนี้มอบคันเปเนาโอกาส</p> | <p>ปีน ๕ มอบคันเปเนาโอกาส(แก่พระ) พุทธ
รูปเจ้าอ้งคั้วนี้ แม่พร (๖) ชาลิแลสาหวคย แล
อิบุร ๓ คันนี้มอบคันเปเนาโอกาส</p> |

13. ขอยโอกาสทั้งมวลนี้เป็นชาว๗ห้า เป็น ข่อยโอกาสทั้งมวลนี้เป็นชาว ๓ หาก
เป็น
โอกาสด้วยคำเหลิมโสปไตเอาเข้าของ โอกาสด้วยคำเหลิมโสปไตเอา เข้าของ
พุทธรูปเจ้าคนว่าโผย้ออ้อเจ้าโอกาสใหม่๑๑ (พระ)พุทธรูปเจ้าครั้นว่าโผย้อออกจาก
(ข้า)โอกาสให้(จัก)ปัจจ
14. ขยไทยทำให้สมควรคำเหลิมโสบูชา ขไทยธรรมให้สมควร (แก่) คำเหลิมโสบูชา
พุทธรูปเจ้าจึงอ้อเจิน ฯ (พระ) พุทธรูปเจ้า จึงออก (ไป) เจิน ฯ
บ่เป็นโทษเป็นกรรมแล ฯ พระยาคนใด
มากินบ้านกินเมือง มากิน บ้านกินเมือง
15. ที่นึบไชวักบ่านกานเมืองแกขาโอกาส ที่นึบไชวัก บ่านการเมืองแก่ขาโอกาส
ฝูงนี้ไชวักปรูปพระเจ้า ฝูงนี้ได้ชื่อว่าครบ พระ (พุทธรูป) เจ้า
นัยหนึ่งชื่อว่า นัยหนึ่งชื่อว่า
16. มานังเมืองอันนี้มาตุสลาเลกอันนี้รูว่า มานังเมืองอันนี้ มาตุสลาเลก อันนี้ รูว่า
พุทธรูปเจ้ามีขอยโอกาสของบไชวัก (พระ)พุทธรูปเจ้ามีขอยโอกาส จึงบไชวัก
บ่านกานเมือง บ่านการเมือง
17. พระยาคนนั้นบอกขาโอกาสใหม่ปฏิบัติ พระยาคนนั้นบอกขาโอกาสให้ปฏิบัติ
พุทธรูปเจ้าจักไทกุสละนุร (แก่องค์พระ) พุทธรูปเจ้า จักได้กุสละนุร
กว้างขวางเหตุครบใน (พระ)พุทธรูป กว้างขวางเหตุครบใน (พระ)พุทธรูป
18. เจานันแลในนัยหนึ่งพระยาคนไชมาอยู่จิน เจานันแล นัยหนึ่งพระยาคนใดมาอยู่ ดิน
กินเมืองที่นึบไชวักปรูปพุทธรูปเจ้า กินเมือง ที่นึบ ไชวักครบ(พระ)พุทธรูปเจ้า
อ้งนี้ทวย อองค์นี้ด้วย
19. เคิงสักระปะชาเอิงใจเอิงนิงคี่ เคิงสักระปะชา เอิงใจเอิงนิง คี่
มโหสปลังนัเมือเจิน ๕ เพงจันนัจ มโหสปล คบงัน เมื่อเคิน ๕ เพ็ง คังนัจ
ไชควัฒิสวีสวสตีแก ได้คำวุฒิสวีสวสตีแก
20. ชาวบ้านชาวเมืองเห็นพุทธรูปประกอบ ชาวบ้านชาวเมือง เหตุ(พระ)พุทธรูป
ประกอบ
ทวยบุญลักขณะ เหตุคังนัเทวดาจึงให้
คำวุฒิสวีสวสตีทวย คำวุฒิสวีสวสตีด้วย

<p>21. เศรษฐรูปในหนึ่งอาณาจักร
 เมิง คนชิวาพรหมห่มวีราชสุริยวงค์
 ไทสาธ</p> <p>22. วิหารอารามโหที่สถิตแก่พุทธ
 รูปเจ้าจึงมีคำโตจึงปราสาท
 โหจันนาคี่ทั้งเบ็งท้าวชั</p> <p>23. นนัเปันทานแก่พุทธรูปเจ้าทางรัฐช
 ทั้งทางกว้างจแดนจ้งคั่นผู้ไหญ่หนึ่ง
 มารัจนาในจินโอกาสที่นี้</p> <p>24. ศิวาไทกชน ๑ โหเกบคาจันถง
 นิง ๒ กชน ๒ ถงโหเกบขึ้นตามสำคณ
 สญจ้งหลังน้นเทิน อะระะ</p> | <p>เคชะคุณ (พระ) พุทธรูป นัยหนึ่งอาณาจักร
 เมิง คนชื่อว่า “พระพรหมวราชสุริยวงค์”
 ได้สร้าง</p> <p>วิหารอารามให้ (เป็น) ที่สถิตแก่(พระ)พุทธ
 รูปเจ้าจึงมีคำโต จึงปราสาท
 ให้คินนา คือ ท่ง เบ็งท้าวชั
 นั้นเปันทานแก่ (พระ) พุทธรูปเจ้า ทางริ
 สัต</p> <p>ท่ง ทางกว้างจแดนคง คนผู้ใดผู้หนึ่ง
 มาเรค นา ในคินโอกาสที่นี้</p> <p>ศิวาได้(เข้า)เขียน ๑ ให้เก็บคำคิน ถง
 หนึ่ง ๒ เขียน ๒ ถง ให้เก็บขึ้นตามสำคณ
 ถัญ ดังหลังน้นเทิน อะระะ</p> |
|---|--|

(นายเทิม มีเต็ม อ่าน แปล
 นายประสาร บุญประคอง ตรวจสอบแก้
 ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ณ นคร ให้คำปรึกษา)

จารึกวัดโอกาส

จารึกวัดโอกาส จารึกด้วยอักษรธรรมอีสาน ภาษาไทยอีสาน มีอายุอยู่ในพุทธศักราชที่ 2398 จารึกอักษรจำนวน 1 ด้าน มี 7 บรรทัด จารึกบนศิลาประเภทหินทรายฐานพระพุทธรูป กว้าง 50 ซม. สูง 83 ซม. หนา 20 ซม. ทะเบียนวัตถุ นพ. 5 พบเมื่อวันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2524 ที่วัดโอกาส ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม เจ้าหน้าที่ส่วนภาษาโบราณ สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากรเป็นผู้พบ ปัจจุบันอยู่ที่วัดโอกาส ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

คำจารึก

คำแปล

1. สิริศุภมังคละมุงคุรจุรสกถา
ราชาไฉพัน ๒ รอย ๑๗ คั้วปี
เถาะสัพพสก
2. เขิน ๑๐ ขึ้น ๔ คั้ววันเสาไช
ฤกษ์ชื่อว่าโลหิณีฤกษ์คิถิจิ
สถิถุอยู่ในโสสัพพราสี
3. ไสบ่เสาสัมเขษพรจอม
เกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชฤณา
ปังปสิทธิพรอร
4. อังแปนเจ้าอุปราชขึ้นเป็นพรพ -
นมนโรนุรักสาริมขีสีโคคค
บองหลวงเจ้า
5. เมิงนครบุรีราชธานีมีพร
ราชสรัทธาสร้างพระพุทธรูป
สิลาหนักเท่าคั้วองคนี้
6. ไว้เพื่อไหเป็นมังคละใน
วันเสวราชสัมบาทคถา
ว่า ทินาสุโก โทตุ
7. อาวุวันไเ สุขั พดคังนี้แถ

- ศรีศุภมังคละมุงค จุลศักราช
ราชาได้พัน ๒ ร้อย ๑๗ คั้วปี
เถาะสัพพสก
เดือน ๑๐ ขึ้น ๔ คั้ววันเสาได้
ฤกษ์ชื่อว่าโลหิณีฤกษ์คิถิจิ
สถิถุอยู่ในโสสัพพราสี
ไสบ่เสาสัมเด็จพระจอม
เกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชฤณา
ปลงประสิทธิพระพร
องค์เป็นเจ้าอุปราชขึ้นเป็นพระพ
นมนโรนุรักษาริขิตสีโคคร
บองหลวงเจ้า
เมิงนครบุรีราชธานีมีพระ
ราชสรัทธาสร้างพระพุทธรูป
ศิลาหนักเท่าคั้วองคนี้
ไว้เพื่อให้เป็นมังคละใน
วันเสวราช สัมบาทคถา
ว่า ทินาสุโก โทตุ
อาวุวันไเ สุขั พดคังนี้แถ

(นายบุญนาค สะแกนอก อำน แปล)

จารึกเจ้าครุฑลาภีรัตน์

จารึกเจ้าครุฑลาภีรัตน์ จารึกด้วยอักษรธรรมอีสานและไทยน้อยภาษาไทยอีสาน มีอายุอยู่ในพุทธศักราช 2349 และ 2464 จารึกอักษรจำนวน 2 ด้าน ด้านที่ 1 มี 19 บรรทัด ด้านที่ 2 มี 13 บรรทัด จารึกบนศิลาประเภทหินทรายรูปใบเสมา ทะเบียนวัตถุ นพ. 6 พบเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2495 ที่ประตูด้านตะวันออกของวิหารทิศใต้ วัดพระธาตุพนม ตำบลธาตุพนม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม เข้าหน้าที่แผนกศึกษาธิการจังหวัดนครพนมเป็นผู้พบ ไม่ปรากฏหลักฐานว่าปัจจุบันอยู่ที่ไหน

ด้านที่ 1

คำจารึก

1. จุรสังกาช
2. ลวงไท ๑
3. ๒๘๓
4. ขาพรเจ้าครุฑี
5. ลาภีรัชไทพลอม
6. ทวยภิกษุสามเณรแลอุบบา
7. สักอุบาสิกามีขุนพิทักษ์พนม
เขท นายอำเภิ
8. กำนันพรอนุรัก นายเหล็กนายทอง
9. อินนายจามแปนปรทานกับสัจานุรุท
ทั้งปวงมีปาสาทะสัททาใน
10. พรบวรพุทธศาสนาไทปริริชชะ
ถานภักทะสิมมาสีบรอยมี
11. พรอรรหันตาเจ้าในเม็เจ็อน ๔ ขึ้น
๔ คำปีระการมมาจนถึงปี
12. จ็เจ็อน ๑๐ จึงสำเร็จชินชัย
ไป ๒๔๕๖ บาท
13. จ็ให้ด้วขาพรเจ้ากับทั้งภิกษุ

คำแปล

1. จุลศักราช
2. ถ่วงได้ ๑
3. ๒๘๓
4. ข้าพเจ้าครุฑี
5. ลาภีรัตน์ได้พร้อม
6. ด้วยภิกษุสามเณรแลอุบบา
7. สกอุบาสิกามีขุนพิทักษ์พนม
เขตนายอำเภอ
8. กำนันพระอนุรักษ์นายเหล็กนายทอง
9. อินนายจามเป็นประธานกับสัจปุรุช
ทั้งปวงมีประสาทศรัทธาใน
10. พระบวรพุทธศาสนาได้ประดิษ -
ฐานพัทธสิมาสีบรอยมี
11. พระอรรหันตาเจ้าในเมื่อเดือน ๔ ขึ้น
๔ คำ ปีระกา ทำมาจนถึงปี
12. จอเดือน ๑๐ จึงสำเร็จสิ้นทรัพย์
ไป ๒๔๕๖ บาท
13. ขอให้ด้วข้าพเจ้ากับทั้งภิกษุ

สามมณีนและ

- 14. อุบาสกอุบาสิกาทั้งปวง
ประกอบไปด้วยประ โยชและ
- 15. ความสุขโดยวิเศษของจึงไห
เป็นเหตุเป็นปัจจัยเพื่อกระทำไห
- 16. แฉงซึ่งพระนิพพานไปในอนาคค
คกานันนเทินนิพพานะปัจ
- 17. โจโยโหดุนาชาลีสัทธา
๑๔ บาทนายอุณสัทธา ๑๔ นาย
- 18. บุนมาลัทธา ๗ บาทหลวงปากที
ลัทธา ๗ บาทนายเรื่อง ๗ บาทนาย
- 19. จานสีนวน นายฝืน จานแฉง

สามเณรแล

- อุบาสกอุบาสิกาทั้งปวง
ประกอบไปด้วยประ โยชนแล
- ความสุขโดยวิเศษของจึงไห
เป็นเหตุเป็นปัจจัยเพื่อกระทำไห
- แฉงซึ่งพระนิพพานไปในอนาค -
คกานันนเทอญ นิพพานปัจ
- จโย โหดุนาชาลีสัทธา
- ๑๔ บาท นายอุณศรัทธา ๑๔ นาย
- บุญมาศรัทธา ๗ บาท หลวงปากค
ศรัทธา ๗ บาท นายเรื่อง ๗ บาท
- จารย์สีนวน นายฝืน จารย์แฉง

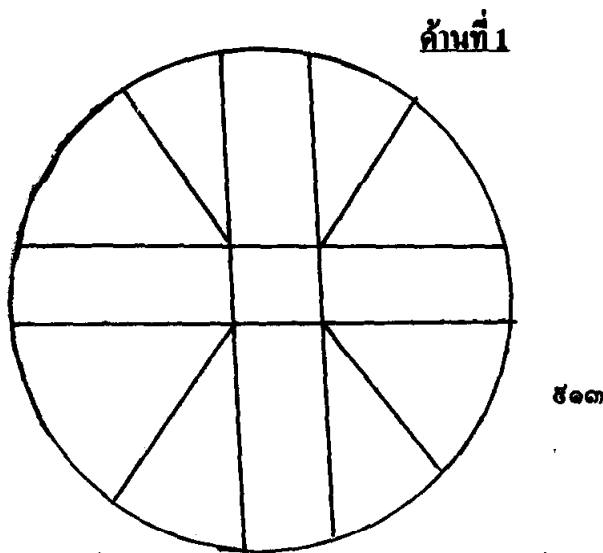
ค้ำนที่ 2

1. สังกลาชโครอย ๖๐๘ ค	ศักราชได้ร้อย ๖๘ ค -
2. ว ปีรวายยี เจ้าพระยาจันทะสุ	ว ปีรวายยี เจ้าพระยาจันทสุ
3. ลียะวังสา เมืองมุกคหาหนกับ	ริยวงศา เมืองมุกคหาหนกับ
4. ทังบุคคละนัตคทาพะลียามีอักษะมหาเส	ทังบุคคละนัตคทาภรรยาอักษะมหาเส -
5. นาเจ้าไหยทังปวงมีปัยสาทะสัค	นาเจ้าใหญ่ทังปวงมีประสาทศรัท -
6. ทาในวละสาชสนาอันล้ำยจึงไห	ธาในวระสาชสนาอันล้ำยจึงไห
7. พรยาหลวงเมืองจันจีนมาปักโคหะ	พระยาหลวงเมืองจันจีนมาปักคัยหะ
8. กัษุนโอกลาชพอมกับโมทะ	กัษุนโอกาสพร้อมกัษุนโมท -
9. นาเจ้าสังคะลาชกับทังอันเดวา	นาเจ้าสังฆราชกัษุนทังอันเดวา -
10. ลิก พอมกัษุนลิจจะนาสิมมาลี	ลิก พร้อมกัษุนรจนาสมาลี -
11. บรอยมีออรหันตาเจ้าไว ขัไห	บรอยมีออรหันตาเจ้าไวขอไห
12. โคคังใจจึงนิพพานะปัจโจโยโ	ได้คังใจจง นิพพาน ปัจโจโยโ -
13. หตุ	หตุ

(นายบุญนาค สะแกนอก อำน แเปล
นางสาวก่องแก้ว วีระประจักษ์ จำลองอักษร)

จารึกวัดผดุงสุข

จารึกวัดผดุงสุข 1 จารึกด้วยอักษรไทยน้อย ภาษาไทยอีสาน มีอายุอยู่ในปี พุทธศักราช 2094 จารึกอักษรจำนวน 2 ด้าน ด้านที่ 1 มี 15 บรรทัด ด้านที่ 2 มี 8 บรรทัด จารึกบนศิลาประเภทหินทรายรูปใบเสมา กว้าง 38 ซม. สูง 57 ซม. หน้า 15 ซม. ทะเบียนวัดถุ นค. 10 พบเมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2518 เจ้าหน้าที่ส่วนภาษาโบราณ สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ เป็นผู้พบ ปัจจุบันอยู่ที่ วัดผดุงสุข ตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย

คำจารึก

1. มุขมตฺตพฺรหฺมราชอาชญาลาภ
2. จุมสมเคจปฺรรมบพิตรพระเจ้า
3. คนเปนพระชื้อไชยเชษฐาธิราชเจ้า
คนประ
4. กอบควยปสาทศรฺทธาในพุทธศาสนา
5. ปรสทธิอาชญาไวแกสมเคจ ---
(หินแตก) สุมังคตโพธิ
6. วิริญาณเจ้าเปนอุปถัมภก
(หินแตก) มีพระญาศรี

คำแปล

1. สุขุมมตฺตพฺรหฺมราชอาชญาลาภ
2. จุมสมเคจปฺรรมบพิตรพระเจ้า
3. คนเป็นพระชื้อไชยเชษฐาธิราชเจ้า
คนประ
4. กอบด้วยประสาทศรฺทธาในพุทธศาสนา
5. ปรสทธิอาชญาไว้แกสมเคจ ---
(หินแตก) สุมังคตโพธิ
6. วิริญาณเจ้าเป็นอุปถัมภก
(หินแตก) มีพระยาศรี

7. สทธรรมราชวิสุทธิ (หินแตก) -----	สทธรรมราชวิสุทธิ (หินแตก) -----
8. แถพระญาสุพรร(หินแตก) -- -----ควงนี้ไว	และพระยาสุพรร (หินแตก) --- -----ควงนี้ไว้
9. กบักศีรสว่น (หินแตก) -- -----แต่	กับวัดศรีสุวรรณ (หินแตก) --- -----แต่
10. โทธิไปกำไคส (หินแตก) --- -----โพ	โทธิไปกำไคส (หินแตก) --- -----โพ
11. ธิกำทาสิบ (หินแตก) -- -----แต่ -- กำ	ธิกำทาสิบ (หินแตก) -- -----แต่ --- กำ
12. หนือรอยสี (หินแตก)----- -----แดนเป่นเขต	หนือร้อยสี (หินแตก) ----- -----แดนเป่นเขต
13. พระรตนไค (หินแตก) --- -----ควนทั้งมวณ	พระรัตนครัย (หินแตก) --- -----ควนทั้งมวณ
14. กำมาทา (หินแตก) ----- -----	กำมาท่า (หินแตก) ----- -----
15. -----	-----

ค้ำนที่ 2

1. บรมบพิตรเจ้าหากจักไห ปวงผลพิชหมาก	บรมบพิตรเจ้าหากจักให้ ปวงผลพิชหมาก
2. พุพาวตานหวานสมอันมิไน เขตอารามนี้ไหไว	พลูพราวตาลหวานส้มอันมิไน เขตอารามนี้ให้ไว้
3. เปนอุปการแก้วทั้งสามไน อารามอันนี้สิ่งคยวทา	เป็นอุปการแก้วทั้งสามไน อารามอันนี้สิ่งเดียวท่า
4. หาพันวสาทาวมาอุณขุนมา โหม ผู้ไค(มิ) โลกคันทา	ห้าพันวัสสาท้าวมาอุณขุนมา โหมผู้ไค(มิ)โลกคันทา
5. แลมกลางพระราชอาญาแล	แลมล้างพระราชอาชญาแล

6. คูปเอาผลาพิชหมากพุกาว คานหวานสมโนแคนทั้งมวน ผุงมีไหม้นไปไหมในอบาย 7. ทั้งสี่กษนุพระราชอาญา สักกราช ๘๒๕ เดือน 8. ๔ ออก -----	คูปเอาผลาพิชหมากพุกาว คาลหวานส้มโนแคนทั้งมวล ผุงมีไหม้นไปไหมในอบาย ทั้งสี่กษนุพระราชอาญา สักกราช ๘๒๕ เดือน ๔ ออก -----
---	---

(นายบุญนาค สะแกนอก อ่าน แปล)

จารึกวัดผดุงสุโข

จารึกวัดผดุงสุโข ๒ จารึกด้วยอักษรไทยน้อย ภาษาไทยอีสาน มีอายุอยู่ในปี พุทธศักราช ๒๐๑๕ จารึกอักษรจำนวน ๒ ด้าน ด้านที่ ๑ มี ๑๖ บรรทัด ด้านที่ ๒ มี ๑๑ บรรทัด จารึกบนศิลาทราย รูปใบเสมา กว้าง ๕๐ ซม. สูง ๗๕ ซม. หน้า ๑๒.๕ ซม. ทะเบียนวัดถุ นค. ๑๑ พบเมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ ที่วัดผดุงสุโข ตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย เจ้าหน้าที่ส่วน ภาษาโบราณสำนัก หอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ เป็นผู้พบ ปัจจุบันอยู่ที่วัดผดุงสุโข ตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย

ด้านที่ ๑

คำจารึก

๑. ศรีสวัสดิ์จุลละสังกราช
ได้ ๘๑๒ ตัว
๒. เดือน ๑๑ ออกคำ ๑ วัน ๔
ฤกษ์ ๑๒ คั้วพร
๓. ฉายปากเจามีศรัทธาใน

คำแปล

- ศรีสวัสดิ์จุลศักราช
ได้ ๘๑๒ ตัว
เดือน ๑๑ ออกคำ ๑ วัน ๔
ฤกษ์ ๑๒ คั้วพระ
ฉายปากเจามีศรัทธาใน

พุทธศาสนา	พุทธศาสนา
4. มาให้คามเข้คล่วงรีน้ำ ของไคชาว	มาให้คามเข้คล่วงรีน้ำ ของไค้ชาว
5. วาปายวางอกเมื่อนาสี สิบ ๒ วาไหแก	วาปลายหว่างอกเมื่อนาสี สิบ ๒ วาให้แก
6. มหาปาเจ้าคนทรงจตุปารี สทธิสินบ่เสาดรา	มหาปาเจ้าคนทรงจตุปารี สทธิศีลบ่เส้าตรา -
7. บค้เทา ๕ พันวสาักบเจ้า ๒ พวกเล้าไหหนอง	บค้อเทา ๕ พันวัสสาักบเจ้า ๒ พวกเล้าให้ หนอง
8. นกยุง วัวหมื่นกางชงมี สทธากับพระญาปากเจ้า	นกยุงวัวหมื่นกางเชียงมี ศรัทธากับพระยาปากเจ้า
9. ไททั้งนาของชวากมีคาคา นึ่งนาฟากเหมิ	ให้ทั้งนาเหียงชวากมีคาคา นึ่งนาฟากเหมิ
10. องมีค่า ๒ บาทที่แทคาม เขคกับทั้งหนองน	องมีค่า ๒ บาทที่แทคาม เขคกับทั้งหนองน
11. กยุงหากเป้นดินเป้นนา วัวหมื่นกรางชงมี	กยุงหากเป้นดินเป้นนา วัวหมื่นกรางเชียงมี
12. สทธากับพระญาปากเจ้ามาไห ทานแก่มหาปาเจ้า มี	ศรัทธากับพระยาปากเจ้ามาไห ทานแก่มหาปาเจ้ามี
13. แสนเจ้าเถาเมืองทั้งเจ้าหมื่น กางชง เจ้าหมื่น	แสนเจ้าเถาเมืองทั้งเจ้าหมื่น กางเชียง เจ้าหมื่น
14. เข็ชหมื่น- -แทกชกไห เป้นสากสิแก้ทั้งหลา	เข็ชหมื่น- -แทกชกให้ เป้นสากสิแก้ทั้งหลา -
15. ยเทวดาโนหมื่นโลกทาด จงมาคอมเราทุกค	ยเทวดาโนหมื่นโลกธาตุ จงมาคอมเราทุกค
16. น - - -	น - - -
ด้านที่ ๒	
1. ตุมังคคมีศตฺพระราชาจญา	ตุมังคคมีศตฺพระราชาจญา

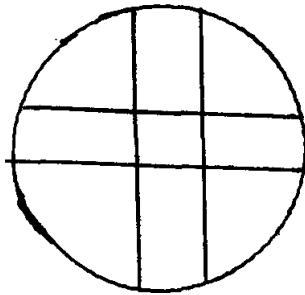
พระโอบะโกทึ	พระโอบโกธิ
2. ราชเคตลีไซไกล- - - - - - - - -	ราชเคชลือไซไกล - - - - - - - -
3. - - - - - - - - - -	- - - - - - - - - -
4. ทำในพุทธศาสนาให้- - - - - - - - -	ทำในพุทธศาสนาให้- - - - - - - - -
5. นกำเหนื่อเอาน้ำแยะเป็นชอก ฝ้ายไคเอาหนองห- - - -	นกำเหนื่อเอาน้ำแยะเป็นชอก ฝ้ายไคเอาหนองห- - - -
6. ก ฝ้ายนอกเอาบานแก่นางู มลูมาชอดเอาห้วยยา	กฝ้ายนอกเอาบ้านแก่นางู มลูมาชอดเอาห้วยยา
7. ง เปนทีแลวให้กับปามะหา โชติวน สักราช ๕๓๔ ตัว	ง เป็นทีแลวให้กับปามหา โชติวน สักราช ๕๓๔ ตัว
8. คือนยี่ขึ้นเจ็ดค่ำวันพระหัด ปีคดิ สวัสดิ์ไทวาปีเปริกไ	คือนยี่ขึ้นเจ็ดค่ำวันพฤษ ปีคดิ สวัสดิ์ ไทวาปีเปริกไ
9. จฤกษสัปดาห์ศัสแตนี ตราบต่อเท่าหาพันวัสานุกคล	จฤกษ์ ศตภิชัย แด่นี ตราบต่อเท่าหาพันวัสานุกคล
10. ผู้โคกทำไหเป็นจูลงจูลาคีค เอาจากศาสดนาในที่นี้	ผู้โคกกระทำไหเป็นจูลงจูลาคีค เอาจากศาสดนาในที่นี้
11. ไหม้นผู้นั้นใหม่ในอับ บายทั้งสี่ กง นูพระราษ ชาษญา	ให้มันผู้นั้นใหม่ในอ บายทั้งสี่ กง นูพระราษ ชาษญา

(นายบุญนาค สะแกนอก อ่านแปล)

จารึกวัดจอมมณี

จารึกวัดจอมมณี จารึกด้วยอักษรไทยน้อย ภาษาไทยอีสาน มีอายุอยู่ในปีพุทธศักราช 2098 จารึกอักษรจำนวน 3 ด้าน ด้านที่ 1 มี 23 บรรทัด ด้านที่ 2 มี 17 บรรทัด ด้านที่ 3 มี 2 บรรทัด จารึกบนศิลาประเภทหินทรายรูปใบเสมา กว้าง 70 ซม. สูง 110 ซม.หนา 8 ซม. ทะเบียนวัตถุ นค. 4 พบเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2518 ที่วัดจอมมณี ตำบลมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย เจ้าหน้าที่ส่วนภาษาโบราณสำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ เป็นผู้พบ ปัจจุบันอยู่ที่วัดจอมมณี ตำบลมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

ด้านที่ 1

คำจารึก

1. - กาช ๕๑๗ เคน
ฎี ออ - คำวัน ๗ ฤกษ
2. ๒ - นี เปนอายุไค
เขาคัวพระเจ้า
3. จุละสังกาชไค้ ๕๑๗ ตัว
ปีรับเหมาเคน ๔
4. ขึ้น ๘ คำพราไควันอาทิตย์
ฤกษจุคคระราศาดสม
5. เคจบรมบพิตรเปนเจ้า
เหนือหัวพระราชมาดา

คำแปล

- (ศั)กราช ๕๑๗ เดือน
ช็ออ (ก) - คำ วัน ๗ ฤกษ์
๒ - นีเป็นอายุไค้
เขาคัวพระเจ้า
จุลศักราชไค้ ๕๑๗ ตัว
ปีรับเหมาเดือน ๔
ขึ้น ๘ คำ พราไค้วันอาทิตย์
ฤกษ์จุครายาฒ สม
เค็จบรมบพิตรเป็นเจ้า
เหนือหัวพระราชมารดา

อะคมท	อัครมหา
6. เทวีวางแกพรญานคอนแถ	เทวีวางแก่พระยานครแล
เจ้าพษาทั้งหลายมีเจ้าดูน	เจ้าพระยาทั้งหลายมีเจ้าดูน
7. สัพพะแดกงป่านไคนำคำ	สัพพะแดกงป่านได้นำคำ
บูรบพิตรพระเจ้าเหนือ	บูรบพิตรพระเจ้าเหนือ
8. หัวมีเจ้าแสนโสฬาลงคำ	หัวมีเจ้าแสนโสฬาลงคำ
นารอันมีไหวักสาศาสนา	นารอันนี้ให้รักษาศาสนา
9. พระสัพพันญเจาคราบค่อเท	พระสัพพันญเจาคราบค่อเท
๕๐๐๐ วัสสา - - นิเขคอา	๕๐๐๐ วัสสา - - นิเขคอา
10. รามทีนัันแมนวาสงโย	รามทีนัันแมนว่าสงสัย
ที่คินไผก็คิ คินหมินคินแ	ที่คินไผก็คิ คินหมินคินแ
11. สนนทีโคกคิยาวาสงโย	สนนทีโคกคิยอว่าสงสัย
ทุกทัวเขตนี้คาน ๒๒ วา ๕ มน	ทุกทัวเขตนี้คาน ๒๒ วา ๕ มน
12. ทนเมือเบ็งเหนือ ๒๒ วาเมือ	ทลเมือเบ็งเหนือ ๒๒ วาเมือ
ไค ๘๐ วาอันนี้เปนตาม	ไค ๘๐ วาอันนี้เป้นตาม
13. เขตนากับอารามเปนเขารอย ๑	เขตนากับอารามเป้นข้าวร้อย ๑
เจา.....ข	เจ้า.....ข
14. รางไคโอกาษยาคนำแลวก	รางไคโอกาษยาคนำแล้ว ก
.....
15. ..ไรนา..... ในทีนััน..	, ไรนา..... ในทีนััน..
..... นทั้ง นทั้ง
16.
.....
17. ..บานเจาเม็งเอาอัน	..บ้านเจ้าเมืองเอาอัน
นิง.....ฝูง	หนึ่ง.....ฝูง
18. ..เวัน ในเมือขาสึกมา	..เวันในเมือข้าศึกมา
ราวีบานเม็งสังคยวเห	ราวีบ้านเมืองสังคยวเห
19. คจ๊ก...ศาสนาควนกัง	คจ๊ก...ศาสนาควรกกั

ไทย...แถ อันนิง	ภัย...และอันหนึ่ง
20. ศิ...อน.....	ศิ...อน.....
.....แกผู้แกผู้
21. นันแถเทคโหเขารักสา	นันแถ เทคโหเขารักสา
แกวทั้ง ๓ อาชญา	แกวทั้ง ๓ อาชญา
22. บรมบพิตร น.....	บรมบพิตร น.....
.....เด็กศาสนาเด็กศาสนา
23. ไนอาราม.....	ไนอาราม.....

ด้านที่ 2

1. มุภมสตุพระราชอาชญา...	ศุภมัสตุพระราชอาชญา...
2. พิตรพระมหาธรรมิกราชา	พิตรพระมหาธรรมิกราชา
ธีราชไซม.....	ธีราชไซม.....
3. ทิปละสาฎถาไตรยภูวนาด	ทิปลสาฎถไตรยภูวนาด
.....
4. โททธิสัคชัคคิยพุทชังกูโร	โพทธิสัคชัคคิยพุทชังกูโร
.....
5. สิริธรรมมาธิราชบรมนาถ	ศิริธรรมมาธิราชบรมนาถ
.....
6. ... พยคยิง จิงปลง	... เทียคยิง จิงปลง
.....
7. ...วีเปนเคา...	...วีเปนเค้า...
.....
8. ...แดนไรนา...	...แดนไรंना...
.....
9. ...าเหนือแต่...	...าเหนือแต่...
.....
10.ทางขวาง...ทางขวาง....

11. ...พานะ ไตร....	...พานะ ไตร....
12.รองคานโต....	...ร่องคานใต้....
13. ...ฝูงนี้ สมเด็จพระ....	...ฝูงนี้ สมเด็จพระ....
14.แล้ว บัดนี้...	...แล้ว บัดนี้....
15.ถูกบ่ถอน.....	...เลิกบ่ now....
16. ... น วัคมะนีเซ	...น วัคมะนีเซ
17. ...แต่คินเก.....	...แต่คินเก.....

ด้านที่ 3

1.ไว้กับวัคมะนีเซคธา
สมเด็จพระเปนเจ้า...ไหทาน
ไว้กับวัคมะนีเซคธาเปนคานา
เสคคาคี	ไว้กับวัคมะนีเซฎฐา
สมเด็จพระเป็นเจ้า...ให้ทาน
ไว้กับวัคมะนีเซฎฐาเป็นคานา
แลคาคี
2.พุทธศาสนา
....ไว้ใส่สัก...
....คราบค้เทา
๕ พันวะสา / / |พุทธศาสนา
....ไว้ใส่สัก...
....คราบค้อเทา
๕ พันวัสสา I /

(นายบุญนาค สะแกนอก อ่าน แปล)

จารึกวัดศรีบุญเรือง

จารึกวัดศรีบุญเรือง จารึกด้วยอักษรไทยน้อย ภาษาไทยอีสาน มีอายุอยู่ในปีพุทธศักราช 2151 จารึกอักษรจำนวน 1 ด้าน มี 14 บรรทัด จารึกบนศิลาประเภทหินทรายรูปใบเสมา กว้าง 56 ซม. สูง 90 ซม. หน้า 17 ซม. ทะเบียนวัตถุ นค. 6 พบเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2518 ที่วัดศรีบุญเรือง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย เจ้าหน้าที่ส่วนภาษาโบราณ สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ เป็นผู้พบ ปัจจุบันอยู่ที่วัดศรีบุญเรือง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

คำจารึก

1. สกราช ๕๗๐ เดือน ๑๒ ขึ้น
 ค่ำ ๑ วัน ๖ ฤกษ ๒๒
2. มุขมัสตดูพระราชอาญาลายจุม
 สมเด็จบรมบพิตรพระมหา
3. ธรรมิกราชาธิราชเจ้า สมเด็จพระ
 เปนเจาคนเปนพร ประสิทธิจุม
4. ดวงนี้ไว้กับวัดศรีบุญเรือง
 ขาโอกาส เหมือน
5. ...เขตแดนไรนาอันกับ
 อารามที่นี้แต่ก่อนสิ่งไ
6. คพระองค์ประสิทธิไว้คังเกา
 บ่ลิตบ่มล่างบ่คิมบ่แถมเขต
7. แดโพธิวัดออกไปได้ ๑๘ วา
 ปลายคารองอกเมือเหนือ ๑
8. ๕ วาปลายแคแชนเมือนา
 ๖๘ ปลาย ๓ สอกมาทา ๓๔ ว
9. ปลายสอกหนึ่ง พืชหมากพู
 พาวคานหวานสมอ

คำแปล

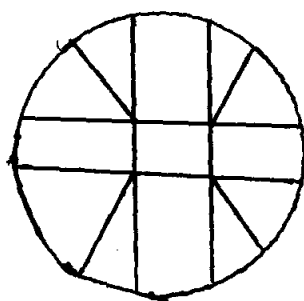
1. ศักราช ๕๗๐ เดือน ๑๒ ขึ้น
 ค่ำ ๑ วัน ๖ ฤกษ์ ๒๒
2. มุขมัสตดูพระราชอาญาลายจุม
 สมเด็จพระบรมบพิตรพระมหา
3. ธรรมิกราชาธิราชเจ้าสมเด็จพระ
 เป็นเจาคนเป็นพระประสิทธิจุม
4. ดวงนี้ไว้กับวัดศรีบุญเรือง
 ขาโอกาส เหมือน
5. ...เขตแดนไรนาอันกับ
 อารามที่นี้แต่ก่อนสิ่งไ
6. คพระองค์ประสิทธิไว้คังเกา
 บ่ลิตบ่มล่างบ่คิมบ่แถมเขต
7. แดโพธิวัดออกไปได้ ๑๘ วา
 ปลายคารองอกเมือเหนือ ๑
8. ๕ วาปลายค่าแชนเมือนา
 ๖๘ ปลาย ๓ สอก มาทา ๓๔ ว
9. ปลายสอกหนึ่ง พืชหมากพู
 พรวาดาลหวานส้มอ

10. นมในเขตแดนฝูงนี้ก็ให้ไว้ เป็นอุประการกับศาสนาพระพุทธ	นมในเขตแดนฝูงนี้ก็ให้ไว้ เป็นอุประการกับศาสนาพระพุทธ
11. เจ้าที่นี้ท้าวพระยาแสนหมื่นเจ้า บานเจ้าเมืองอยุธยา	เจ้าที่นี้ท้าวพระยาแสนหมื่นเจ้า บ้านเจ้าเมืองอยุธยา
12. ถอนออกผู้ใดหากโลกค้นหา มากแลถกถอน	ถอนออกผู้ใดหากโลกค้นหา มากแลถกถอน
13. ออกให้มันไปไหมในอบาย ทั้ง ๔ ... ปราสาทพร	ออกให้มันไปไหมในอบาย ทั้ง ๔ ... ประสาทพระ
14. ราชอาญา	ราชอาญา

(นายบุญนาค สะแกนอก อ่าน แปล)

จารึกวัดศรีเมือง

จารึกวัดศรีเมือง จารึกด้วยอักษรไทยน้อย ภาษาไทยอีสาน มีอายุอยู่ในปีพุทธศักราช 2109 จารึกอักษรจำนวน 1 ด้าน มี 40 บรรทัด จารึกบนศิลาประเภทหินทรายรูปใบเสมา กว้าง 40 ซม. สูง 170 ซม. หน้า 20 ซม. ทะเบียนวัตถุ นค. 3 พบที่วัดศรีเมือง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย นายแพง ทะรังมีเป็นผู้พบ แต่ไม่มีหลักฐานว่าพบเมื่อใด ปัจจุบันอยู่ที่วัดศรีเมือง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

คำจารึก

1. คำอันนี้มีสี่หลาย

คำแปล

คำอันนี้มีสี่หลาย

คำแ	คำแ
2. ตัวมักเป็นคำอันคชว กันนี้แล	ตัวมักเป็นคำอันคชว กันนี้แล
3. จุลศักราช ๙๒๘ ปีขานไทว่า ปีระวายยี่	จุลศักราช ๙๒๘ ปีขานไทว่า ปีระวายยี่
4. ผัษคุณมาศไทยวาเดือนสี่ แรม ๕ คำวัน ๓	ผัษคุณมาศไทยวาเดือนสี่ แรม ๕ คำ วัน ๓
5. เถึงยามแถไกลทงวัน มูลนะขัดฤกษ สม	เถึงยามแถไกลทึ่งวัน มูลนัักขัดฤกษสม
6. เ็จบรมบพิตรพระไชย เชธาธิราชเจ้า	เ็จบรมบพิตรพระไชย เชษฐาธิราชเจ้า
7. มีประสาทรศัคทธาอันเป็น มะหา ...	มีประสาทรศัคทธาอันเป็น มหา ...
8. ... ญาณสำปะบุตรปลง ประสิทธิธิ	... ญาณสัมปะบุตรปลง ประสิทธิธิ -
9. าชญาไห้เจ้าพญาพลเสิกชาย ไห้เป็นอุ	าชญาไห้เจ้าพญาพลเสิกชาย ไห้เป็นอุ -
10. ปะถัมพระกะสงาวัดสี่ สุพรรณอารามพญาพ	ปถัมภกสร้างวัดศรี สุพรรณอาราม พญาพ
11. ลเสิกชาย	ลเสิกชาย
.....
12. คจพระเป่นเจ้า สมเค็จพระเป่น เจ้าไห้เอา	ค็จพระเป่นเจ้า สมเค็จพระเป่น เจ้าไห้เอา
13. ไปถวายนุชาพระมหาทาด เจ้าบางพวนแ	ไปถวายนุชาพระมหาทาด เจ้าบางพวนแ
14. ลมหาสังคระราชาเจ้าโพทธิ อารามบางพวน เ	ลมหาสังฆราชาเจ้าโพทธิ อารามบางพวน เ
15. ป็นประธานแกแถรานุเถระ	ป็นประธานแกแถรานุเถระ

เจ้าทั้งหลายที่โห	เจ้าทั้งหลายที่ให้
16. เขตกับวัดศรีสุพรรณอาราม พุทธาวาสนีสีสิบ	เขตกับวัดศรีสุพรรณอาราม พุทธาวาสนีสีสิบ
17. วา คามเขตหกสิบวาทั้งหมด เป็นรอยวาชูดาน	วา คามเขตหกสิบวาทั้งหมด เป็นร้อยวา ชู ค้าน
18. พระญาพลเสิกชายไวขอยไวคน ๑๐ ครัวเปนฮา	พญาพลเสิกชายไวขอยไวคน ๑๐ ครัวเปนฮา
19. รามิกะไวญาติ ๒๐ ครัวเวนกัน อุปลัมภก อุบา	รามิกะไวญาติ ๒๐ ครัวเวนกัน อุปลัมภก อุบา
20. สกและพระญาสัทธามะราช ศรีสิทธิินายก พระญาสั	สกแลพญาสัทธัมมราช ศรีสิทธิินายก พญาสั
21. ทราม พระมหามนตรี พระญาพลเสิกชาย พระญ	ทธัมมา พระมหามนตรี พญาพลเสิกชาย พญ
22. นันบลาน พอมกันถวายนานา บุญแกสมเคจ	นันบล้าน พร้อมกันถวายนานา บุญแกสมเคจ
23. พระเปนเจ้า สมเคจพระเปน เจ้าโหพระญา	พระเป็นเจ้า สมเคจพระเป็น เจ้าให้เจ้าพญา
24. สัทธัมมะราชศรีสิทธิินายกแล พระญาคำหมื่นมหา	สัทธัมมราชศรีสิทธิินายกแล พญาคำหมื่นมหา
25. มนตรีแลมะหาสังคราจอ โพธิอารามเอา	มนตรีแลมะหาสังคราจอ โพธิอาราม เอา
26. เปนปะทานปลงพระราช อาชญาไวโนสุพรรณปี	เป็นประธานปลงพระราช อาชญาไวโนสุพรรณปี
27. คไวดราบต่อเท่า ๕ พันวสา เจาบานเจ้าเมืองผู้	ฎไวดราบต่อเท่า ๕ พันวัสสา เจ้าบ้านเจ้าเมืองผู้
28. ไคคักคียาโหบอกวยกบาน วยกเมืองแกเขา	ไคคักคียาโหบอกเวียกบ้าน เวียกเมืองแกเขา
29. นี้ เสิกมันมายึดเอา หากจักบอก	นี้ศักมันมายึดเอาหากจักบอก

ผู้ไคมางพร	ผู้ไคมีง พระ
30. ราชอาณาจักรเวียงจันทน์มหา อเวียงจันทน์	ราชอาณาจักรเวียงจันทน์มหา อเวียงจันทน์
31. ออก อั้ง สมเด็จพระพิมพา นาคะ สมเด็จพระเจ้า	ออก อั้ง สมเด็จพระเจ้าพิมพา นาคะ สมเด็จพระเจ้า
32. สถิตินิหาราม จันทะอาราม เขตเมือง พระธาตุ	สถิตินิหาราม จันทะอาราม เขตเมือง พระธาตุ
33. ฤทธิชัย สว่างนิหาราม วัดโพธิ์ศรีสุพรรณ	ฤทธิชัยสร้างเป็นนิหาราม วัดโพธิ์ศรีสุพรรณ
34. นิหารามแลวัดนี้เจ้า...	นิหารามแลวัดนี้เจ้า...
.....
35. เถ ๑๐๕ พระองไว เป็นอุปะกานกับวิ	เถ ๑๕ พระองค้ำไว เป็นอุปการกับวิ
36. คสิสุพรรณนิหารามควยแท้ เขตคานเหนือเป็น	คสิสุพรรณนิหารามควยแท้ เขตคานเหนือเป็น
37. รอย ๑๐๔ วา คานไคพันรอย ๒๐ 31 เหตุว่า - ฟังน้ำ	รอย ๑๔ วา คานไคพันรอย ๒๐ วาเหตุว่า - ฟังน้ำ
38. แลจอมเขตชาวคองจิง จิงเอามาเมืองแล ๓๕	แลจอมเขตชาวคองจิง จิงเอามาเมืองแล ๓๕
39. วาแถมไหเป็นคานรอยวา แลคาน	วาแถมไหเป็นคานรอยวา แลคาน
40. บุคิพระราชอาชญ	บุคิพระราชอาชญ

(นายบุญนาค สะแกนออก อ่า่น แปล)

จารึกวัดพังเพา

จารึกวัดพังเพา จารึกด้วยอักษรไทยน้อย ภาษาไทยอีสาน มีอายุอยู่ในปีพุทธศักราช 2112 จารึกอักษรจำนวน 1 ด้าน มี 11 บรรทัด จารึกบนศิลารูปใบเสมา ทะเบียนวัตถุ ขก. 6 พบเมื่อปี พ.ศ. 2506 ที่วัดศรีสะเกษ จังหวัดหนองคาย ไม่ปรากฏหลักฐานว่าใครเป็นผู้พบ ปัจจุบันอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

คำจารึก

1. ศรีสมังกะละกะดาสังกราดช
2. ไค ๕๓๑ ตวั ปักคัไสเคิน
3. ๖ ออกคำนังวัน ๗ ริค
4. กุริคคิกากุกพระยาเจ้าหมื่น
5. บอนทั้งนางหมื่นบอนมี
6. จิตตะสัคทาในพุทธะสาต
7. สนไหนาสอนจันแปน
8. ทานกับวัดพังเพาผู้ไค
9. ม้างถอนออก บาบับันจ (นัน)
10. ตะริกลือะปายะคะมะนีย
11. นันเทิน

คำแปล

- ศรีสมังคลกดา ศักราช
ได้ ๕๓๑ ตวั ปักคัไส เคิน
๖ ออก คำหนึ่ง วันเสาร์ฤกษ์
กฤคิกากู พระยาเจ้าหมื่น
บอนทั้งนางหมื่นบอนมี
จิตศรัทธาในพุทธศาสนา -
นาให้นาสอนจันแปน
ทานกับวัดพังเพา ผู้ไค
ม้าง ถอนออก บาบับัญจา (นัน)
ครีย (กรรม) คือ อปายคะมนีย (กรรม)
นันเทอญ

(นายประสาร บุญประคอง อ่าน แปล)

จารึกมุงลินทออาราม ๑

จารึกมุงลินทออาราม 1 จารึกด้วยอักษรไทยน้อย ภาษาไทยอีสาน มีอายุอยู่ในปีพุทธศักราช 2137 จารึกอักษรจำนวน 2 ด้าน ด้านที่ 1 มี 20 บรรทัด ด้านที่ 2 มี 14 บรรทัด จารึกบนศิลาประเภทหินทรายสีเทารูปใบเสมา กว้าง 50 ซม. สูง 114 ซม.หนา 11.5 ซม. ทะเบียนวัตถุ ขก. 7 พบเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2518 ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เจ้าหน้าที่ส่วนภาษาโบราณ สำนักหอสมุดแห่งชาติเป็นผู้พบ ปัจจุบันอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ด้านที่ 1

คำจารึก

คำแปล

1. มุขมศตฺพระราชาอาญาลาชอุมสัมเค็จบริมศุภมัสศุ พระราชาอาญาลาชอุม สมนเค็จบริม
2. บพิตรพฺรเจาคนเป็นพระชิพระวรัตน บพิตร พระเจ้าคนเป็นพระ ชื่อพระวรัตน
ทำมปะโชตเสดค ธรรมปะโชติ เสดคั-
3. ชชอศัสนันทะสุวรรณสมุคคขครคนสาล ชชอศัจรรยั สุวรรณสมุคคขัครคันสาล
ราชบพิตรคนปร ราชบพิตร คนประ
4. กอบควยปฺรสาทสทธาในพุทธศาสนา กอบด้วยประสาทศรัทธาในพุทธศาสนา
เดราภิเสกมหาสังนายก เดราภิเสกมหาสัง(ฆ)นายก
5. เจาไหเป็นมหาสังฆราชามุงลินทมุณี เจ้า ให้เป็นมहाสังฆราชามุงลินทมุณี
จุหาโลกในมุงลิ - จุหาโลก ในมุงลิ -
6. นทออารามเมืองห้วยหลวงแลไหคามเข็ค นทออารามเมืองห้วยหลวงแลไหคามเข็ค
มุงลินทออารามแคไ - มุงลินทออาราม แคไ -
7. พริวคไปไครอยหกสิบเจ็ควาเมื่อเหนื่อ พริวคไปไค ๑๖๗ วา เมื่อเหนื่อ
รอยสิบสิ้วมาทาห้าสิบ ๑๑๔ วา มาทา ๕ -
8. เก้าวาเมื่อ(นา)สามสิบเอ็ดวามาตราเน็ง ๘ วา เมื่อหน้า ๓๑ วา มาตราหนึ่ง
ไหทำมาเป็นอุประ - ไห้ธรรมมาเป็นอุประ -
9. การแกพุทธเจานาท์กลองบอนกมา การแก(พระ)พุทธเจ้า นาหอกกลองบอนก
มานอกมาเร็งกมาคั - มานอกก็มา เร็งก็มา ค
10. คมากวานน้ำสวยหนากมาถึนคองกมา ก็มา กว้านน้ำสวยหน้าก็มา ถึนคองก็มา

แขวงบอนกมา -	แขวงบอนกัมา -
11. เกวสม์คัมกมาห้หนากมาหมาตยคึก
คมาท่าเร็งกมาล -	แก้วสมคัมกัมา หอหน้ากัมา หมาตยคึก
กัมา ท่าเร็งกัมา ล -
12. องของกมาทวกโกกมาแพคเขตนาทัง
มวนนีแทกแดห้วนา	องของกัมา ทวกโกกัมา แพคเขตนาทัง
มวณนี แทกแด่ห้วนา
13. หักลงไปเล็งแคมนำหวยหลวง
หารอยสามสิบกวาแตะแคะน้ำ	หอกลงไปเล็งแคะน้ำห้วยหลวง
๕๑๖ วา แต่แคะน้ำ
14. หวยหลวงไปเล็งทาเรือหารอยวาแตะทาเรือห้วยหลวงไปเล็งท่าเรือ ๕๐๐ วา แต่ท่าเรือ
ไปเล็งห้วนาถินตองสี่	ไปเล็งห้วนาถินตอง ๔ -
๐๐ 31 แต่ห้วนาถินตองไปเล็งห้วนา
หอกลง ๕๒๑ วา
15. รอยวาแตะห้วนาถินตองไปเล็งห้วนา
(หักลง)หารอยชาวเอค้ว	00 31 แต่ห้วนาถินตองไปเล็งห้วนา
หอกลง ๕๒๑ วา
16. มีใน.....
นาฝูงนี้โหวไพลัน	มีใน.....
นาฝูงนี้ ให้ไว้เป็น
17.
.....
.....
มาตรานึ่ง	มาตรานึ่ง
18.
.....
.....
19.
.....
.....
20.
.....
..... |

ด้านที่ 2

1. บพิตรเจ้าคนเป้นฎุมมีปาลปลงประสิทธิ-
อางญาไวฉนนีบุ -	บพิตรเจ้าคนเป้นฎุมมีปาลปลงประสิทธิ
อางญาไว้ฉนนี บุ -
2. กกลผู้โคทิบคิโนพระราชอางญาแลคิขุน-
นายควันแสนเจ้า	กกลผู้โคทิบคิ ในพระราชอางญาแลคิขุน
นายควันแสนเจ้า

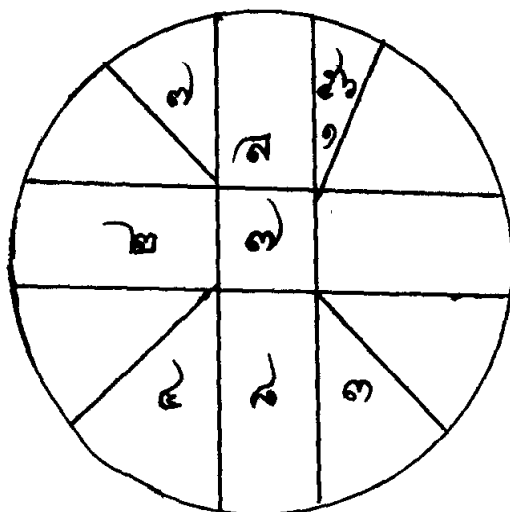
3. มาในเขตมูจลินทอารามที่นี้แมนป่าทะหนึ่ง มาในเขตมูจลินทอารามที่นี้ แมนป่า
ทะหนึ่ง เขาป่าหะ ทะหนึ่ง เจ้าป่าหะ
4. นิ่งฮุนอกกัตีโหอบีโภยชีวิตแกบुकคัลลุมุ หนึ่ง ฮุ่นอกกัตี ให้อภัยชีวิตแกบुकคัลลุมุ
นนั้นคิดควรวา นนั้นคิดควรวา
5. ควนผูกควนคิตยาผูกหยาตีหยาวาเท่าใหม่- ควรผูกควรตี อย่าผูกอย่าตี อย่าว่าเท่าให้
มี
- เขาตอกคอกไม้เผิงท - ข้าวตอกคอกไม้ เผิงเที -
6. ขนคารวแกแกวทัง ๓ แลวโหเอาออกมา ขนการวะแก่แกวทัง ๓ แลวให้เอาออกมา
พิการนา พิการนา
7. ตามคองเมืองคนไสสินใหม่แลวขอยโ ตามคองเมือง ครั้นไสสินใหม่แล้วขอย
หาวชกขยไพ- ให้หาเวียกขยไพ-
8. หาวชกไพคนผู้ใดโหหาวชกขุนันัพระราช ให้หาเวียกไพ คนผู้ใดให้หาเวียก ผู้นันัพระ
ราช ราช
- อาจญาประสิทธิ อาจญาประสิทธิ
9. ไร่คังนี้เพื่อโหเปนนัรหิตถาวรกับพรสาสนา ไร่คังนี้ เพื่อให้เป็นนรหิตถาวรกับพระ
เจ้า เจ้า
- ผู้ใดปรกอบค - ผู้ใดปรกอบค-
10. วยโลกคัมหาแลมล้างอาจญาถกถอนไร วยโลกคัมหา แลมล้างอาจญา ถกถอนไร
ชพิชเขตแด - พิชเขตแด-
11. นขอยแกวทัง ๓ ผุงนีโหมนันนัโคไปหลง น ข่อยแกวทัง ๓ ผุง นี้ ให้มันนันได้ ไปหลง
ทุกขโน ทุกขโน
12. อบบายทัง ๔ กุงนุพระราชอาจญาสกราช อบบายทัง ๔ กุงนุพระราชอาจญา ศักราช
13. (โค) ๕๕๖ เดือน (๘) แรม ๓ คำนัน ๒ ได้ ๕๕๖ เดือน ๘ แรม ๓ XI วัน ๒
ริกษ..... ฤกษ์.....
14.

(นายเทิม มีเต็ม อ่าน แปล)

จารึกวัดแคนเมือง ๑

จารึกวัดแคนเมือง 1 จารึกด้วยอักษรไทยน้อย ภาษาไทยอีสาน มีอายุอยู่ในปีพุทธศักราช 2073 จารึกอักษรจำนวน 2 ด้าน ด้านที่ 1 มี 20 บรรทัด ด้านที่ 2 มี 14 บรรทัด จารึกบนศิลาประเภท หินทรายสีน้ำตาลรูปใบเสมา ทะเบียนวัตถุ นค. 1 พบที่วัดป่าจันทบุรี ตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ปัจจุบันอยู่ที่วัดป่าจันทบุรี ตำบลวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย

๘๘๒

ด้านที่ 1

คำจารึก

1. วัดแคนเมืองปลูกปลูก
2. ยี่เดินหาออกสปีคำวี่
3. นองคานมีรับบค
4. ขามไคสองบาทสาขยา
5. เจ้าปากอันมะหาราดไให้อาค
6. ขาแตกซาก์มาไคเจ้าปากมุ
7. หมน่หากมาไหเซควค้แ
8. คแคนบ้านสับควายมา
9. ทาห้วยแคนเมืองคาย
10. จาวค้แคนเมืองพยานคอน

คำแปล

- วัดแคนเมือง ปลูก ปลูก
 ยี่ เดือนห้า ออกสปีคำ วี่ -
 นองคาร มีอ รับบค
 ขามได้สองบาท สาขยา
 เจ้าปาก อันมหาราชให้อาช -
 ญา แตกชา ก็มาได้ เจ้าปากผู้
 ม่นหากมาให้เซควค้แ -
 ค้แคนบ้านสับควายมา -
 ทำห้วยแคนเมือง คาย
 จำวัด แคนเมือง พยานคอน

11. ทังเจาปากบานเมืองเต	ทังปากเจ้าบ้านเมืองแต่
12. งกวานหลวงเหนือผู้หนึ่ง	งกวาน หลวงเหนือผู้หนึ่ง
13. ลามอากาศผู้หนึ่งแสน	ล่ำมอากาศ ผู้หนึ่ง แสน
14. เขาทังเจาเมืองผู้หนึ่ง	ข้าว ทังเจ้าเมืองผู้หนึ่ง
15. ไปไ้หาเมืองบอก	ไปให้จำเมือง บอก -
16. อาคนมาเวาก์เปนแ	อาคนมาเว้า ก็เป็น แ -
17.
18. ...แคน..แด.	..แคน..แด.
19. ...อ.อคคนนา	...อ.อคคนนา
20. ...หว.....	..หว.....

ด้านที่ 2

1. วัดแ	วัดแ -
2. คนเมืองป	คนเมือง ป -
3. ลูกเมืองปีกค	ลูกเมืองปีกค
4. ยีเคินหาออกสืบคำ	ยี เคือนห้า ออกสืบคำ
5. วัน้องักานมีรับบคยา	วันอังคาร มี้อรับบคยา -
6. มไ้สองสาขยาบาสักเจา	มไ้สอง สาขยาบาสก เจ้า
7. ปากอนันมะหาราธาให้อา	ปากอันมหาราธาให้อา -
8. คยาแต่คชญา ก็มาไ้ค้ม	ชญาแต่คชญา ก็มาไ้ค้ม -
9. นหากมาไหเขตวัด	นหากมาไหเขตวัด -
10. เตบ้านสับควาขมาเท	เตบ้านสับควาข มาเท -
11. หวยแคนเมืองบาส	าห้วยแคนเมือง บาส -
12. กเจาปากกนนั้นหากม	ก เจ้าปาก นั้นหากม -
13. ปปลุกวันศุกร์นี้คาย	าปลุกวันศุกร์นี้คาย
14.

(นายเทิม มีเต็ม และ นายบุญนาค สะแกนอก อ่าน แปล)

⁴⁸ ข้อความตั้งแต่บรรทัดที่ ๑๗ ถึงบรรทัดที่ ๒๐ อ่านจับความได้ไม่ชัด

จารึกวัดแคนเมือง ๒

จารึกวัดแคนเมือง 2 จารึกด้วยอักษรไทยน้อย ภาษาไทยอีสาน มีอายุอยู่ในปีพุทธศักราช 2078 จารึกอักษรจำนวน 1 ด้าน มี 28 บรรทัด จารึกบนศิลารูปใบเสมา ทะเบียนวัตถุ นค. 2 พบที่ วัดป่าจันทบุรี ตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย ไม่ปรากฏหลักฐานว่าพบเมื่อใดและใครเป็นผู้พบ ปัจจุบันอยู่ที่วัดป่าจันทบุรี ตำบลวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย

คำจารึก

1. สังกัรราชระไค ๘๘๗ ปีมแมในภทรมมา
2. ๗ ๒๗ คำวันอังคารไคฤกษ์บุษย
สัเศคจะบพ
3. ครพรโพธสาละราชะตณปรกอบควย
อาจุละประะ
4. สาทะสรทธาในพุทธศาสนา จึงปลง
พระอา
5. ดานาคัยแต่ชุมพระญาทั้งปวงมิพรยา
แสนสุ
6. รินทราชัยไกรเสนาธิบคิศรีสรราช
สงครามแลพระญา
7. กลางกรงราชธานีเปนปรทานเพื่อ
จักให้ขัคศ (๑)
8. สนาพระพุทธเจ้าให้รุ่งเรืองเมือหนา
จึงให้ข้าทหมี
9. นไคเหนือทั้งราชะบนทิดชินันทกุมาร
จำทูลพระ
10. ราชะอาชญาลงไปชำนินพระพิหาร

คำแปล

1. ศักราชได้ ๘๘๗ ปีมะแม ในภัทรมมา -
- ๗ ๒๗ คำวันอังคารได้ฤกษ์บุษย
สมเด็จพระพิ -
๓. พระโพธิสัตว์เสด็จมา ประทับด้วย
อาจุละ ประ
๔. ศาสนาพุทธศาสนา จึงปลง
พระอา -
๕. ดานาคัย แต่ชุม พระยาทั้งปวง มีพระยา
แสนสุ -
๖. รินทราชัยไกรเสนาธิบคิศรีสรราช
สงครามและพระยา
๗. กลางกรุงราชธานีเป็นประธาน เพื่อ
จักให้ขัคศ (๑)
๘. สนาพระพุทธเจ้าให้รุ่งเรือง เมือหน้า
จึงให้ข้าทหมี -
๙. นไคเหนือ ทั้งราชบัลลิจิตรื่อนันทกุมาร
จำทูลพระ
๑๐. ราชอาชญาลงไปชำนินพระพิหาร

ทั้งปวงในจันทบุรี

11. ราชธานีมีมหาสารสิทธิ์มั่งคละ
เป็นประธาน
12. จักดูชาวเจ้าสัมมะนะพร้อมพระจารย์
คนเป็นสรมุด
13. สุภาพรลิกขากามแท้ก็ให้แจ้งฝูง ไค
เป็นโ
14. จรสงฆ์จักให้ลิกโรนบานเมืองหมากพร
พร้าว
15. ตานชกกับวัดกับพระแต่ชายมุขแลดู
พระยา
16. อนไคยาคนำไวาไผยงัดอนออก
ไปหาเจ
17. าทาขุนไหเอาคินไวกังเกวชกบานวยก
เมือง
18. ยาไหเขตหมากพรพร้าวคานอนมีในเขต
เวต
19. ไหไวกบัวค้เลิงเมือเปนมหากไหคน
เมืองผู้
20. หนึ่งคนสังการีผู้หนึ่งไปพรงหมากสิบ
ก้าไคก
21. กนิงพระเจากกนิงรยเอาหมาก
กตองก (รย)

ทั้งปวงในจันทบุรี

- ราชธานี มีมหาสารสิทธิ์มั่งคละ
เป็นประธาน
- จักดูชาวเจ้าสมณพราหมณ์พระจารย์
คนเป็นสรมุด
- สุภาพรลิกขากามแท้ก็ให้แจ้งฝูง ไค
เป็นโ -
จรสงฆ์ จักให้ลิก โรนบ้านเมือง
หมากพรพร้าว
- คาลช้อย กับวัดกับพระแต่ชายมุข แลดู
พระยา
- อันไคยาคนำ ไว ไผ ยงัดอนออก
ไปหาเจ -
าทาขุน ให้เอาคินไวกังเกวชก บาน
เวียกเมือง
- อย่าให้เขต หมากพรพร้าวคาลอันมีใน
เขตเวต
- ให้ไว้กับวัด เลิง เมือเปนมหาก ให้คน
เมืองผู้
- หนึ่ง คนสังการีผู้หนึ่งไปพรง หมาก
สิบก้าไคก
- กหนึ่ง พระเจ้ากกนิงรย เอาหมาก
กตองก (รย)

22. นิงไว่ล้งคน ผู้ใดหากโลพะตันหามา แลม	หนึ่งไว่ล้งคน ผู้ใดหากโลกะคัฒหา มา ๓ ๒แลม
23. ลางราชอาคยาทาวปะญาเสี้ยแล ลวงคำสอ	ล้ง ราชอาชญาท้าวปะญา เสี้ย แล ลวงคำสอ -
24. นพฤษะพุทธะเจาแลเอาหมากพฤษะพร้าวดา	น พฤษะพุทธะเจ้า แลเอาหมากพฤษะพร้าวดา
25. นโรนาชาคนอันไว่กบ้พระพุคชเจา...	ล ไร่นาชาคนอันไว่กับพระ พุคชเจ้า
26. ก หากจักไปไหม้ในนรก.....	ก หากจักไปไหม้ในนรก.....
27. พฤษะพุทธะเจา หาก (โทสะ).....	พฤษะพุทธะเจ้า หาก (โทสะ).....
28. ลงไคมีอันจักไป.....	ลงไคมีอันจักไป.....

(นายประสาน บุญประคอง อ่าน แปล)

จารึกวัดวิชัยอาราม

จารึกวัดวิชัยอาราม จารึกด้วยอักษรไทยน้อยและอักษรธรรมอีสาน ภาษาไทยอีสานและบาลี มีอายุอยู่ในปีพุทธศักราช 2172 จารึกอักษรจำนวน 1 ด้าน มี 23 บรรทัด จารึกบนศิลาประเภทหินทรายสีแดงรูปใบเสมา กว้าง 63 ซม. สูง 135 ซม. หน้า 10 ซม. ทะเบียนวัตถุ ขก. 8 พบเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2518 ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เจ้าหน้าที่ส่วนภาษาโบราณสำนักหอสมุดแห่งชาติ กรุงเทพฯ เป็นผู้พบ ปัจจุบันอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

คำจารึก

คำแปล

เดือน ๔ เพ็งวัน ๖

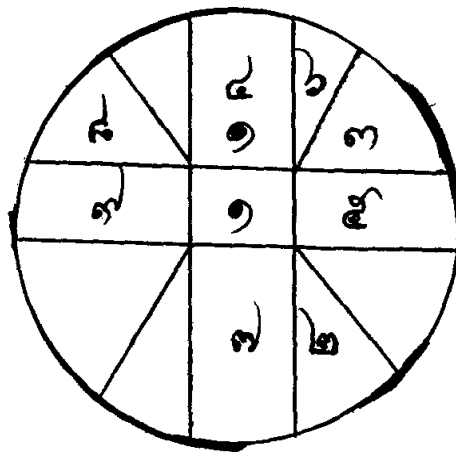
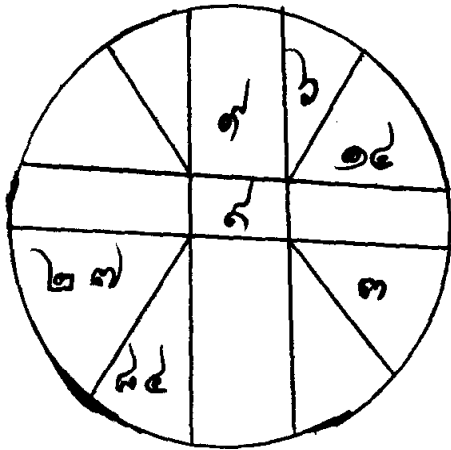
ปีกาบไฉ่ยาม

แถ่โกทของวัน

(๕๘)๖ เดือน ๔ เพ็งวัน ๖

ปีกาบไฉ่ยาม

แถ่ โกล้เที่ยงวัน

๕๕๑

ปีกาบไฉ่

ชาตาพุทธ

๕๕๑

ปีกักไฉ่

ชาตาพุทธ

1. สุกมัตตุพราชาธัญชาลาขจุมสมเคจัจ -
 บรมบพิตรพระเป็นเจ้าคนเปนพระประ -
 (สิทธิ)....

2. (๑) วการแถสมเคจัจพระมหาคควร

สุกมัตตุ พระราชาขญาลาขจุม สมเคจัจ
 บรมบพิตรพระเป็นเจ้าคนเปนพระประ
 สิทธิ....

ไว้การแถ่สมเคจัจพระมหาจักรว

<p>ราชครูวินัยชนรราชโนรสาขาติ.....</p> <p>3. ...เศรยเฉยชญาณศุรรรวมกติก
มุนีศรีภุมรราชธิบคิเจ้า (เปน) ...</p> <p>4. ...ศตูปถัมภกพรญาหลวงกลางพร -
ราชธานีศรีพิชัยสงครามพรยาหลวงจา
(บาน)</p> <p>5. (อุป) ปถัมภกจิงแปงจุมทวงนีไว้กับ
วทวิเชย อ(1) รามพรองมีพรราชสทธา
ไทชว (น).....</p> <p>6. ...โอกาสแทททางรีนำของแต่หลักเหนี
เนงไปจุหลักไคหารอย (วา) ...</p> <p>7. ปลาย ๒ สอกคืบทางริกดำเนินาแต่หลักเหนี ปลาย ๒ สอกคืบ ทางริกดำเนินาแต่หลัก
เหนี
เนงไปจุหลักไคหารอย (วา)</p> <p>8. ปลาย ๒ สอกคืบทางชวากดำเนินาแต่
แตรวนากำเทงเนงมาจุฝ้งร้อย...</p> <p>9. (โคกแต่หลักรวนากำเทงเนงมาจุฝ้ง
ร้อยสิบ ๕ วาปลายสอหนึ่งนามหอบาปในนี
คา ๑...</p> <p>10.(นา) ทงัมวรฝุงนีพระองค้ปรัสสาท
ไทเปนโอกาสกบปัสสาทสนาที่นิตราป
เทา ๕ พันวัสสา</p> <p>11.มีในเขตที่นีไหไวเปนอุปการณแก่
แก่วทัง ๑ ในอารามที่นีท้าวมาจุชุนมา
ใหม่.....</p> <p>12.อยาริคอยาถอยาถอยาออรฝูไคหามี
เลากคณหาแลถอยาถอยาถอยาออรฝู
ยอนัพระองค้ไคประสิทธิ.... (ขอไห</p> | <p>ราชครูวินัยชนรราชโนรสาขาติ.....</p> <p>...ศรียเฉยชญาณศุรรรวมกติก
มุนีศรีภุมรราชธิบคิเจ้า เปน...</p> <p>...ศตูปถัมภก พระญาหลวงกลาง พระ
ราชธานีศรีพิชัยสงคราม พระยาหลวงจา
บ้าน</p> <p>อุปถัมภก จิงแปงจุมควงนี ไว้กับ
วทวิชัยอาราม พระองค้มีพระราชศรัทธา
ได้ชวน.....</p> <p>...โอกาสแทททางรี นำของ แต่หลักเหนี
เนง ไปจุ หลักได้ ๕๐๐ วา ...</p> <p>ปลาย ๒ สอกคืบ ทางริกดำเนินาแต่หลัก
เหนี
เนงไปจุหลักได้ ๕๐๐ วา</p> <p>ปลาย ๒ สอกคืบ ทางชวากดำเนินาแต่
รวนากำเทงเนงมาจุฝ้ง ร้อย...</p> <p>โคกแต่หลักรวนากำเทงเนงมาจุฝ้ง
๑๑๕ วา ปลายสอกหนึ่ง นามหอบาปในนี
ค่า ๑...</p> <p>....นาทังมวรฝุงนี พระองค้ก้ปรัสสาท
ไหเปนโอกาสกบปัสสาทที่นี ๑๑๕
เทา ๕ พันวัสสา</p> <p>....มีในเขตที่นี ให้ไว้เปนอุปการณแก่
แก่วทัง ๑ ในอารามที่นี ท้าวมาจุชุนมา
ใหม่.....</p> <p>....อยาริค อยาถอยาถอยาถอยาออรฝูไคหามี
โลกคณหา แลถอยาถอยาถอยาออรฝู
ยอนัพระองค้ไคประสิทธิ.... ขอไห</p> |
|---|---|

มันผูนนัน)	มันผูนนัน
13. .(ใจ) ไปไหมในอปปายทัง ๔ คุรบุปร
สิทธิพระราชอาญา ฯ สกราช ๕๕๐ เจิน	ได้ไปไหมในอบายทัง 4 คุญประ
สิทธิพระราชอาญาฯ สกราช ๕๕๐
เกือ๗
๔ แรม ๓ ค่ำ (วัน) ๒ ริก ๑๔	๔ แรม ๓ ค่ำ วัน ๒ (ได้) ฤกษ์ ๑๔
14.สมเจงจัสมัรราชจุปาริสุทธสิลบรร
ญาณอริยวงสามหาวนวาตีเจาคนเปน
สาสนูปถมภก |สมเค็งสังฆราชา จตุปาริสุทธสิลบรร
ญาณอริยวงสามหาวนวาตีเจ้า คนเป้น
สาสนูปถมภก
15. ..(ไว) ประกอบขวยปราทศทธาใน
พุทธสาทสสนาใจสระพ้แม่ญาติกระ	..ไว้ ประกอบคัวยปราทศทธาใน
(พระ)พุทธศาสนา ได้สละพ้อแม่ญาติ
ชาว๒
กุดอุปล้า ทังมวโรไเปนโอกาส	กุดอุปรุกทังมวโรไเปนโอกาส
16. ..เป้นอารามิกทาสขวย(มคคธ)เวาหาร
วาอารามิกทาสัทมมิ ๗งนี้ไวกบ้วจวิ
เซชขอารามทีนี้มี ๕ คั้ว ก็พ้แม่กปีทังดู	..เป้นอารามิกทาสคัวยมคธโวหาร
ว่า อารามิกทาสั ทมมิ ดังนี้ ไว้กบ้วจวิ
ชัขอารามทีนี้มี ๕ คร้ว คือ พ้อ แม่ กับ
ทังลูก
17. หลานเหลนทังมวรคั้วนึ่งหมี่รจ่าเริน
กบ้ทังดูเมย้ทังมวรคั้วนึ่งหมี่รนองกปีทัง	หลานเหลนทังมวลคร้ว ๑ หมี่นจ่าเริญ
กบ้ทังลูกเมย้ทังมวลคร้ว ๑ หมี่นองกบ้
ทัง
ดูเมย้ทังมวรคั้วนึ่ง ขุรหลวงกปีทังดู
เมย้ทังมวรคั้วนึ่ง ขุรทอง	ลูกเมย้ทังมวลคร้ว ๑ ขุนหลวงกบ้ทังลูก
เมย้ทังมวลคร้ว ๑ ขุนทอง
18. (กปี) ทังดูเมย้ทังมวรคั้วนึ่งพนัรกัสา
แลขุนคาน ๒ คนนี้ขอยกโไเปนโอกาส
ในเข้าทังมวรนิ่มหาชมุมิกรราชาธิราช	กบ้ทังลูกเมย้ทังมวลคร้ว ๑ พนัรรักษา
แลขุนคาน ๒ คนนี้ ขอยกโไเปนโอกาส
ในเข้าทังมวลนิ่มหาชมุมิกรราชาธิราช
19. เจาห้าใจโไททานแก (แกว) เปนคน
กลางกัีเราบขันนี้เรากัใจสระให้เป้น
โอกาสกบ้สาทสสนาทีนึตราบเทา ๕
พนัวัสสา	เจ้าหากได้โไไททานแกแก้วเป้นคน
กลางกัีดี เราบขันนี้เรากัได้สละให้เป้น
โอกาสกบ้สาทสสนาทีนึตราบเทา ๕
พนัวัสสา

20. ทาว (มา) รุรชุนมาใหม่ยามกลางอารีท
อชาตอชชาตอชชาทัก อชากวรสุไทมี่

ใจประกอบทวยเลากคณหาแลมกลางรีท
ถอชถอชคนชุนนี่หนีจ่า

21. สาทสสนาทีนี่เอาไปโตมาเหนือที่ไทกชี่
โหขาจทานวัตตุแห่งเราใหม่นี้ ชุนนี่ใจ
ไปใหม่ในอปลายทัง ๔ แม้นพระพุทท

22. เจาเกิทมาคู้เม็คหีนเม็คชรายกชี่อชยาโพน

จ้ออปลายทัง ๔ ทวยบาปกรรมอนี่ใจ
มลังทานวัตตุแห่ง

23. เรานี่ ๑๑ สักราชได้ ๕๕๑ ปีกชี่ไธ
เจิน ๑ ขึ้น ๒ ค่ำวัน ๕ ริกษ ๘ ลู่

ท้าวมาลุนชุนมาใหม่อย่างมล้าง ออย่ารีด
ออย่าถอชอช่าถอน ออย่ากุกอช่ากวน ผู้ใด
มี

ใจประกอบด้วยโลกคณหา แลมล้างรีด
ถอชถอนคนชุนนี่หนีจ่า

ศาสนาทีนี่ เอาไปได้มาเหนือที่ใดก็ดี
ให้ขาดทานวัตตุแห่งเรา ให้มันผู้นั้นได้
ไปใหม่ในอบายทัง ๔ แม้นพระพุทท

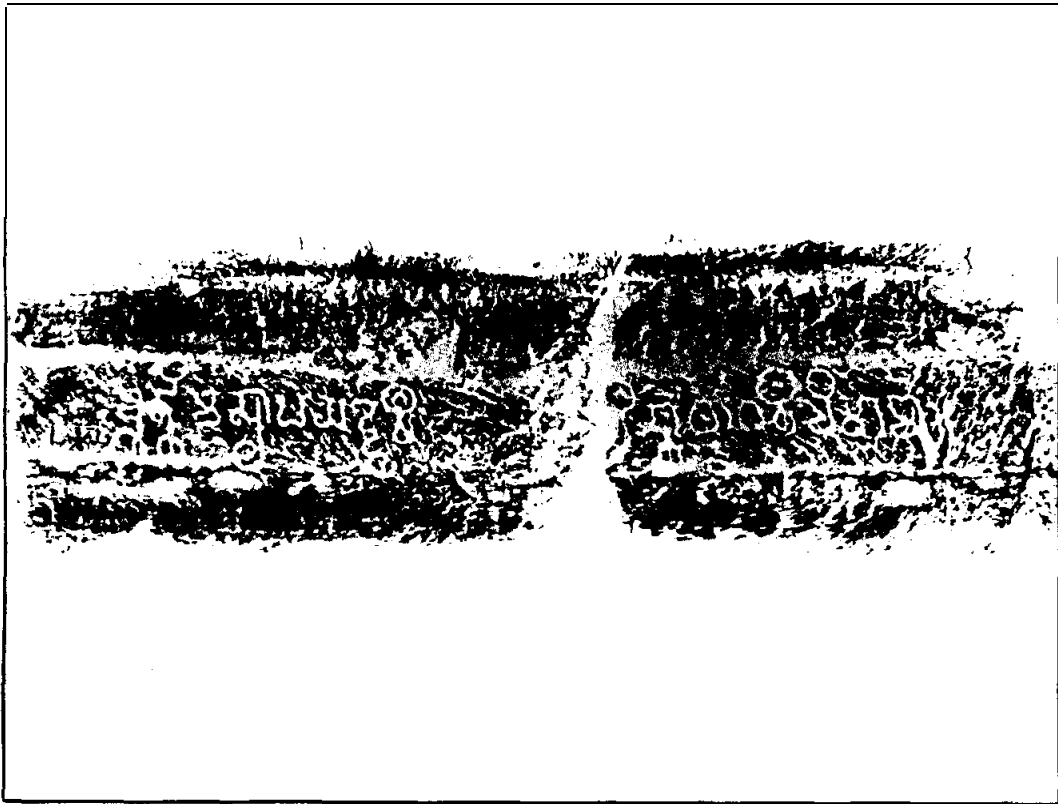
เจ้าเกิดมาคู้เม็คหีนเม็คชรายกชี่ดี ออย่าให้
พิน

จากอบายทัง ๔ ด้วยบาปกรรมอันได้
มล้างทานวัตตุแห่ง

เรานั้น ๑๑ สักราชได้ ๕๕๑ ปีกชี่ได้
เดือน ๑ ขึ้น ๒ ค่ำ วัน ๕ ฤกษ์ ๘
ลู่

(นายเทิม มีเต็ม อ่าน แปล)

ภาพถ่ายสำเนาจารึก

จารึกวัดจันทน์ทีก นม. ๔

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 1

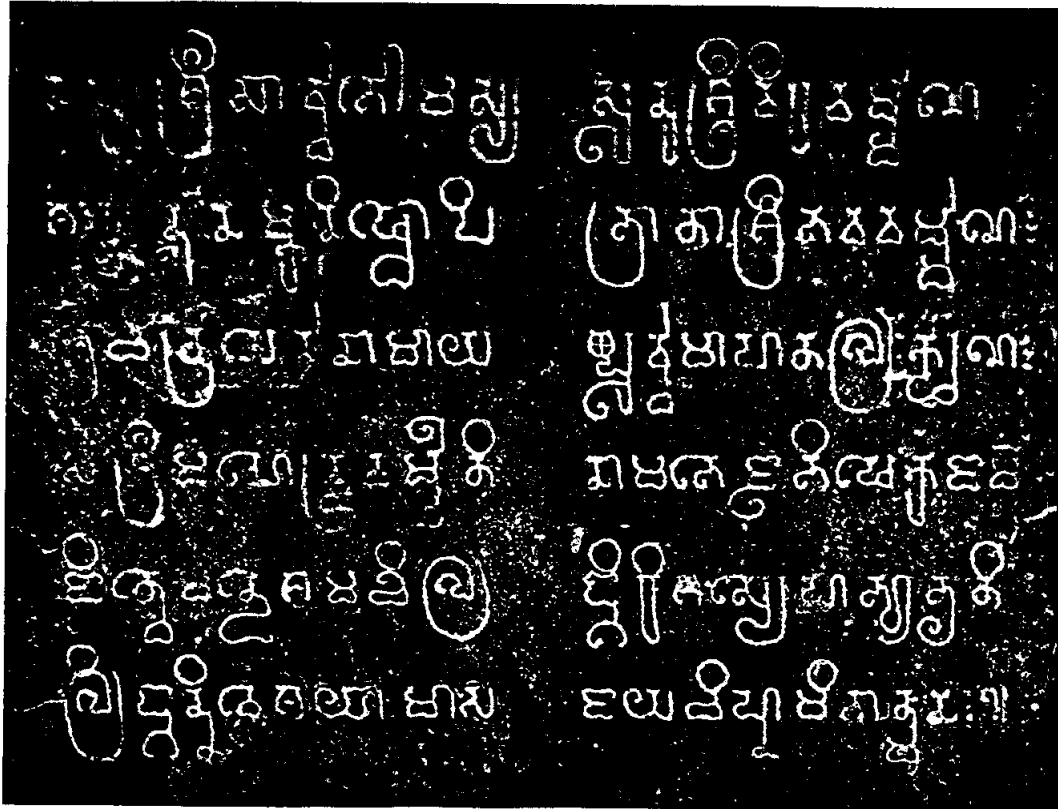
จารึกวัดศรีเมืองแอม ชก. ๑๕

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 1

จารึกปากน้ำมูล ๑ อบ. ๑

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 1

จารึกวัดสุปฏิหาราม ๑ อป. ๔

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 1

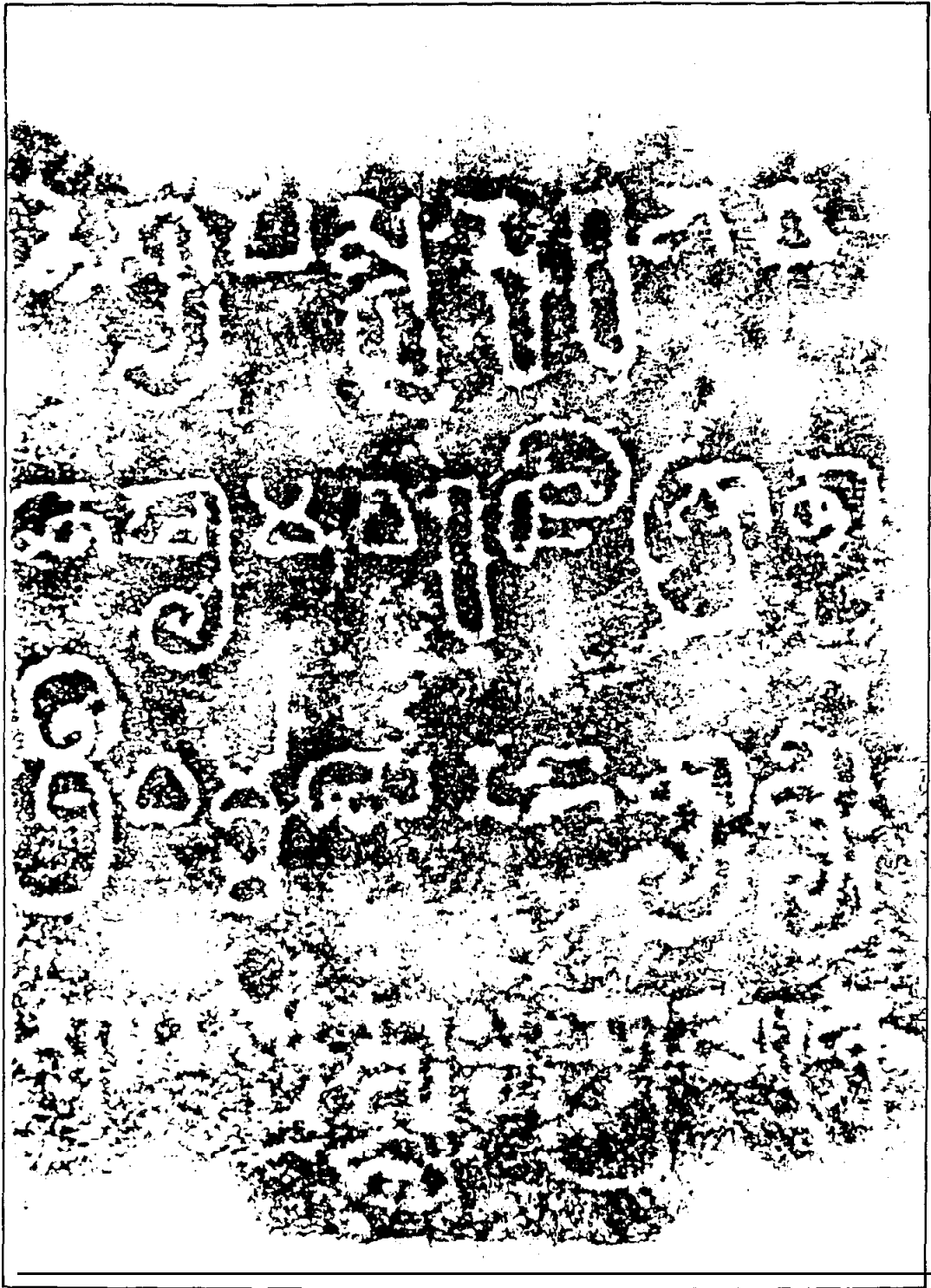
จารึกดอนเมืองเตย ยศ.๖ แผ่นที่ ๑

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 1

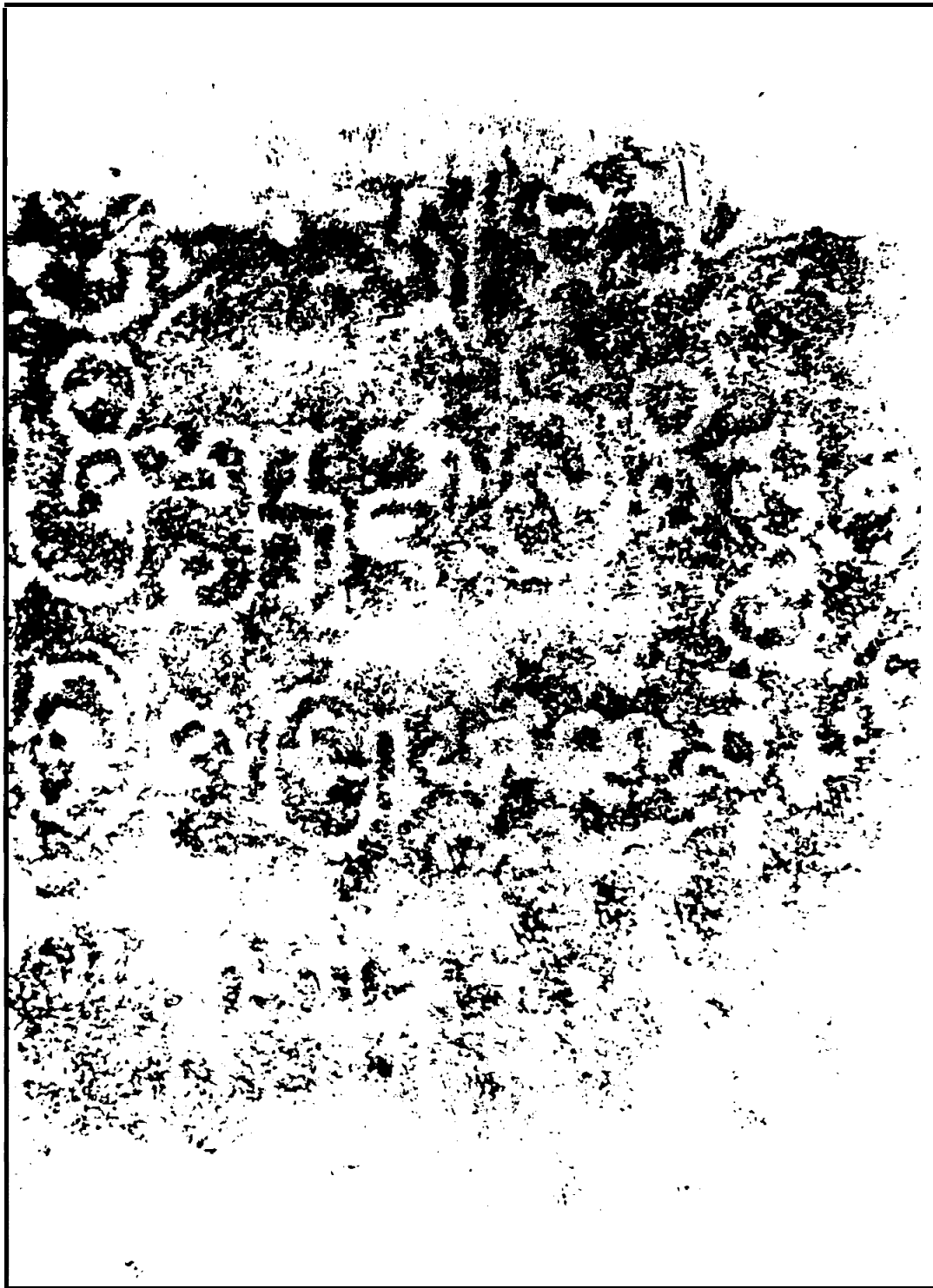

จารึกดอนเมืองเตย ยศ.๖ แผ่นที่ ๒

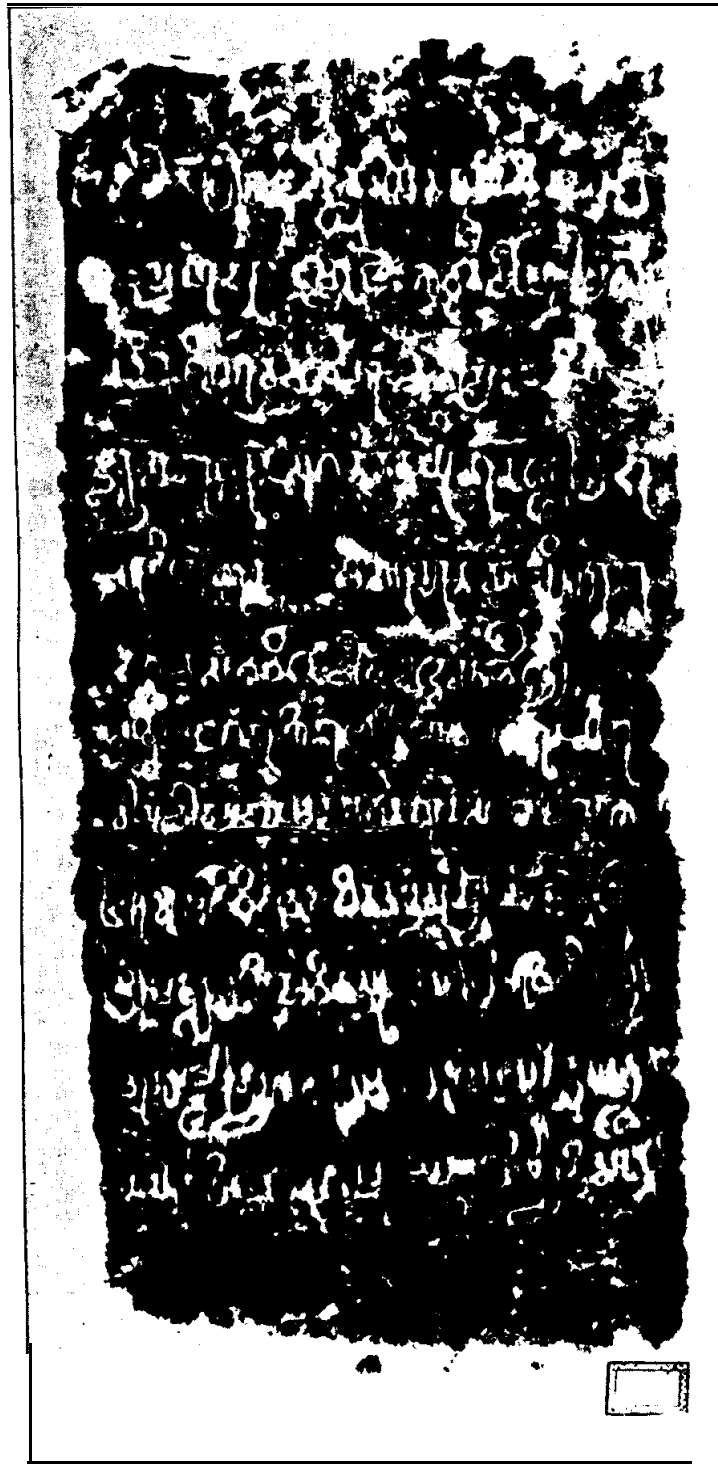
จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 1

จารึกดอนเมืองเตย ยส. ๖ แผ่นที่ ๓
จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 1

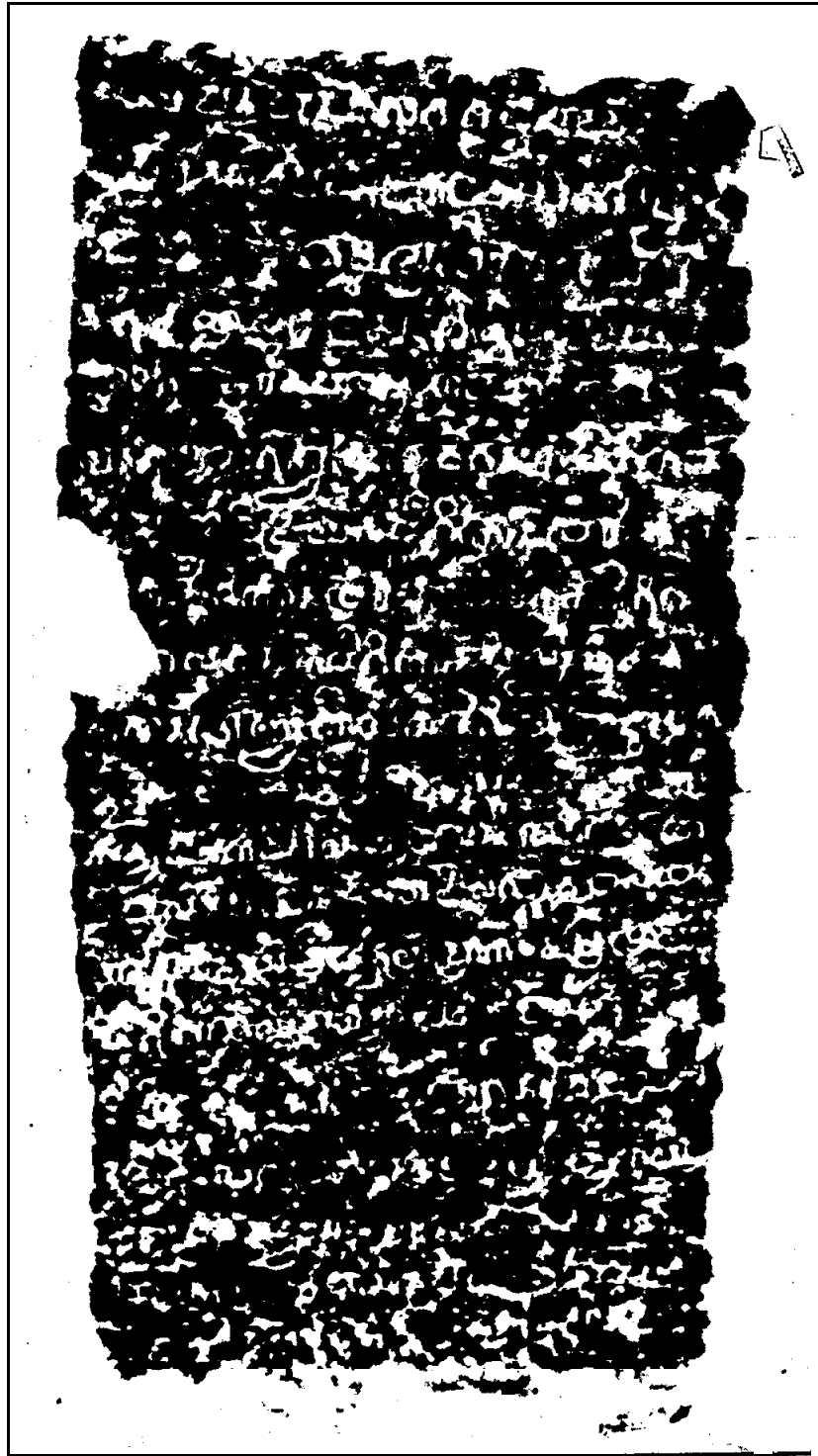

จารึกดอนเมืองเตย ยส. ๖ แผ่นที่ ๔
จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 1

จารึกหินขอน ๑ นม.๒๘ ด้านที่ ๑

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 2

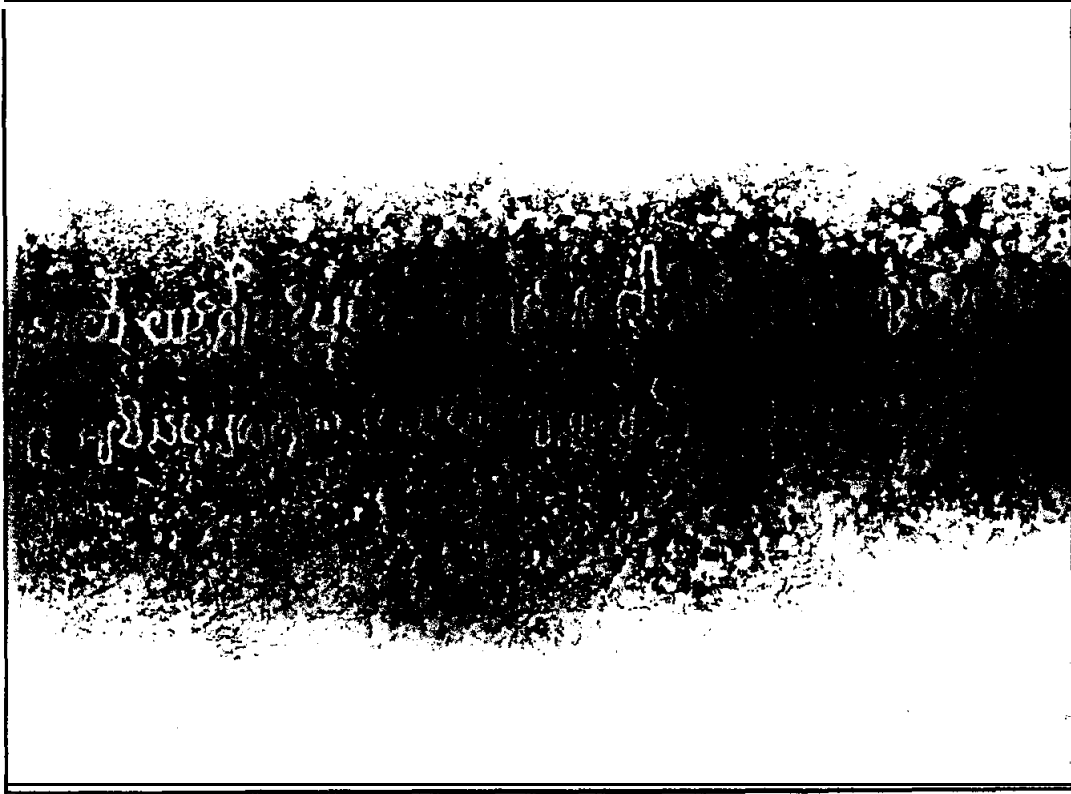
จารึกหินขอน ๑ นม. ๒๘ ด้านที่ ๔

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม ๒

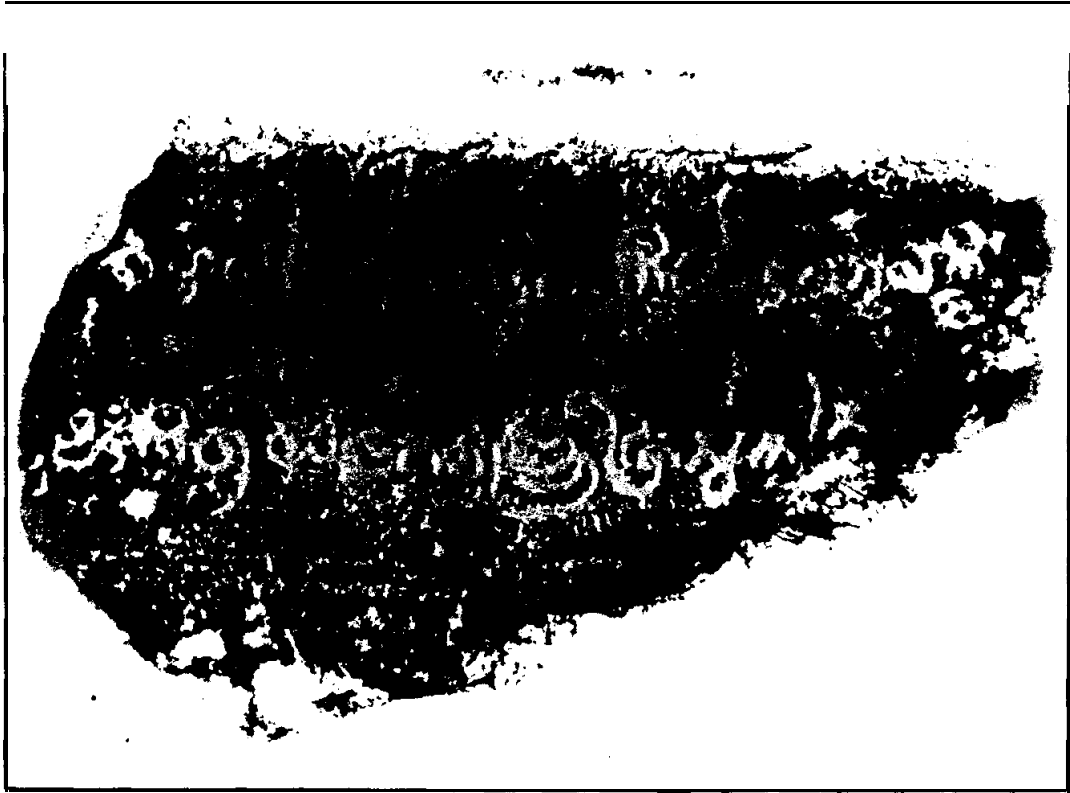
จารึกปราสาทหินพนมรุ้ง ๑ บร. ๘

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 2

จารึกสถาปนาสีมา ขก. ๒

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 2

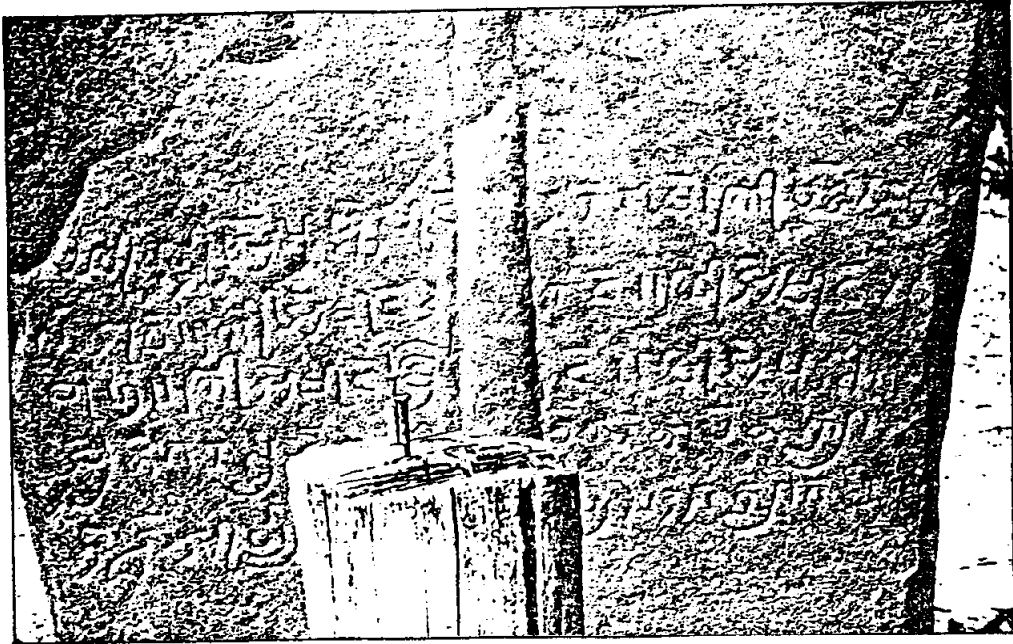
จารึกฐานพระพุทธรูป กส. ๕

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 2

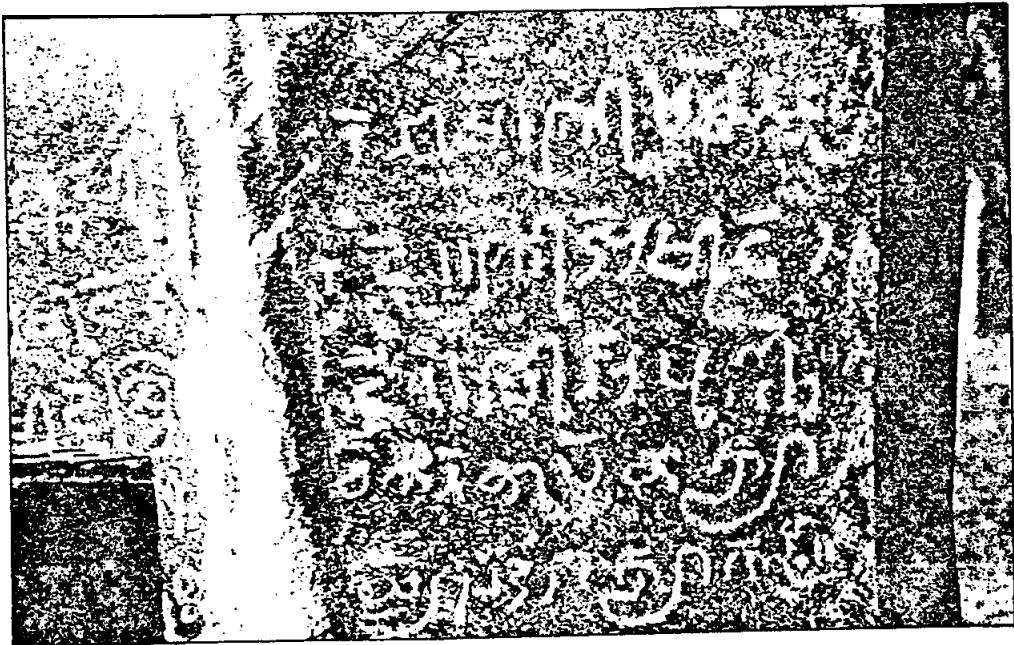

จารึกวัดสระแก้ว อป. ๗

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 2

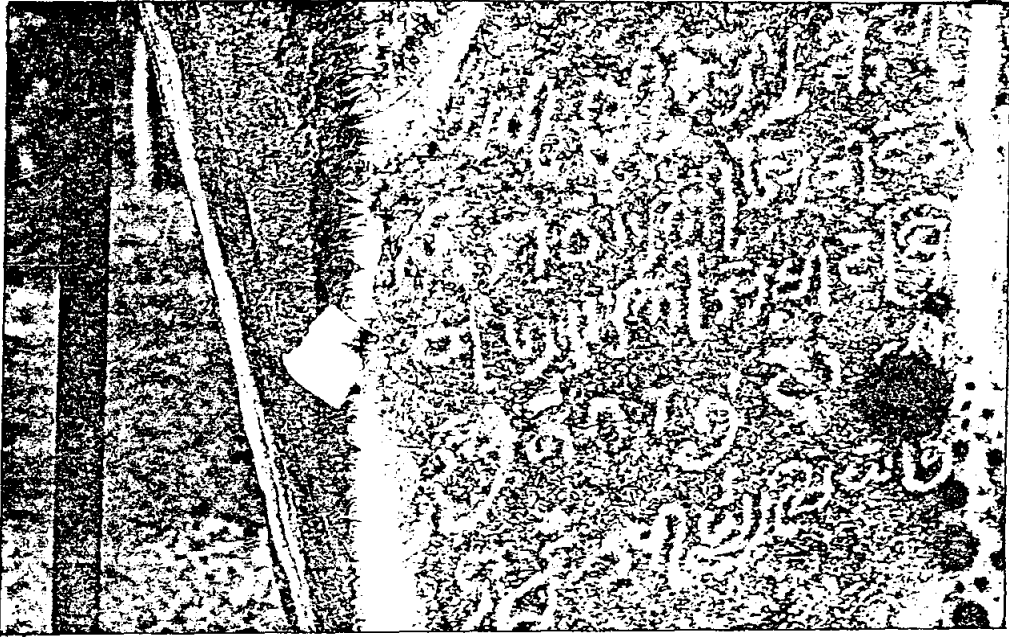

จารึกโบสถ์วัดโนนศิลา ๑ ขก. ๑๖

จารึกโบสถ์วัดโนนศิลา ๑ ขก. ๑๖ ด้านขวาบน

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 2

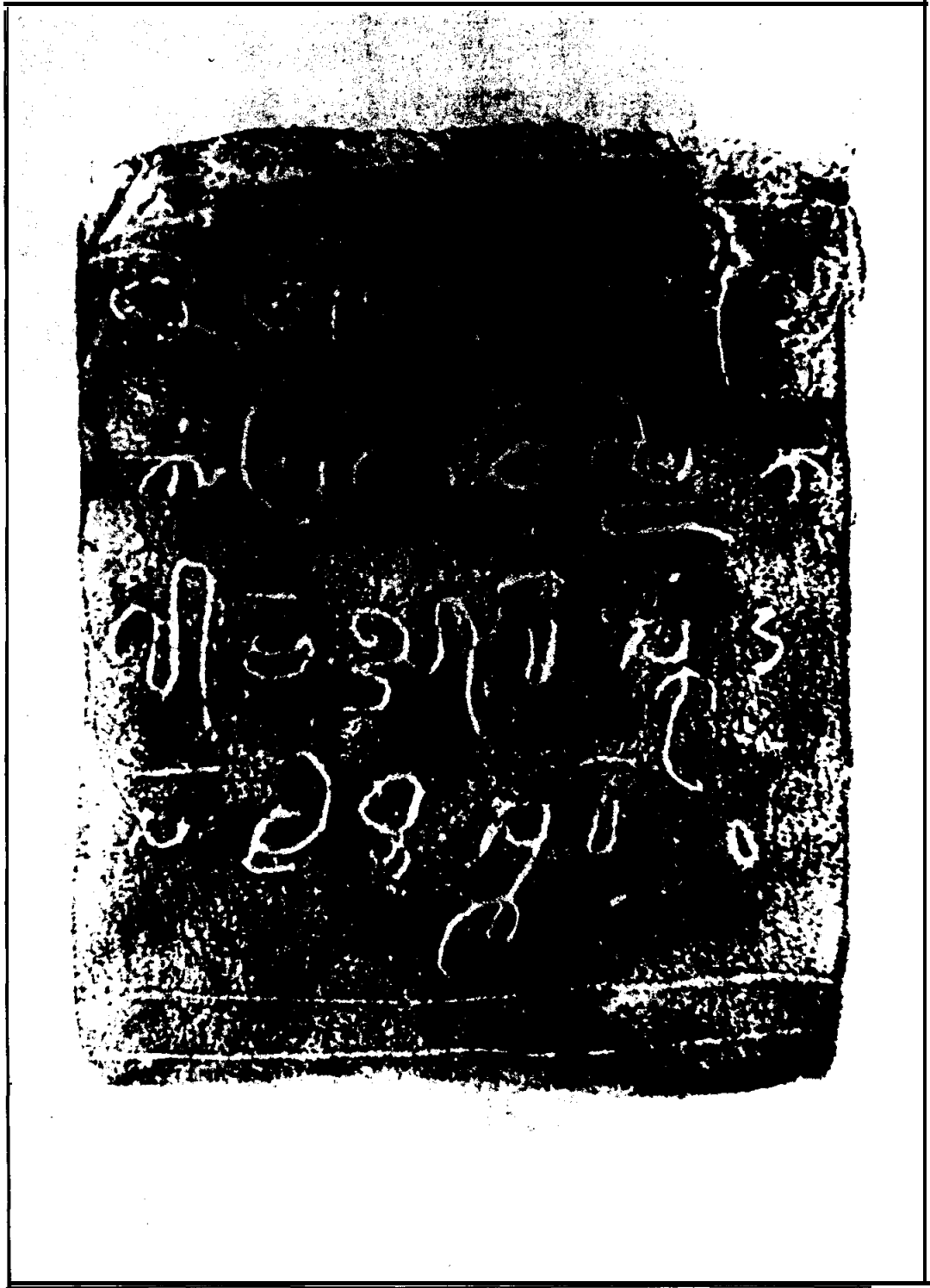

จารึกใบเสมาวัดโนนศิลา ๑ ขก. ๑๖ ด้านซ้ายบน

រតិ តិសិ បុស្សិមុត ឥរិយិមិ ក្រិសិមម្ម
 សិរា ័ ក្រិសិមុតិ រ ័ ក្រិសិមុតិ មុ
 ច្យ ័ ក្រិសិមុតិ មិ ័ រតិសិ បុស្សិ
 រាតិកា រា ័ រា ័ កិ រិ រា បិ ត ក្រិ កិ
 ច្រុំ រា ម្យ ម ័ ម្យ រា ក្រិ កិ ័

จำลองอักษรจารึกใบเสมาวัดโนนศิลา ๑ ขก. ๑๖

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 2

จารึกหลังพระพิมพ์ดินเผาขนาดุน ๑ มค. ๒

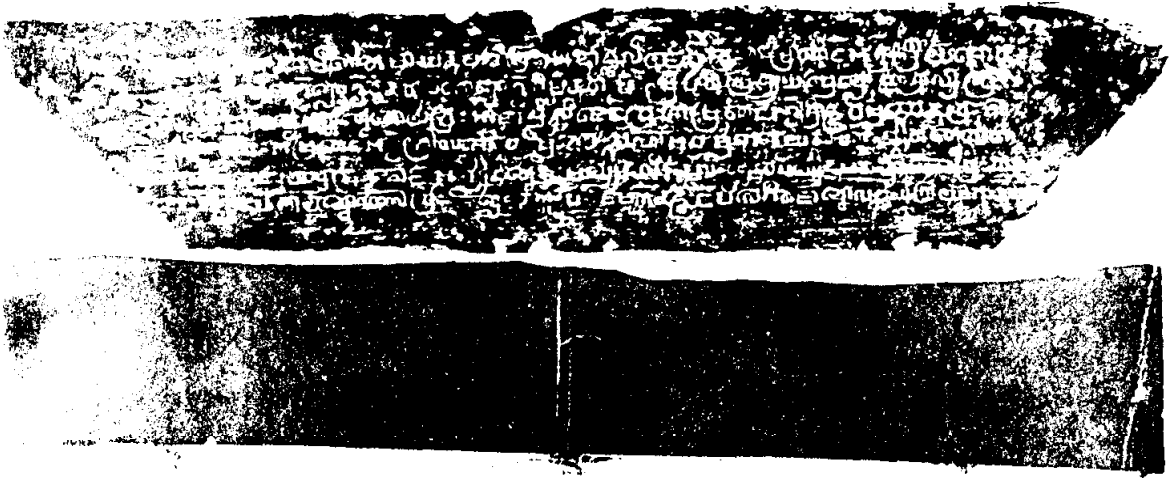
จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม ๒

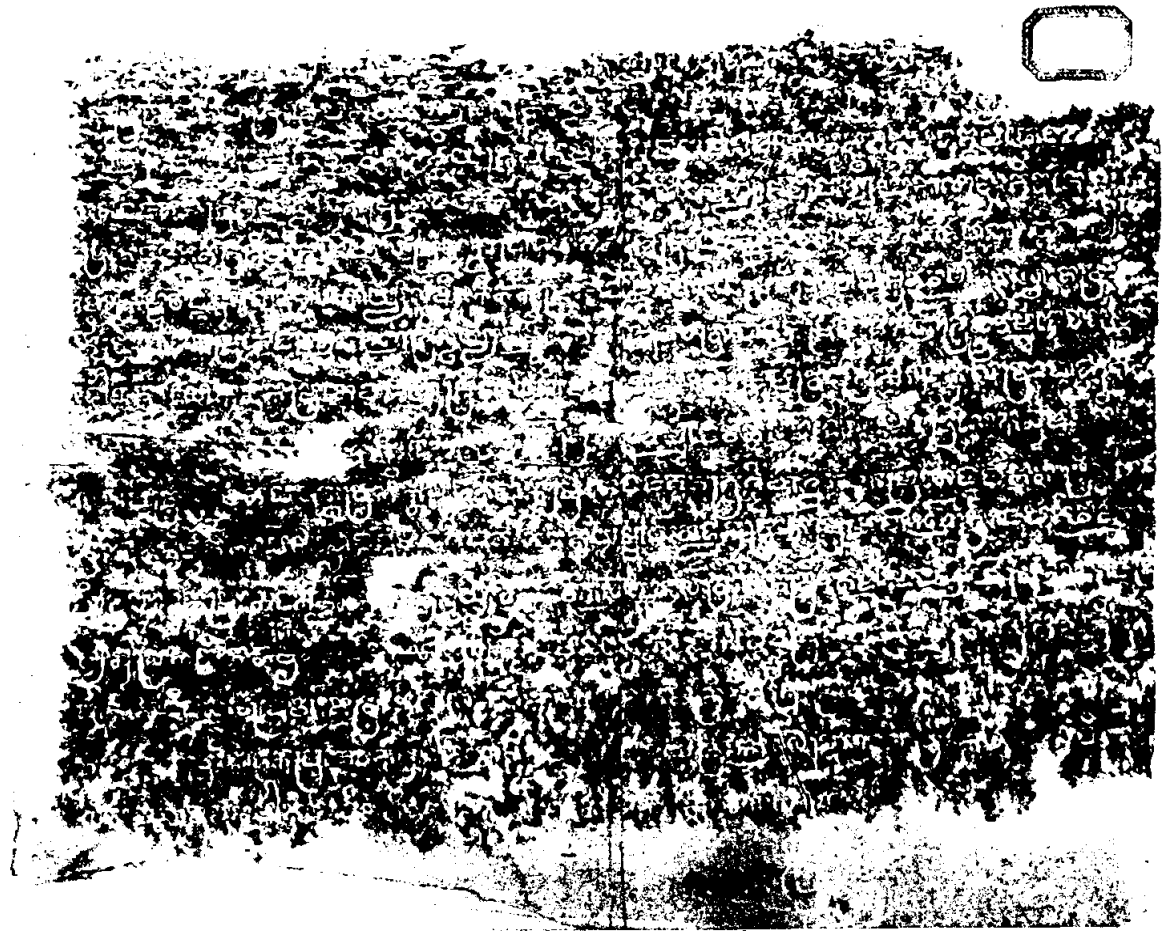
จารึกหลังพระพิมพ์ดินเผาเมืองฟ้าแดดสูงยาง ๑ กศ. ๑

ဝိသိန္ဒိယနိက္ခမ္ပပဏ္ဍိတ
ဧကသိယျဂ္ဂနိက္ခမ္ပိတိ။

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 2

จารึกปราสาทหินพนมวัน ๑ นม. ๓๒

จารึกปราสาทหินพระวิหาร ๑ ศก. ๕ ด้านที่ ๑
จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 3

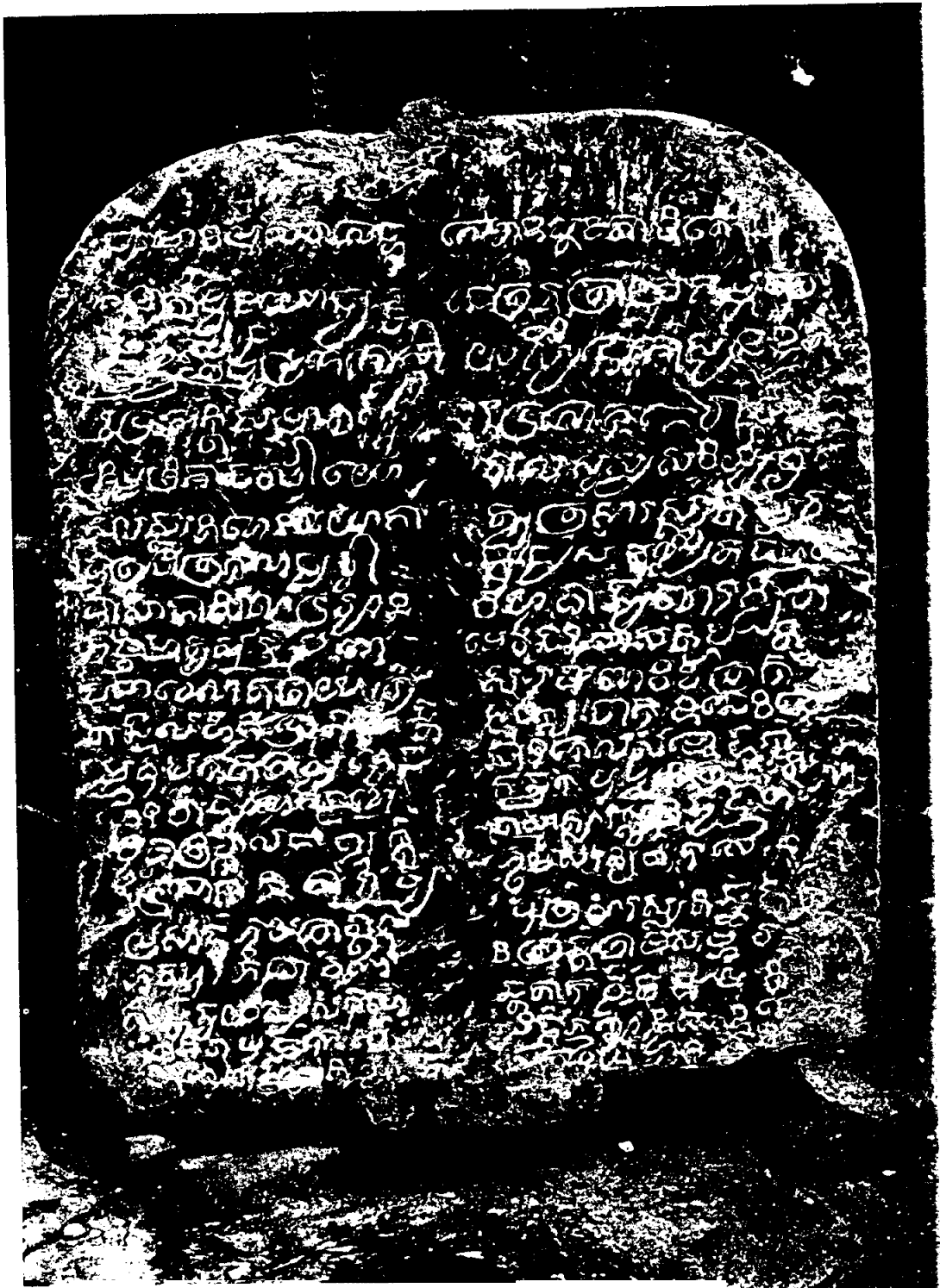

จารึกปราสาทหินพนมวัน ๗ มม. ๖ ด้านที่ ๑

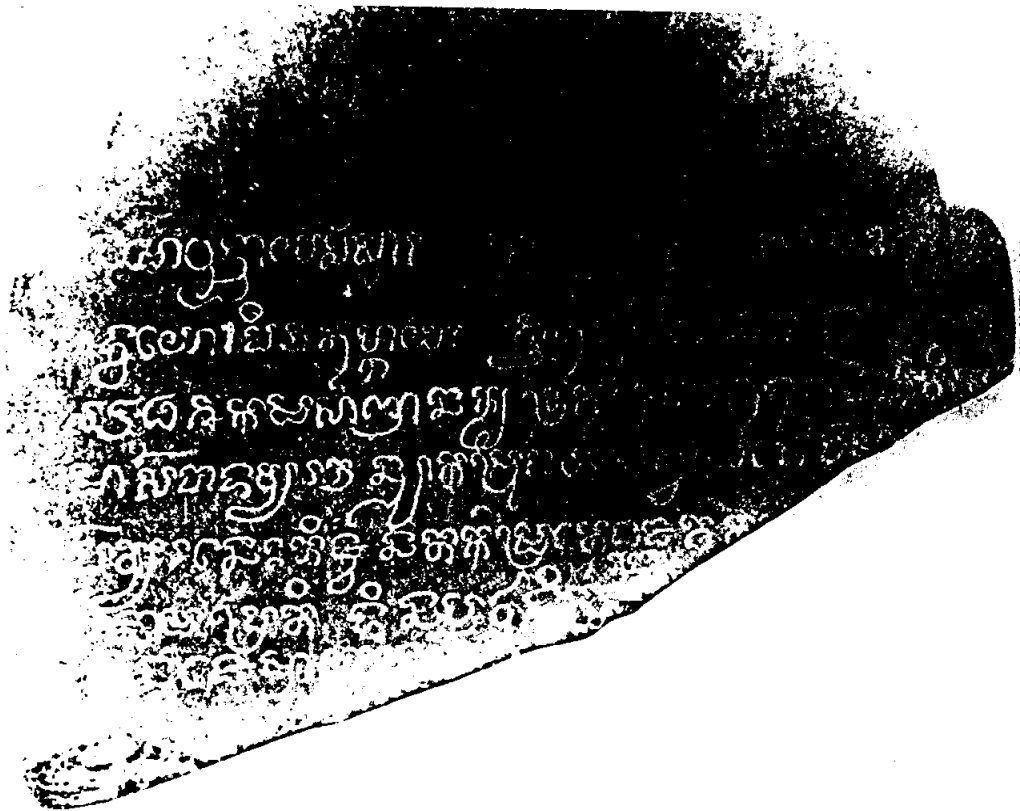
จารึกปราสาทหินพนมวัน ๗ มม. ๖ ด้านที่ ๒

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 3

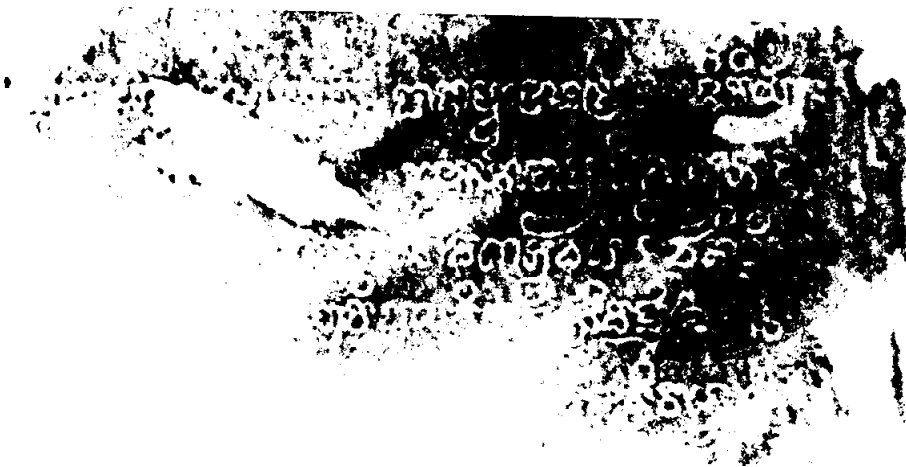

จารึกบ้านตาดทอง ยส. ๑ ด้านที่ ๑

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 3

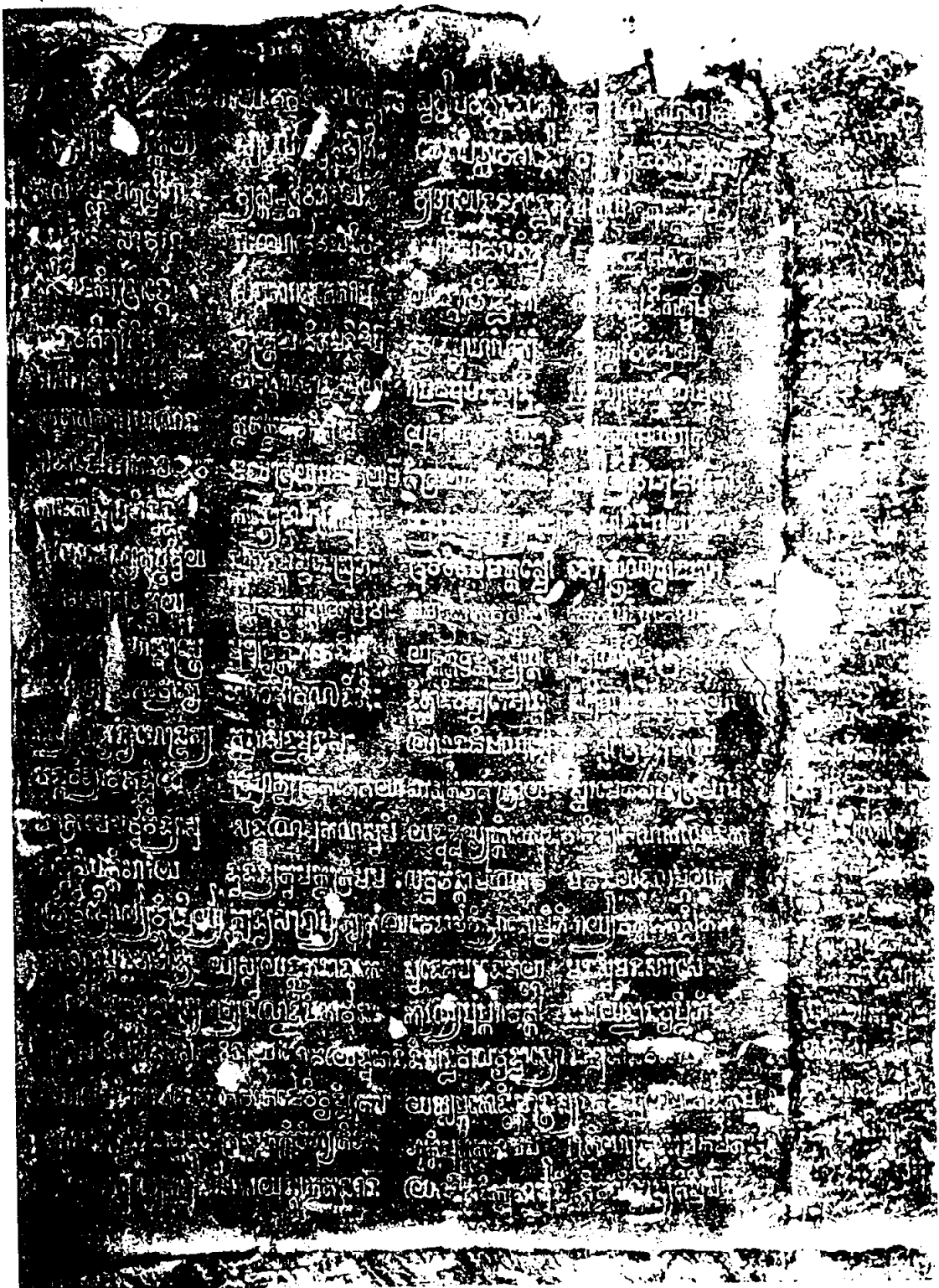

จารึกปราสาทหินพิมาย ๒ นม. ๒๕ ด้านที่ ๑

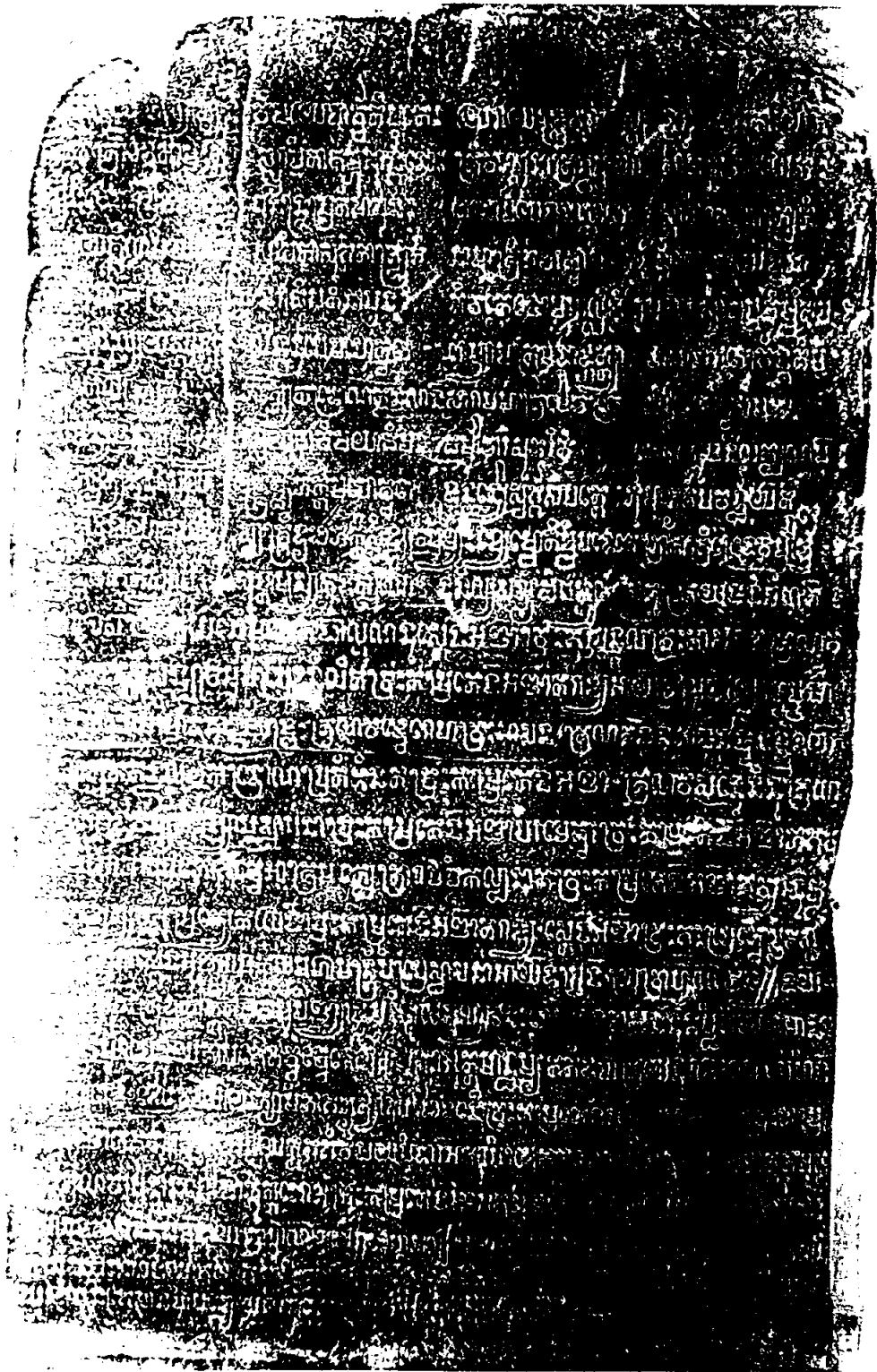
จารึกปราสาทหินพิมาย ๒ นม. ๒๕ ด้านที่ ๒

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 3

จารึกเมืองเสมา นม. ๒๕ ด้านที่ ๑ และ ๓

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 3

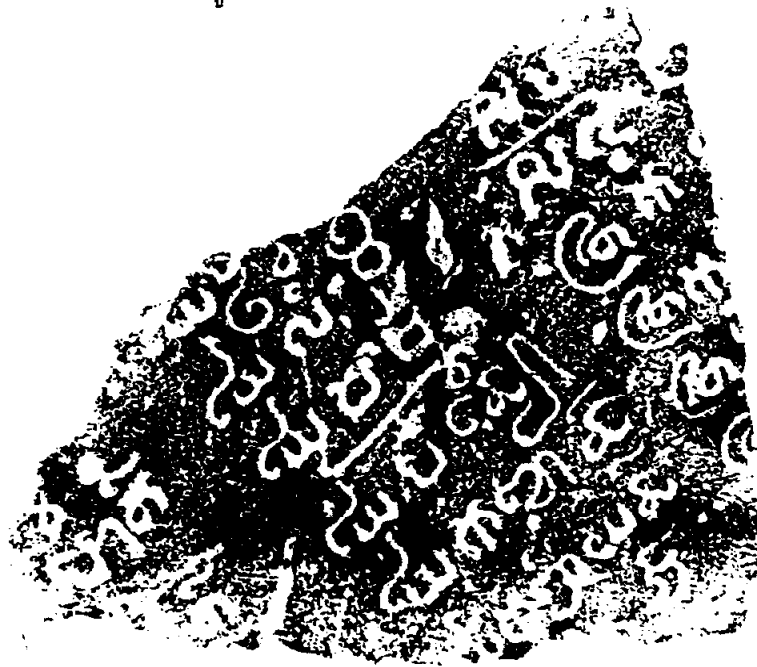

จารึกเมืองเสมา นม. ๒๕ ด้านที่ ๒

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 3

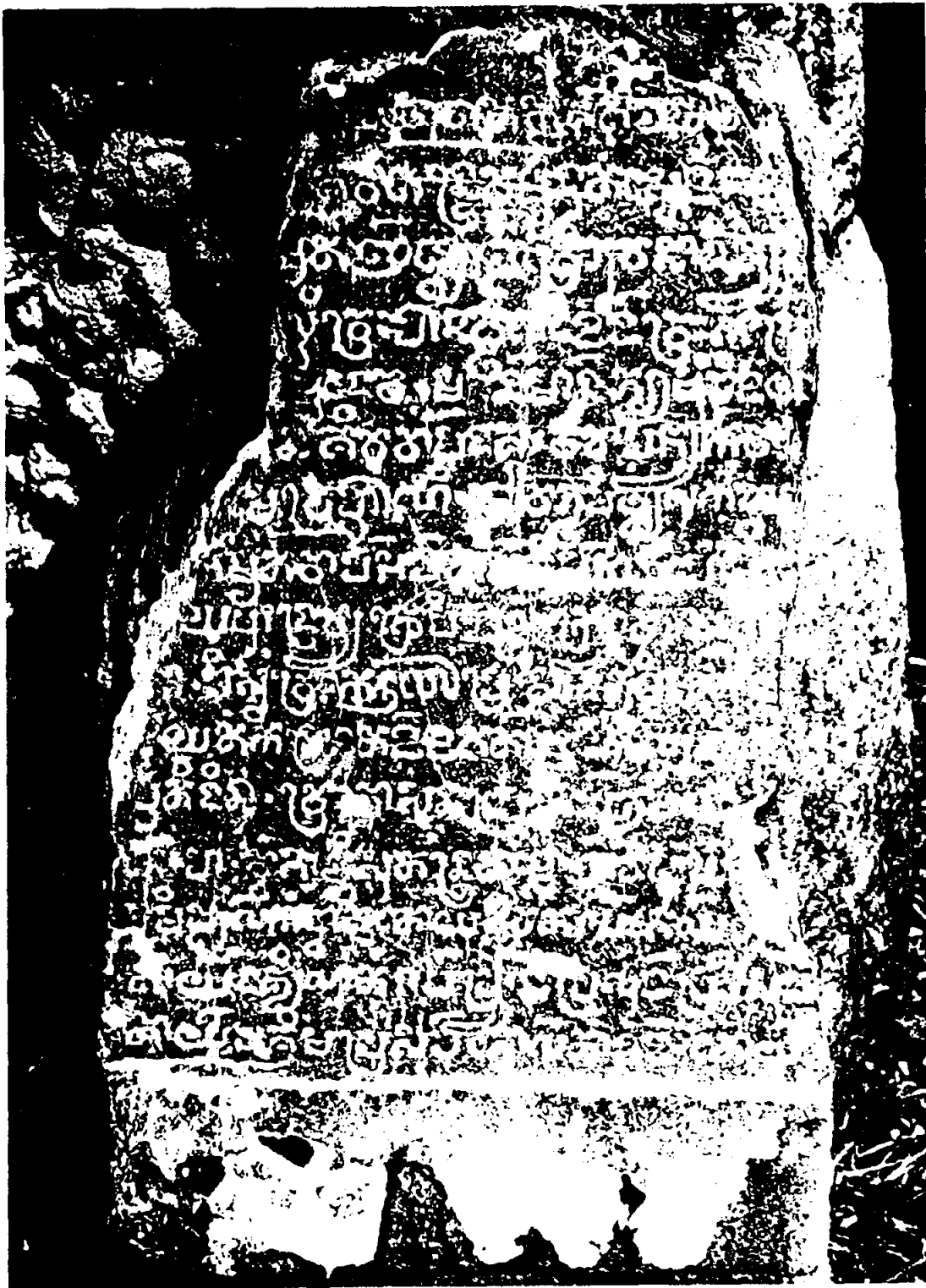

จารึกสูงเนิน นม. ๓ ด้านที่ ๑

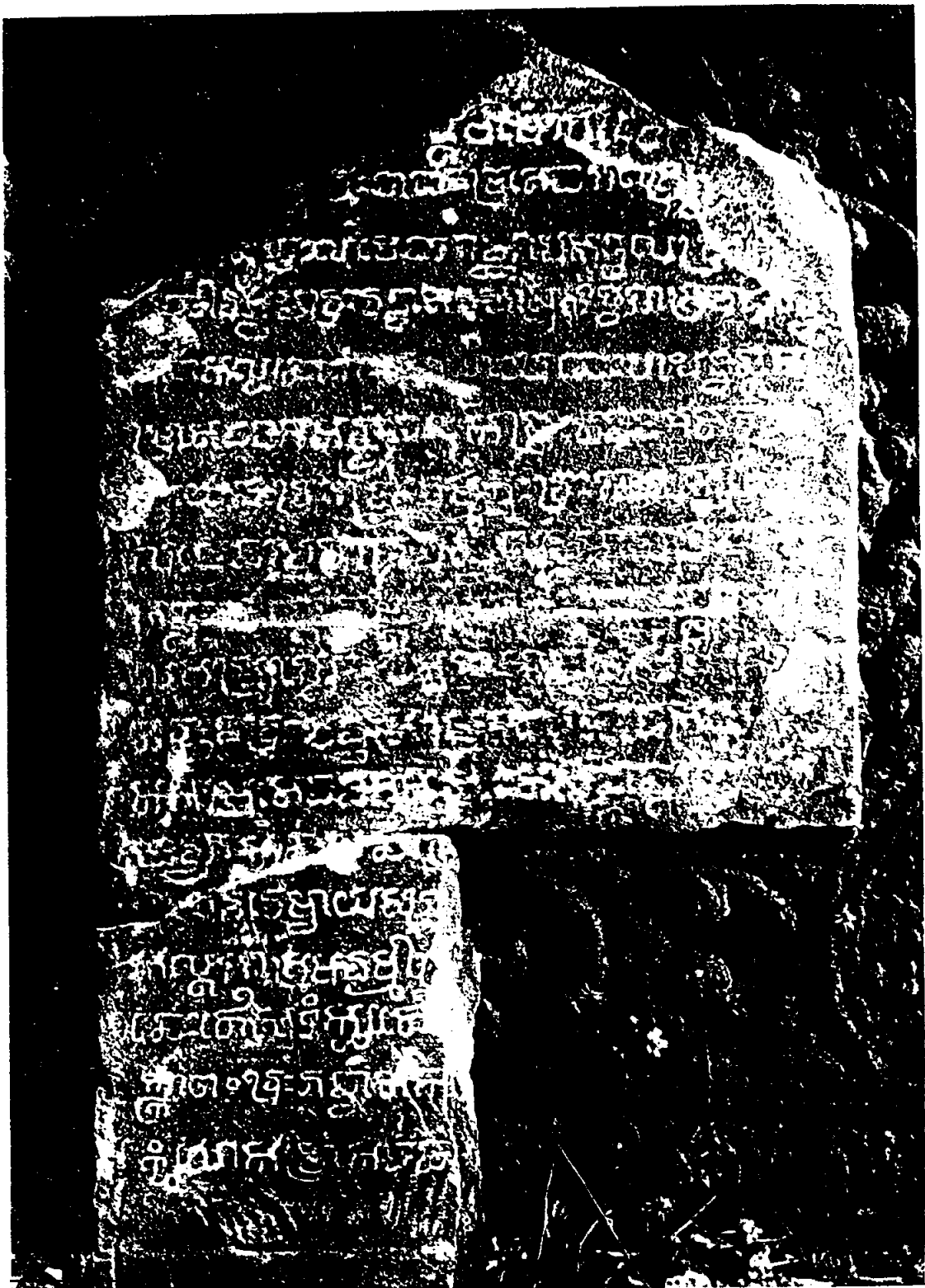
จารึกสูงเนิน นม. ๓ ด้านที่ ๒

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 3

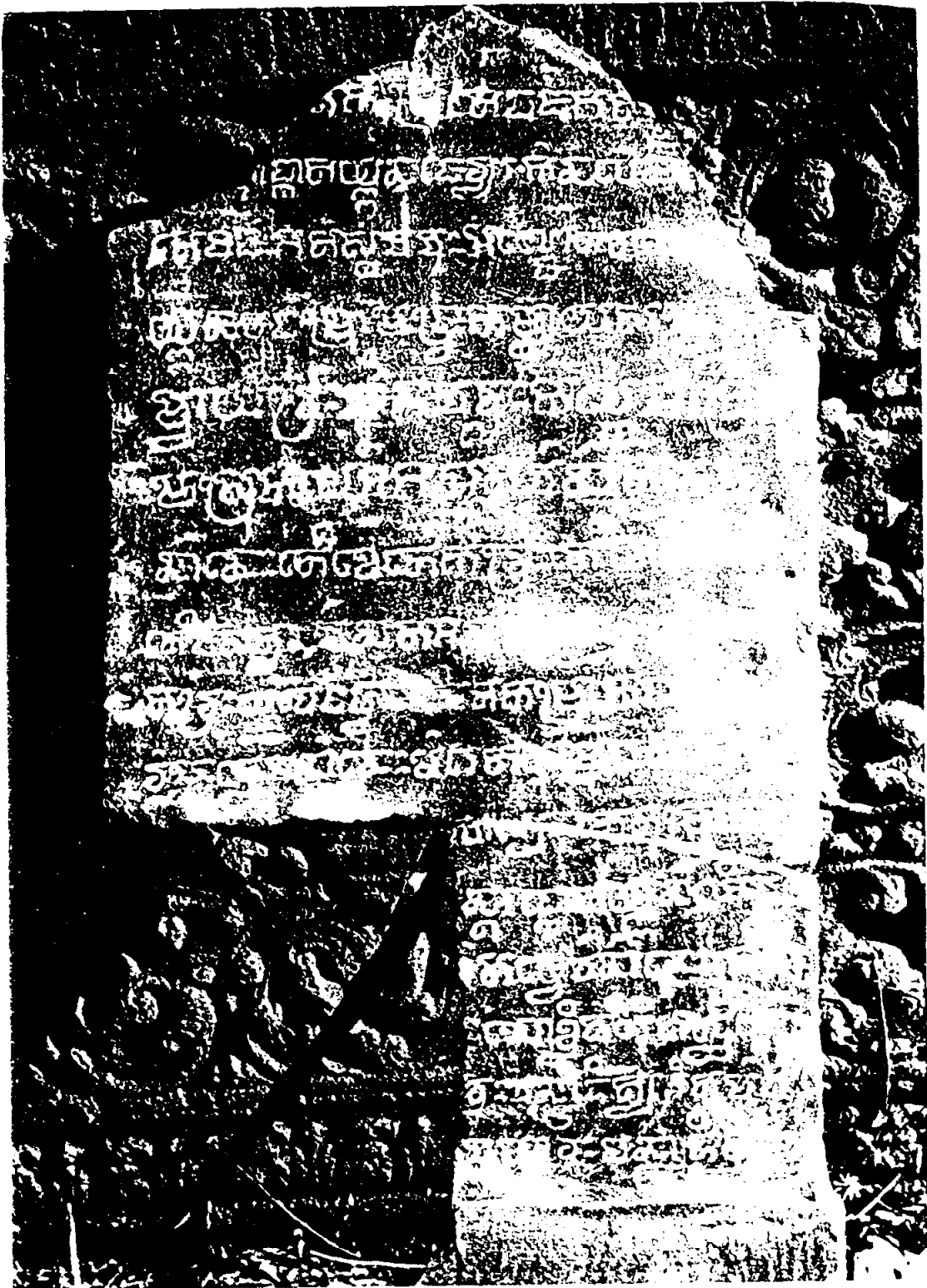

จารึกปราสาทหินพนมรุ้ง ๒ บร. ๑๑ ด้านที่ ๑

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 3

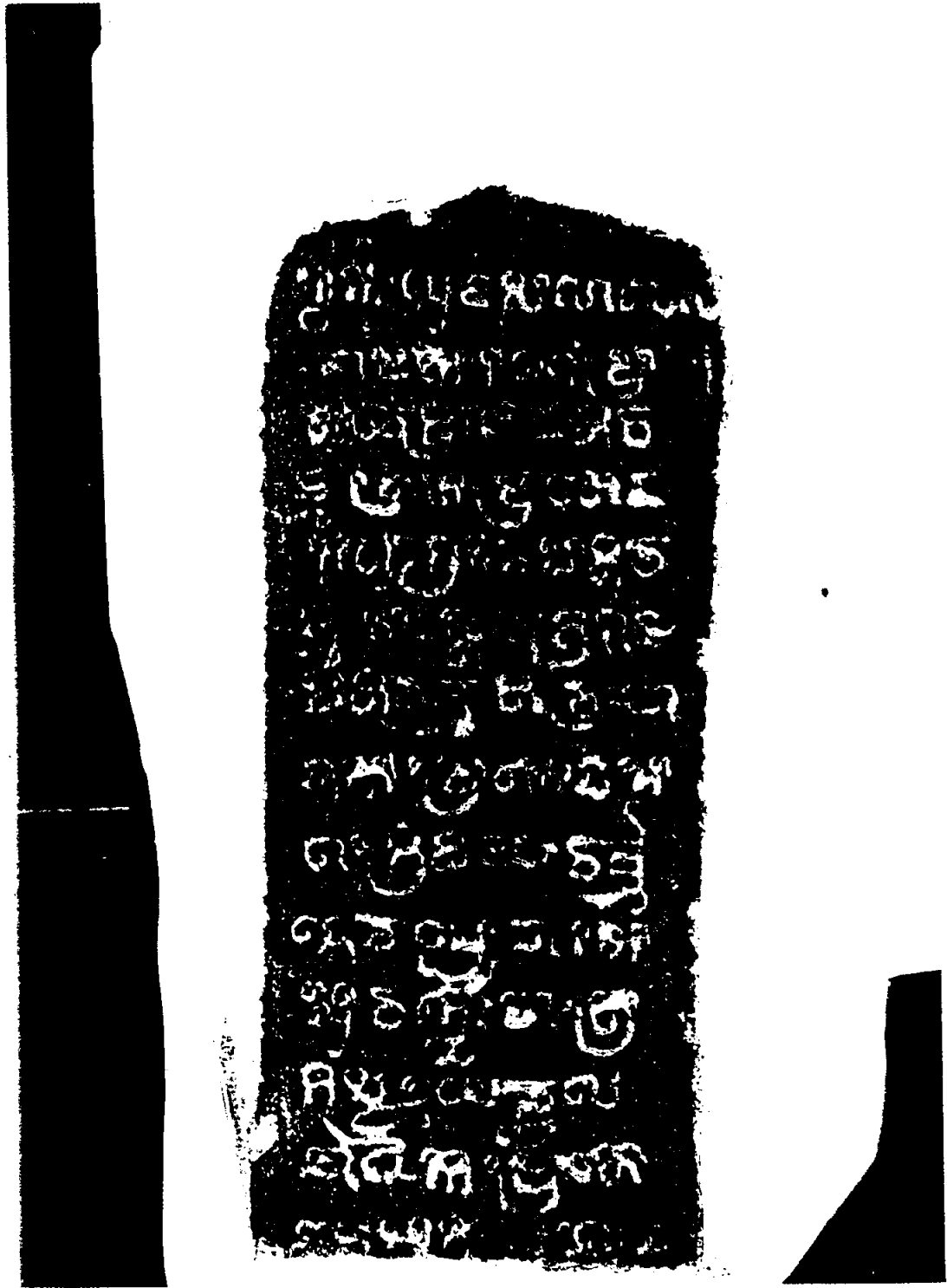

จารึกปราสาทหินพนมรุ้ง ๔ บร. ๕ ด้านที่ ๑
จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 3

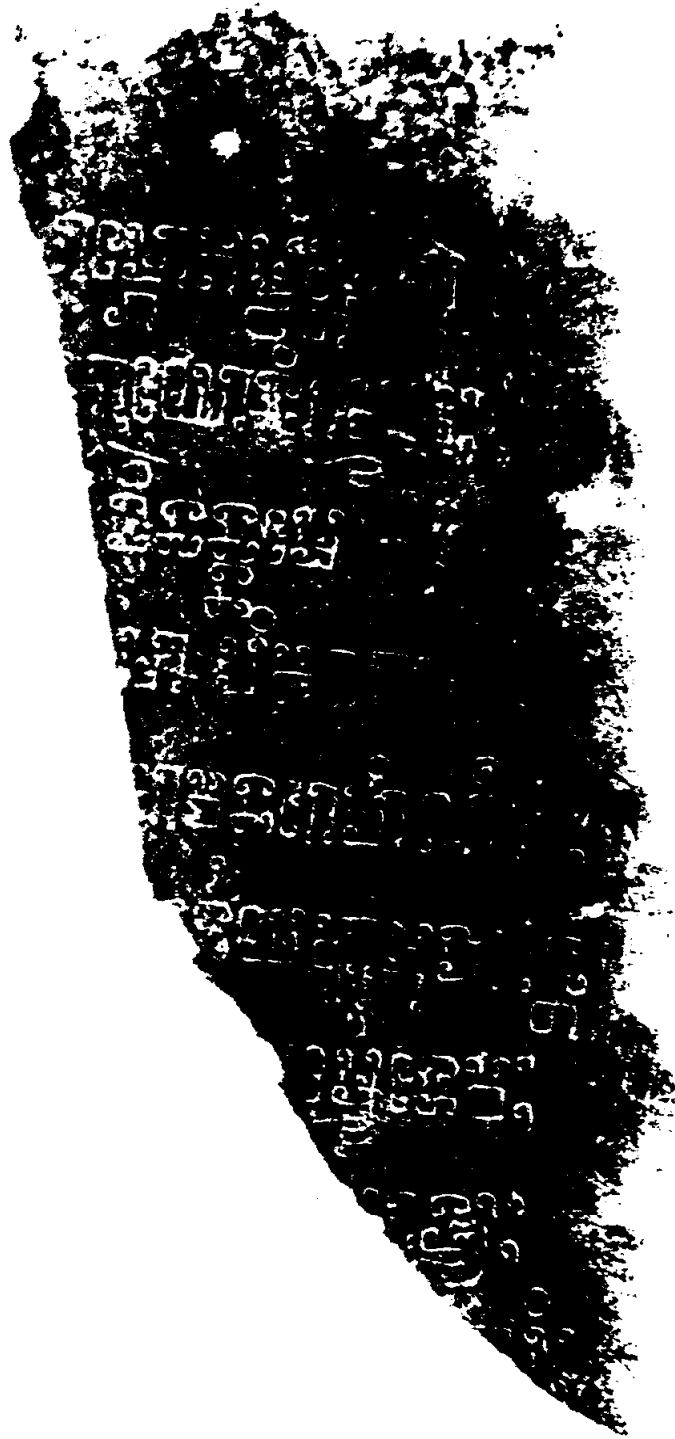
จารึกปราสาทหินพนมรุ้ง ๔ บร. ๕ ด้านที่ ๒

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 3

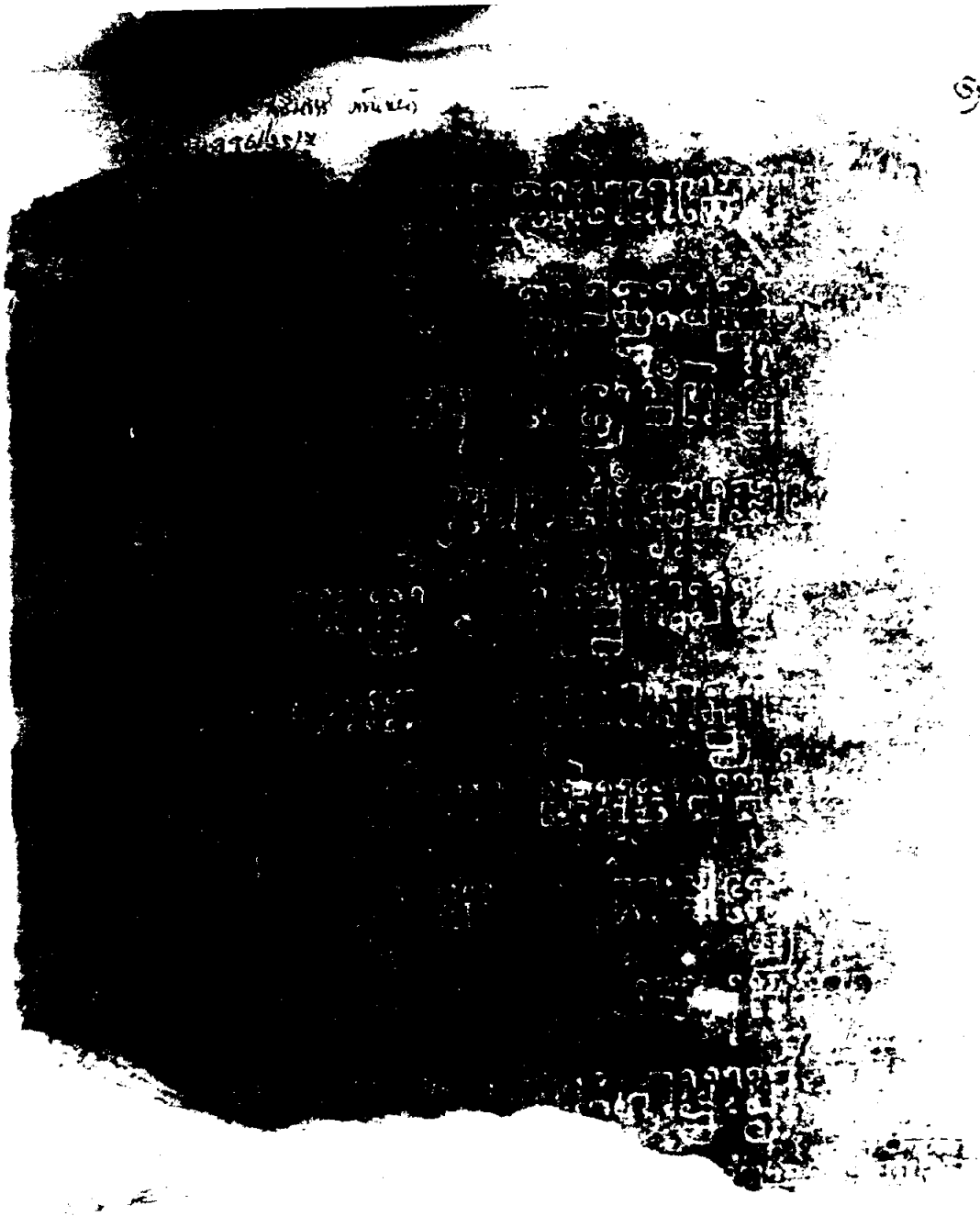
จารึกสำนักนางขาว ขก. ๑๒

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 4

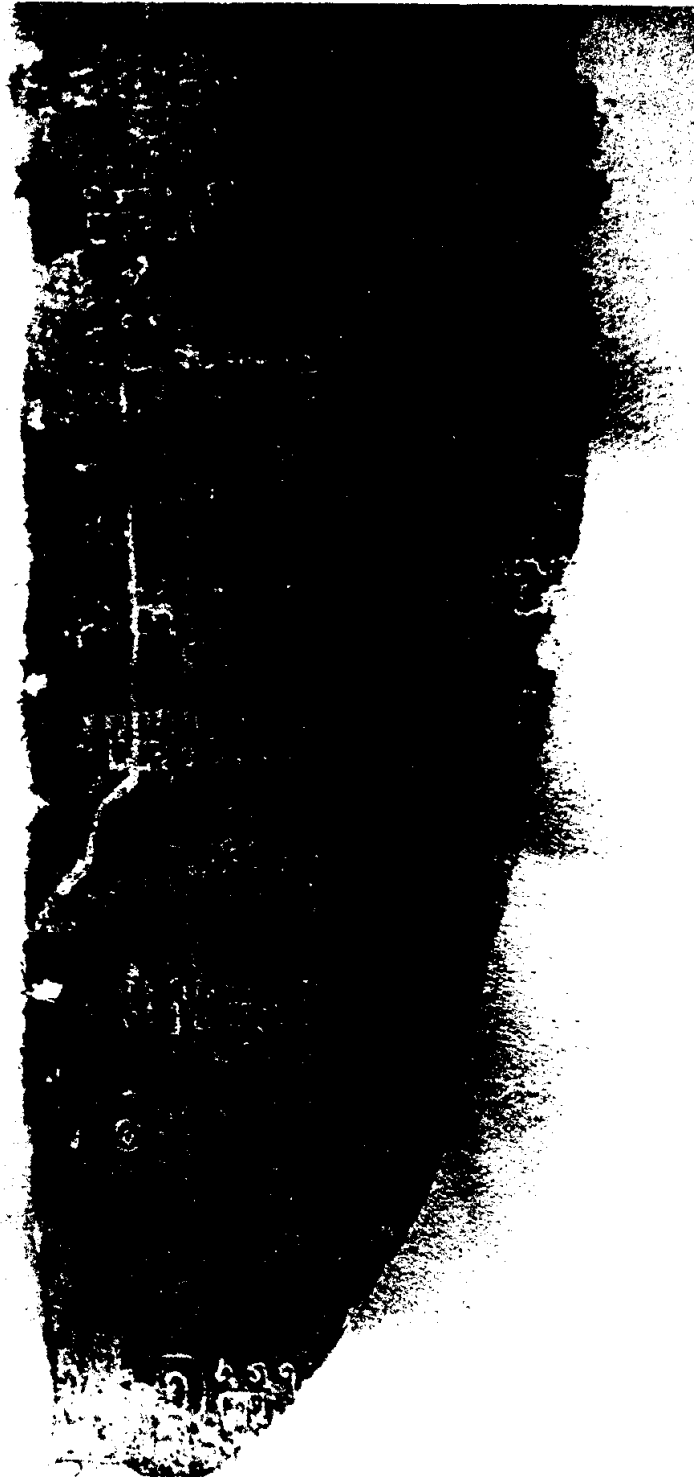
จารึกสุรินทร์ ๒ สร. ๖ ด้านที่ ๑

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 4

จารึกสุรินทร์ ๒ สร. ๖ ด้านที่ ๒

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 4

จารึกสุรินทร์ ๒ สร. ๖ ด้านที่ ๓

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 4

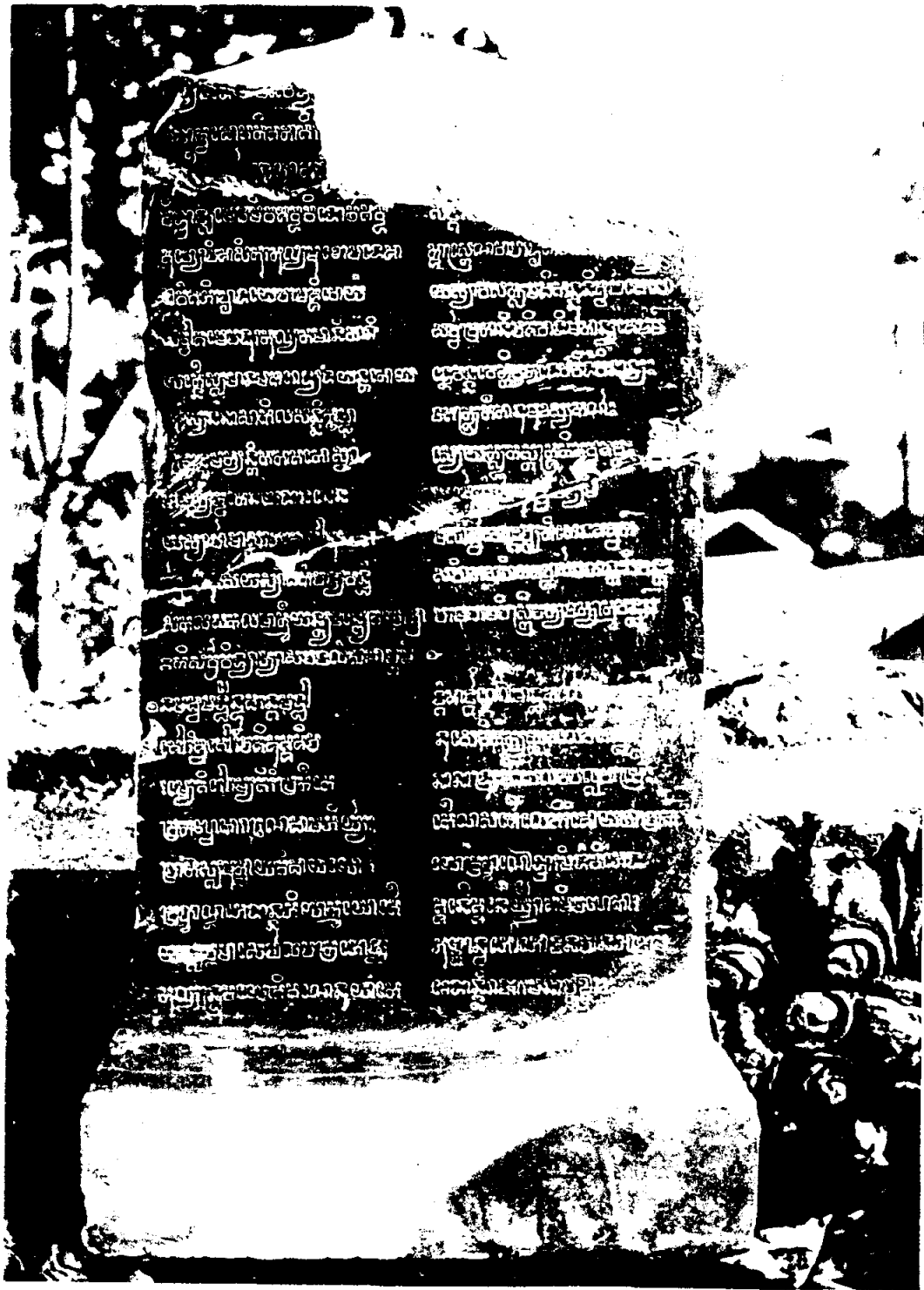

จารึกปราสาทหินพนมรุ้ง ๙ บร.๑๔ ด้านที่ ๑
จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 4

จารึกปราสาทหินพนมรุ้ง ๙ บร.๑๙ ด้านที่ ๒

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 4

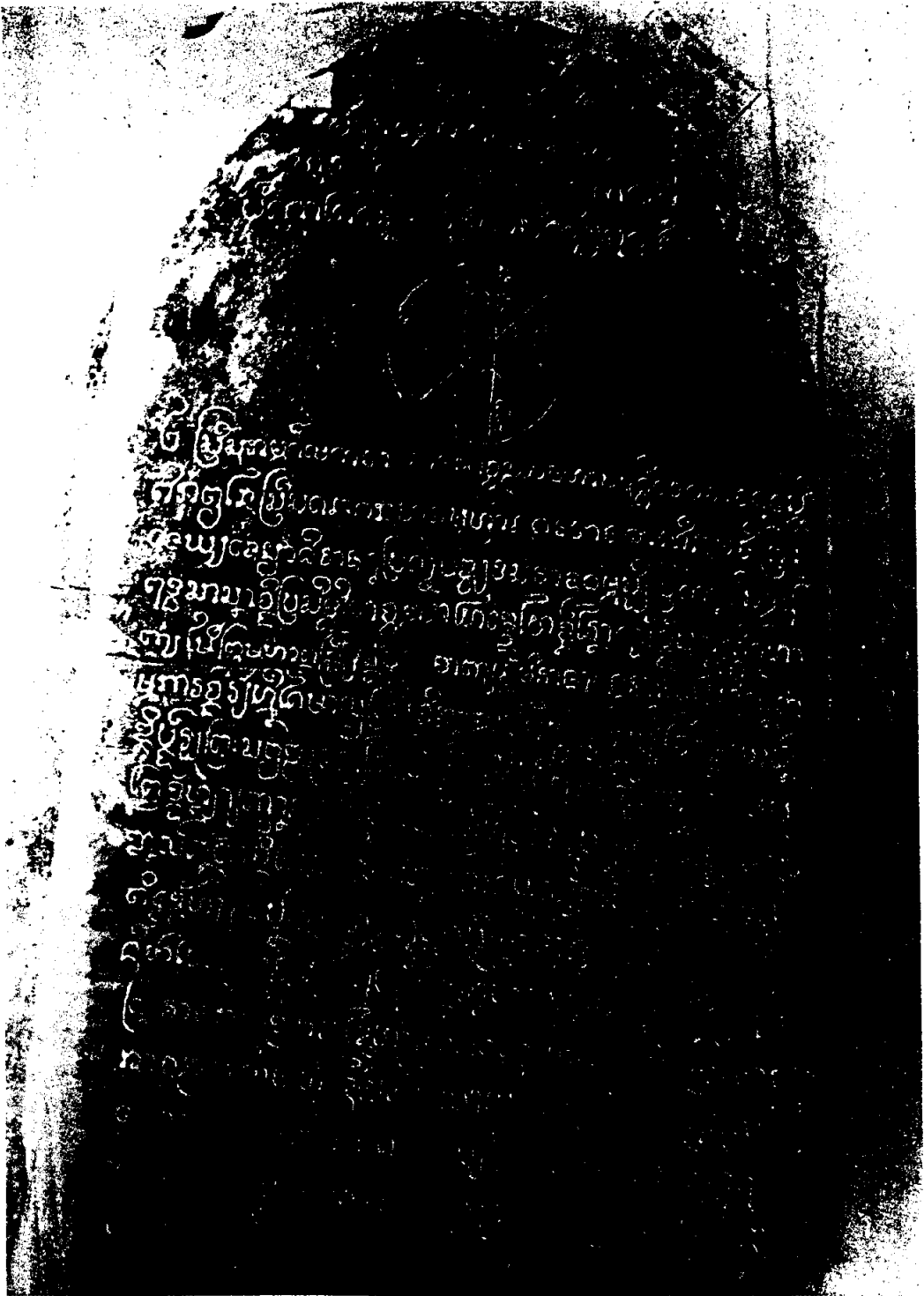
จารึกปราสาทหินพนมรุ้ง ๕ บรร. ๑๕ ด้านที่ ๕

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 4

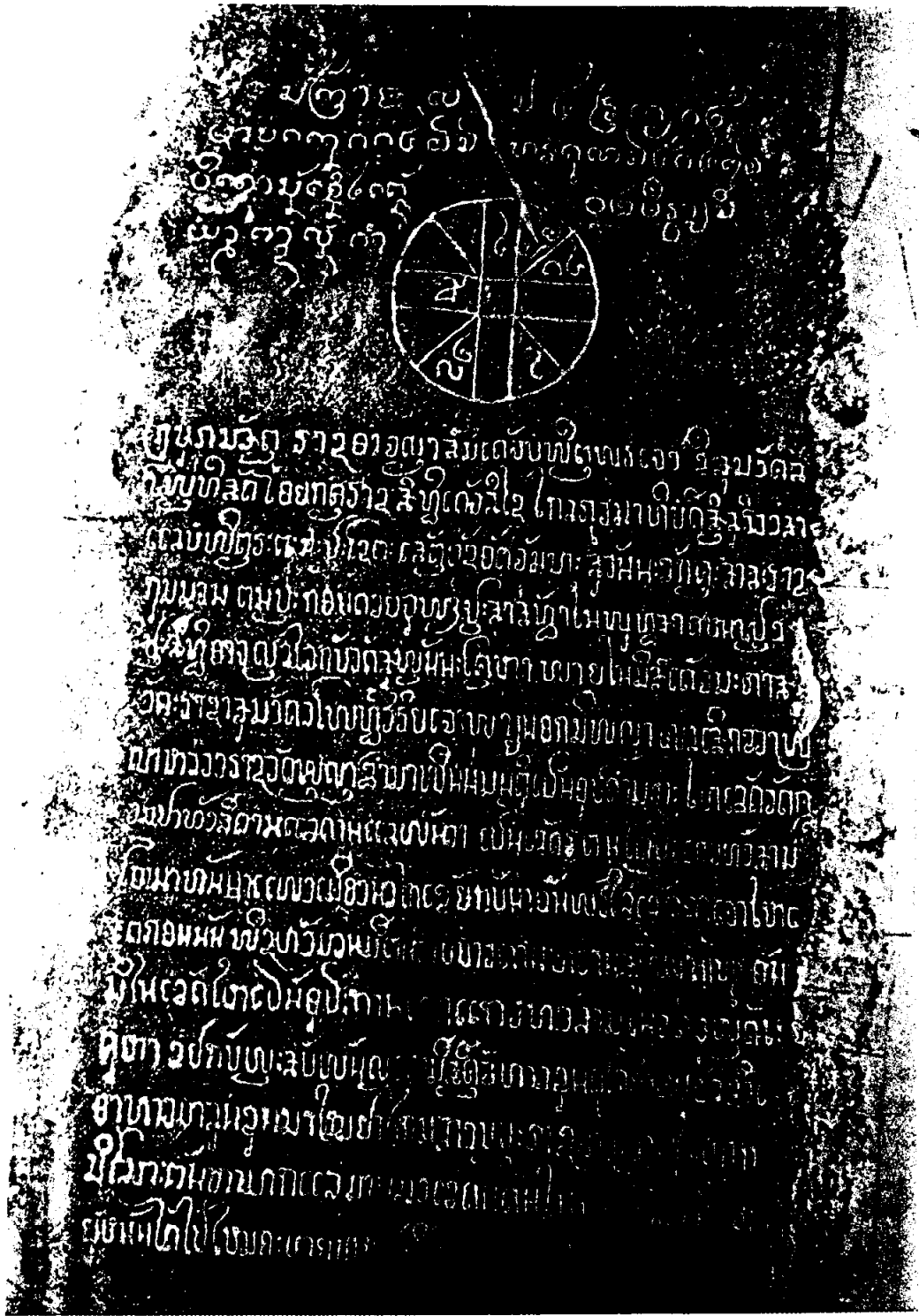
... ឆ្មេរឆ្មារយ៉ាង ចេញមកទៅ តែងតែ ទំលាក់ ទឹកភ្នែក...
... ក្នុង ចិត្ត យើង គឺ ជា អារម្មណ៍ ច្រើន ណាស់...
... ក្នុង ចិត្ត យើង គឺ ជា អារម្មណ៍ ច្រើន ណាស់...
... អារម្មណ៍ ច្រើន ណាស់ ដែល យើង មិន អាច បំភ្លេច...
... ការ ឆ្កែ យើង គឺ ជា អារម្មណ៍ ច្រើន ណាស់...
... ក្នុង ចិត្ត យើង គឺ ជា អារម្មណ៍ ច្រើន ណាស់...
... ក្នុង ចិត្ត យើង គឺ ជា អារម្មណ៍ ច្រើន ណាស់...
... ក្នុង ចិត្ត យើង គឺ ជា អារម្មណ៍ ច្រើន ណាស់...
... ក្នុង ចិត្ត យើង គឺ ជា អារម្មណ៍ ច្រើន ណាស់...
... ក្នុង ចិត្ត យើង គឺ ជា អារម្មណ៍ ច្រើន ណាស់...

จำลองอักษรจารึกวัดกุ้งบ้านหนองบัว พย. ๖

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 4

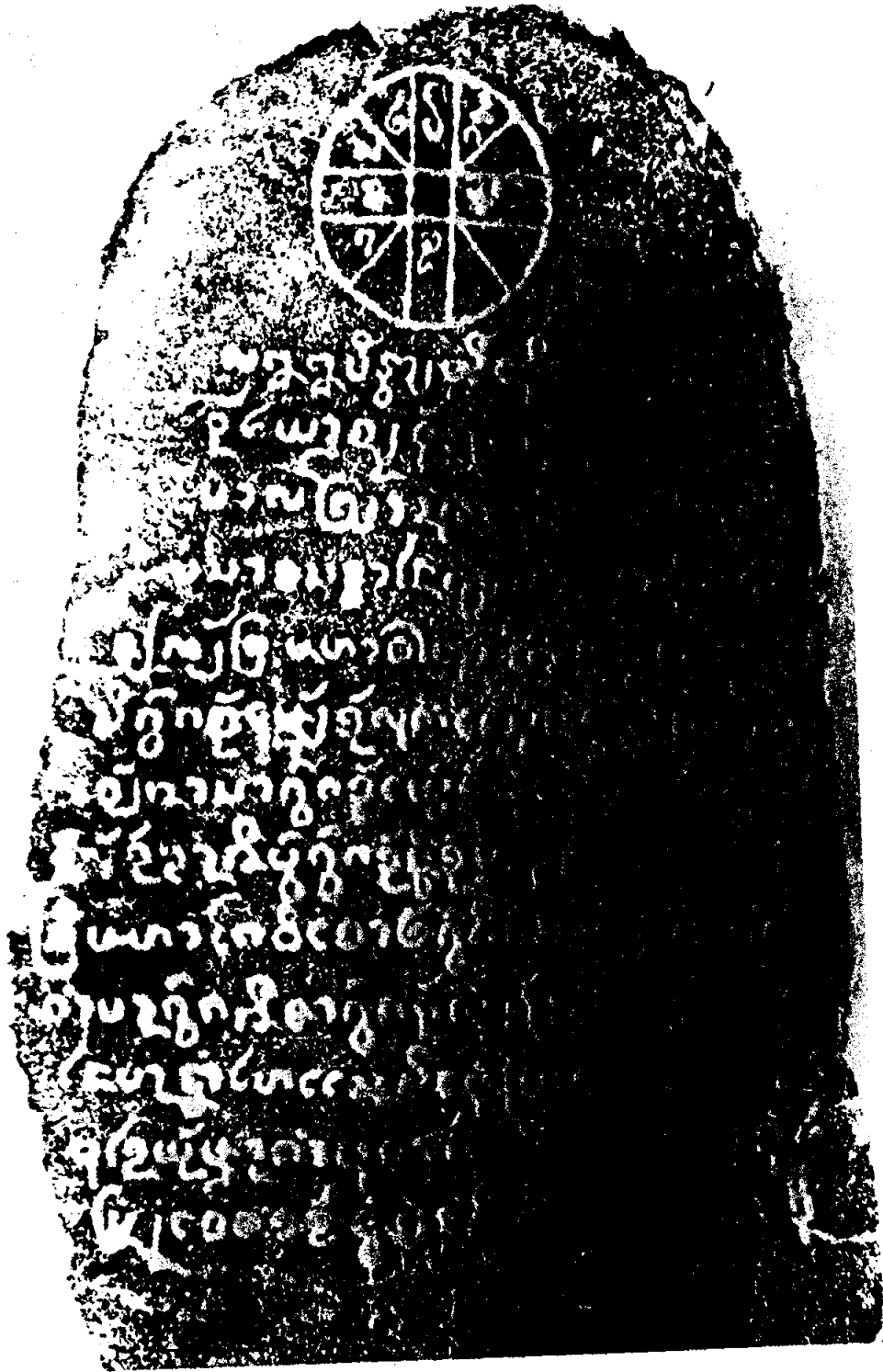

จารึกวัดถ้ำสุวรรณคูหา ๑ อค. ๑ ด้านที่ ๑
จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 5

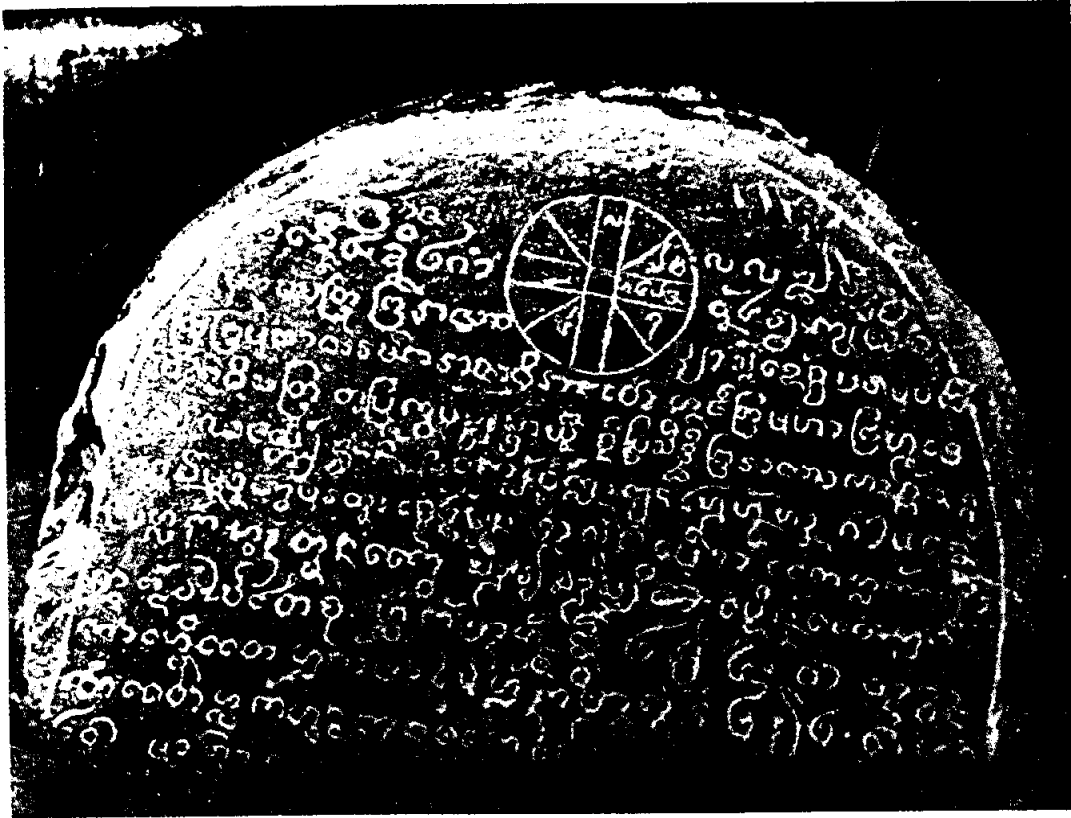
จารึกวัดถ้ำสุวรรณคูหา ๑ อต. ๑ ด้านที่ ๒

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 5

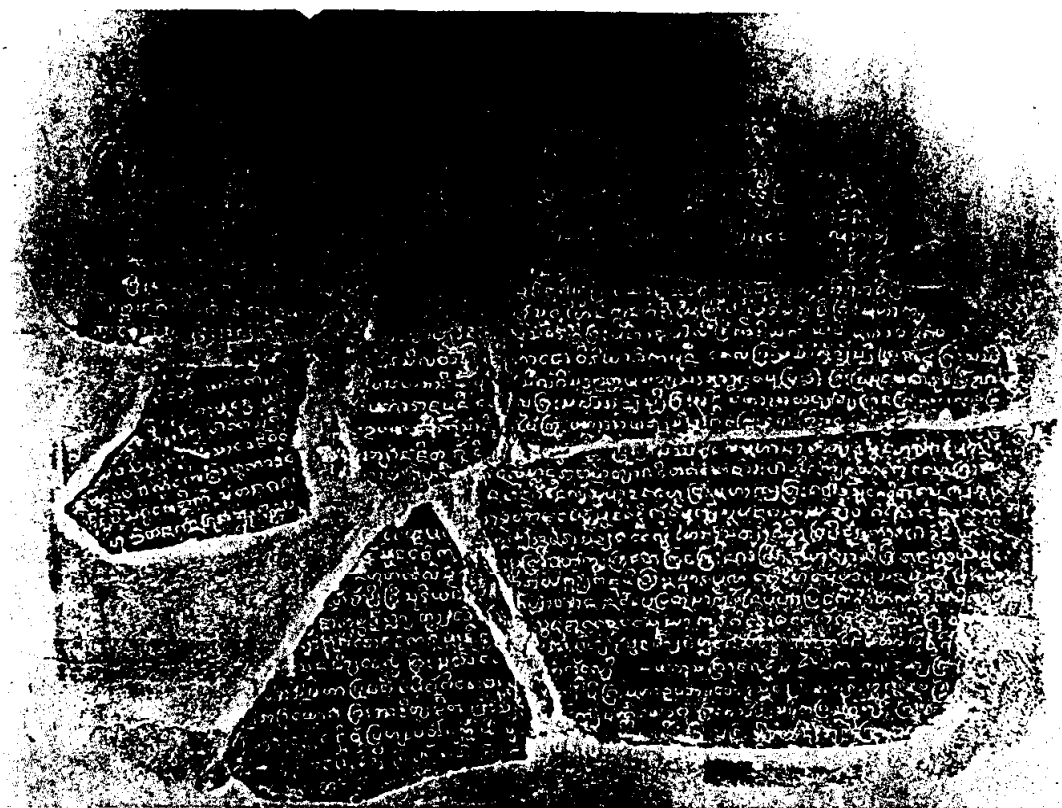
จารึกวัดท่าสุพรรณภูหา อค. ๒

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 5

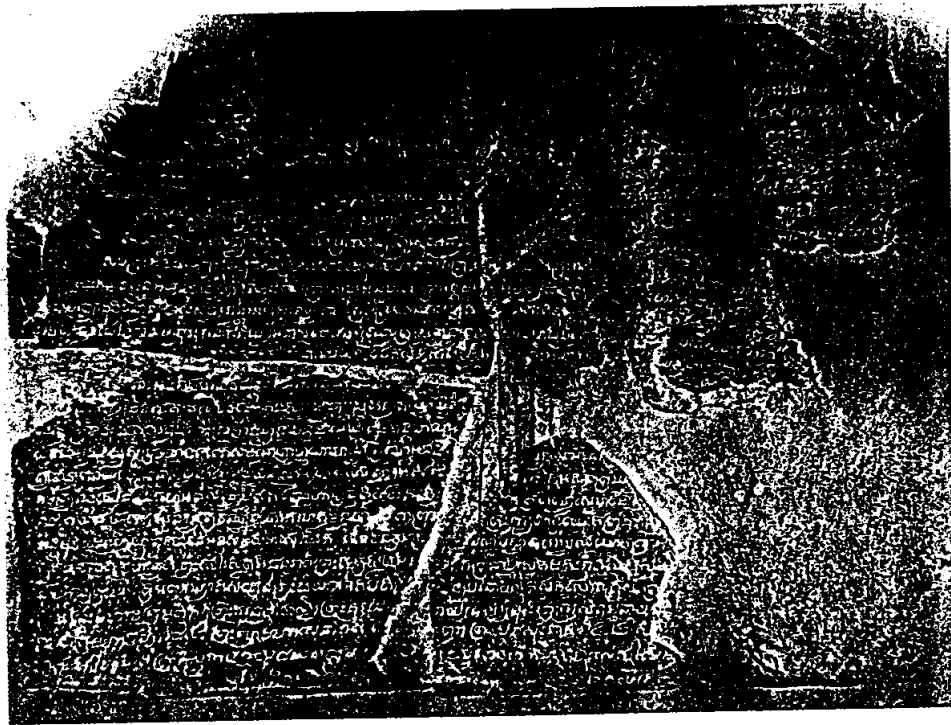
จารึกพระมหาพรหมเทโวโพธิสัตว์ สน. ๑ ด้านที่ ๑

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 5

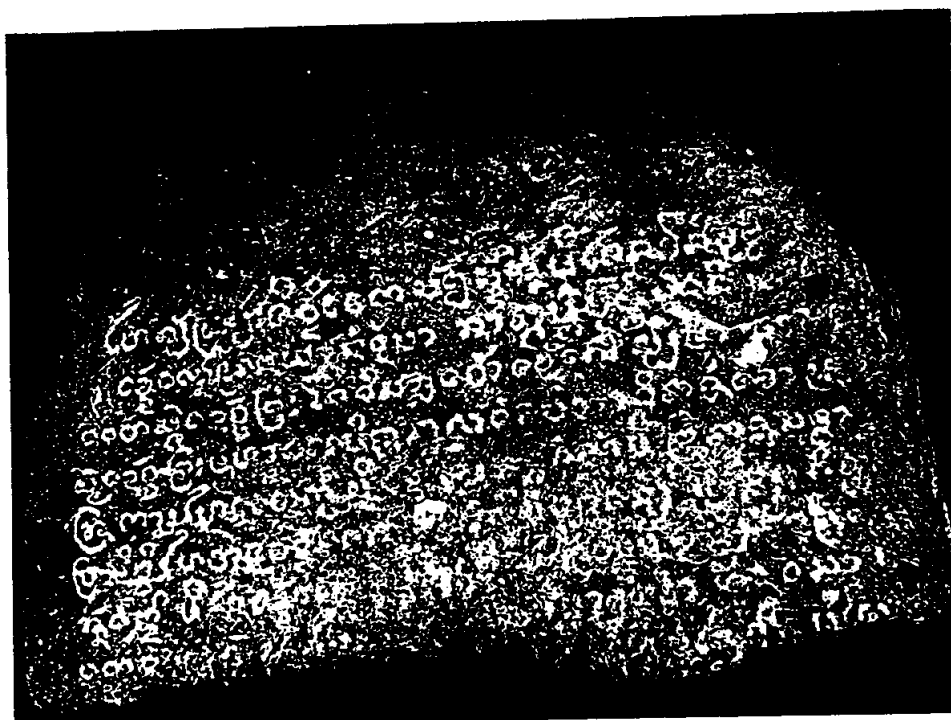

จารึกวัดพระธาตุศรีสองรัก ๑ ลย. ๓ ด้านที่ ๑

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 5

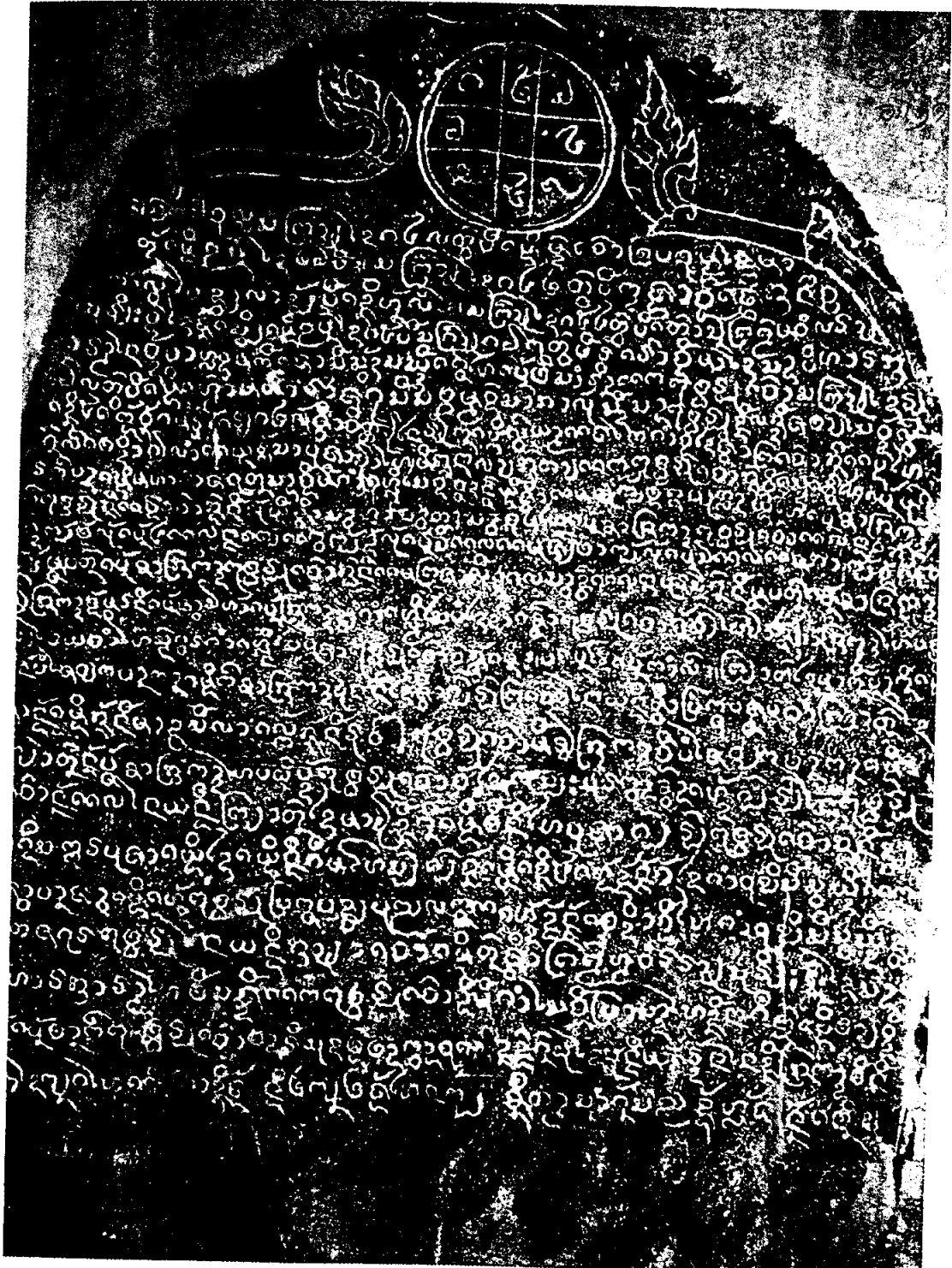

จารึกวัดพระธาตุศรีสองรัก ๑ ลย. ๓ ด้านที่ ๒

จารึกพระมหาพรหมเทโวโพธิสัตว์ สน. ๑ ด้านที่ ๒

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม ๕

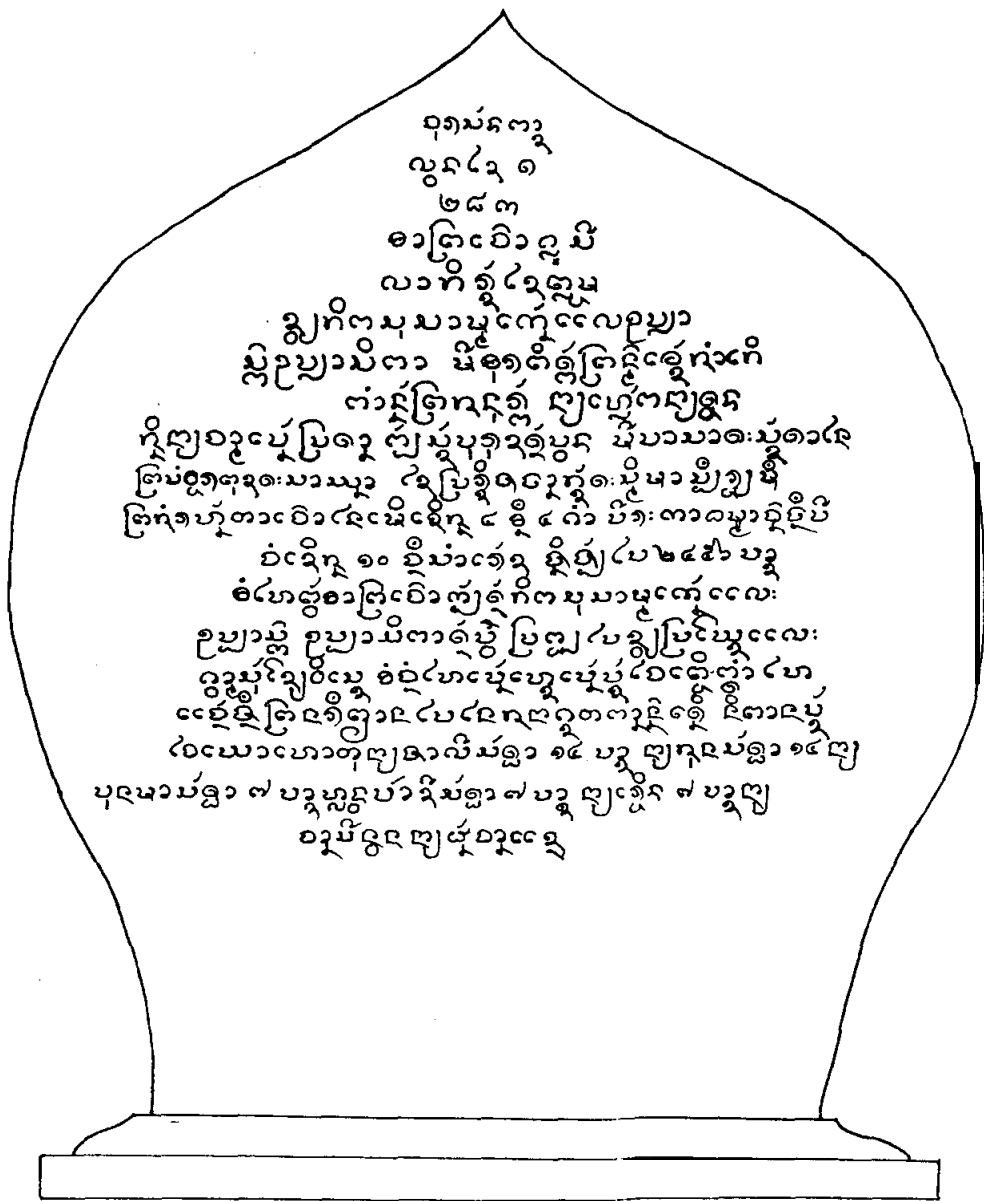
จารึกพระเจ้าอินแปลง อป. ๑๑

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 5

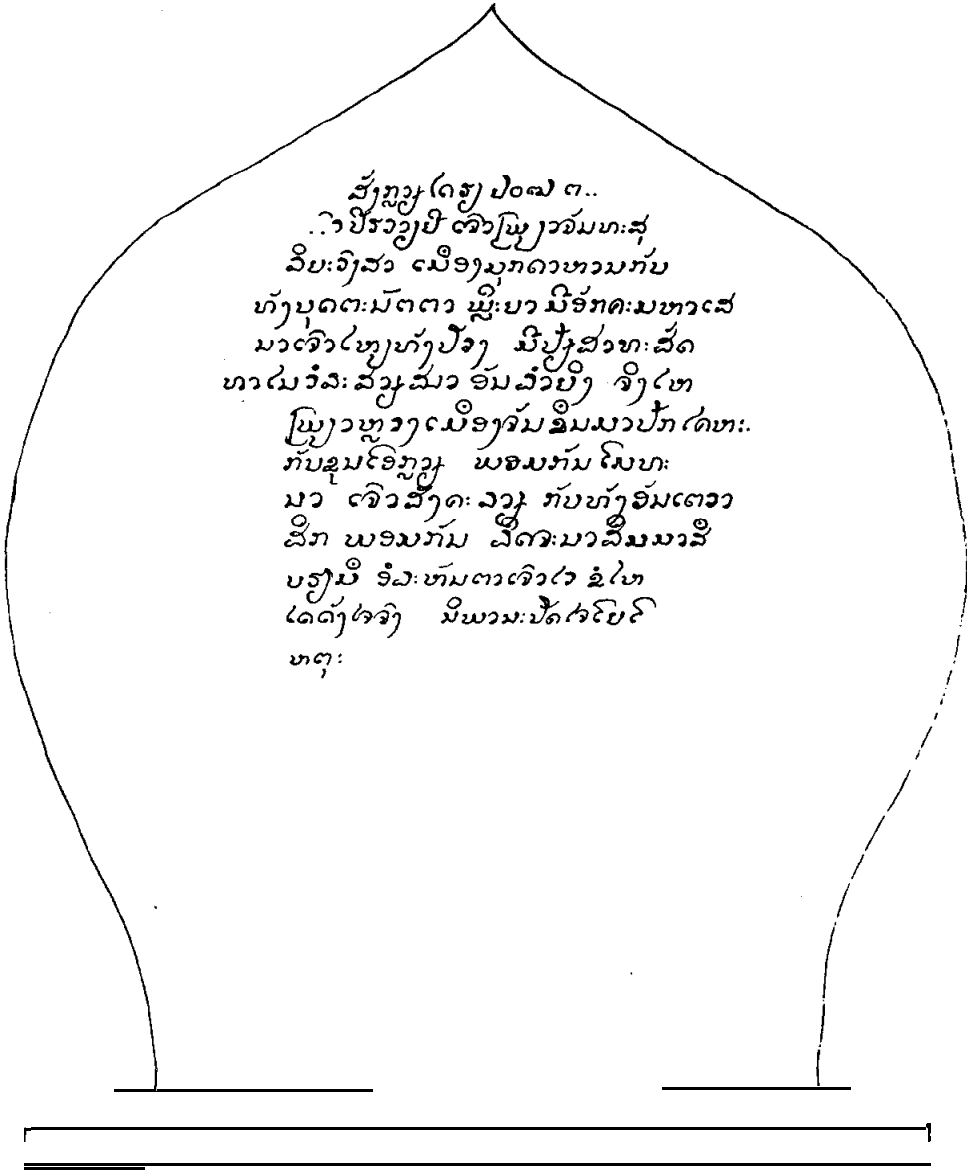
จารึกวัดโอกาส นพ. ๕

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 5

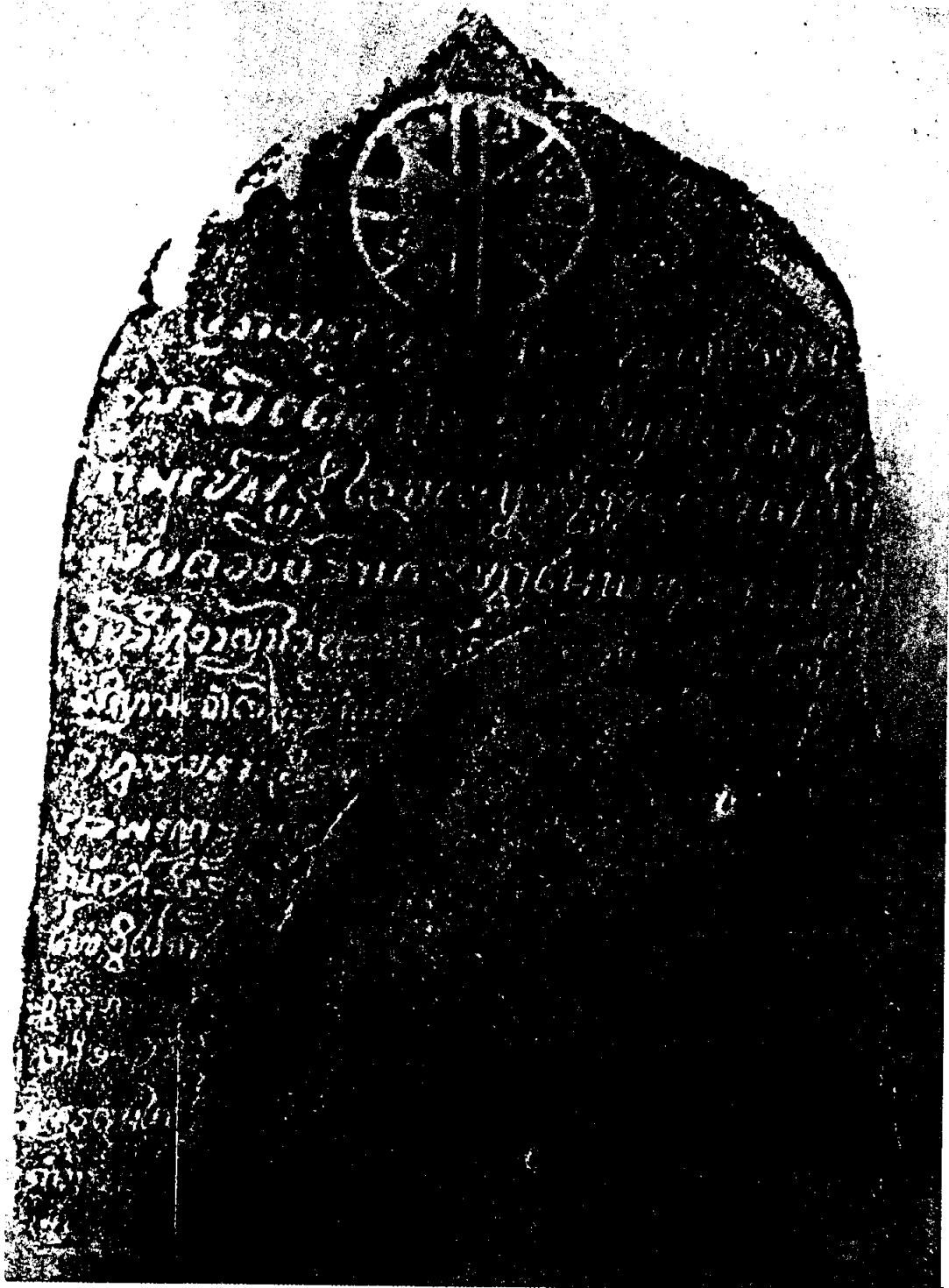
จำลองอักษรจารึกเจ้าครูศรีสมภีร์คณ. นพ. ๖ ด้านที่ ๑

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 5

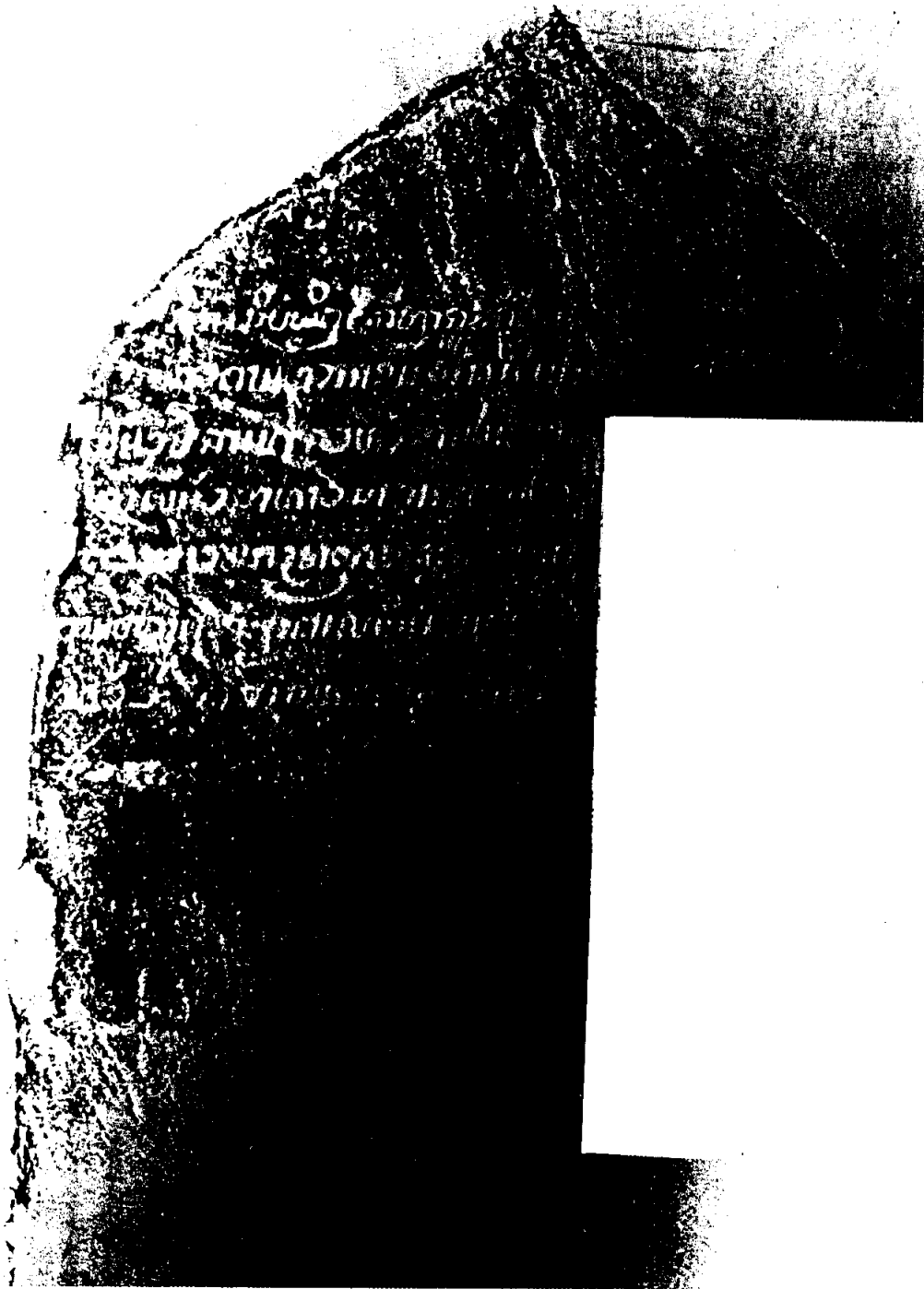
จำลองอักษรจารึกเจ้าครูศิลาภีรัตน์ นพ. ๖ ด้านที่ ๒

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 5

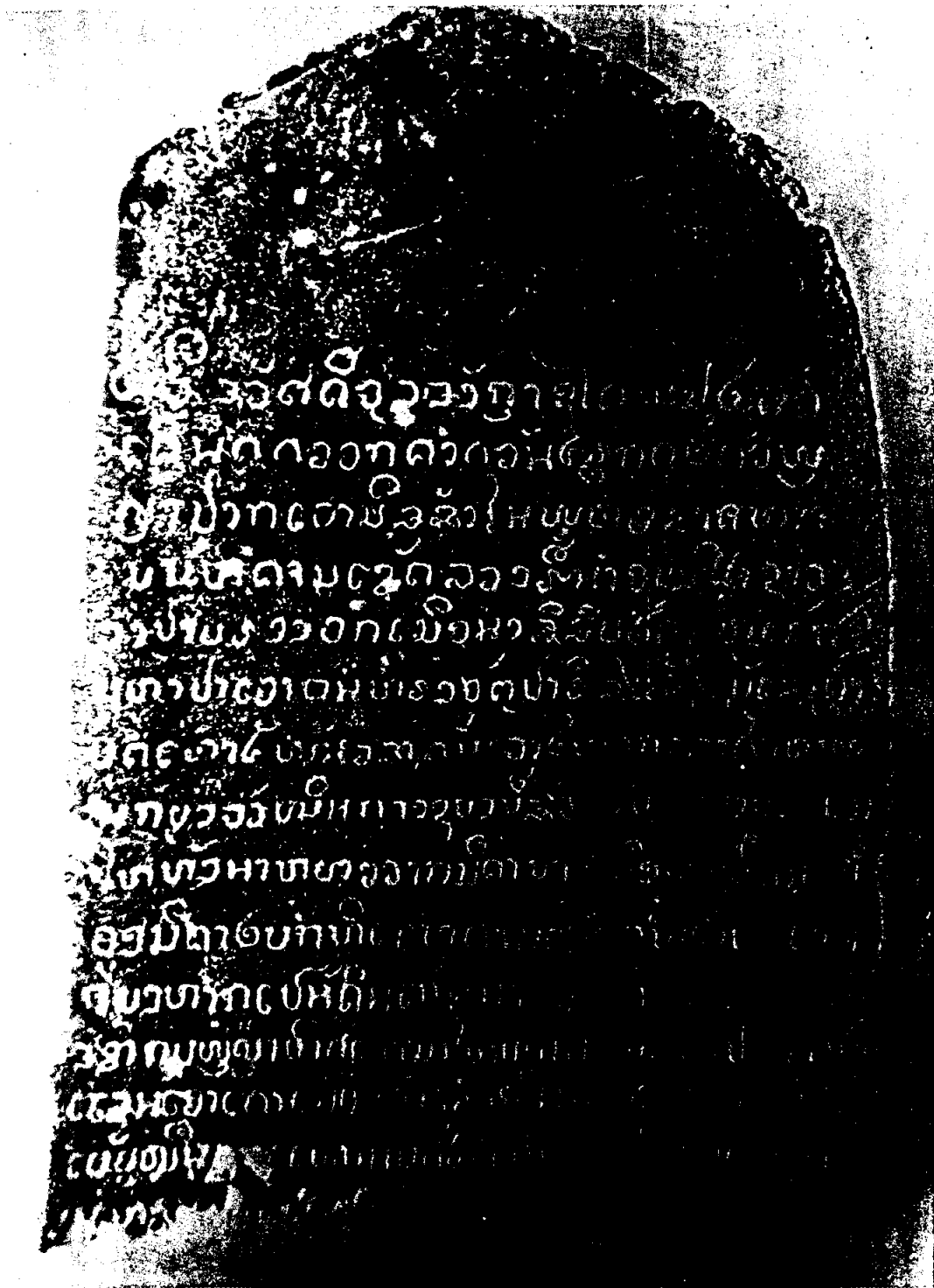
จารึกวัดผดุงสุข ๑ นค. ๑๐ ด้านที่ ๑

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 5

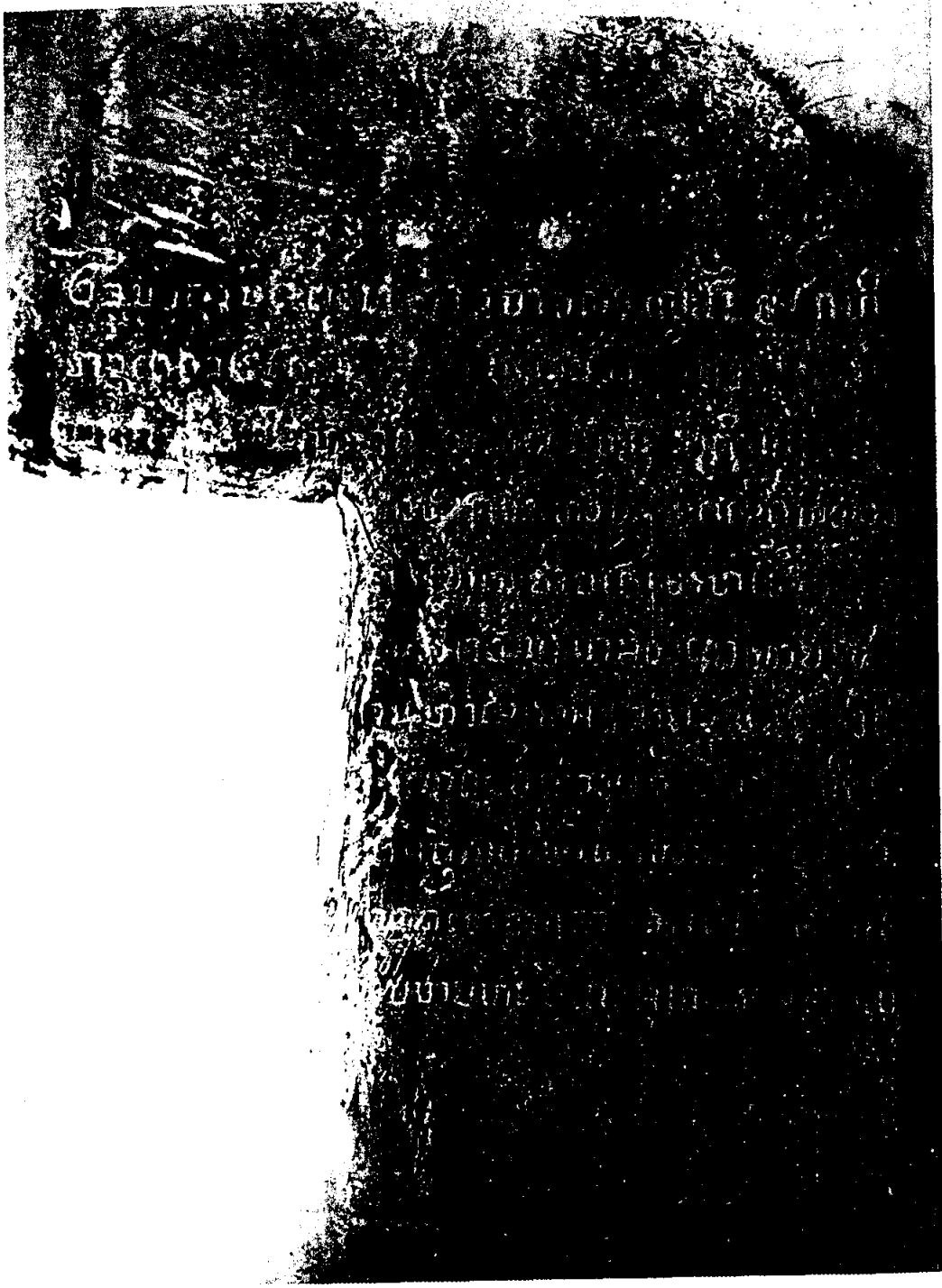
จารึกวัดมดุงสุข ๑ นค. ๑๐ ด้านที่ ๒

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม ๕

จารึกวัดมดุงสุข ๒ นก. ๑๑ ด้านที่ ๑

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 5

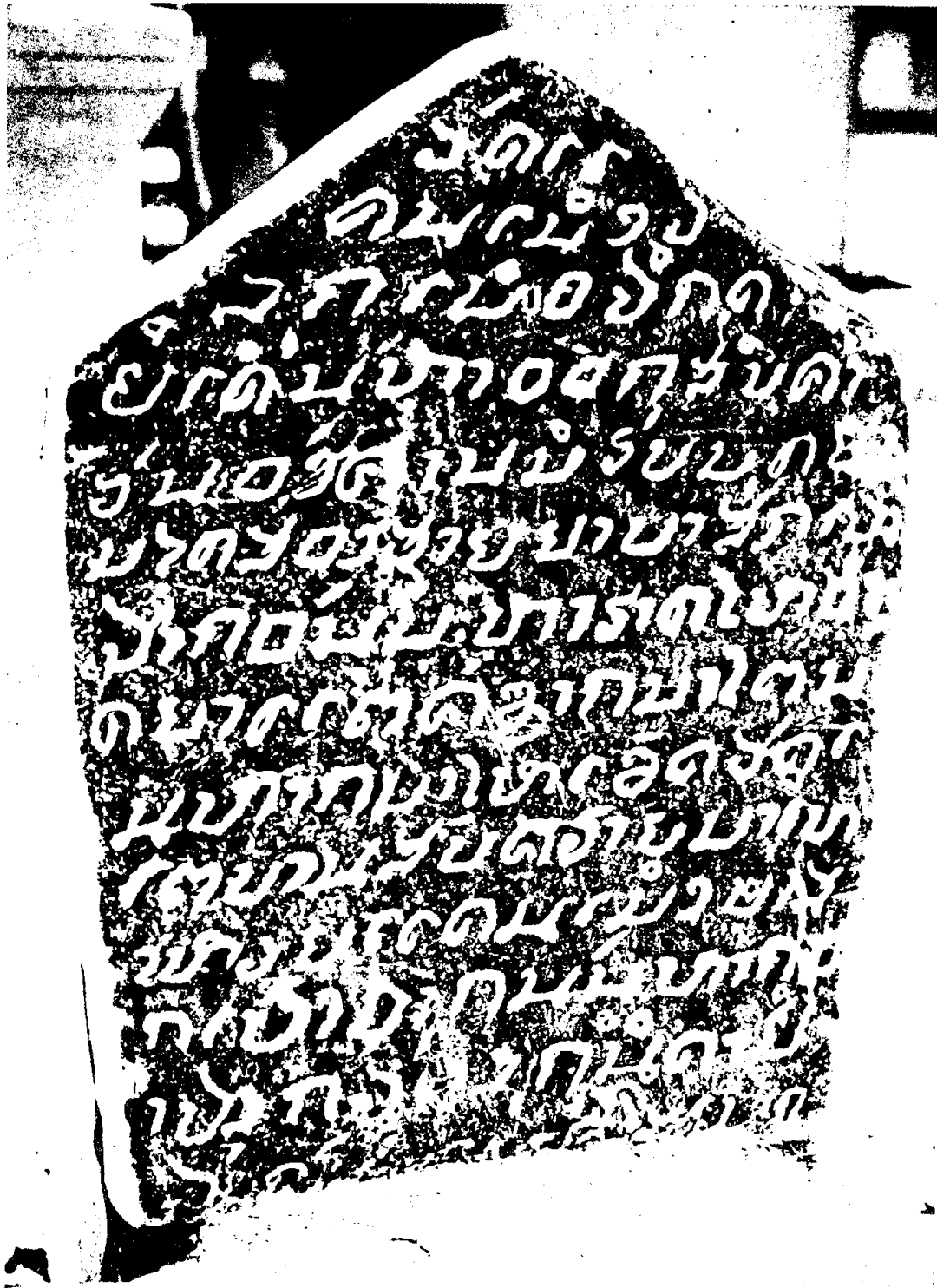
จารึกวัดมดุงสุข ๒ นก. ๑๑ ด้านที่ ๒

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 5

จารึกวัดแดนเมือง ๑ นค. ๑ ด้านที่ ๑

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 5

จารึกวัดแดนเมือง ๑ นค. ๑ ด้านที่ ๒

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 5

จารึกวัดแดนเมือง ๒ นค. ๒

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 5

จารึกวัดจอมมณี นค. ๔ ด้านที่ ๑

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 5

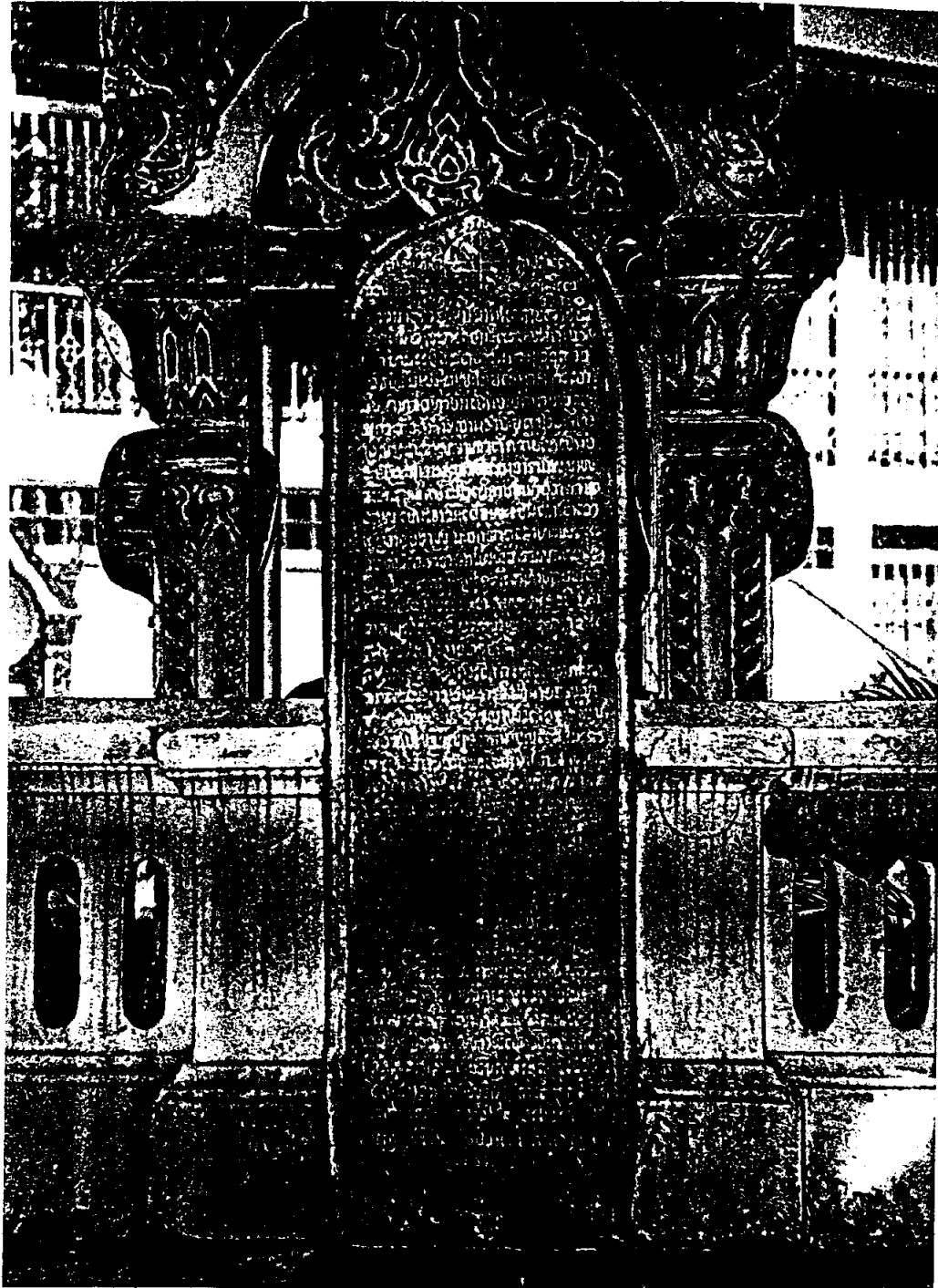
จารึกวัดจอมมณี นค. ๔ ด้านที่ ๒

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 5

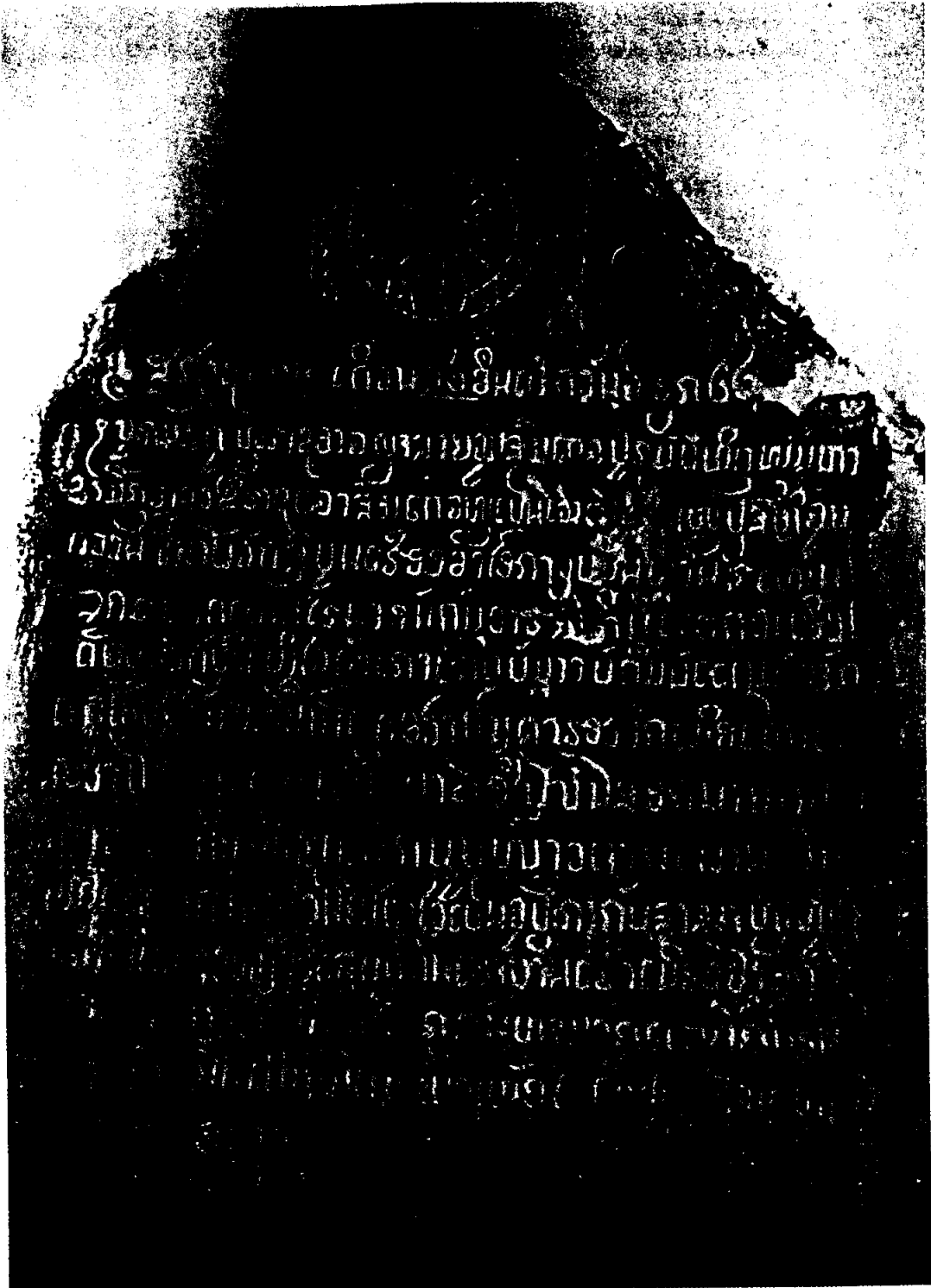
จารึกวัดจอมมณี นค. ๔ ด้านที่ ๓

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 5

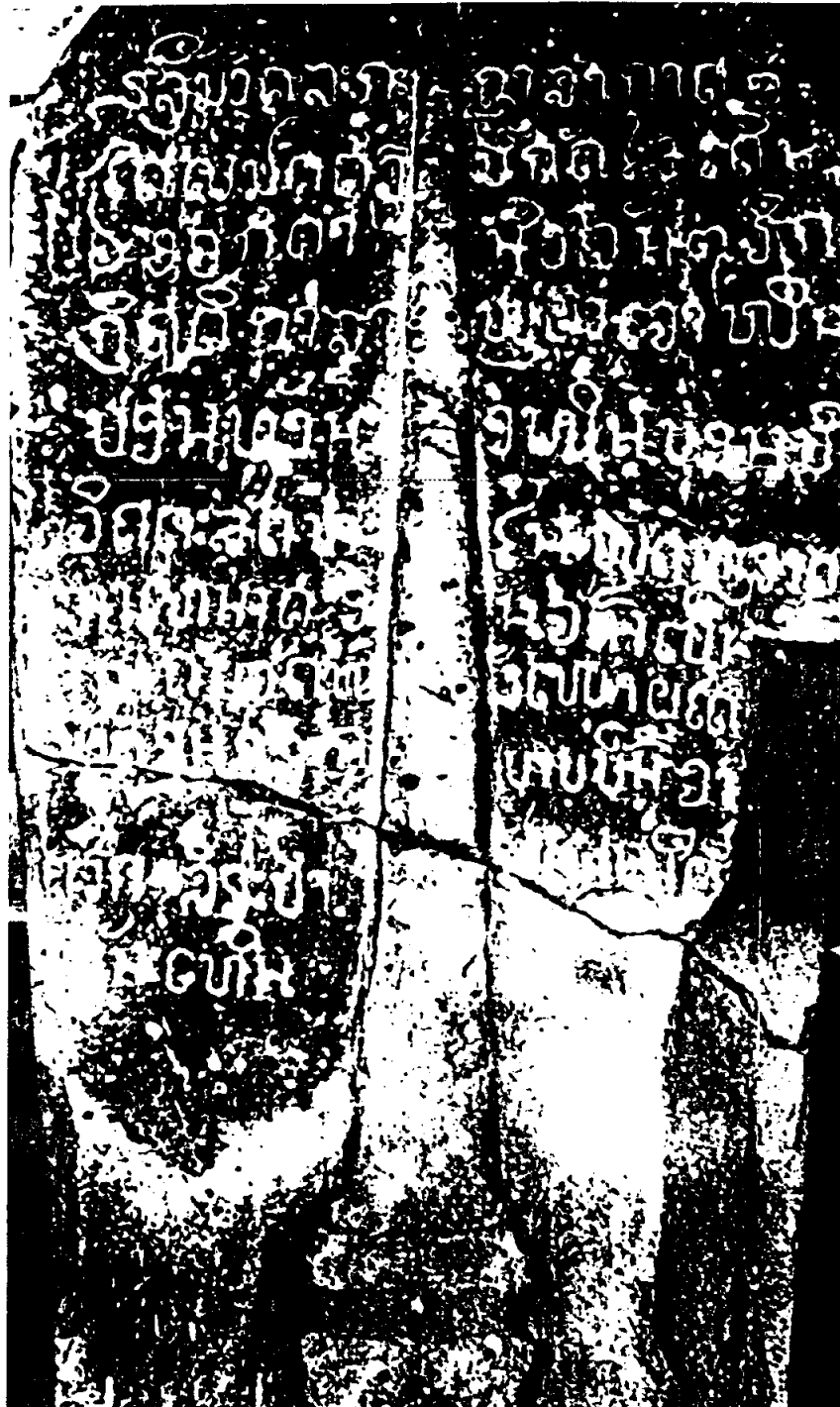
จารึกวัดศรีเมือง นค. ๓

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 5

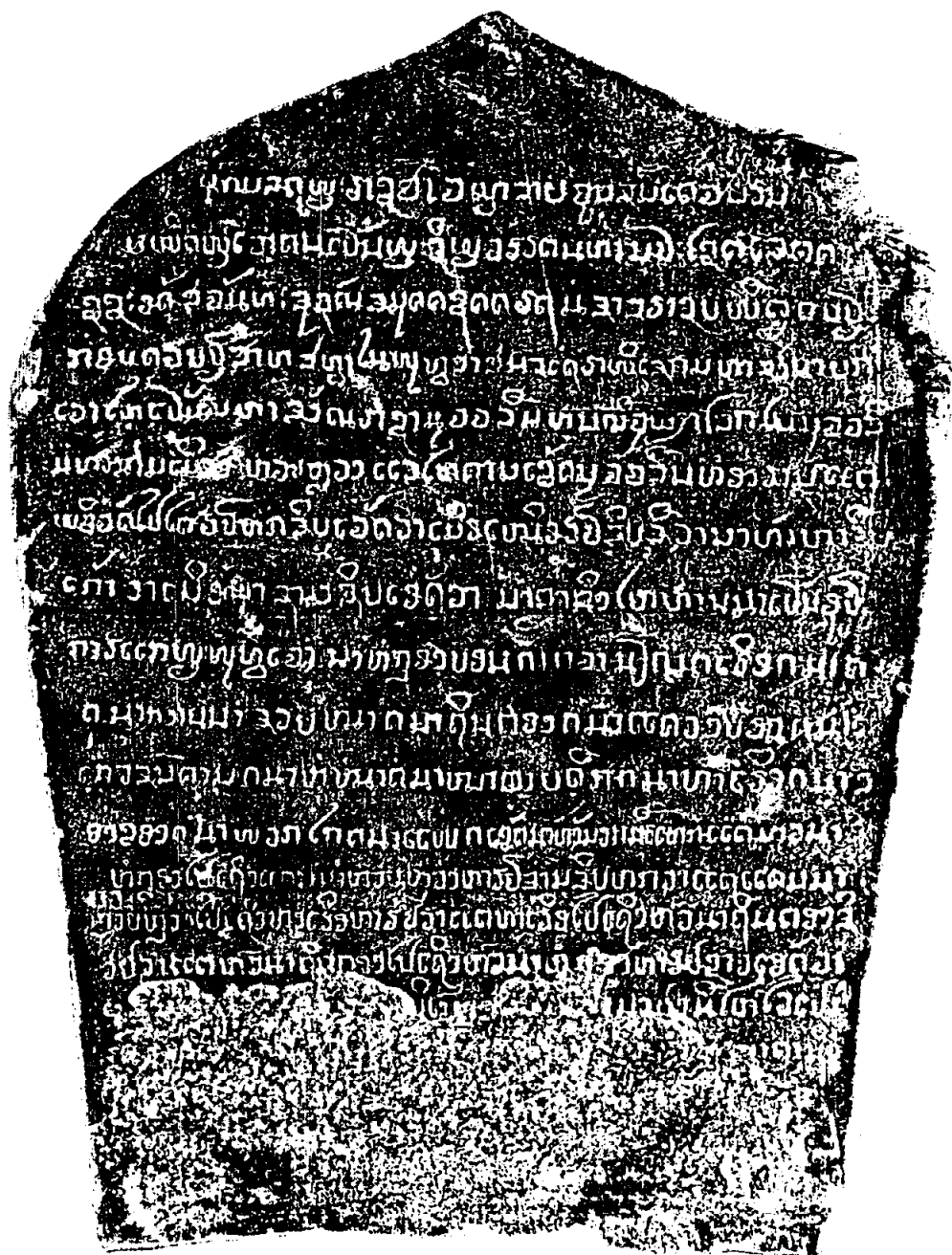
จารึกวัดศรีบุญเรือง นค. ๖

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 5

จารึกวัดพังเพา ชก. ๖

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 5

จารึกมจลินทอาราม ๑ ขก. ๗ ด้านที่ ๑

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 5

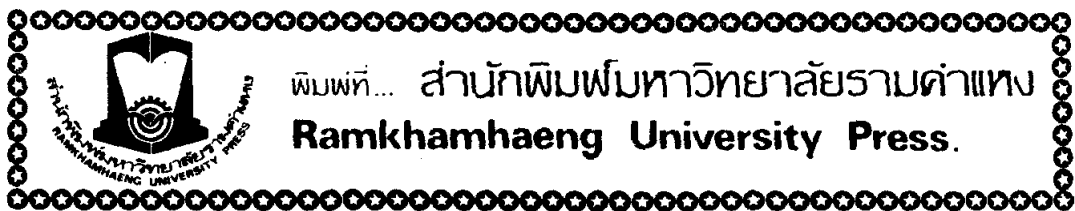
จารึกมัจฉินทออาราม • ขก. ๗ ด้านที่ ๒

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม ๕

จารึกวัดวิชัยอาราม ขก. ๘

จากหนังสือ : จารึกในประเทศไทย เล่ม 5

พิมพ์ที่... สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Ramkhamhaeng University Press.

ภาษาและอักษรอีสาน

FL34743194

62.00 B